JEKLO TEHNA
Mi poznamo rešitev!
PRODAJNI CENTER MURSKA SOBOTA
Cvetkova 2a
tel.: 31 760
PVC POSODA ZA ZELJE 2.887,50 SIT – VRELNA VEHA 718,20 SIT – GOSPODINJSKI REGAL 3.960,00 SIT – KONZOLE ZA POLICE ŽE OD 198,00 SIT – DIMNE CEVI, EMAJL, 982,80 SIT – REZERVNI DELI ZA VOZILA CITROEN IN RENAULT
S KARTICO ZVESTOBE 5% POPUSTA.

AGROSHOP Brezovci
tel. 45 530
UGODNA PRODAJA:
● predsetveniki – kultivatorji ● umetna gnojila, semena, krmila ● akumulatorji, motorna olja ● gradbeni material (cement, apno, maltit, siporex, armaturne mreže, salonit plošče)

VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

45 let VESTNIK

Murska Sobota, 6. oktobra 1994 • Leto XLVI • Št. 40 • Cena 120 SIT

Poslanci so lobirali za različne občine na obeh bregovih Mure, kaj se je iz tega izcimilo boste izvedeli na strani 6.

VREME

Razmeroma sveže in še nestalno vreme

Vestnikov koledar

6. oktober, četrtek, Bruno
7. oktober, petek, Sonja
8. oktober, sobota, Brigita
9. oktober, nedelja, Abraham
10. oktober, ponedeljek, Zlatko
11. oktober, torek, Samo
12. oktober, sreda, Maks

Pregovor

V oktobru burja mraz – januarja sončen čas

V tem trenutku se je težko opredeliti, kaj je tisto, čemu nameniti osrednjo pozornost v minulem tednu. Je to pospešeno izdajanje zelo potrebne dokumentacije na največjem lendavskem gradbišču, je to bojkot dijakov profesorice slovenščine na soboški gimnaziji, ki so ga končno rešili z zamenjavo profesorice, nesklepčnost soboškega in radgonskega parlamenta, čeprav so Radgončanom obljubili celo del v Savinjsko dolino, ali je to visoka politika, ki se je vrtela okoli lokalne samouprave. Vsak dogodek brez dvoma ima določeno težo, toda v tem trenutku se mi zdi umestno ponovno postaviti v ospredje gospodarstvo. Nedavno od tega so namreč »zasedali« direktorji, danes sicer menedžerji v Postojni, ki so s predstavniki vlade razpravljali o trenutnem gospodarskem položaju, skoraj hkrati pa je na Bledu potekal evropski seminar o malem gospodarstvu, ki ni bil nič manj pomemben tudi za naše okolje, saj sta bila med nominiranci za podjetnika leta lastnika podjetja Medicop.

No, pa pojdimo po vrsti, predstavniki pogojno rečeno velikih internov in izvoznega gospodarstva so ob gospodarski politiki ponovno poudarjali klasične teme in med prvimi je bila na udaru ponovno tečajna politika. Z vidika klasičnih izvoznikov je problematika pereča na prvi pogled, medtem ko je problem težje razumljiv, ko ga postavljajo v ospredje »industrialci«, ki se ukvarjajo z dodelavnimi posli, in je nekoliko vprašljiv ali pa kaže na trend, ki bi v prihodnosti za naše gospodarstvo morda zelo neugoden.

Cirkus ob cirkusu

Klasični izvozniki očitno še zaostajajo ne samo na ravni produktivnosti ali zaradi previsoke cene delovne sile, ampak na tehnološki ravni, ki je sicer povezana s produktivnostjo. Večji problem so cenovni razredi, saj večino svojega blaga vsaj po strokovnih analizah le zmeraj tržijo v najnižjih cenovnih razredih. Preskok iz nižjega v višji cenovni razred pa zahteva velike kapitalske vložke ne samo v promocijo, ampak tudi v lasten razvoj, kar je ob tej kapitalski suši in obremenitvah gospodarstva nedvomno zelo težko. Kljub vsemu si namreč moramo priznati, da ne glede na povečevanje ali zmanjševanje izvoza ta že sam po sebi ne more biti visoko donosen, saj gre le za ekstenziven izvoz, katerega glavni vložek je delovna sila. Še toliko huje pri vsej zadevi je nerazvit trg kapitala, ki najbolj caplja pri preustroju v tržno gospodarstvo. Na problem se lahko ozremo tudi s »tržnega« zornega kota. Bančni sistem oziroma banke so ne glede na število in nasprotja najbolje organiziran oligopol, ki ščiti svoj interes in dogovorno diktira finančno politiko gospodarstva, ki pa je vse kaj drugega kot ugodna. Lastništvo bank in uveljavljanje intresov lastnikov pa je že zgodba, ki presega ta okvir. Dotaknimo se še »dodelavcev«, ti v bistvu po vsebini poslov, ki jih opravljajo za izvoz, nosijo na svojih plečih najmanjše breme in so pri svoji uspešnosti odvisni zgolj od tehnološke opremljenosti in produktivnosti. Toda če tudi ti ne morejo več shajati s svojo urno postavko, potem se postavlja vprašanje, koliko časa bodo to sploh še zmogli. Kajti če se tukaj razmere zaostrujejo, potem to dolgoročno ne kaže dobro. Navsezadnje nas je pri tem lahko strah normalizacije razmer na Balkanu, ko se bodo podjetja s tega konca ponovno vključila v tovrstne posle, in to za bistveno nižjo ceno, kot je to v preteklosti. Ob tem se seveda odpira retorično vprašanje, na katerega še ni bilo jasnega odgovora, ali ni zapiranje obrata lahkega perila v soboški Muri že posledica tega.

J. VOTEK

Fotografija: N. JUHNOV

Vse poti vodijo v Potrošnik
akcijska prodaja koles Rog
od 3. do 22. oktobra 1994
UGODNE MOŽNOSTI PLAČILA
- gotovinsko plačilo s 15% popustom,
- plačilo z odlogom na 5 čekov,
- potrošniško posojilo na 12 mesecev.
Gorsko kolo na 18 prestav – mesečni obrok 2.790,00 tolarjev.
V prodajalnah: TEHNOPROMET, KOVINA M. SOBOTA, KOLESAR BELTINCI, ŽELEZNINE: G. RADGONA, PETROVCI, ŠALOVCI IN V DRUGIH PRODAJALNAH Z MEŠANIM BLAGOM
Potrošnik

Lastninjenje (še vedno) po polževo

Do začetka septembra večina družbenih podjetij Agenciji za privatizacijo še ni poslala programa lastninskega preoblikovanja. Agencija je tako prejela le 573 vlog za odobritev programov lastninskega preoblikovanja, prav v zadnjem času pa se je število prejetih vlog oziroma programov zmanjšalo, kar je morda posledica letnih dopustov ter govoric o spreminjanju lastninske zakonodaje. Od 573 prejetih vlog je Agencija izdala pozitivno odločbo 246 podjetjem, 95 odstotkov podjetij se je odločilo za kombinacijo interne razdelitve in notranjega odkupa z obveznim prenosom na Sklade. Le peščica podjetij pa se je odločila za eno od oblik prodaje delnic. Za eno od metod prodaje so se odločila predvsem večja, kapitalno intenzivna podjetja, za javno prodajo se je odločilo 14 podjetij, vendar jih večina tega še ni izpeljala, nobeno se še ni odločilo, da bi z javno prodajo delnic povečalo lastniški kapital, pri vseh sedmih podjetjih, ki so se odločila za dokapitalizacijo, je šlo predvsem za to, da so dolgove s konverzijo spreminjala v lastniške deleže.

Agencija pa je izdajala tudi »drugo« soglasje pred vpisom v sodni register. Vlogo jim je poslalo do konca avgusta 80 podjetij. 34 od teh pa je soglasje tudi dobilo.

In kako je z družbenim kapitalom po opravljenih otvoritvenih bilancah? Za teh 264 podjetij, ki so dobila prvo soglasje Agencije, je znašala po otvoritveni bilanci vrednost družbenega kapitala 112 milijard tolarjev, ugotavljajo pa tudi, da je vrednost podjetij, ki so jo ocenili cenilci, za 10 odstotkov nižja od vrednosti kapitala, ugotovljenega po metodologiji za pripravo otvoritvene bilance stanja. V zadnjem času pa se vedno več podjetij odloča za ocenitev vrednosti podjetja, kjer pa, presenetljivo, ocenjena vrednost kapitala presega vrednost po otvoritveni bilanci.

MH

Lendavska hladilnica se je ohladila v dveh ali treh dneh, ko so občinarji izdali ustrezno dokumentacijo. Lendavčani zaenkrat še ne bodo plavali o tem na strani 5.

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Poslanci državnega zbora so nadaljevali prekinjeno julijsko sejo. Najprej so sprejeli stališča k spremembam in dopolnitvam poslovnika, zatem pa so se v drugi obravnavi lotili zakona o prevozih v cestnem prometu. Na prvi jesenski seji pa so sprejeli zakon o volilni kampanji. Nekdanjega predsednika državnega zbora Hermana Rigelnika bo na poslanskem mestu v državnem zboru zamenjal Peter Petrovič iz Slovenj Gradca.

LJUBLJANA – Na dvodnevnem obisku v Sloveniji je bila uradna delegacija Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj pod vodstvom direktorja Centra za sodelovanje z gospodarstvi na prehodu Salvatorja Zecchinija.

BLED – Evropskega simpozija o heterociklični kemiji se je udeležil tudi Nobelov nagrajenec prof. Jean-Marie Lehn iz Strasbourga.

LJUBLJANA – Stališča Slovenije in Italije se tudi po obisku namestnika italijanskega zunanjega ministra Livia Caputa niso zbližala.

LJUBLJANA – Podpredsednik Evropske komisije Britten je pohvalil uspehe v slovenskem gospodarstvu in poudaril, da dvostranski odnosi ne bi smeli motiti vključevanja Slovenije v evropske integracije.

LJUBLJANA – Na predlog predsednika države Milan Kučana so poslanci državnega zbora z 61 glasovi za in 3 proti z javnim glasovanjem izvolili Iva Bizjaka za varuha človekovih pravic s šestletnim mandatom.

CELJE – Tu je bilo veliko ljudsko zborovanje, ki je bilo namenjeno počastitvi večstoletnega boja Štajercev, Koroščev in Prekmurcev proti potujčevanju ter za suverenost in državnost slovenskega naroda. Na slovesnosti sta bila tudi predsednik države Milan Kučan in predsednik državnega zbora Jožef Školč kot slavnostni govornik.

PO SVETU

ŽENEVA – Slovenski minister za ekonomske odnose in razvoj Davorin Kračun je podpisal protokol o pristopu Slovenije k splošnemu sporazumu o trgovini in carinah.

WASHINGTON – Poglavitna tema pogovorov med predsednikoma ZDA in Rusije Billom Clintonom in Borisom Jelcinom je bil nadzor nad oborožitvijo v svetu in razmere v BiH. Pogovor je potrdil pragmatično partnerstvo, ki ga gradita državi.

PORT-AU-PRINCE – Na Haitiju je začelo svoje naloge opravljati 16 vojaških opazovalcev OZN. Osrednja naloga misije je nadzor nad 14 tisoč povečini ameriških vojakov, ki sodelujejo v operaciji obnovitve demokracije v tej otoški državi.

MONTREAL – Predsednik separatistične Quebeške stranke Jacques Parizeau je prisegel kot novi ministrski predsednik kanadske države Quebec. Quebeška stranka, ki se bojuje predvsem za neodvisnost kanadske province z večinskim prebivalstvom francoskega rodu, je dobila na parlamentarnih volitvah kar 77 od 125 poslanskih sedežev.

NEW YORK – Varnostni svet OZN je soglasno za šest mesecev podaljšal mandat modrim čeladam na Hrvaškem, v BiH in Makedoniji. Ob tem je varnostni svet bosanske Srbe posvaril, naj se odrečejo morebitnim povračilnim ukrepom proti pripadnikom mirovnih sil.

PARIZ – Francija je naklonjena vključevanju Slovenije v zahodne integracije, zato se zavzema, da bi na zasedanju ministrskega sveta Evropske unije odobrili mandat za začetek pogajanj o asociacijskem sporazumu. To stališče je v pogovoru z državnim sekretarjem v slovenskem zunanjem ministrstu Ignacem Golobom pojasnil francoski minister za evropske zadeve Alain Lamassoure.

TEHERAN – V glavnem mestu Irana je tat ubil ženo madžarskega trgovinskega atašeja Joszefa Nagyja. Tat je ranil tudi diplomata. Madžarski diplomat in žena sta stanovala v luksuzni soseski Mahmoudija na severu Teherana.

MADRID – Slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan in direktor vladnega urada za informiranje Borut Suklje sta bila na tridnevnem obisku v Španiji.

BEOGRAD – Eden od predsedujočih ženevske konference lord David Owen se je mudil s kolegom Thorvaldom Stoltenbergom na obisku v Srbiji. V pogovoru s predsednikom Slobodanom Miloševićem je obljubil skorajšnjo omilitev sankcij proti preostanku Jugoslavije.

BALTIK – V vodah Baltiškega morja se je potopil trajekt Estonija, s katerim je potovalo iz Talinna v Stockholm 1051 potnikov in članov posadke. V vodah Baltiškega morja je utonilo 919 ljudi, reševalci pa so iz mrzle vode rešili 132 ljudi.

BEOGRAD – V odboru za imunitetna in mandatna vprašanja so odvzeli poslansko imuniteto dr. Vojislavu Šešlju, voditelju Srbske radikalne stranke in poslancu v srbsko-črnogorski skupščini. Obravnavo je zahteval predsednik zbora državljanov dr. Radoman Božović, katerega je Šešelj fizično napadel in opljuval.

SEVILLA – Tu so se sestali obrambni ministri 16 držav članic zveze Nato, ki so precej pozornosti namenili razmeram v nekdanji Jugoslaviji, varnosti v Sredozemlju in prilagoditvi Nata mirovnim operacijam.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za III. trimesečje 1994 je 1.550 SIT, polletna naročnina znaša 3100 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Béla Nagy z madžarskega ministrstva za promet o načrtovani železniški povezavi med Slovenijo in Madžarsko:

Bodo potrebne politične odločitve?

O načrtovanju ponovne železniške povezave med Mursko Soboto in Madžarsko oziroma med Slovenijo in Madžarsko smo že večkrat pisali. To ni tako enostavno, kakor se zdi na prvi pogled, čeprav bo morebiti proga potekala (po zadnji verziji, ko je zaradi protesta naravovarstvenikov odpadla proga prek Martinja) po stari trasi prek Hodoša. Enostavno ni zato, ker Prekmurje danes ni pod madžarsko upravo kot takrat, ko je bila zgrajena povezava do Murske Sobote; gospodarsko upravičenost bodo le težko dokazali, saj je madžarski cestni lobi močan in ne bo zlahka prepustil tovornega prometa železnicam; vse glasnejši so naravovarstveniki, velika ovira pa lahko postane »tekmovanje« Sombotela in Zalaegerszega, ki se oba potegujeta za železniško progo od meje s Slovenijo.

Minuli teden smo v Budimpešti obiskali pomočnika generalnega direktorja Ministrstva za transport in komunikacije. Ob koncu pogovora smo g. Béla Nagyu omenili, da ne zveni ravno prepričljivo, da verjame v gradnjo proge med Slovenijo in Madžarsko. Odgovoril je, da se že iz načrtov vidi, da bo gradnja zelo draga, in kaj lahko se zgodi, da ne bodo mogli dokazati njene gospodarske upravičenosti. Poseči bodo morali po političnih odločitvah, to pomeni: da se ne splača, ampak da jo bodo vseeno gradili.

Predsednik Göncz je nedolgo od tega izjavil, da je Luka Koper najpomembnejše madžarsko pristanišče?

»Da. Vendar pa na Madžarskem pravijo, da bi ta nova železnica proti Sloveniji odvzela promet drugim madžarskim obmejnim železnicam, ne prinaša pa nove količine in kakovosti. Jaz se s tem ukvarjam in bi zelo rad, da bi do tega prišlo, vendar ne bi rad širil krive vere in zavajal ljudi, da bo to tudi zagotovo narejeno.«

> **Že iz sedanjih načrtov se vidi, da bo proga zelo draga in morebiti gospodarske upravičenosti sploh ne bodo mogli dokazati. Preostane le politična odločitev, da bodo gradili zaradi širših interesov, čeprav se ne splača.**

Do januarja 1995 naj bi bila končana študija upravičenosti gradnje železniške povezave med Slovenijo in Madžarsko. To bo osnova za odločitev gradnja da ali ne in za posojilo Evropske banke za obnovo in razvoj. Če predvidevamo, da bodo rezultati pozitivni, kaj bo potrebno narediti na madžarski strani?

»Moram povedati, da odgovor ni lahek, kajti naše železnice, ki vodijo do te načrtovane proge, niso v najboljšem stanju. Proga bo potekala do Zalalövője, mesti Sombotel in Zalaégerszég pa se borita, da bi peljala naprej do njunega železniškega vozlišča. O tem ne bosta odločali dve mesti (v dveh sosednjih županijah, op.a.), ampak bomo morali ugotoviti, katero mesto je bolj povezano z mednarodnim železniškim prometom. Jadransko morje bi povezali z Baltiškim prek sombotelske smeri, vendar je ta trasa zelo draga, saj bo potrebno preurediti in obnoviti veliko mostov. Torej: skupna zadeva obeh držav je proga do Zalalövője, kam naprej, pa je stvar madžarske vlade. Načrtovalci prav ta čas na terenu ugotavljajo, katera smer bi bila boljša, in verjetno so to ljudje, ki jih prebivalci opažajo. Med šestimi izvajalci, ki so se prijavili na natečaj za izdelavo načrtov, je bil projekt zaupan angleški firmi, ki je ravno prejšnji teden predala prvo poročilo o gradnji železniške proge od Murske Sobote do Zalalövője. Zdaj se s planerji dogovarjamo, kako naprej, kakšni problemi se pojavljajo, dobili pa smo že tudi slovenske pripombe. Kakšnih večjih problemov ni bilo, vse smo hitro uskladili.«

Béla Nagy, pomočnik generalnega direktorja madžarskega ministrstva za promet, ki je odgovoren za železniško povezavo med Madžarsko in Slovenijo.

Bo potekala gradnja proge na madžarski strani po trasi stare železnice in koliko bo to olajšalo in pocenilo delo?

»Nekaj bo olajšalo ... vendar pa današnjega sodobnega železniškega prometa ne moremo graditi na osnovah prog, ki so bile namenjene starim parnim lokomotivam. To se pravi, da so potrebne večje širine. Toda na žalost se dogaja, da so nekatere vasi nastale prav na trasi stare železniške proge ali povsem ob njej. Ta zemlja ni ostala last železnice ... zato jo bo potrebno še odkupiti od sedanjih lastnikov. Na primer v Oriszenpétru imajo velik problem, ker železnice sploh ne bodo mogli speljati skozi vas, temveč bodo morali vas povsem zaobiti. Tam je danes povsem novo naselje, zgrajene so trinadstropne hiše. Dodati pa je potrebno, da se je zadnja leta zelo okrepil glas naravovarstvenikov pa tudi madžarski zakoni pravijo, da 50 metrov na vsaki strani železniškega območja ne sme biti stavbe.«

> **Angleška firma, ki je zmagala na natečaju za izdelavo načrtov proge od Murske Sobote do Zalalövője, je prejšnji teden oddala svoje prvo poročilo.**

Bodo na novi progi kakšni večji objekti, mostovi, predori?

»Kolikor vem, predora ne bo, bo pa več manjših mostov. Ta trasa ne bo poceni ne na eni in ne na drugi strani; prav zato, ker moramo zaobiti Oriszenpéter, nas bo stala zelo drago. Od Murske Sobote do Zalalövője bo potrebno zgraditi 444 kilometrov nove proge, približno polovico na vsaki strani. V skrajnem primeru je možno tudi to, da bo zaradi številnih zahtev naravovarstvenikov proga predraga. Na vsaki strani, slovenski in madžarski, bo zadnjo besedo moral reči parlament. Preusmeritev tovora je glavno, na kar se skicujemo, vendar povpraševanje po železniških storitvah nasploh upada ...«

> **»Ko so ukinili nekdanjo železniško povezavo med Madžarsko in Mursko Soboto in pobrali tračnice, so povzročili nepopravljivo škodo in napako. Ne samo tamkaj živeči ljudje, tudi celotna madžarska inteligenca je menila, da je to velika napaka. O tem so napisane celo knjige,« je povedal Nagy.**

Železnice so predrage. Morebiti pa bi morala države sprejeti ukrepe, s katerimi bi bila vožnja tovora z železnico obvezna – tako kot npr. v Švici ali Avstriji?

»Drago je. Obstaja ogromna infrastruktura, ki mora splošno zmanjšanje prometa nekako pokriti, to pa stori po navadi z zvišanjem cen. Za prevoz tovornjakov z železnicami le ni dovolj razvite mislasi. V vlak Ljubljana–Bučimpešta so vložili ogromne truda, pa je komaj toliko posla, da vozi ta en vlak. Ni dovolj, da država sprejme ukrepe, kajti obstaja močan cestni lobi. Poleg tega pa prevozna sredstva na cesti niso tako usposobljena, da bi jih lahko takoj prenesli na železnice. Smiselno bi bilo le, če bi bili vsi tovori takšni, da bi jih le z žerjavom dvignili in preložili na vagone, tako da ne bi potovala hkrati šofer in vozila. Ta pozitivni vpliv iz drugih držav bi se moral širiti ... Na to moram upati že zaradi tega, ker se ukvarjam s tem v tem resorju ministrstva!«

BERNARDA B.PEČEK

Iz Zagreba piše

Kuna pred zlomom?

Ne le Hrvati, tudi Slovenci si pogosto postavljamo vprašanje, kako dolgo bo Tuđmanova kuna še lahko kljubovala resnični vrednosti konvertibilnega denarja, predvsem nemški marki in tudi našemu tolarju?! Prav danes se namreč izteka prvo leto po uvedbi t. i. programirane inflacije na Hrvaškem, ko je bilo potrebno za eno nemško marko odšteti 4444 tedanjih hrvaških dinarjev ali 4 kune in 44 lip, danes pa je marka še vredna 3 kune in 60 lip. Od tedaj je na Hrvaškem inflacija praktično enaka ničli, čeprav je vsakemu kolikor toliko ozaveščenemu človeku znano, da bo treba račune za tak »uspeh« enkrat plačati in da vsako prelaganje na jutrišnji dan pomeni tolikanj večje breme, ki lahko zlomi močnejše stebre, kakršni so v hrvaškem gospodarstvu. Zagrebški ekonomist prof. dr. Branko Horvat pravi, da se bo to zgodilo še pred letošnjim božičem. Gre za mnenje ekonomista, ki je bil pred dobrim desetletjem celo med kandidati za Nobelovo nagrado in je tudi danes v tujini dosti bolj cenjen kot v domačem okolju.

Hrvaški premier Nikica Valentić in njegovi sodelavci preživljajo Tantalove muke. Od začetka šolskega leta stavkajo učitelji in vzgojitelji, v mnogih proizvodnih podjetjih že nekaj mesecev niso prejeli plač, pred hrvaškim parlamentom se zbira čedalje več ljudi, ki zavoljo takšnih ali drugačnih razlogov gladovno stavkajo. Le hadezejevski oblastniki besedičijo o gospodarskem in nacionalnem čudežu, ki da se je udejanil v trenutno »najbolj stabilnem denarju na svetu«, kot svojo kuno imenuje dr. Franjo Tuđman.

Toda na Hrvaškem se danes dogaja nekakšna revolucija, ki jo je v svoji študiji Demokracija v Ameriki očrnil njen avtor Alexis de Tocqueville. Revolucije v novih demokratičnih družbah, kakršne so tako rekoč vse pokomunistične skupnosti oziroma države, so izrazito negativne, pravi Tocqueville in nadaljuje, da se je pred njimi edinole mogoče ubraniti z ustvarjanjem močnega srednjega sloja, ki pravzaprav predstavlja jeziček na tehtnici v medčloveških odnosih določene skupnosti. Poenostavljeno povedano, če je večina ljudi – od srednjega do najnižjega stanu – siromakov, ki so tako kot hrvaški učitelji prisiljeni tolci revščino, potem je tako kvečjemu skupnost še pripravljena bogateti peščica ljudi, ki je čez noč obogatela in se od nekdanjih revežev prelevila v velike kapitaliste. Konec koncev ali ni nekdanja delavska liste. Konec koncev ali ni nekdanja delavska krvavo razpadla in se še utaplja v krvi na ozemlju BiH in deloma Hrvaške prav zaradi delj, ker je izgubila srednji sloj ljudi, ki v navbeni kolikor toliko normalni demokratični družbi niso preveč bogati in tudi ne revni?! Po Tocquevillu se je to zgodilo prav zaradi tega, čeprav gre za avtorja, ki je o demokraciji razmišljal v prejšnjem stoletju, med letoma 1835 in 1840.

Problem lastninskih odnosov je edeg najtežjih v vseh državah, ki so nastale po padcu Berlinskega zidu. Na Hrvaškem je v najboljšem primeru ena petina nekdanje družbene lastnine v zasebnih rokah oziroma privatizirane, vendar prek malverzacij in dobesednega ropa nekdanjega družbenega imetja, ki je prešel v rokah kakih 20 družin, preostali del je praktično v rokah države, ki pa se gospodarsko izjemno slabo oplojuje in praktično zanjo nihče več ne kaže pretiranega zanimanja.

Spomnim se, kako so narodnjaki dr. Slavka Dabčević Kučar in liberalci Dražena Budiše po prvih večstrankarskih volitvah, maja 1990, opozarjali hadezejevske oblastnike, da slabo oponašajo prav tiste lastnosti kapitalizma, zaradi katerih je prišel na slab glas, in da bi morali s porazdelitvijo delnic (certifikatov) ustvariti socialne razmere za delovanje trženega gospodarstva. Take in podobne pripombe so bile razglašene za nekakšne komunistične blodnje, ki so jih v prvih letih še lahko »zatemljevali« z mahanjem nacionalnih zastav in prepevanjem Lijepe naše. Toda danes je seveda drugače, saj so najbolj nezadovoljni prav tisti, ki so na zadnjih volitvah oddali svoje glasove za HDZ in dr. Franja Tuđmana, kajti srednji sloj se je utopil v vsesplošni bedi, veliko vprašanje pa je, če se bo dalo še sploh kaj rešiti. Prof. Horvat pravi, da se je čas reševanja že iztekel!

Peter Popelnik

Nesklepčnost soboškega parlamenta otežuje razmere

Kako dolgo še agonija?

Seja soboške občinske skupščine, prva po poletnih počitnicah, spet ni bila sklepčna. Potem ko so eno uro čakali na sklepčnost zbora krajevnih skupnosti, ki bi moral obravnavati še nekaj tem z prejšnje nesklepčne seje (te so v obeh drugih zborih že obravnavali), je predsednik občinske skupščine Andrej Gerenčer po enournem čakanju ugotovil, da noben od treh zborov nima dovolj delegatov. Zato so skupno sejo preložili na 11. oktober, to je tik pred občinskim praznikom.

Kaj to pomeni? Ravnatelj Osnovne šole Beltinci Jože Šavornik in direktor Zdravstvenega doma Murska Sobota dr. [illegible] Felkar, ki sta bila že imenovana, bosta morala počakati še na soglasje občinskih odbornikov. Na prihodnjem zasedanju občinskega parlamenta pa bodo morali razrešiti tudi sekretarko SO Marijo Matjašec, ki se je upokojila, na njeno mesto pa imenovati Nado Šiftar. Odborniki pa bi morali potrditi tudi predlog za podelitev priznanj in nagrad občine Murska Sobota za leto 1994. Predsedstvo občinske skupščine se je odločilo za dvakratnega mladinskega svetovnega prvaka v kajaku in kanuju na divjih vodah Boruta Horvata iz Kroga in Zvezo Slovencev na Madžarskem.

Še bolj zanimiv pa se zdi dnevni red napovedanega skupnega zasedanja, saj gre med drugim za zelo vročo temo o inšpekcijskem pregledu finančno-materialnega poslovanja soboške občine v letu 1993. Inšpektorji so namreč ugotovili vrsto nepravilnosti v načinu dela občinske finančne službe. To revizijo je predlagalo predsedstvo SO, ki bo delegatom predlagalo sprejem sklepa, po katerem naj bi občinska vlada v odstopu do novembra pripravila poročilo o finančni realizaciji letošnjega občinskega proračuna pa tudi poročilo o virih in porabi zunajproračunskega denarja. Hkrati predlagajo ukinitev posebnega dodatnega zavarovanja za člane občinske vlade, že plačane premije pa naj bi vrnili v občinski proračun.

Vzrokov za popolno blokado ne gre pripisati le obstrukciji nekaterih strank, saj se seje ni udeležila niti polovica izvoljenih delegatov. Trkanje na zavest delegatov in pozivi predsednika skupščine ter predsedstva, da je zaradi sprejetja nujnih sistemskih dokumentov potrebno zagotoviti vsaj še eno sklepčno zasedanje pred decembrskimi volitvami, ni obrodilo sadov. Prav nerazumljivo pa bo, če bodo zaradi osebnih, strankarskih ali drugih interesov še naprej trpeli drugi.

Blokada skupščine pa onemogoča tudi reševanje nekaterih drugih problemov, pomembnih za občino in posamezne kraje. Mnogi poslanci menijo, da bi bilo skupščino najpametneje razpustiti. To pa bo težko izvedljivo, kajti odločitev o samoukinitvi bi lahko sprejela le sklepčna skupščina. Tako tudi soboški zgled dokazuje, da pri nas čimprej potrebujemo nove lokalne volitve, ki bodo odrešile sedanje skregane in vsega naveličane občinske veljake in poslance. Ali bo po volitvah kaj bolje, pa je seveda že druga zgodba.

MILAN JERŠE

Otvoritev doma za ostarele v Lendavi

Najlepše, kar sem slišala na otvoritvi doma za ostarele v Lendavi, je bilo to, da so si nekateri [illegible], ki so sedaj v domu [illegible], že pripravili vse stvari za selitev in so morda nekoliko razočarani, da otvoritev še ne pomeni, da jih bo dom v Lendavi takoj tudi sprejel. Šele zaradi tega otvoritev in gradnja dobivata pomen, sta osmišljeni, ker si nekdo želi in upa, da mu bo v njem prijetno življenje, ter pričakuje dan, ko mu bodo vrata odprla tudi za [illegible].

»V imenu vseh, ki bomo zaposleni, izjavljam, da se bomo trudili, da se bodo vsi stanovalci prijetno počutili ali celo izrazili: lepo je postati v kotu doma,« je ob otvoritvi izrekla in obljubila direktorica doma Angela Hozjan.

Odločitev za gradnjo doma v Lendavi je bila sprejeta konec leta 88, leto pozneje so pripravili projektno dokumentacijo in v začetku dvaindevetdesetega začeli gradnjo. Dom so gradile tri ministrice, najprej dr. Katja Boh, ministrica za zdravstvo in socialne zadeve, potem Jožica Puhar in še Rina Klinar z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki je [illegible] prav na moj stoprvi dan ministrovanja prerezala otvoritveni trak doma. Več kot 330 milijonov tolarjev je stala gradnja doma v Lendavi, za kar je bil zbran denar v republiškem proračunu, občina pa je primaknila denar za vso potrebno dokumentacijo in ureditev okolice. S tem država izpolnjuje svoj del obvez, ki pa je, poskrbeti za starejše ljudi in prispevati k enakomernemu razvoju v državi, je v slavnostnem govoru povedala ministrica za delo, družino in socialne zadeve Rina Klinar. V nagovoru se je spomnila tudi na skrb zbujajoča opozorila demografov in na to, da postajamo vse bolj narod starih, saj je že 11 odstotkov prebivalcev starih nad 65 let. To pa je opozorilo državi in njeni skrbi tako za mlado kot staro generacijo, je ob otvoritvi v Lendavi razmišljala Rina Klinar. Dom bo lahko sprejel 120 starih, za prve varovance pa bo odprl vrata v drugi polovici oktobra.

MH

Fotografija AA

Niste sami
Vestnik je z vami!

V gornjeradgonski občini predvidevajo spremembe dolgoročnega in srednjeročnega plana zaradi smetišča, pokopališča in igrišča

Vroči plani!

Dolgoročni plan občine Gornja Radgona za obdobje 1986–2000 je bil sprejet 1986. leta in dopolnjen (zaradi kategorizacije in razvrstitve kmetijskih zemljišč) 1991. leta ter po uskladitvi z republiškimi plani sprejet 1991. leta. V letu 1994 so ponovno predlagane spremembe: gre za spremembe v namenski rabi površin zaradi izvedenih ali predvidenih gradenj, na primer za širitev naselij in zaselkov zaradi povečanja funkcionalnih zemljišč, povečanje poselitvenih površin, mnogi pa so prepričani, da je glavni razlog predlaganih sprememb predvidena ureditev pokopališča v Radencih in odlagališče komunalnih odpadkov v Grabonošu. Dodatno naj bi se v poselitveno območje vključilo tudi območje južno od železnice v Radencih za ureditev športnega parka.

Medtem ko za pokopališče v Radencih (Pod Strmcem) ni bilo večjih pripomb krajanov, ampak so dodatno zahtevali le gradnjo parkirnih prostorov že v 1. etapi gradnje, pa je bilo toliko več pripomb glede načrtovanega odlagališča odpadkov v Grabonošu. Vaški odbor 204 prebivalcev v vaseh Grabonoš, Čakova, Spodnji Ivanjci in Očeslavci je prepričan, da IS SO Gornja Radgona ne more sprejemati sprememb srednjeročnih in dolgoročnih planov, saj le-teh ni sprejela skupščina. Dokler niso sprejeti v skupščini, pa je vlada dolžna uresničevati stare sprejete plane. Krajani pišejo:

»Zato in zaradi nas ljudi smo odločno proti vsem spremembam vaših planov, katere delate brez nas, in ne dovolimo nobenega posega v naš prostor, tj. novo odlagališče Grabonoš, kajti s tem nam porušite to kar imamo – naravno ravnovesje med ljudmi, živalmi, žuželkami in gozdom. Kot smo že zapisali, vendar vam moramo še enkrat sporočiti, ***da bo možen vsak poseg v ta naš prostor samo prek naših in mogoče še katerih drugih trupel!***

Spoštovani gospodje – člani IS – imate idealen prostor za novo odlagališče v naši občini, in to v vaši neposredni bližini v predelu Mele–Šratovci, kjer je naravna depresija in boste lahko izrabili tudi bioplin za ogrevanje, v slučaju požara pa je tam reka Mura.«

Drugih pripomb zaenkrat nismo dobili na vpogled, prav gotovo pa niso tako pomembne in ostre kot pripombe krajanov Grabonoša. Pred IS je zares težka naloga!

BBP

Zasedanje skupščine občine Ljutomer

Proračun povečan za 80 milijonov SIT

Na 36. skupni seji ljutomerske skupščine, to je bilo minuli torek, je bila med 12 obravnavanimi točkami osrednja rebalans občinskega proračuna. S tokratnim rebalansom so tamkajšnji poslanci uskladili porabo na raven, ki ga določa republiški proračun. Dosedanji proračun so povečali za 80 milijonov. Sedaj znaša ta 649.896.000 SIT, medtem ko je bilo v lanskem letu potrošeno 523.693.015 SIT. Kljub tako povečanemu proračunu ni bilo mogoče zagotoviti vsem porabnikom želenih zneskov.

Sicer pa so tokrat poslanci razpravljali še o številnih zadevah:

Starih šol ni mogoče prodati:

V ljutomerski občini so tačas stari šolski objekti v Vučji vasi, Logarovcih, na Stari Cesti in v Mali Nedelji, toda teh nihče ne kupi. Zaradi tega so poslanci sklenili, da se cene teh objektov sme znižati do 60 odstotkov izklicne. Propadajoči šolski objekti so v večini le slaba podoba kraja.

Kurili bodo z energetiki, prijaznimi okolju

Prav gotovo je sprejet odlok o prepovedi uporabe in prodaje trdnih in tekočih energetikov, v katerih energetska vsebnost gorljivega žvepla ne presega 0,5g/MJ, pogumna odločitev. Podobnega odloka namreč ni daleč naokrog. Po tem odloku je mogoče pričakovati, da bodo imeli v zimskih mesecih bolj čist zrak. Bojijo pa se, da v Konusovem obratu tega odloka ne bodo upoštevali. Za neizvajanje so sicer določene velike kazni. Toda kdo jih bo sankcioniral, pa ostaja vprašanje.

Podprte investicije do leta 2.000

Poslanci so v nadaljevanju zasedanja podprli tudi program investicij za potrebe šolstva in otroškega varstva do leta 2.000 v občini Ljutomer. Tako sprejet program vsebuje gradnjo nove osnovne šole v Stročji vasi in prizidka k obstoječemu vrtcu v Ljutomeru. Program bo poslan ministrstvu za šolstvo, ki naj bi tudi do 50 odstotkov sofinanciralo investicije. Torej so gradnje odvisne od tega, če bodo v republiki dali dovolj sredstev. Sama občina in krajani namreč teh investicij ne zmorejo.

Spet o spomeniku

Med številnimi delegatskimi vprašanji in pobudami pa se je zopet najbolj zataknilo pri vprašanju poslanca Blaža ZANJKOVIČA, kdaj bodo v Ljutomeru dobili spomenik žrtvam komunizma. Namreč ljutomerska občinska skupščina je ustrezni sklep o tem že sprejela pred približno letom dni, toda občinska organizacija ZZB NOV je temu sklepu nasprotovala. Zato je poslanca zanimalo kateri sklep je bolj obvezujoč. Poslanec je celo zagrozil, da v prihodnje na take skupščine ne bo prihajal, če se sklepi ne realizirajo. Toda po besedah župana Mirka Preloga ni mogoče pričakovati, da bi bil tovrstni spomenik nared do 1. novembra letos.

V občinskih strukturah so na tem področju že nekaj naredili. Poravnava storjenih krivic v preteklosti je po njegovem veliki projekt, ki ga ni mogoče narediti na hitro.

Zahvala iz KS Logarovci–Berkovci

Bolj presenetljivi pa so bili predstavniki KS Logarovci–Berkovci, ki so se zahvalili s posebnim priznanjem predsedniku IS dr. Ludviku Bratušu za pomoč v zadnjih letih pri urejanju cest in vodovoda. Ob tem so vsem poslancem nazdravili s kozarcem dobre kapljice.

Franci Klemenčič

KOMENTAR

Bizjak kot predsednikov svetniški sij

Ombudsman je v slovenski politični razporeditvi moči, pristojnosti in avtoritet pravzaprav neke vrste dodatni predsednik Republike. Ombudsman je tisto, kar predsednik republike ni, bi pa naj bil. – Vendar, v tem je paradoks, to ne more biti. Pri tej nemožnosti ne mislimo na zdajšnjega predsednika republike zaradi njegove deponirane partijske izkaznice ali sploh kakega drugega, ki bi deloval po določilih sedanje ustave. Ta nemožnost je načelna – ombudsmana so si navsezadnje izmisli Švedi. Pojav ombudsmana priča, da niti država niti državni funkcionarji, od predsednika države navzdol, ne morejo biti pravični.

Razlika med predsednikom republike, kakršen je, in med predsednikom republike, ki bi bil obnem tudi ombudsmen, nastaja iz razlike med tem, kar predsednik Republike Slovenije po ustavi je, sme in mora biti in med tem, kar se od njega pričakuje. Na to razliko pa vpliva tradicionalni odnos do vladarja oziroma do najvišje avtoritete v vsakokratni obliki oblasti.

Pričakovanje ljudi je takšno, da je tisti, ki je na najvišjem položaju v državi, tudi najpravičnejši. Pri tem ni pomemebno, kako v ljudeh nastane takšno pričakovanje, če je imelo ljudstvo na primer kdaj dejansko srečo in mu je vladal tak vladar – tak naj bi bil recimo antični **Solon** –, se je takšno prepričanje naselilo v ljudsko mnenje kot pravljično – pri Slovencih je bil tak pravljično dober vladar **Kralj Matjaž** – ali pa je k taki vzvišenosti pripomogla ideologija oziroma kult – kot pri **Josipu Brozu**.

Dejstvo pa je, da tako pričakovanje med ljudmi obstaja. Spomnimo se na mnoga pritožna pisma, ki so jih mnogi, četudi nekomunsti, pisali **Josipu Brozu**. Pred tem so jih pisali **Karadžordževićem** in bi jih bili pisali, če bi taka oblika komunikacije bila takrat običjna in če bi bila državljanska samozavest na takšni ravni, tudi **Francu Jožefu**. Neformalno se pričakuje, da je najvišji mogočnik v državi tudi ombudsman. Najbrž dobiva pisne prošnje in pritožbe tudi **Milan Kučan**, **Janez Drnovšek** pa si je dal organizirati kar prisluškovalno službo **vox**.

Gre pravzaprav za težavo, ki izvira iz bistva demokracije. V modernih državah je edini suveren, to je od vsega nadrejenega neodvisen in pri svojih odločitvah popolnoma svoboden, samo narod. V nerepublikansko urejeni avstroogrski monarhjiji je bil Franc Jožef še suveren vladar, Karadžordžević že nekoliko manj, vsaj uradno manj, Broz pa sploh uradno manj, neuradno pa seveda ne.

Najvišja suverenost se skratka razume kot največja pravičnost. Tukaj pa tovrstno mitološko in teokratsko pričakovanje trči ob fenomen moderne države. S tem pa tudi na mejo demokracije. Kdaj pa je že kje živelo ljudstvo ali narod, ki je bil pravičen do vsakega? To ni možno zaradi človeške narave, zavistne, sebične in še kakšne, ki se v množici še stopnjuje, in govorimo o brezglavi, zavedeni, krivični množici. Z narodom pa je še težje. Pri tem mislimo na narod kot nacijo, na ljudi, ki so združeni v moderni državi, če Slovenijo razumemo kot to, in ki so po svojem prepričanju razdeljeni po načelih politične pokrajine. Skratka po strankah, nestrankah, gibanjih in celo v tisto kategorijo, ki se imenuje neodvisna javnost. Vse to kaže, da narod v zadevah pravičnosti ne more biti suvereno pravičen.

Naj povzamemo. V moderno državo organiziran narod ne more biti pravičen, čeprav je suveren, ker ima pravico biti politično in ideološko razklan. Če narod ni v moderni državi, potem ni suveren in potemtakem tudi ni sam svoj naslovnik v vprašanjih pravičnosti. – Iz tega sledi, da je lažje imeti pravičnega vladarja suverena kot parlament, predstavniško telo naroda, ki bi bil pravičen. Predsednik republike je sicer po eni strani vladar, vendar ni suveren, odvisen je od naroda oziroma od parlamenta.

Mitološko pričakovanje, da živi v vsej državi vsaj en pravičnik, pa obstaja naprej. Kaj torej drugega narediti, kot si omisliti nekoga, ki bi to morda lahko bil! To pa je v moderni državi ombudsman.

Ombudsman je torej svetniški sij oblasti oziroma vladarjev. V našem primeru predsednika Republike, ki ga je predlagal. Je tisto na vladarju, kar mu še manjka do relativne popolnosti. Ombudsman je tipični pojav demokracije. Tako kot demokracija ni najboljši politični sistem, vendar boljšega doslej še niso izmislili, tudi ombudsman ni že tudi najpravičnejši in obenem najmočnejši človek v državi. – Kaj, ko pa v zadevah pravice demokracija močnejših ne izdeluje.

ŠTEFAN SMEJ

Prvega ombudsmana so imeli Švedi. Izraz po švedsko pomeni **zaupnik**. Ombudsmana praviloma postavlja parlament. Njegova naloga je, da nastopa v interesu posameznikove pravne zaščite. Pomaga pa tudi parlamentu, ko ta kontrolira dejavnost uprave oziroma vlade. Njegove odločitve niso zavezujoče za noben državni organ.

Prejšnji notranji minister in podpredsednik krščanskih demokratov Ivan Bizjak je prvi slovenski ombudsman, za kar ga je prejšnji petek imenoval Državni zbor.

S torkove izredne seje soboške vlade

Časovna stiska glede mase plač

Torkovo izredno sejo Izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota, ki jo je sklical podpredsednik Janko Halb, smo predstavniki javnega obveščanja nestrpno pričakovali. Toda razočarani smo bili, ko smo na seji, ki se je začela kar s polurno zamudo, zvedeli, da so se za izredno sejo odločili pač zaradi časovne stiske, ne pa iz kakega drugega razloga. Kot je pojasnil predsedujoči, so v četrtek v Ljubljani na zasedanju republiškega parlamenta govorili o rebalansu proračuna, ki ga je sprejela vlada. Ker pa je bil državni zbor nesklepčen, so se v vodstvu soboške vlade na hitro odločili, da vendarle obravnavajo to perečo zadevo. Zato so na dnevni red torkove izredne seje uvrstili vprašanje uskladitve mase plač z zakonom o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti, ki je bil objavljen že v Uradnem listu.

Kot je uvodoma dejal glavni občinski finančnik Franc Cipot, so se znašli v časovni stiski, kajti šele pred kratkim so dobili pravilnik o koeficientih, ki določajo izplačilo plač. V občinskem proračunu pa seveda morajo zagotavljati maso plač, ki bo po njihovih izračunih za 3 odstotke nižja od dosedanje. Zato so na seji soboške vlade pooblastili sekretariat za občo upravo oziroma odsek za finance, da čimprej opravi najnovejši izračun plač, ki bodo v skladu z novimi razmerji, ki pa ne bi smele biti nižje od sedanjih, saj bi bili na ta račun prikrajšani zaposleni v občinski upravi.

Po opravljeni razpravi so soboški izvršniki sprejeli tudi sklep, po katerem mora sekretariat za občo upravo pripraviti izračun koeficientov za vse zaposlene v upravnih organih občine Murska Sobota. Pri tem se bodo opirali na zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti in na pravilnik o napredovanju zaposlenih v državni upravi ter na uredbo o količnikih za določitev osnovne plače funkcionarjev. Pri izračunu bodo upoštevali dovoljen obseg porabe sredstev za izplačilo plač v upravnih organih, ki ga mora potrditi še ustrezni republiški organ. Najnovejše izplačilo plač bo veljalo od 1. septembra letos, to pomeni, da bodo nov način izračuna plač upoštevali že pri septembrskem izplačilu. Vsekakor pa bodo nadvse zadovoljni v vrtcih soboške občine, saj so jim dovolili poračun plač za obdobje od maja do septembra letos.

Precejšnjo pozornost pa je na seji soboške vlade vzbudila tudi informacija o prispelih vlogah na natečaj in predlog za dodelitev posojil za pospeševanje razvoja podjetništva in obrtništva v soboški občini v letu 1994. Pri tem velja omeniti, da LB – Pomurska banka in občinski izvršni svet že četrto leto zapored dodeljujeta posojila za razvoj podjetništva in obrtništva. Ta posojila so namenjena za širitev in tehnološko posodobitev dejavnosti ter za samozaposlovanje in nove zaposlitve delavcev. Posojila v skupni vrednosti 50 milijonov tolarjev zagotavlja LB – Pomurska banka, 10 milijonov tolarjev iz občinskega proračuna pa je namenjeno za subvencioniranje obrestne mere. Najnovejša obrestna mere za odobrena posojila znaša R+12, pri čemer se subvencionira od 7- do 10-odstotnih točk. Doba vračanja posojila je 3 leta, prvi obrok pa zapade v plačilo 1. januarja 1995.

Kot smo povedali na seji, je letos prišlo v razpisnem roku na natečaj za razvoj podjetništva in obrtništva 64 vlog, od katerih sta bili dve nepopolni. Poleg teh dveh so izločili še 9 vlog prosilcev, ki so posojilo že prejeli lani, 5 vlog prosilcev, ki so prejeli posojilo za spodbujanje razvoja demografsko ogrožežnih območij v letu 1994, 4 vloge so zavrnili zato, ker je bilo nezdružljivo opravljanje javne funkcije prosilca s pridobitno dejavnostjo, pri šestih zavrnjenih vlogah pa so upoštevali sorazmernost velikosti projektov z dodeljenimi sredstvi.

To pomeni, da je bilo od 64 vlog zavrnjenih kar 26, odobrenih pa 38 v zneskih od 500 tisoč do 3 milijone tolarjev. Ta denar pa je razdeljen takole: za širitev dejavnosti so odobrili 18 vlog v skupnem znesku 23,1 milijona tolarjev, za samozaposlitev oziroma zaposlitev do 5 delavcev so odobrili 19 vlog v skupni vrednosti 23,9 milijona SIT, za zaposlitev nad 5 delavcev pa je odobrena 1 vloga v znesku 3 milijone tolarjev. Potemtakem znaša skupno posojilo 50 milijonov tolarjev. Pri tem bodo glavnico obračunali iz sredstev LB – Pomurske banke in proračunska sredstva občine za subvencioniranje obrestne mere.

MILAN JERŠE

Slovenski »ciglarji« protestirajo zaradi dumpinškega uvoza opečnih izdelkov

Slabše in predrago!

Slovenski opekarji, ki so povezani v Združenju proizvajalcev opečnih izdelkov Slovenije v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, nasprotujejo dumpinškemu uvozu opečnih izdelkov dvomljive kakovosti in zahtevajo od vlade, da pri nadzoru uvoženih izdelkov uporabljajo enaka merila kot za domače proizvode.

V minulih petnajstih letih je bilo tudi v Pomurju zaprtih kar nekaj opekarn, zdaj pa grozi nevarnost, da bo zaradi pretiranega uvoza opečnih izdelkov slabše kakovosti iz sosednje Hrvaške in Madžarske ogroženo poslovanje preostalih. Zidake in strešnike uvažajo zasebni trgovci, ki se ukvarjajo s prodajo gradbenega materiala in hočejo na ta način še več zaslužiti. Na primer: cilj hrvaških opekarjev je, da s 35 odstotkov nižjimi cenami pridobijo večje tržišče. Ne le da je takšen dumpinški uvoz kršitev zakona o varstvu konkurence, ampak so uvoženi izdelki slabše kakovosti. **Branko Zidar, direktor Križevskih opekarn**, je povedal, da njihovega proizvodnega in prodajnega programa uvoz opečnih izdelkov sicer ne more ogroziti, moti pa jih, da se v Sloveniji prodajajo strešniki in zidaki precej slabše kakovosti iz Lepoglave, Turčina in drugih opekarn. Vsak kupec lahko odkrije slabšo kakovost že na prvi pogled: zidaki in strešniki so slabše izdelani, kar povzroča številne lome. Barva tukaj ni niti pomembna, saj je ta odvisna od sestave gline.

bbp

Obveznice Sklada in lastninjenje podjetij iz leta 92

Skladu bo pomagala, da svojim podjetjem najde lastnika

Sklad za razvoj je ta teden od Agencije za trg vrednostnih papirjev najverjetneje že dobil soglasje za izdajo obveznic, namenjenih za financiranje skladovih podjetij. Presenetljiva poteza Sklada? Nikakor ne, saj ima sporočena novica že svojo zgodovino. Spomnimo se predlogov za delo Sklada v tem letu, ki jih je Uroš Korže, direktor Sklada, lani novembra prebiral novinarjem.

Takrat so napovedovali, da bo sklad v tem letu izdal desetletne obveznice v skupnem znesku 120 milijonov mark, za katere potrebuje jamstvo Republike Slovenije. Povečal bo podporo zdravim in perspektivnim programom znotraj projekta, tudi z močnejšo naslonitvijo na bančni sektor, so konec lanskega leta napovedali na Skladu. Toda skoraj po letu se je zasukalo drugače, saj država jamstva za izdane obveznice ni dala, zato pa se je tudi več kot razpolovila skupna vrednost izdanih obveznic, od 120 na 50 milijonov mark. Za izdane obveznice bo tako lahko jamčil le Sklad s svojim premoženjem, ki je po nekaterih podatkih konec decembra znašalo 246 milijonov mark. Sklad namerava z obveznicami plačati dolgove svojih podjetij do bank, sporočajo tokrat.

Ker denarja ne bo za vse dolgove in predvidevamo, da tudi ne za vsa podjetja, kjer je Sklad večinski lastnik, smo spraševali v Ljubljano, katera bodo torej izbrana, ter dobili odgovor: filozofija odplačevanja dolgov podjetij je naslednja: v poštev bodo prišla tista podjetja, ki dosegajo pozitivne rezultate ali so na dobri poti, da to dosežejo, vendar jih bremenijo stari dolgovi. Obremenjena s starimi dolgovi jih interesenti za odkup, novi lastniki torej, ne želijo sprejeti. Ali če dodamo: olajšana starih bremen se bodo lažje in bolje prodajala. O imenih podjetij zaenkrat v Ljubljani še ne morejo govoriti, zato smo poskušali odgovor poiskati sami.

Lahko na obveznice računajo podjetja z našega konca

Če bodo obveznice res samo za plačilo dolgov skladovih podjetij bankam, potem skorajda ni podjetja iz naše pokrajine, ki bi lahko računalo s tem. Pri Ljubljanski banki Pomurski banki so nam zatrdili, da skladova podjetja niso njihovi veliki dolžniki, primer Mesne industrije in njenih dolgov do banke pa so že tako rešili prej. Tako so nam povedali tudi pri SKB-banki, da pri tem poslu podjetij iz naše pokrajine najbrž ne bo. Morda pa bo zadeva z obveznicami zanimiva, če jo bodo razširili tudi na druge upnike podjetij, torej da bi odkupovali tudi druge terjatve, ne le bančnih, ali pa se uspeli zmeniti za verižna (kompenzacijska) odplačila, tako da bi bile banke v krogu. (Spomnimo, da gre tu za stare dolgove in podjetja, ki so s pogodbo oktobra 92. svoj družbeni kapital prenesla na Sklad in zanje slednji še ni našel lastnika.)

Obveznice brez državnega jamstva so brez posebne vrednosti

Sklad se je torej odločil za dokapitalizacijo z izdajo obveznic in plačilom dolgov za večanje lastniškega deleža v nekaterih podjetjih, ki bodo zapadle v plačilo po desetih letih, letne obresti pa bodo znašale pet odstotkov. Toda banke, kot smo lahko prebrali, s predvidenim odkupom terjatev skladovih podjetij z obveznicami niso ravno zadovoljne.

Kdo pa bi tudi lahko bil, saj so obveznice brez jamstva države kaj malo vredne, saj so na isti ravni kot katere koli obveznice katerega koli podjetja ali izdajatelja. Obveznice niso likvidna sredstva. Kotiranje obveznice na borzi in potem trgovanje z njimi bo bankam lahko navrglo še manj, torej bodo izgubljale, gubile pa bodo že tako s tem, ker se bo Sklad zagotovo pogajal za diskontno ceno odkupa terjatev. Ali bodo banke sprejemale ponujeno, je seveda stvar posla in kupčij.

Podjetij pa se Sklad kar ne more odkrižati

Kakorkoli že se bodo pogovarjali, je povsem jasno: izdane obveznice in namera o plačilu dolgov skladovih podjetij ni nič drugega kot pripomoček na poti, da podjetjem najdejo znanega lastnika ter da se jih Sklad končno odkriža. Vse, kar so počeli doslej, namreč ni pripeljajo do tistega cilja, ki so ga kar naprej poudarjali in ga postavljali za končnega, da vsem podjetjem poiščejo znanega lastnika. Ni šlo ne tako in ne drugače, zato je bila potrebna dodatna pot, po možnosti taka, ki Skladu, če že ne bo prinašala dobička, tudi izgube ne bo. Na Skladu nameč zatrjujejo, da izdaja obveznic ni namenjena pridobivanju dodatne gotovine, ampak za sanacijo razmer. Toda seznam neprodanih podjetij je še vedno dovolj dolg, predolg, in nerešeni problemi se sedaj že kot odvečno breme motovilijo na Skladu. Ta pa potrebuje prazne predale in ljudi, ki se bodo ukvarjali z novimi nalogami in z že napovedanim prodajanjem delnic podjetij.

Drugo pomagalo: lastninjenje teh podjetij

Skladovci torej niso dosegli cilja, najti lastnika vsem podjetjem, zato mu pri razčiščevanju starih stvari zelo prav pride tudi zakon v sprejemanju, ki predvideva lastninjenje teh podjetij. Torej še ena pot v pomoč do cilja! Za ta podjetja, ki so oktobra 92 prepisala lastništvo na državo, je bilo predvideno, da bodo zaposleni delavci lahko olastninili popetino Skladovega deleža v podjetju. V predlogu zakona o lastninjenju teh podjetij pa je predvideno, da bodo ne le zaposleni, kot doslej, ampak tudi nekdanji zaposleni in upokojenci lahko lastninili skupaj kar 60 odstotkov ocenjene vrednosti podjetja, in to z internimi razdelitvijo in notranjim odkupom. Morda pa se bodo le tisti v katerem podjetju zaposleni in njihovi upokojenci odločili za lastništvo (svojega) podjetja.

Novembra leta 92 je Sklad za razvoj prevzel projekt sanacije in preustroja podjetij, vanj pa se je vključilo 98 podjetij, in tako je bil Sklad lani lastnik 260 poslovnih enot (holdingov in hčera podjetij). Septembra 94. Sklad še vedno ni uspel najti lastnika za 108 podjetij oziroma njihovih hčera v celotni ali večinski lasti sklada.

Ker pa ni pričakovati, da bi se delavci sploh zanimali za takšno lastninjenje podjetja, ki ni uspešno, se bo Sklad lahko tudi prodaje njihovih delnic. Tu pa mu je spet bilo treba na široko odpreti vrata v zakonu, da bi cilj o znanem lastniku vendar dosegel. Upravni odbor Sklada namreč lahko določi najnižjo prodajno ceno, ki je nižja od ocenjene vrednosti. Ceno delnic pa bo lahko zaračunavala tudi javna družba, kjer jo bodo, v želji, da jih prodajo, za začetek dodatno znižali.

MAJDA HORVAT

Denar za ohranjanje produktivnih delovnih mest

Po domače več ne bo šlo

Država se je odločila, da bo z denarjem pomagala ohranjati produktivna delovna mesta, so poročali v časopisih. Vendar pa to ni nič novega, saj je ministrstvo za delo, zelo dobro pa tudi podjetja, že doslej poznalo in imelo namenski denar za ohranjanje produktivnih delovnih mest in zaradi razdeljevanja katerega je bilo tudi v parlamentu izrečenih nemalo pripomb. Prejšnja ministrica Jožica Puhar je morala zaradi nenamenskega trošenja tega denarja slišati marsikatero pikro in v ministrstvu se je na mestu, odgovornem za te zadeve, opravila kadrovska zamenjava kar čez noč. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je torej že doslej podjetjem pomagalo z nepovratnimi sredstvi za ohranjanje produktivnih delovnih mest, vendar kriteriji in navodila niso bila uzakonjenja. Po novem pa so zapisana v Uradnem listu, in tako bo tudi z vsemi drugimi navodili za državne pomoči in subvencije.

So Navodila o postopku za nadomestitev dela stroškov delodajalcu za ohranitev produktivnih delovnih mest (Uradni list 56/94) prinesla tudi vsebinsko sprembo, ali pa gre samo za to, da so uradno zapisali že znane kriterije? Miroslav Berger z ministrstva za delo nam je povedal, da v glavnem gre za zapis tistega, kar so pri razdeljevanju denarja upoštevali že sedaj. Nekaj novega o namenu teh sredstev je v členu, ki govori o tem, da ministrstvo lahko nadomesti del stroškov delodajalcu za nadomestitev dela stroškov za ohranjanje produktivnih delovnih mest, zlasti pa za sofinanciranja odpiranja novih produktivnih delovnih mest, prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo delavcev, nadomestitev plač in krajši delovni čas delavcev. Slednje po besedah Miroslava Bergerja pomeni prilagajanje novim razmeram v gospodarstvu.

> Na ministrstvu imajo vloge za pridobitev denarja za ohranjanje produktivnih delovnih mest tudi od nekaterih podjetij z naše regije. Iz Gornje Radgone je to Elrad Elektronika, iz ljutomerske občine Tehnostroj, Moderna oprema in Mizarstvo, iz Lendave Indip in iz soboške občine Mura.

Odobravanje denarja bo delo komisije, ki ima za to sestavljena podrobnejša navodila, v vsakem primeru pa bodo terjali dosledno namensko porabo denarja. Da, spet gre za nepovratna sredstva, ki pa jih bodo v primeru neizpolnitve pogodbene obveznosti terjali nazaj. Pri vsem pa le ne kaže spregledati spremembe v razmišljanju. S tem denarjem bodo pomagali tudi dobro stoječim podjetjem, saj, kot pravijo, imajo do tega denarja pravico vsa podjetja. Bo pa denar tudi za podjetja, ki jim je potrebna pomoč države zaradi izgube trgov in ki imajo možnosti, da bodo izplavala iz težav.

Ali na ministrstvu denar za te namene sploh imajo ali pa je pojasnjevanje navodil za ohranjanje produktivnih delovnih mest sedaj le govorjenje v prazno. Denar najverjetneje bo, pravijo v Ljubljani, saj so znotraj blagajne ministrstva za delo sredstva prerazporedili. Torej ne gre za povečanje proračunskega denarja za ministrstvo za delo, ampak za drugačno porabo znotraj ministrstva.

MAJDA HORVAT

Niste sami
Vestnik je
z vami!

Lendavski občinski organ je INGGRI že izdal lokacijsko dovoljenje za hladilnico

Hladilnica da, bazeni ne!

Potem ko se je zapletlo z načrtovanjem in gradnjo poslovno-trgovskega središča ob Mlinski ulici v Lendavi, ki naj bi se sčasoma prelevil v turistično središče, je marsikje završalo. Sledili so telefonski klici, obiski in ... tudi grožnje. Zakaj? Ne zato, ker naj ne bi bilo pravilno napisano, ampak zaradi nečesa drugega. Zapisali smo, kar je povedal urbanistični inšpektor, za nadaljevanje zgodbe pa smo se pozanimali še pri Zdenki Tadina, odgovorni za okolje in prostor v lendavski občini, in predsedniku izvršnega sveta Štefanu Gjerkešu.

Investitor je g. Stjepan Sakač in dobil uradno lokacijsko dovoljenje z datumom 26. septembra. G. Gjerkeš je zanikal, da bi obravnavali to zadevo iz drugih razlogov hitreje kot običajno; po njegovih besedah naj bi g. Sakač za dovoljenje zaprosil pred drugim obiskom urbanističnega inšpektorja, vendar je ta opravil drugi obisk in izdal odločbo prej, preden so uspeli poslati dovoljenje na naslov stranke. Hladilnica bo tako ostala in se bo gradila naprej, čeprav je v odločbi urbanističnega inšpektorja zapisano, da se mora do 10. oktobra objekt odstraniti, po 26. oktobru pa prisilno. Inšpektor je tako zapisal zato, ker lahko na ta način zagrozi, da mora urediti vso potrebno dokumentacijo. Prej je lahko ukazal le **ustavitev del**, z novim zakonom pa lahko zagrozi le z rušenjem. Vendar je zgradbo hladilnice mogoče pozneje legalizirati, zato, ker se gradi na zemljišču, ki je zazidljivo po **Odloku o sprejetju zazidalnega načrta za del območja ob Mlinski ulici v Lendavi (Uradne objave pomurskih občin, štev.:25/93).** Po vseh pravilih, ki jih morajo upoštevati vsi navadni državljani, predvsem pa graditelji poslovnih objektov, bi morali vsa dovoljenja pridobiti prej, preden so začeli z gradnjo. Je pridobitev dokumentacije tako draga, da si je investitor tisti trenutek ni mogel privoščiti? *»V primerjavi z investicijsko vrednostjo naložb ni. Gre predvsem za pridobitev časa, tudi izsiljevanje. Kazni za pravne osebe so od 20 tisoč do milijon tolarjev in več. Takšna nedovoljena gradnja se kaznuje.«* je povedal urbanistični inšpektor Smodiš že ob prvem razgovoru.

Drugače pa bo z drugim velikim posegom v prostor, izkopom jame. Za ta poseg je urbanistični inšpektor določil, da se mora zasipati in ustrezno sanirati do 31. oktobra, če ne, pa bo prisilno zasutje konec novembra. V tem času ni mogoče pridobiti lokacijskega in gradbenega dovoljenja, saj je osnova teh zazidalni načrt. Po zazidalnem načrtu pa je predvidena le poslovno-trgovska dejavnost. Zanimivo je to, kakor nam je pojasnila ga. Zdenka Tadina, da je bil naročnik zazidalnega načrta za Mlinsko ulico Sklad stavbnih zemljišč, financer pa g. Sakač. Tačas Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti že pripravlja predlog spremembe zazidalnega načrta, po katerem naj bi dejavnost razširili, vendar pa priprava predloga še ne pomeni, da bodo s tem rešene vse formalne težave. Spremembo mora sprejeti lendavska skupščina, ki pa ni bila sklepčna kar nekaj mesecev. *»G. Sakač je bil pač prepričan, da lahko na sedanji zazidalni načrt dobi soglasje za novo dejavnost; zdaj šele ve, da to ni načrte. Kanal se bo zapiral še naprej. Potrebna je tudi posodobitev čistilne naprave,«* je povedala ga. Tadinova in še pripomnila, da ji ni všeč, da g. Sakač s takšnimi nedovoljenimi posegi in gradnjo brez vseh papirjev izpostavlja sebe in tudi njih (občinske organe).

Ali bo INGGRA uspela pridobiti vsa potrebna dovoljenja, soglasja in spremembo zazidalnega načrta v slabih dveh mesecih? Realno je nemogoče, vendar pa po dosedanjih izkušnjah ne izključujemo tudi te možnosti. In če ne bo vseh dovoljenj: ali bo kdo res zasul izkopano jamo z devetimi kubičnimi metri zemlje? Predsednik lendavskega izvršnega sveta Štefan Gjerkeš je odločen: *»Do določenega roka je jame potrebno zasipati, tega naj se investitor zaveda. Mi ga k takšnemu početju nismo spodbujali, ampak smo ga celo opozarjali, naj pazi na vse papirje. Zdaj naj nosi posledice.«*

Kazenske določbe zakona o urejanju naselij in drugih posegih v prostor v 79. členu nalagajo kazen 1.000.000 tolarjev za gospodarski prestopek pravni osebi, če investitor, načrtovalec ali izvajalec gradbenih del posega v prostor brez lokacijskega dovoljenja ali odločbe o dovolitvi priglašenih del. 80. člen pa določa tudi kazen najmanj 30.000 tolarjev za odgovorno osebo ministrstva, organa ali organizacije v njegovi sestavi, drugega državnega organa oziroma upravnega organa ali organizacije občine ali mesta, če vpišejo spremembe v zemljiški knjigi ali katastru in drugo, in če izda dovoljenje, soglasje ali drug pravni akt ali overi nedovoljeno pogodbo.

mogoče, prav tako šele sedaj ve, da ne more kar tako uporabljati termalne vode. Za prekritje Kobiljanskega potoka smo imeli soglasje Vodnogospodarske skupnosti; to je pravzaprav kanal Kobiljanskega potoka, v katerem so se zbirale odplake, vanj je bila speljana kanalizacija. Lastnik zemljišča je še vedno Vodnogospodarska skupnost, imamo vse potrebne

BERNARDA B.PEČEK

Kritični položaj tekstilne in usnjarske industrije

V zelo težkem položaju so se znašli tudi zaposleni v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji Slovenije, kjer je skupno zaposlenih več kot 50 tisoč delavcev. Ob upoštevanju družinskih članov je ogroženih približno 200 tisoč slovenskih državljanov, opozarja sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije. Ta sindikat že nekaj časa zahteva uveljavitev kolektivnih pogodb dejavnosti, sistemsko rešitev razvojnega statusa obeh panog v industrijski razvojni politiki naše države, hkrati pa tudi znižanje davkov in prispevkov, saj so ravno delovno intenzivne panoge najbolj obremenjene z njimi.

Sicer pa se ta sindikat zavzema tudi za realni tečaj tolarja, za sistemska sredstva z ugodnimi posojilnimi pogoji za naložbe v tekstilno in usnjarskopredelovalno industrijo ter za zaščitno politiko za zaposlene delavke matere v obeh dejavnostih. V dramatičnem položaju javnosti navajajo, da so pri reševanju omenjenih problemov v obeh panogah tako zaposleni kot njihovi direktorji že izčrpali večino notranjih rezerv. Pri tem opozarjajo, da vse sistemske in napake vlade, ki ni sprejela ustreznih ukrepov, ni možno nadomestiti z višjo produktivnostjo in vedno večjimi zahtevki po izpolnjevanju norm.

M. JERŠE

Sindikat delavcev tehničnih pregledov Slovenije

Zbornica za varnost cestnega prometa?

Reprezentativni sindikat je postal tudi Sindikat delavcev tehničnih pregledov Slovenije. Ker o njegovi dejavnosti slišimo v javnosti bolj malo, je prav, da povemo nekaj besed tudi o tem. Ta sindikat je bil ustanovljen 8. maja 1991 in je organiziran za območje države, pri čemer deluje neodvisno od državnih organov in delodajalcev. Kot navajajo, je sindikat delavcev tehničnih pregledov demokratična in prostovoljna interesna organizacija, v kateri so združeni matični sindikati s tega področja. V sindikalne vrste je zdaj vključenih več kot 15 odstotkov vseh delavcev v poklicu tehnični preglednik motornih vozil v Republiki Sloveniji.

Brez dvoma je odgovornost tehničnih preglednikov oziroma ugotavljanja tehnične brezhibnosti motornih in priklopnih vozil – na tehničnih pregledih opravijo okrog 50 tisoč vozil mesečno – velika, saj lahko že najmanjša napaka ali površnost pri tehničnem pregledu povzroči nesrečo s posledicami med udeleženci v prometu. Zato je ena od osnovnih nalog tega sindikata, da izbojujejo delovne vrednote vseh delavcev pri tehničnih pregledih vozil. Med drugim so se strokovno organizirali pri vključevanju v razprave o predlogu sprememb in dopolnitev k zakonu o varnosti cestnega prometa.

Pisne pripombe so posredovali ministrstvu za notranje zadeve, delavcem Republiške uprave za upravno-pravne zadeve in nosilcem projekta za pripravo zakona o varnosti cestnega prometa. Pri tem ugotavljajo, da predlagatelji omenjenega zakona niso upoštevali njihovih pripomb in predlogov, vladi in resornim ministrstvom pa očitajo, da so se pripravljeni pogajati o posameznih tematskih sklopih z reprezentativnimi sindikati šele takrat, ko je že napovedana stavka. Sindikat delavcev tehničnih pregledov Slovenije, ki ga vodi generalni predsednik Alojz Lakner, si bo zato tudi v prihodnje prizadeval uveljaviti svoje utemeljene predloge. Med drugim se zavzemajo za enotno uvedbo strokovnih nazivov, podeljevanje koncesij samostojnim enotam tehničnih pregledov motornih vozil, oblikovanje izobraževalnega centra in ustanovitev zbornice za varnost cestnega prometa.

MILAN JERŠE

Razkol med Gospodarskim razstaviščem in sejmarji v Pomurju

Okrog ovinkov!

Kdo deluje po ovinkih in kdo ne? Pravzaprav vsak gospodarstvenik deluje delno tudi po ovinkih. To je tem lažje, čim bolj je oddaljen partner, ki za to ne bi smel vedeti. Po več kot dveletnem sporu med Ljubljanskim sejmom in Gospodarskim razstaviščem, prvo je v zasebnih rokah, drugo še vedno javno podjetje z družbenim premoženjem, se začnejo zadeve vseeno deliti po lokalni pripadnosti. Kdo je potegnil prvo potezo in »ogoljufal« partnerja, oddaljenega 200 kilometrov?

Dejstvo je, da dokler ni bila znana vsebina revizijskega zapisnika, so bili člani kolektiva Gospodarsko razstavišče in družbe Radgonski sejem veliki zavezniki: GR je več kot 60-odstotni lastnik družbe Radgonski sejem, ki je dejanski lastnik razstavnih prostorov v Gornji Radgoni, vsi načrti so bili enotni, glavni »nasprotnik« pa je bil Ljubljanski sejem. Po revizijskem zapisniku so se zadeve obrnile; paktirati so začeli na eni strani Ljubljančani, na drugi pa Pomurci. Če nam je bil direktor Gospodarskega razstavišča **Martin Bizjak** pred meseci vedno na voljo s pojasnili in izjavami, je tokrat trajalo več kot mesec dni, da smo ga sploh uspeli dobiti po telefonu (vedno je bil zaseden!) in se dogovoriti za pogovor v prihodnjem tednu. Po njegovem tonu in vsebini odgovorov sodeč, ni s potezami upravnega odbora Radgonskega sejma nič kaj zadovoljen. Izjavil je:

» O tem, da je bil Radgonski sejem izbrisan iz sodnega registra zaradi procedurne napake v fazi ustanavljanja, smo izvedeli okrog ovinka. Ko smo za to izvedeli, smo imeli zbor delavcev, na katerem smo po nasvetu naših odvetnikov sprejeli sklep, da dokler se stvari v zvezi z Radgonskim sejmom pravno ne uredijo – vložene so tudi tožbe –, toliko časa nismo pripravljeni iti v nove variante. Da so Radgonski sejem ponovno registrirali, smo tudi izvedeli šele pozneje. Zdaj čakamo na ustanovno skupščino. Doslej se še nismo pogovarjali o tem, da ne bi več sodelovali,« je povedal Bizjak.

Težko verjetno, da bi ne vedeli o teh zadevah, saj je Gospodarsko razstavišče večinski lastnik Radgonskega sejma. Očitno nekomu tačas ustreza, da bi sejemske zadeve v Gornji Radgoni mirovale. V Pomurju pa se zavedajo, da pomeni mirovanje v času, ko vsak išče svoj prostor na trgu, smrt za sejem. Zato Pomurski sejem (izvajalci oz. organizatorji sejmov) in Radgonski sejem (lastniki) že načrtujejo pomembne širitve in obnove sejemskih razstavnih prostorov v Gornji Radgoni. Sedanje hleve naj bi predelali v razstavne prostore, vse kar je v zvezi z živino, pa preselili na rob sejemskega prostora. Za širitev sejma proti nasipu je še dovolj prostora, če ne za drugo, za ureditev parkirnih prostorov.

BBP

Vsak četrtek Vestnik

Seja vlade

Usklajena zakonodaja kot pogoj

Vlada je sprejela deklaracijo o namerah o uskladitvi naše zakonodaje z zakonodajo držav Evropske unije. Rebalans pomeni večji proračun za 22 milijard tolarjev.

Vlada je na svoji zadnji seji sprejela posebno deklaracijo o namerah o uskladitvi slovenske zakonodaje z zakonodajo Evropske unije in si s tem prižgala zeleno luč za začetek pogajanj o pridruženem članstvu uniji. Nekaj naj bi se zgodilo že ta teden, saj zasedajo zunanji ministri te unije. Predvsem Italijani so nas na veliko ovirali pri našem približevanju uniji ravno zaradi lastninske zakonodaje. Lojze Peterle, zunanji minister, je povedal, da so se z Italijani večkrat pogovarjali o teh stvareh. Slovenija je vedno prepričevala Italijane, da je v pripravi sprememba zakonodaje, zdaj pa so to z izjavo o namerah šo posebej povdarili. V deklaraciji je med drugim zapisano, da Slovenija pripravlja poseben program in koledar prilagajanja zakonodaje kot to zahteva sporazum o pridru..nem članstvu. V dokumentu piše, da bo vlada do sklenitve sporazuma o pridruženem članstvu EU predlagala državnemu zboru Republike Slovenije spremembo tistega dela ustave, ki se nanaša na nakup nepremičnin za tuje državljane. Pristojna ministrstva že pripravljajo nove zakone, v katerih so upoštevani standardi držav Evropske unije. Postavljen pa je tudi projekt Phare za prilagajanje slovenske zakonodaje evropski. V drugem delu dokumenta pa so zapisana jasna stališča slovenske vlade do vseh nerešenih vprašanj v odnosih med državama. Naša država nasprotuje povezovanju vstopa v članstvo Evropske unije z rešitvijo vseh nerešenih vprašanj med državama. Vztrajamo pri spoštovanju pariške mirovne pogodbe iz leta 1947, osimskih sporazumih iz leta 1975 in rimskemu sporazumu iz leta 1983. Vsi ti dokumenti so osnova za dogoovre med državama.

Več tudi za plače

Slovenska vlada je na svoji seji sprejela tudi rebalans letošnjega proračuna in ga je že posredovala parlamentu, ki bo o njem razpravljal v kratkem. Spet bo šlo po hitrem postopku; že novembra naj bi ga državni zbor izglasoval. Proračun bo na prihodkovni strani večji za 22 milijard tolarjev, na odhodkovni pa za 12,8 milijard tolarjev. Prihodkovni iznos proračuna bi tako bil 416,5 milijard tolarjev, odhodkovni pa 420,4 milijard tolarjev. Ob sprejemu proračuna je bil zapisan primanjklaj 12,8 milijard tolarjev, z rebalansom ga bodo zmanjšali na 3,8 milijarde. S tem bo nižje tudi zadolževanje državnega proračuna od predvidenih 29,5 milijard na 20 milijard tolarjev. Vlada je upoštevala dovoljeno povečanje proračunske porabe, ki izvira iz zakonoh in predlagani zakonov. Iz rebalansa bo državni zbor dobil dodatnih 76 milijonov, državni svet 34 milijonov, skoraj toliko tudi republiška volilna komisija. Za 56 milijonov tolarjev bodo manjša sredstva za varuha pravic, ki je bil izvoljen v drugi polovici leta, njegovo delo se bo tako pričelo komaj ob koncu leta. Ustavno sodišče bo dobilo 11 milijonov tolarjev več, med vladnimi službami pa bo dobil največ urad za begunce – 900 milijonov tolarjev. Ministrstvo za finance bo dobilo za 2,3 milijarde tolarjev več – zaradi obveznosti do ZPIZ in DARS, ministrstvo za notranje zadeve bo bogatejše za 122 milijonov tolarjev, ministrstvo za zunaje zadeve pa predvsem zaradi ustavnih obveznosti do Slovencev v tujini, nekaj pa tudi za reševanje Slovencev iz Bosne, dobi 179 milijonov tolarjev, ministrstvo za obrambo pa 300 milijonov tolarjev, pravosodje bo bogatejše za 232 milijonov tolarjev za načrtovane investicije, ministrstvi za delo, družino in socialne zadeve ter za šolstvo in šport naj bi dobili po 3,7 milijard tolarjev, ministrstvo za znanost in tehnologijo 500 milijonov tolarjev in ministrstvo za kulturo 200 milijonov tolarjev. Pri ostalih ministrstvih praktično ni spremeb razen pri razporeditvi porabe proračunskega denarja. Pri odhodkih gre največ za plače v državni upravi in v šolstvu

Marjan Horvat

Volitve bodo 4. decembra

Kandidati za župane in občinske svete morajo biti znani v 14-ih dneh.

Predsednik državnega zbora Jožef Školč je v torek pred novinarji v parlamentu podpisal odlok, s katerim je določen dan lokalnih volitev – 4. december. Gre za redne volitve v občinske svete in redne volitve županov. S sprejetjem zakona o ustanovitvi občin in določitvi njihovih območij je bil izpolnjen pogoj za volitve.

Predsednik parlamenta Jožef Školč je tudi dejal, da parlament še ni dokočno zacementiral občine, ampak da bo lahko prišlo še do kakšnih popravkov v prihodnosti. Toda o tem bodo odločale izkušnje na terenu, morebitne krivice pa bodo popravili. Zakon o ustanovitvi občin določa, da sedanja vodstva krajevnih skupnosti delujejo do izvolitve novih oziroma do sprejetja novih občinskih statutov. Zdaj se začenja predvolilna bitka, ki bo trajala dva meseca. Kjer župani ne bodo izvoljeni v prvem krogu, bo do čez 14 dni sledile nove volitve. Za volitve članov občinskih svetov zakon predvideva dve varianti. Manjše občine, ki bodo imele od 7 do 11 članov v občinskih svetih, bo veljal večinski volilni sistem, kar pomeni, da bodo izvoljeni tisti, ki bodo dobili največ glasov.

V večjih občinah pa bodo sveti, ki bodo imeli največ 45 članov. Tu pa bo veljal proporcionalni sistem. Torej se bo glasovalo o kandidatnih listah, kjer boš izbral eno listo, lahko pa boš na njej označil svojega kandidata, ki mu daješ prednost. Številčnost občinskih svetov je za vsako občino posebej določena in objavljena v tem zakonu. Načeloma je tako, da imajo občine z do 3 tisoč prebivalcev svete, v katerih je od sedem do 11 članov. V občinah z do 15 tisoč prebivalci bodo sveti šteli od 20 do 23 članov, občine z več kot 100 tisoč prebivalci pa bodo imele od 36 do 45 članov. Župane pa bodo volili po večinskem svetu. Kandidate za župane bodo kandidirale stranke in posamezniki, v drugem krogu pa se bosta pomerila le dva najuspešnejša kandidata iz prvega kroga. Kandidate za lokalne volitve lahko predlagajo stranke, lahko pa tudi posamezniki. Za kandidiranje bo le 14 dni časa, ker morajo biti kandidati znani mesec in pol pred volitvami. Posameznik lahko kandidira le v eni občini, na eni volilni listi in v eni volilni enoti. Vsak kandidat bo moral dati tudi pismeni pristanek. V občinah, kjer do sedaj še ni bilo volilnih komisij, jih bo na novo ustanovila republiška volilna komisija, občinska pa bo nato določila volilne okoliše.

Marjan Horvat

nove občine

Lokalna državotvornost

Veto Državnega sveta ni zalegel, razdelitev na nove občine, ki jo je sprejel Državni zbor, velja. Školč je razpisal lokalne volitve, ki bodo 4. decembra. V Prekmurju in Prlekiji bodo državljani volili 18 občinskih svetov in županov, v naslednji občinah: Beltinci, Cankova–Tišina, Črenšovci, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Hodoš–Šalovci, Kobilje, Kuzma, Lendava, Ljutomer, Moravske Toplice, Odranci, Puconci, Radenci, Rogaševci, Sveti Jurij, Turnišče. Murska Sobota je mestna občina. Državotvorni elemetni lokalne samouprave.

Poslanci Državnega zbora so pretekli teden globoko v sobotno jutro in potem v nedeljo pozno popoldne sprejemali amandmaje k zakonu o novi lokalni samoupravi. Zakon, ki so ga tako sprejeli, je najprej veljal samo do pravice Državnega sveta, da izreče odložni veto, kar je v ponedeljek tudi naredil. Odlog zakona iz konstitutivnosti te države je trajal samo do ponedeljka zvečer, ko je parlament s potrebno večino svoj izdelek potrdil in zavrnil veto svetnikov. Zakon o lokalni samoupravi torej velja.

Prekmursko-prleške nove občine

Na območju starih občin Gornje Radgone, Lendave, Ljutomera in Murske Sobote je osemnajst novih občin.

Na desnem bregu Mure sta dve novi, ob dveh zmanjšanih starih, skupaj štiri. Gornjeradgonska občina je razdeljena na Gornjo Radgono, Radence in Sveti Jurij (Videm). Ljutomer je ostal v starih mejah, ne Veržejcem in ne Razkrižanom se ni posrečila lastna občina.

Na levem jih je ob dveh starih in zmanjšanih, Lendavi in Soboti, 12 novih. Nove so Cankova–Tišina, Rogašovci, Kuzma, Puconci, Gornji Petrovci, Hodoš–Šalovci, Moravske Toplice, Beltinci, Odranci, Turnišče, Črenšovci in Kobilje. Sobota je mestna občina.

Poslanci popravljajo vladin predlog

Skupna gmota amandmajev, ki so jih poslanci vložili kot popravek ali dodatke pri določanju meja novih občin, ni znana. Govori se o različnih številkah. Po naše državnozborske službe niti ne vedo točno, koliko jih je bilo vseh.

Do 30. septembra, do začetka 24. seje Državnega zbora je bilo od poslancev iz Prekmurja in Prlekije k predlogu zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij vloženih petnajst amandmajev, ki so bili objavljeni v posebni brošuri.

Proti Apačam – po volji ljudi

Prvi od teh – državnozborsko poročilo jih navaja po abecednem redu – predlaga ukinitev občine Apače. Igor Bavčar je posodil svoj poslanski podpis Feriju Horvatu, skupaj sta predlagala, naj se predlagana občina Apače vključi v občino Gornjo Radgono. Vlada tega predloga ni podprla, Horvat pa je svoj dolg Bavčarju poravnal tako, da se je podpisal pod Bavčarjev predlog, naj se naselje Bilje prenese iz občine Miren v občino Nova Gorica. Gotovo je za enim in drugim predlogom tudi tako imenovana kvaniticirana volja ljudi, vendar je prav zanimivo, kako more prekmursko-prleški poslanec vedeti za kvalificirano željo in perspektivo nekega naselja na drugem koncu države; medtem ko je kajpada manj čudno, da nekdanji policijski minister ve za Apače. Poleg tega pa so bili glasovalci v Apačah na referendumu o lokalni samoupravi v večini proti samostojni občini in je Bavčar v tem primeru torej nastopal kot nekak transnacionalni izpolnjevalec volje ljudi. Dejstvo pa je, da Horvat za to vlogo ni mogel najti nobenega zemljepisno bližjega poslanca ali poslanke.

Pod vsakim predlogom amandmaja je pripis o tem, kaj si o njem mislita komisija in kaj vlada. Tega predloga vlada ni podprla, komisija ni imela stališča. Apače niso postale samostojna občina.

Za Odrance ...

Naslednji amandma iz omenjene brošure predlaga ustanovitev občine Odranci. Odransko občino je predlagala skupina poslancev s prvopodpisanim Cirilom Puckom. Pripisano je, da vlada predloga ne podpira. Občina Odranci je bila izglasovana in ima zaporedno številko 89.

... za Turnišče,

Ista skupina poslancev s prvo podpisanim Cirilom Puckom je predlagala tudi amandma, ki ga navajamo v celoti, da bi se videlo, s kakšno ohlapnostjo so institucije države za reformo lokalne samopurave delale. Takole piše: *V točki 3 naj se črta beseda Turnišče in naslednja naselja: Gomilica, Nedelica, Renkovci, Turnišče in se pod zaporedno številko 132 vpiše »TURNIŠČE, Gomilica, Nedelica, Renkovci, Turnišče«. Sedež občine Turnišče je v Turnišču. Prvo občinski svet šteje 13 članov.* Komisija in vlada do tega amandmaja nista imeli stališča, kot opomba pa je bilo pripisano, da je amandma nejasen, »saj je pod zaporedno št. 32 vpisana občina Velike Lašče.« Zanimo je, da predlagatelji, kot je mogoče povzeti iz poročila, nikjer ne omenjajo številke 32, marveč 132. Niti malo se ne svita, kako so lahko naslovniki videli številko 32 namesto 132. Mogoče je sicer, da je poročilo, po katerem citiramo, nastalalo iz dveh delov in da je na orginalnem predlogu amandmaja resda pisalo 32, toda to še vedno ne pojasni niti sistema, po katerem so delali, niti ne govori v prid doslednosti ali vsaj približnemu poznavanju materije, s katero so se ukvarjali tako imenovani izvedenci za lokalno samoupravo. Če bi namreč imeli sistem, bi vedeli, da pride občina Turnišče, po abecednem vrstnem redu, kje bolj zadaj. Čudno pa je, da so Velike Lašče vpisane pod številko 32, čeprav bi morale po abecedi biti za Turniščem. Občina Turnišče je bila izglasovana in ima zaporedno številko 133.

... za Črenšovce

Tudi naslednji amandma je predlagala ista skupina poslancev in tudi ta je namenjen dekonstrukciji beltinske občine. Kot je znano, je bila ta občina po prvotnem predlogu velika, potem pa so iz nje po nadaljnjem razstavljanju nastale štiri nove. V tem amandmaju so predlagali ustanovitev črenšovske občine. Občina Črenšovci je zapisana pod zaporedno številko 26.

Zenkovci med Puconci in Cankovo

Pri predlogu, naj se krajevno skupnost Zenkovci »izvzame iz občine št. 13 (Cankova–Tišina) in se jo vključi v občino št. 93 (Puconci)«, amandma je predlagala skupina poslancev s prvopodpisanim Dragom Šiftarjem, je vlada pripisala, da temu ne nasprotuje. Iz gradiva, ki ga imamo, ni mogoče razbrati, kako jo je predlog potegnil na glasovanju.

Proti Hodošu – za trdnost države?

Geza Džuban in Drago Šiftar sta predlagala, naj se iz občine Gornji Petrovci izločita KS Čepinci in Šalovci in se ustanovi nova občina Hodoš–Šalovci. Namesto predlagane občine Hodoš, ki je vključevala še Šalovce in Čepince. Komisija in vlada nista imeli stališča. Predloga, po katerem naj se ustanovi samostojna občina Šalovci, predlagala ga je skupina poslancev s prvopodpisanim Gezo Džubanom – predlog je v poročilu takoj za gornjim – vlada ni podpirala. Pozneje ni bil izglasovan. Ni jasno, kaj se je v tem primeru dogajalo, je poslanec Džuban skušal na vsak način preprečiti nastanek samostojne občine Hodoš in je zato predlagal dve poti ali pa gre zgolj za zmedo. Če gre za prvo, potem je to še en izraz neke neobičajne državotvornosti, ki jo pri reformi lokalne samouprave kažejo poslanci liberalne demokracije. S tega stališča gledano je namreč odločitev, da Hodoš kot večinski madžarski kraj s prav takim ožjim zaledjem ne bo samostojna občina, nekakšna razredčitev etnične čistosti. Drug primer takega liberalnodemokratskega državotvornega ravnanja je iz drugega konca države. Tam je poslanec Thaler zagovarjal priključitev štirih spornih zaselkov na hrvaški meji občini Piran, češ da bo to utrdilo slovenske pogajalske pozicije.

Z Grada na Kuzmo

Drago Šiftar je predlagal, naj se KS Kuzma izloči iz občine Grad in se ustanovi nova občina Kuzma. Ta predlog je bil izglasovan, čeprav ga vlada ni podpirala, občina Kuzma je dobila zaporedno številko 64. Pod naslednjim predlogom istega prvopodpisanega, ki je tokrat nastopal s skupino poslancev, v njem je predlagano, naj se KS Bodonci izvzame iz občine Grad in vključi v občino Puconci, je vlada pripisala, da ne nasprotuje. Zatem sledi amandma na amandma. Predlagal ga je prav tako Šiftar s svojo skupino. Po njem naj se ime občine Kuzma spremeni v Grad. Pripisana je opomba, ki se glasi: »Amandma je nerazumljiv, ker ne navaja predlagatelja amandmaja, ki ga amandmira.« Ista skupina je dala še en amandma na isto temo. Gre za obrnjeno besedilo prejšnjega, v njem piše, naj se občini Grad spremeni sedež, ta naj bo v Kuzmi. Vlada temu ni nasprotovala. Grad v sprejetem zakonu o lokalni samopuravi ni sedež občine.

Primer z Gradom in Kuzmo očitno prav tako kaže neko obliko lobističnega mnogopotja. Najbrž je Šiftar spoznal, da je potrebno v Državnem zboru najprej ustvariti zmedo.

Kobilje

Skupina poslancev s prvopodpisanim Cirilom Puckom je predlagala, naj gre Kobilje iz občine Lendava in postane samostojna občina. Vlada predloga ni podprla, Kobilje pa je bilo pozneje kljub temu izglasovano za občino. Znano je, da je za samostojno občino Kobilje lobiral tudi popoli kobiljanski domačin Bojan Korošec, nekdaj poslanec zelenih, zdaj pri liberalnih demokratih. Tudi v primeru Kobilja gre za državotvornost občinske razdelitve, Kobilje je znano kot čista slovenska vas.

Moravske Toplice

Geza Džuban je prvopodpisani v skupini poslancev, ki je predlagala, naj se ime občine Martjanci–Moravske Toplice spremeni v Moravske Toplice. Vlada je predlog podprla. Moravske Toplice so bile po volji Državnega zbora spoznane za sedež občine in imajo zaporedno številko 84.

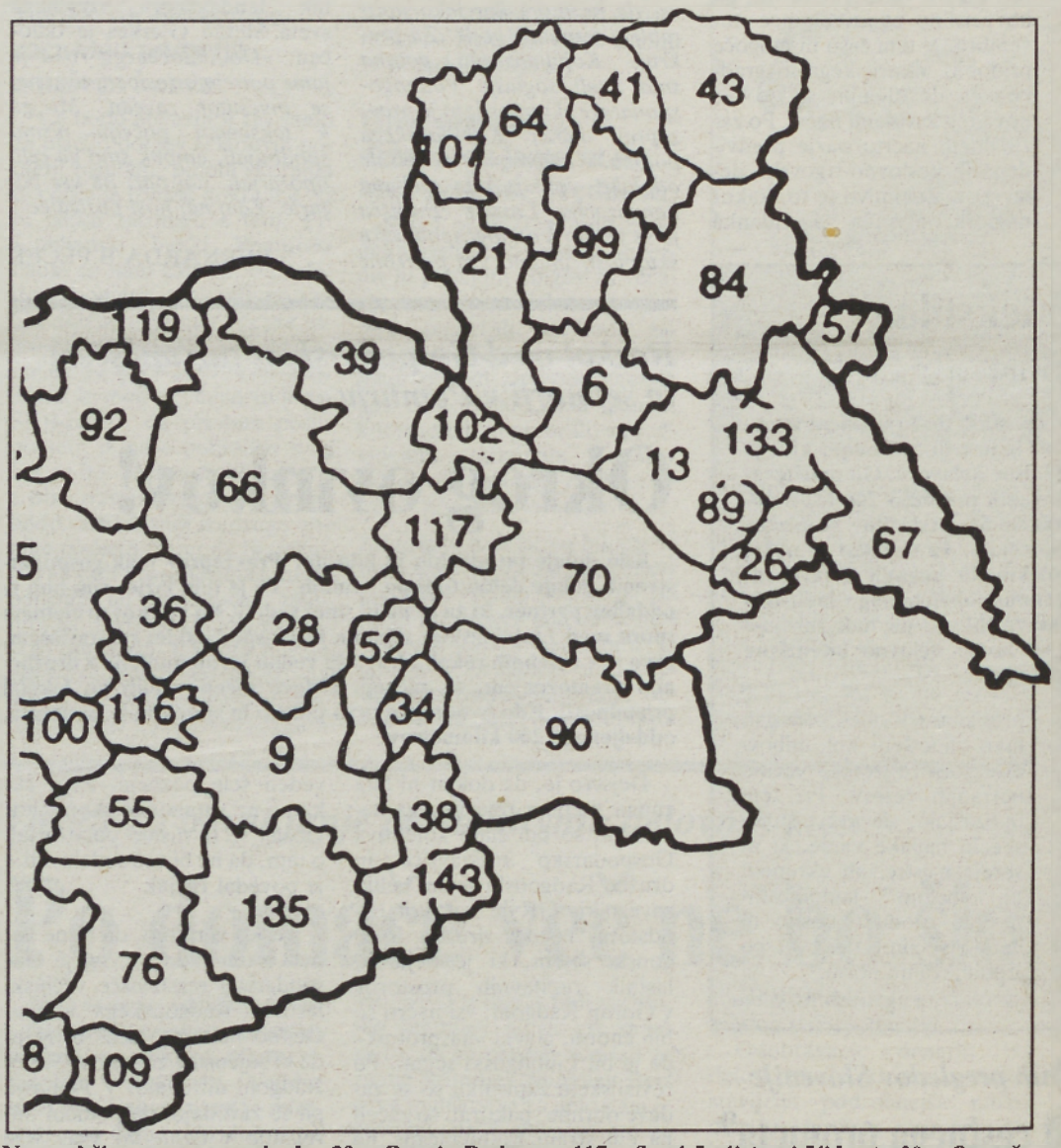

Nove občine na severovzhodu. 39 – Gornja Radgona, 117 – Sveti Jurij (prej Videm), 90 – Ormož, 102 – Radenci, 107 – Rogaševci, 21 – Cankova–Tišina, 64 – Kuzma, 70 – Ljutomer, 6 – Murska Sobota, 99 – Puconci, 41 – Gornji Petrovci, 13 – Beltinci, 84 – Moravske Toplice, 43 – Hodoš–Šalovci, 89 – Odranci, 26 – Črenšovci, 57 – Kobilje, 67 – Lendava. Določena so občinska središča, natančne meje med občinami še niso določene.

Nesojeni Prosenjakovci

Maria Poszonec je bila na čelu poslancev, ki so predlagali, da se ustanovi občina Prosenjakovci z naselji Motvarjevci, Pordašinci, Središče, Čikečka vas, Berkovci, Ivanševci, Lončarovci. Občinskli svet naj bi štel 15 članov, pripadnikom madžarske narodne skupnosti pa naj bi pripadala v njem dva sedeža. Vlada predloga ni podpirala, Prosenjakovcev na seznamu novih občin ni najti.

Sveti Jurij obranil samostojnost

Igor Bavčar je še enkrat pomagal Feriju Horvatu pri poskusu ohranjanja gornjeradgonske občine v čimbolj neokrnjeni velikosti. Predlagala sta, naj se občina Sveti Jurij ukine in vključi v Gornjo Radgono. Vlada predloga ni podprla. Sveti Jurij, gre seveda za Videm z okolico, je občina z zaporedno številko 117.

Samotni poskusi

Doslej navedeni amandmaji so bili, kot smo rekli, dani na svetlo v posebni brošuri. Med državnozborskim gradivom pa smo našli še nekaj predlogov, ki v njej niso bili objavljeni. Maria Poszonec je sama predlagala, naj se iz takrat še možne velike »markovske« občine Beltinci–Črenšovci–Turnišče izločita naselji Brezovica in Hotiza ter se priključita k občini Lendava. Poszončeva spremembo utemljuje s tem, da sta se na referendumu ti dve vasi tako odločili.

Samo z nerazberljivimi kraticami podpisani predlagatelj je predlagal, naj se Cankova, Tišina, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Martjanci, Moravske Toplice, Puconci in Rogaševci vključijo v mestno občino Murska Sobota. Pripisal je obrazložitev: »Referendum ni bil izveden na območju, za katerega se predlaga ustanovitev občin v posamezne občine so vključeni tudi kraji, ki ne želijo biti skupaj v isti občini. Za nekatere predlagane občine niso izpolnjeni zakonski pogoji.« Očitno gre za poskus ohranitve velike občine Sobota. Ker so enake začetnice tudi pod predlogom, naj se Apače in Sveti Jurij vključita v občino Gornjo Radgona, je možno domnevati, da je bil predlagatelj obojega Feri Horvat.

Združena lista je k Zakonu o ustanovitvi občin predlagala amandma, ki ima po papirni meri 132 strani. To pa seveda ne pomeni, da je bilo v njem več občin kot v vladnem predlogu, pač pa so reformirani komunisti pripravili najpopolnejši amandma, saj so v njem pri posameznih občinah našteli tudi vse kraje, ki naj bi vanje spadali. Po tem predlogu naj bi bile občine v Prekmurju i Prlekiji naslednje: Beltinci–Črenšovci–Turnišče, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Radenci in mestna občina Murska Sobota.

Z voljo in proti volji

V komentarjih o zakonu o lokalni samoupravi je mogoče najti mnoge očitke. Državni zbor je reči zapisal, vlada ni bila dovolj strokovna, ne upošteva se referendum, poslanci so delili in združevali kot nekdaj kolonialisti, v eno občino so zrinili lokalne skupnosti, ki se med seboj ne marajo. Državni zbor je res zamoral vse skupaj, vlada nikoli ne more biti dovolj strokovna, saj je politična ustanova. Referendum je Ustavno sodišče spoznalo za poizvedovalni in torej ni obvezen. Vse to so dejstva. Dejstvo pa je tudi, da po obdobju velikih administrativnih občin med ljudmi ni tradicionalne obče stvene zavesti, ni občutja odtujitve komunalne sopripadnosti. Torej je potrebno nekaj narediti, pa čeprav se to lahko razlaga kot nasilje. To »nasilje« ostaja znotraj državljanskega reda, je »nasilje«, ki ne ukinja ustavnih pravic posameznika, ne zaničuje v njegovo svobodo mišljenja in ga sploh ne diskriminira za človečanski ravni. Kaj pa naj pravzprav naredi država v primeru, ko ena vas ne mara druge? Naj ju pregradi s plotom? Jasno da ne. Njun spor mora spremeniti v produktivni spor in ju spraviti v eno občino. Občinska mreža pa ni dokončna, mogoče jo je spremeniti. Kadarkoli bo kak potencialni župan zaslutil, da bi bila za novo občina večina vseh njenih potencialnih prebivalcev, se lahko začne naprezati za referendum.

ŠTEFAN SMEL

Vestnik
vsak četrtek

Skupine za samopomoč

Moji trenutki v življenju

»Temeljnega pomena za doživljanje starosti je pojmovanje časa. Grki so imeli dve besedi za pojem časa: hronos čas, ki enakomerno teče in je neoseben (tujki kroničen in kronološki), in kairos za ugodni trenutek, ugodni trenutek, osebno doživeti čas za določeno priložnost. Med obema pojmoma za čas je temeljna razlika: kronološki čas je točen, velja za stroje in robote enako kakor za vse ljudi. Kakorkoli radi prisluhnemu napovedi časa in skrbimo za točnost svoje ure, je ta neosebni čas sam po sebi popolnoma prazen in zato zlahka postane smrtno dolgočasen. Vendar, če se dogodki, veliki in vsakdanji rutinski, precedijo skozi človekovo zavest kot doživetje in kot osebna izkušnja, postanejo za človeka pomembni trenutki, nepozabni trenutki, tragični trenutki, srečni trenutki, odrešilni trenutki ... skratka, moji trenutki, ki jih doživljam, jih zavestno oblikujem in negujem ter nanje osebno odgovarjam.«

Tako čudovito je dr. Jože Ramovš v svoji knjigi Skupine starih za samopomoč razkril skrivnost časa. In priznajmo, da prav starost doživljamo neosebno kot tisto zadnje obdobje pred smrtjo. Toda s projektom uvajanja skupin starih za samopomoč, ki je vseslovenski projekt socialnega varstva, so skupine zaživele. Kar [illegible] jih je marca letos delovalo v domovih za stare in nekaj v posebnih socialnih zavodih, 33 skupin pa po krajevnih skupnostih. V skupine tako prihaja več kot tisoč petsto starih. Prva skupina je začela z delom v izolskem domu že pred sedmimi leti, zdaj pa jih poznajo že širom po Sloveniji. Največ jih je seveda v večjih mestnih naseljih.

Stari si svojega položaja nikoli ne priborijo, temveč jim je vedno vnaprej dodeljeno, so spoznali in zapisali drugi, dosti pred nami, zato je namen organiziranja skupin v tem, da se starejšim obogati življenje. Za materialno plat starejših je s pokojninami in udobnimi domovi poskrbljeno, toda manj je bilo poskrbljeno za duhovno plat njihovega življenja, ki je postajala vedno bolj prazna, brezciljna in brez smisla. Skupine za samopomoč pa so primerno zdravilo za medčloveške odnose in probleme osamljenosti, socialne izolacije, duševne potrosti in životarjenja starih ljudi. Bistvo srečanj je prej, da bi človek tudi v starosti našel smisel svojega življenja.

Ljubezen daje vse lepo

»To je nekaj fantastičnega, kar je treba samo doživeti, saj se z besedami ne da opisati,« je rekla voditeljica Štorkelj, skupine, ki deluje v krajevni skupnosti Lendava, socialna delavka Zdenka Kutnjak. Tridesetič so se srečali, tisti četrtek za dve uri v prostorih Ljudske univerze, ko sem bila njihov gost. Pričakovali so, da bom začela kar spraševati, toda bilo je prijetno kramljati z njimi o šofiranju in vozniških [illegible] o prijateljstvu in ljubezni ter še o drugih pomembnih in manj pomembnih trenutkih in doživetjih. Vse pa je bilo prepleteno s toliko neverjetnimi dogodivščinami in šalami, tudi za svoj račun, da je bilo smeha obilo. Pili smo kavico in se sladkali s pecivom slavljenke, ki je praznovala rojstni dan, pri tem pa kar rekli še kakšno o peki in kuhanju ter se dogovarjali o izmenjavi receptov. Ljubezen je tisto, kar daje vse lepo, je zapisal član skupine v svoji pesmi, ki jo je tudi prebral, ljubezen, ki bi jo morali razdeliti med vse, potem bi bilo na svetu lepo.

»Smo kot družina,« so rekli o sebi, čudovita družina, ki si srečanja bogati z izleti, potepanjem, telovadbo in še z mnogim, s čimer si znajo zapolniti čas. In pri tem so neverjetni, polni elana in energije, pravita Erika Verbančič, psihologinja in direktorica Centra za socialno delo, in Zdenka Kutnjak, voditeljici skupine. Priznavata, da se z delom v skupini osebno in strokovno bogatita. Brez skupine bi nastala vrzel, praznina tudi pri njiju, čeprav sta se z negotovostjo in strahom podajali na organizirani strokovni seminar za delo s skupinami.

»Veste, kaj sem predlagala, da bi enkrat obnovili plesni korak,« mi je povedala moja soseda, h kateri sem sedla, »pa so se mi potem vsi smejali.« Kar zmanjkuje jim časa za vse, kar načrtujejo, za vse teme in vsa potepanja in izlete. »Tudi to je lepo, da lahko govorimo,« so mi povedali. Da, prav vsi imajo možnost govoriti in vsi potem poslušajo. Prav tega, da bi se znali poslušati, nam manjka. Smo ljudje brez časa, da bi se poslušali, so ugotavljali zbrani člani skupine. Bili pa bi veseli, če bi se jim pridružil še kdo, zato vabijo Helena Horvat, Marija Dvanajšček, Marija Koncut, Marija Paušič, Josip Dobošič, Helena Eppinger, Katarina Zelko, Dušanka Varga, Hermina Vidič, Marija Skušek, Neda Hari ter voditeljici skupine Zdenka in Erika.

V skupini doživeto spoznanje – človek sem!

Srečno naključje je hotelo, da so skupine za samopomoč zaživele tudi v domu v Lukavcih. Ponudba za usposabljanje strokovnih delavcev za vodenje skupin za samopomoč starim, ki jo je bil poslal dr. Jože Ramovš in so jo prejeli na ljutomerski socialni center, je bila priložnost, ki je niso hoteli izpustiti ali kar spregledati. Za usposabljanje so se odločile socialne delavke, dve s centra in ena iz doma. Z veliko negotovostjo so potem stopile lanskega septembra do varovancev doma v Lukavcih, da bi slišano začele udejanjati.

V času usposabljanja je bila namreč postavljena tudi zahteva, da so slušatelji začeli delati s skupinami. In minilo je leto in skupine delajo, ker varovanci prihajajo, ne da bi jih kdo silil. Da, to je zanje velik uspeh, tako za voditeljice skupin, ki so izpolnile pričakovanja in spoznale, da s svojim delom nekomu delajo dobro, kot za varovance, ki so v skupinah, čeprav s samosvojimi osebnostnimi potezami, našli svoje zadovoljstvo.

Klopotci, med katerimi sem sedela, so začeli o trgatvi. Pripovedovali so o doživetem in navadah ob tem lepem jesenskem opravilu. Bilo je smeha pa tudi solznih oči, ko so se ob tem spomnili svojega domačega kraja pa svojih domačih. Tudi Suzano, ki je vodila razgovor, so povrašali, kako kaj kaže v njihovih goricah ter se pozanimali, ali ni preveč gnilobe. Beseda pa je nanesla še na pitje alkohola ter na prometne nesreče in mrtve na cestah. Umrlo je tudi osemsto potnikov trajekta, ki je utonil, so pravili, kar so slišali po radiu. Pa sem želela slišati od njih tudi to, kaj si mislijo o skupini. Lepo nam je, so zatrjevali in me kar povabili, da še kdaj pridem. Morda kar naslednji dan, saj so se pripravljali na izlet ter bili polni pričakovanja.

Marjetica so čakale, da pridem tudi mednje, in potem smo skupaj zapeli tisto domačo Gremo na Štajersko. Lepo je zvenela, tako kot domača beseda o rodnem kraju. Še mene so povabili, da jim predstavim domači kraj in svoje domače, da bi se bolje spoznali in si bili bližji. Nekateri so potem še radi zapeli svoje pesmi, take, ki jih danes poznajo in vedo zapeti le redki. Pa še take s šegavim besedilom so bile vmes, za malo dobre volje vseh.

Nekaj je bilo v teh srečanjih, kar jih je osrečevalo, čeprav sami niso našli v tistem trenutku drugih besed, da bi mi to znali opisati kot: Lepo nam je!

Lepo jim je ob srečanjih, ki jih obogatijo s pikniki, izleti, praznovanju rojstnih dnevov in drugih paznikih, zato se radi srečujejo. Ali, kot je rekel eden od članov skupine, ki je prej spoznal prisilo sodelovanja v skupini zdravljenih alkoholikov: zdaj se počutim kot človek. Ali drugi: skupina mi pomeni družino, tretji: lepo je kot v razredu. Pripadnost skupini jih povezuje in samozavest in prosto odločanje jih poživljata.

Ob njih in ob tem, da so jim enakovredne, zorijo tudi voditeljice skupin. »Skupina ti da moč, zadovoljstvo in voljo, to pa pri tem delu potrebuješ, saj če tega nimaš, s skupino ne moreš delati,« so bile besede voditeljice skupine. Hvaležnost članov in občutek, da si vendar naredila zanje nekaj dobrega, je najlepša nagrada za vse.

K temu je treba dodati, da delež starega prebivalstva pri nas naglo raste, največje skupine prebivalstva bodo prišle med starostnike v prvih dveh desetletjih naslednjega leta. Tedaj pa bodo prihajale v aktivno življenjsko obdobje čedalje manjše starostne skupine, zato se je treba začeti že zdaj pripravljati na problem starostništva, in sicer vsak človek, saj je znano, da so pravi čas za pripravo na starost srednja leta življenja. Prav tako se moramo na tako spremenjeno razmerje med generacijami že zdaj tudi družbeno pripravljati, sicer bo tedaj to pretežak družbeni problem.

Poudariti moramo tudi, da imajo stari ljudje še veliko življenjske moči, zlasti pa izkušenj, ki so kot zgodovinski spomin nujne za normalni razvoj družbe. Dandanes pa so stari ljudje odrinjeni na rob družbe, ker so tisočletni modeli za sožitje med srednjo, mlado in staro generacijo zaradi spremenjenih razmer neuporabni, novih pa še ni. Tako se neprecenljivo bogastvo človeške energije in življenjskih izkušenj stare generacije izgublja v nič, v škodo njim samim, srednji in mladi generaciji. (dr. Jože Ramovš)

Optimistov je trinajst, skupina pa je delovala že prej kot skupina zdravljenih alkoholikov. Potem ko so v domu začele oživljati skupine za samopomoč, so se preoblikovali tudi oni. Vodi jih Anica Najžar, socialna delavka v domu, njena pomočnica pa je višja medicinska sestra Stanka Vozlič, prav tako iz doma. Srečujejo se ob torkih po eno uro. Teme si izbrajo in se nanje pripravljajo ali govorijo o tistem, kar prinese dan ali teden, o problemih, težavah, prekrških.

Mavrica je skupina petnajstih varovancev doma, vodita jih Tatjana Pirher, delovna terapevtka, in Andreja Pirher delovna inštruktorica. Sredi septembra je skupina praznovala letni dan, kar se srečujejo, njihov dan pa je sreda. Njihove teme so morda drugačne od tistih, ki jih imajo v skupinah s starejšimi člani, jih pa vnaprej ne pripravljajo, razen, kadar se tako dogovorijo. Eni radi pojejo, drugi telovadijo, člani Mavrice pa radi plešejo. Tudi izletov se radi udeležijo pa piknikov in drugih prireditev. Tudi vse rojstne dneve, tako kot v vseh skupinah, morajo proslaviti. Pri vsem je pomembno to, da so prireditve njihove, saj jih pripravljajo prav vsi člani.

Rozina Kralj, socialna delavka s Centra za socialno delo iz Ljutomera, ki je zunanji vodja skupine, in njena pomočnica Suzana Žibrat, delovna terapevtka, vodita skupino, ki si je nadela ime Klopotec. Dvanajst varovancev doma zelo ljubi življenje v naravi, sprehode, nabiranje gob, urico druženja pa prebijejo tudi ob družabnih igrah in razgovoru. O čem s pogovarjajo? Različno, včasih o domačih živalih, pa tudi o trgatvi in še o marsičem zanimivem.

Srečanje članov skupine Marijine solze se običajno začne z vprašanjem: Kako ste? In pogovor dvanajstih članov skupine se lahko kar začne, ne da bi za srečanje posebej prikar začne, ne da bi za srečanje posebej pripravljali temo pogovora. Srečanja pa si popestrijo s petjem, saj radi pojejo.

Marjetice, deset jih je, vodi pa jih Marija Golob, povezuje petje. Vsak član ima svojo pesem in v prijetnih napevih najdejo svojo sprotitev in radost. Na sprehode ne hodijo pogosto, saj so že v letih in jih noge več ne ubogajo. Zato raje kar posedijo v svoji sobi in ob petju preživijo urico sredinega srečanja.

MAJDA HORVAT
Fotografija NATAŠA JUHNOV

Sanje šolarjev pri Mali Nedelji so postale resničnost

Kdo je najsrečnejši?

Potem ko v ljutomerski občini ni uspel referendum za sprejem občinskega samoprispevka, s katerim bi po 15 letih solidarnostnega zbiranja denarja za druge prišla na vrsto tudi zgraditev nove šole in vrtca pri Mali Nedelji, so bili tamkajšnji domačini, še posebno pa šolarji in učitelji, zelo razočarani. Zbali so se, da je s tem konec njihovih sanj o novi šoli, da bodo torej morali še naprej ostati v več kot 120-letni pretesni, vlažni in propadajoči stavbi. Toda njihove sanje so vseeno postale resničnost.

Uresničili so jih s pomočjo občinskega proračuna, polovičnega deleža iz republike in lastno soudeležbo. Novo stavbo so začeli graditi lani 25. novembra (izvajalca Gradis Maribor in PGP Ljutomer) in čez dobrih 8 mesecev je bila končana že večina gradbenih del. V novem šolskem letu pa so se malonedeljski šolarji in predšolski otroci že lahko preselili v nove prostore, ki merijo skupaj okrog 1.760 kvadratnih metrov. Vrednost naložbe je bila ocenjena na okrog 190 milijonov, stroški pa so se povzpeli na čez 200 milijonov tolarjev. Ampak pomembno je, da so se njihove sanje uresničile.

Ravnateljica OŠ Mala Nedelja **Nada Tomanič**, ki je minuli petek začela otvoritveno slovesnost, je med dokaj številnimi uglednimi gosti posebej pozdravila tudi ministra za šolstvo in šport Republike Slovenije **Slavka Gabra**. Med drugim je poudarila, da je z novo šolo naposled konec

Nova osnovna šola z vrtcem pri Mali Nedelji je nekaj posebnega. Nosilec projekta je bilo zasebno podjetje Domus Ljutomer, gradila pa sta Gradis Maribor in PGP Ljutomer. Ravnateljica Nada Tomanič – s šolskim ministrom Slavkom Gabrom stojita pod transparentom – je dejala, da je šola ena od najlepših v Sloveniji.

dvoizmenskega pouka in tako njihovih šolarjev ne bo več strah v temi hoditi domov. Kasneje je med tistimi, ki so pripomogli, da so se uresničile njihove sanje, še omenila Skupščino občine Ljutomer, ki je sprejela sklep o sofinanciranju te naložbe iz občinskega proračuna, predsednika IS **Ludvika Bratušo**, ki je bil tudi predsednik gradbenega odbora, domačinko **Jelko Rostaher**, ki je brezplačno odstopila hektar zemljišča, in republiško poslanko **Viko Potočnik**, ki si je po svojih močeh prizadevala, da je prišla ta naložba tudi v republiški proračun.

Na slovesnosti so spregovorili tudi predsednik gradbenega odbora in predsednik IS SO Ljutomer **Ludvik Bratuša**, ki je poudaril, da je Mala Nedelja s tem dobila zelo potreben objekt za razvoj kraja in občine, nekdanji ravnatelj malonedeljske šole **Karel Stropnik**, ki je bil ves ganjen, da je tudi on dočakal ta zgodovinski dan, ko je Mala Nedelja dobila novo žarišče prosvete in kulture, šolski minister **Slavko Gaber**, ki je dejal, da je obljuba, ki jim jo je dal ob obisku, uresničena, in republiška poslanka **Vika Potočnik**, ki je poudarila, da je dobila Mala Nedelja z novo šolo tudi novo srce.

Tudi duhovnika **Branko Ogrizek** in **Ivan Štuhec**, ki sta blagoslovila novo stavbo, sta poudarila velik pomen te pridobitve.

Ob tej priložnosti so seveda nastopili tudi domači šolarji s kratkim, toda zanimivim programom. Malonedeljski fantje (ljudski pevci), učenci in učitelj Glasbene šole Ljutomer ter domača godba. Vmes so na dvorišče pri novi stavbi skočili padalci Aerokluba Ptuj.

Že ko sem prihajal na prizorišče proslave, sem si v svojo beležnico zapisal tudi nekaj o sprejemu vseh gostov. Vsak je dobil ličen obesek in vljuden pozdrav. Pri tem je še posebno »izstopala« učiteljica Danica Makoter, ki je trdila, da je ona najsrečnejša, ker je ob šoli dobila tako lepo telovadnico. In kdo je zares najsrečnejši? Prav gotovo vsi!

JOŽE GRAJ

Se spomnite dragi bralci, kako je bilo, ko ste prvič prestopili osnovnošolski prag? Če ste mlajši, se pravgotovo, tisti malce starejši pa vsi verjetno ne. No, sošolci iz Križevec pri Ljutomeru, ki so prvič stopili v šolo pred 57-timi leti, se zagotovo. V petek so se namreč znova srečali in obudili spomine na osnovnošolske dni. Čeprav jih je bilo veliko manj kot pred davnimi 57. leti, so se prijetno zabavali. Vsi so bili dobre volje, nasmejani in polni vere v življenje. Da jim srečanje veliko pomeni, dokazuje tudi to, da so nekateri prišli celo iz daljne Amerike. Organizatorka srečanja, Lojzka Vajda, je vsem obljubila, da bo poskrbela za ponovno srečanje čez tri leta, ko bodo praznovali 60. obletnico.

Skromna bera »pravih« obrtnikov danes, bogata v preteklosti

»Izvoščki, goslarji, modistojce...«

Novi obrtni zakon določa, da se bodo v prihodnje obrtne dejavnosti delile v tri kategorije. V skupini A bodo klasične obrti, za katere bo veljal poseben režim izobraževanja, v skupini B bodo obrti podobne dejavnosti (tudi gostinstvo, avtoprevozništvo), v skupini C pa domače in umetne obrti. Najbolj skromna bo treja skupina, medtem ko bodo v prvi prevladovale v glavnem take obrti, ki so dobičkonosne (npr. mizarji, avtomehaniki, vodovodarji...). Če pogledamo sezname obrtnikov izpred nekaj desetletij, lahko vidimo, da so bili nekoč med obrtniki tudi »goslarji, izvoščki, pekarji, parni strojarji, žensko rokodelstvo in podobno.«

Letno poročilo za leto 1924 Skupne obrtne zadruge za okraj Murska Sobota, ki so nam ga prijazno posodili na Obrtni zbornici Murska Sobota, v domačem prekmurskem jeziku sporoča, da je zadruga začela delati že 1. marca 1894. leta pod vodstvom »predsednika Bac Janoš, tajnik Vilfinger Karol, blagajnik Cipott Mikloš, odborniki so bili: Kolosa Jožef, Antauer Jožef, Faflik Karol, Radkol Mihal, Palfi Štefan, Kuhar Janoš, Grünbaum Mark, Malačič Jožef, Štefanec Andras in Rituper Mikloš iz Murske Sobote, Šinkec Matjaš iz Martjanec, Dreschler Franc Rakičan, Takač Štefan Pucince, Franko Miklnš Markišavci. Računopregledniki: Pojbiž Jožef, Meišel Mor iz Murske Sobote in Kovač Štefan iz Rogačovec.« V uvodnem poročilu z naslovom **Poštüvani občni zbor!** med drugim pišejo:

»...Tresti let je minolo tistome vrejmeni gda so M.Sobota in okraja obrtniki nastavili obrtno zadrugo, ka skupnov močjov proti stanejo vsem onim nevolam, štero obrtniško stališče kvarijo.

Jerolim Purač je 1924. leta posnel fotografijo, na kateri je komisija za pomočniške in mojstrske izpite iz Murske Sobote. Fotografija je last znanega soboškega urarja – mojstra Kornela Pustaja.

ta skupnost je nej samo vu obrtniškom stališi, liki naj više dosegnola razmerje med obrtniki, že gnes den obrtniki eden ovoga pošnüje, ga lübi, eden ovomi na pomoč ga vu naprej idočnosti z bratovov lübeznostjo vsakše fele potrebčini podpera.

Tak je minola nevoščenost med obrtniki in vojüvanje proti eden ovomi, štera nevoščenost je nej bila obrtnikom na hasek, liki na škodo. Či se nazaj spominamo na tresti let preminočnosti naše zadruge, z veseljom konštateramo, ka se nam naprej idenje in razvijanje kaže vse šerom pri našem obrtništvi, štero se samo tomi zavali, ka se Murska Sobota in okraja obrtništvo vu edno močno zadrugo zadrüžilo, eden ovomi na pomoč bili, se med sebov podperali in skupnov močjov eden bogši stališ paščili za gvušati...«

Zadruga je imela konec 1924. leta 1128 članov, sklenili so 205 učnih pogodb, 105 učencev pa je pred zadružno komisijo opravilo »preskušnjo« za pomočnika. Izpiti in podeljevanje spričeval so bili v tistih letih zares slovesni dogodki. Žal je obrtništvo po drugi svetovni vojni skorajda povsem zamrlo; organizirano se je začelo razvijati šele v zadnjih dveh ali treh desetletjih. Ali bo tako (kot 1924. leta) tudi v prihodnje, ko bodo vajenci ponovno opravljali izpite za pomočnike, pomočniki pa mojstrske izpite?

Zaenkrat bodo imeli pri Obrtni zbornici Murska Sobota le tri izučene mojstre, ki bodo lahko sprejemali v uk učence. Po večkratnih tečajih v Nemčiji in Sloveniji naj bi še pred koncem leta postali prvi mojstri **Ciril Grah, Franjo Topolovec in Franc Sabotin**. Začuda je prav v soboški občini zelo malo domačih obrti (ki spadajo v »zaščiteno« skupino C). Poleg **šestih lončarjev** (Bauman iz Tešanovec, Bojnec iz Filovec, Gomboc iz Tešanovec in trije Zelki iz Lemerja in Pečarovec) so prijavljeni še **Ivan in Bernarda Žižek z izdelki iz slame, vrvarja Franc in Jože Bakan, Marija Erveš s kvačkarijami in Marjeta Horvat z ročno vezenimi izdelki.**

V natančnem in preglednem seznamu iz leta 1924 so navedeni vsi obrtniki, ki so delovali po posameznih vaseh. Na primer v Murski Soboti je bilo delujočih okrog 150 obrtnikov, med najštevilnejšimi so bili krojači, šivilje, peki, čevljarji, kolarji, sodarji, mizarji, usnjarji in izvoščki. Med zanimivejšimi obrtnimi dejavnostmi, ki jih danes ne poznamo, so »banka tiskarna, žensko rokodelstvo, nasekanje valjarjev, parni strojar, modistojca, zobotehnikuš, brusar, goslar in barbar«. Po vaseh je bilo veliko parnih strojarjev, kovačev in »potkovačev«, mlinarjev, mizarjev, krojačev in čevljarjev – našteti poklici so bili skoraj v vsaki vasi. Kakor je pestra struktura dejavnosti, tako je bila pestra tudi struktura nosilcev teh dejavnosti; sodeč po priimkih, so bili enakovredno zastopani Prekmurci, Madžari, Nemci (ali Avstrijci) in Židje. Med zanimivejše in skorajda neznane dejavnosti bi lahko uvrstili *»brmarja«* **Kakaša iz Černelavec,** *»puškara«* **Červeka in** *»konyara«* **Scmidlehnerja iz Rakičana in Pevca iz Adrijanec,** opekarja Jaušovca iz M. Črnec, **goslarje** iz Andrejec in Krnec, škafarja **Lanščeka iz Tešanovec, v tej vasi so tudi delali** *»zmočaje«*, v Sebeborcih je bil **tkalec** Novak, v Selu pa Fartelj, pri Sv. Juriju so imeli med drugimi tudi **drvarja** Nemca in Krouhauserja, ki je **»kuhal apno«**, v Pečkovcih je bil *»kobar«*, v Panovcih pa sta takrat še delovala mizar in lončar; v Fükšincih je takrat še opravljal svoj poklic **ščetkar Štessel**, Gomboc s Pertoče se je ukvarjal s **pokončevanjem podgan**, v tistih letih pa je bila še iskana spretnost **nabijanje** *»hiže«*, ki jo je obvladal Gyergyek Matija iz Motovilec. V Borejcih so imeli tudi *»marelarja«* Ceneja.

Vsak je opravljal tisto, kar je najbolje znal; vse je bilo zabeleženo, iskano, cenjeno. Tudi v prihodnje bo predvsem pri obrtnih dejavnostih pomembno dobro opravljeno delo, ne pa dosežena raven izobrazbe. Ali bodo na listi A tudi prej zapisane stare obrti, ne moremo napovedati, ker vlada še ni sestavila seznama. Pa ni vse odvisno le od seznama dovoljenih obrtnih dejavnosti; marsikaj je odvisno od povpraševanja in od prisile oziroma nujnosti, da se ljudje trudijo za svoje preživetje.

BERNARDA B.PEČEK

Adrijana Kovačič z Zavoda Republike Slovenije za varstvo okolja in vodni režim o (ne)podeljevanju koncesij

Odločilen tudi interes občine!

Nov Zakon o varstvu okolja Republike Slovenije je po mnenju tujih strokovnjakov eden najbolj sodobnih v Evropi, vendar bo tako dolgo brez vrednosti, dokler se njegova določila ne bodo izvajala v praksi, nekatera prej, druga pozneje. Med določili, ki se bodo začela izvajati že kmalu, bodo določila o *koncesijah na naravnih dobrinah*; vzrok za to je vedno večji pritisk na terenu, da se te zadeve rešijo s predpisanimi koncesijskimi akti. Zakon daje le splošne opise, da je koncesija namenjena za rabo in izkoriščanje naravne dobrine, to pa je lahko naravno javno dobro, naravni vir ali vrednota, ki je pač opredeljena v tem zakonu. V pokrajini ob Muri je napogostje izkoriščeno naravno bogastvo voda: termalna, mineralna in navadna (tekoča ali podtalnica) za namakanje.

Adrijana Kovačič, pomočnica direktorja za upravno pravne zadeve Zavoda za varstvo okolja in vodni režim pri Ministrstvu za okolje in prostor, je tačas najbolj pristojna oseba za vprašanje koncesij. Pokazala nam je že pripravljeni koncesijski akt o izrabi vode izpod Karavank, med prvimi pa si bodo koncesije pridobili lastniki elektrarn. V ponedeljek, 26. septembra, so se prvič sestali s predstavniki občin, da bi se dogovorili o sistemskem urejanju, pogojih izrabe vode, termalne in mineralne vode in drugih naravnih bogastev. Med tistimi, ki bi morale imeti pri urejanju tega vprašanja največ predlogov, so pomurske občine (glede na število vrtin in interes namakanja). Adrijana Kovačič je za tednik VESTNIK odgovorila na nekaj aktualnih vprašanj.

Adrijana Kovačič, namestnica direktorja za upravno pravne zadeve in pristojna za področje koncesij na ministrstvu za okolje in prostor

Kakšni so okoljevarstveni pogoji za dodelitev koncesije?

»Okoljevarstveni pogoji so načeloma vsebovani v Zakonu o okolju. Koncesija je zaenkrat potrebna samo za novogradnje, za obstoječe zadeve pa ni inštrumenta, s katerim bi to uredili. To bo opredeljeno v novem Zakonu o vodah.«

Koncesija: kdaj da in kdaj ne?

Naše ministrstvo je v zvezi s tem izdalo stališča, kjer smo se opredelili, da koncesija upošteva gospodarsko izkoriščanje in je potrebna pri *namakalni dejavnosti*, ni pa potrebna, če je namaknje samo za lastne potrebe, tako kmetovalci kot zadruge lahko namakajo svoja zemljišča. Če pa se nekdo ukvarja z namakanjem kot dejavnostjo, je to posredništvo in so koncesije potrebne. Poraba *termalnih, mineralnih in zdravilnih vod* tudi spada sem, ker se šteje, da te organizacije brez npr. termalne vode sploh ne bi mogle delati. Samo s termalno vodo se še nismo ukvarjali. Tačas se ukvarjamo s **hidroelektrarnami**. Te so tudi spodbudile, da se je razprava o koncesiji začela. Ugotavljali smo, da hidroelektrarne uhajajo iz rok in nimamo pregleda nad njimi. Povrh vsega ne zagotavljajo željene učinkovitosti in ne dosegajo zadostne stopnje energetske izrabe in je vprašljivo žrtvovanje vodotoka, ki je naravna vrednota. Ob negospodarnosti se zgodi, da čez čas propade, zato mora biti definiran sanator okolja.

Pripravljena je uredba za izdajo koncesijskega akta za določeno število hidroelektrarn, ki jih je zatekla stvar ravno sredi dela, ko imajo izdana lokacijska dovoljenja in vodnogospodarska soglasja. Koncesijo izjemoma dajemo na že znane parametre. V prihodnje bomo to na določenih vodotokih urejali pred posegi vanje. Zdaj zbiramo informacije za vse vrste rabe, ne le za hidroelektrarne. Dobili smo že okrog petdeset vlog, ki so povezane z oskrbo, ribogojstvom, hidroelektrarnami itd. V nekaterih občinah smo imeli na njihovo pobudo razgovore, da bi ovrednotili vodotoke, določili *prioriteto* in vodotoke, ki so najbolj problematični. Naše ministrstvo je lani naročilo študijo o kategorizaciji vodotokov in morda nam bo tudi to osnova za podeljevanje koncesij. Letos še ni nobene vloge za termalne vode.«

Kam je spadala ali spada termalna voda?

»*Zakon o vodah* je določal, da se kot voda štejejo tudi termalne in zdravilne vode in da veljajo isti kriteriji kot za vse vode nasploh. Ob tem je *zakon o rudarstvu* definiral termalno in mineralno vodo kot rudnino, zato je bil nadzor dvojen in vsa dovoljenja za posege so bila dvojna. Za lokacijo in vodnogospodarsko soglasje je bilo pristojno naše ministrstvo, za izkoriščanje naravne dobrine (prej družbene lastnine) so dajale dovoljenja občine. Podvajanja so bila tudi na drugih področjih. Za novi zakon o rudarstvu smo dali pripombe, vprašanje pa je, ali so jih upoštevali. **Navsezadnje je vse odvisno od vlade, ki potrjuje koncesije.** Vso dokumentacijo za koncesijo pripravlja naše ministrstvo. Morebiti bo zakon o rudarstvu predvidel še kakšne posebne postopke. Nedvomno bo potrebno dovoljenje o izkoriščanju rude, ki je bilo potrebno po obstoječem zakonu, revidirati in uskladiti s koncesijo, kajti smiselno naj bi bile to podobne zadeve (le da so prej lahko izkoriščali zastonj, zdaj pa bo potrebno za to nekaj plačati občini in državi, op. a.) Nesmiselno bo imeti dvojna dovoljenja kakor sedaj.

Tista zdravilišča, ki že obstajajo, bodo verjetno drugače obravnavana, postopek bo vsekakor skrajšan.«

Kaj pa mesta – lokalne skupnosti, ki že uporabljajo termalno vodo za ogrevanje stanovanj, bazenov, npr. v Murski Soboti?

»Gotovo bo najmanj, kar bo, to, da ne bo razpisa.«

Kaj pa tam, kjer so zaenkrat samo vrtine?

»In? Kaj bi radi? Izkoriščali. To pomeni, da bodo morali **najprej po upravnem postopku pridobiti koncesijo**. Če je to novogradnja in bi rad nekdo izkoriščal termalno vodo povsem na novo, je potrebno dobiti koncesijo. Osnova za koncesijo je koncesijski akt. Predlagamo, da lokalna skupnost da pobudo za urejanje koncesij za vrtine. Država bo zadeve uredila in izdala koncesijske akte.«

Kaj pa, če bo nekdo vse potrebne objekte zgradil do konca, preden boste vi formalne zadeve dorekli, in bo potem vlado postavil pred dejstvo: to imamo že narejeno, termalno vodo (ali drugo) nujno potrebujemo!

»Ali mislite, da je načrtno črnograditelj? Tu mora ukrepati inšpekcija, da črnogradnjo prepove. Črnograditelji bodo vsekakor pritiskali na legalizacijo in pridobitev koncesije.«

V Pomurju je bilo doslej na področju strokovnega raziskovanja izrabe termalne in mineralne vode skupaj z Geološkim zavodom veliko narejenega. Se bo to upoštevalo? Na primer nujnost reinjektirnih vrtin?

»Vse dosedanje strokovne ugotovitve bodo upoštevane in mnenje strokovnjakov Geološkega zavoda bo imelo največjo težo.«

Ali lahko dobi nekdo koncesijo za izrabo termalne vode, če ni primerno strokovno usposobljen, če nima primerne tehnične službe...

»To pa je stvar koncesijskega akta, ta bo določal, kdo je lahko koncesionar. V tem primeru bodo pogoji postavljeni, npr. da je to fizična ali pravna oseba, da je strokovno usposobljena, da ima ustrezne delovne razmere, da ima... Veliko se pogovarjamo glede hidroelektrarn, ali je to lahko le domačin ali ne? Tudi to je mogoče, da je eden od kriterijev, da se koncesija podeli samo domačinom. Pri vladi pa je ravno tačas koncesijski akt za izkoriščanje vode izpod Karavank – za vodo Julijano. Objavljen bo razpis, tako da ne bo dobil dovoljenja le Perne, ampak bodo imeli možnost tudi drugi.«

Kdo bo torej lahko konkretno zaprosil za koncesijo in ureditev s koncesijskim aktom?

»Podjetje z ustrezno registracijo, in ki opravlja to dejavnost (povezano s termalno vodo, op. a.), ne more pa dobiti koncesije za to, kar bo opravljalo v prihodnosti, in razpolaga z ustrezno tehnologijo in znanjem. Vsak gradbenik se ne more ukvarjati s to dejavnostjo.«

Razlika med podeljevanjem prejšnjih dovoljenj in koncesijami bo, da bo potrebno za koncesijo plačevati? Koliko in komu?

»Občina bo vsekakor zainteresirana, da se podeljuje koncesije na njenem terenu, saj to pomeni zanjo tudi dohodek. Denar od koncesijskih pogodb gre tudi občinam. Z uredbo bo določeno to razmerje, zaenkrat je v koncesijskem aktu za hidroelektrarne razmerje 40:60 v korist lokalne skupnosti, na demografsko ogroženih območjih je 20:80 v korist lokalnih skupnosti. To je 4 odstotke od tržne vrednosti proizvedene električne energije. Za velike hidroelektrarne je plačilo 7 odstotkov, ker so večje in je več porabnikov. Za termalno vodo bo potreben neki drug kriterij.«

BERNARDA B. PEČEK

> »Ministrstvo za gospodarstvo je podeljevalo krasna posojila in je gradnjo malih elektrarn spodbujalo. Vendar pa je sedaj prišlo že do malce »prevelikega spodbujanja«. Elektrikarji so povedali, da imamo v Sloveniji okrog 450 hidroelektrarn, sicer je to res le desetina avstrijskih, vendar ne vem, če se to da aplicirati na slovensko področje. Imamo seznam ministrstva za gospodarske dejavnosti, ki pa ni usklajen z naravovarstvenimi vidiki, ker tega nismo delali skupaj. Poleg tega je skoraj polovica elektrarn zrasla v zadnjih treh letih, torej so »energetske spodbude res prišle do izraza«. Po eni strani je dobro, da se na ta način varčuje z energijo, predvsem z vidika zelenih, ki nočejo zapreti nuklearke, potem pa se spet sprašujemo, ali nismo šli v prevelike skrajnosti in ali ni bolje imeti le eno veliko hidroelektrarno kot toliko razparceliranih malih elektrarn.«

> »**Prednostna pravica** je tista, ki je odločilna pri izpolnjevanju enakih pogojev. Mi damo koncesijo in namen koncesije je licitacija, kdo da več. Če se ob postavljenih in izpolnjenih pogojih pojavi več interesentov, ima **prednost lastnik zemljišča**, na katerem (ali ob katerem) je ta naravna dobrina, ki bi se jo lahko črpalo. Zavedamo se, kaj je v primeru, če damo koncesijo nekomu, ki ni lastnik. Bo možen prehod, izkoriščanje. Bo država lastnika razlastila? Lastništvo je zelo velika prednost. Če je mešana družba, ki deluje ne nekem ozemlju, **financer vrtine, nima prednosti**, ker ima prednost pravni lastnik.«

KREDITNO POSLOVANJE

Podjetja, kmetovalci in investitorji, ko nameravate razširiti obseg vašega poslovanja, investirati v dodatne zmogljivosti ali zagotoviti stabilno financiranje tekočega poslovanja, Vam v Slovenski zadružni kmetijski banki dajemo različne zelo ugodne možnosti:

KRATKOROČNA POSOJILA
- kratkoročna posojila za tekoče poslovanje;
- kratkoročna namenska posojila za:
- kmetijsko dejavnost;
- pospeševanje izvoza;
- druge namene.

DOLGOROČNA POSOJILA
- za trajna obratna sredstva;
- za investicije;
- za razvoj kmetijske dejavnosti;
- za razvoj kmečkega turizma.

BANČNE GARANCIJE
- za pridobitev domačih ali tujih posojil;
- storitvene garancije za dobro izvedbo poslov;
- za hranilne vloge HKS in hranilnic;
- za druge namene.

Obseg in pogoji danih posojil so odvisni od Vašega celotnega poslovnega sodelovanja z našo banko.
Podrobnejše informacije o naši naložbeni ponudbi Vam bomo z veseljem posredovali ob vašem obisku ali po telefonu.

SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA, d.d.
PE MURSKA SOBOTA, KOCLJEVA 16
tel.: (069) 31 630

Bogata letina v Lendavskih goricah

Odkupili bodo okrog 1.000 ton grozdja

Letošnja letina je na območju vinogradniškega podokoliša Lendavske gorice nadvse bogata. Ko pa bi grozdja ne napadla gniloba, ni bilo mošta še več. Pa še slajši bi bil. Nekateri namreč niso »mogli« počakati do uradnega začetka trgatve, nedelje, 2. oktobra, zato so še nezrelo grozdje trgali že teden dni prej, manjkajoči sladkor pa so potem skušali nadomestiti z izdatnim sladkorjem mošta s trsnim sladkorjem.

Dokaz, da so trte dobro obrodile, je tudi napovedana prodaja grozdja. V kmetijski zadrugi v Lendavi so do zaključka tega tedna sklenili pogodbe za oddajo 800 ton grozdja, računajo pa, da ga bodo odkupili rekordnih 1.000 ton, saj so nekateri, ki ga nameravajo prodati, še niso prijavili; poleg tega pa navadno tisti, ki so že na seznamu, pripeljejo po nekaj sto kilogramov več. Letos bo zadruga odkupila dvakrat več grozdja kot lani. Prevladujeta sorti laški rizling in šipon, ne bodo pa odkupovali manjkakovostne, a drugače rodovitne slanke. Seveda pa so zmogljivosti prevzemne postaje v Čentibi, kjer grozdje predelajo v mošt, omejene, zato bodo dnevno lahko prevzeli največ do 80 ton. Tistim pridelovalcem, ki so se že prijavili, so določili datum, kdaj naj pripeljejo svoje grozdje. Doslej so naredili razpored do 20. oktobra. Ne kaže se hudovati, če določeni vinogradnik ne bo tako kmalu na vrsti, saj bo grozdje še pridobilo sladkor in tako bo izkupiček večji. V kmetijski zadrugi Lendava sladkor ugotavljajo po Oe-lestvici. Računajo, da bo letošnje povprečje 75 Oe, to pomeni, da bodo dobili vinogradniki za kilogram grozdja v povprečju 50 tolarjev. Vsaka višja stopnja bo plačana 2 tolarja več. Tako bodo dobili za kilogram grozdja, ki bo imelo 85 Oe, 70 tolarjev. Pa tudi narobe: za kilogram grozdja, ki bo imelo 65 Oe, kar je tudi najnižja sladkorna stopnja, ki bo še prišla v poštev za prevzem, bodo plačali le 30 tolarjev.

Direktor KZ Lendava dipl. inž. Štefan Dragošič je na vprašanje, kdo so letošnji kupci lendavskega grozdja oziroma mošta, povedal: Maribor in Ljubljana, tako da novinar ni zvedel naziva firm, ki bodo mošt iz Lendavskih goric porabile za »svoje« vino. V KZ Lendava pa bodo nekaj pridelka vendarle zadržali in ga »šolali«, da bi ga pozneje ustekleničili in prodajali pod lastno blagovno znamko. To pa je pravzaprav že nuja, saj je velik nesmisel, da lendavsko območje s 600 hektarji vinogradov nima svojega ustekleničenega vina. Izjema so zasebni ustekleničevalci.

In kako bo s plačilom grozdja? Vinogradniki bodo morali žal (po)čakati, saj bodo plačilo dobili v petih obrokih, in sicer na vsaka dva meseca po en obrok. Prvo plačilo bo sredi decembra. Lanski pridelek so plačali v treh obrokih, vendar je tretji »zapadel« v plačilo šele v septembru. V »tolažbo« velja zapisati, da tudi v drugih državah ne izplačajo naenkrat vsega zneska za oddano grozdje.

Š. SOBOČAN

Pomen analize krme

Vegetacija gre počasi h koncu. Na njivah so pridelki v glavnem že pospravljeni, razen sladkorne pese. Na travnikih bo pred zimo obvezno opraviti še eno t.i. čistilno košnjo, da ne bo travna ruša prevelika pod snežno odejo. Trava z naravnih in s sejanih površin vsebuje več toliko hranilnih snovi kot prejšnji odkosi.

Kmalu bomo odprli silose in začelo se bo obdobje zimskih obrokov za govedo. Zimski dnevni obroki bodo aktualni pol leta in bodo ostali v glavnem nespremenjeni. Zaradi tega se nam splača narediti kemijsko analizo osnovne krme, ki jo polagamo živini. Splača se nam potruditi in čim bolj natančno stehtati osnovno krmo, ki jo zaužije posamezna žival.

Krmo delimo na: – suho voluminozno (seno, otava, slama...)
– sočno voluminozno (silaža, repa, pesa...)
– močno (žita, oljne pogače in tropine, suhi pesni rezanci, otrobi, krmilna moka...)

Analiza krme je potrebna zaradi vrednotenja hranilnih snovi v njej. Najbolj razširjena in v svetu uporabna je še vedno Weendska analiza. Z njo določimo: suho snov (SS), surove maščobe (etrski ekstrakt (EE), surove beljakovine (SB), surove vlaknine (SV), surovi pepel in izračunamo brezdušični izvleček. Shematski prikazano izgleda Weendska analiza takole:

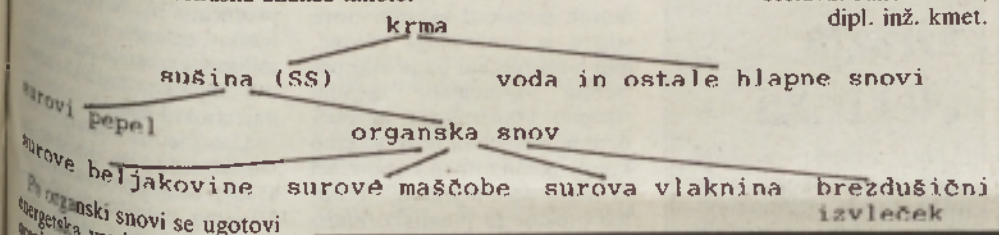

Po organski snovi se ugotovi energetska vrednost krme. Za ocenjevanje energetske vrednosti krme so se v svetu razvili različni sistemi. Eni so bolj prilagojeni za prežvekovalce, drugi za neprežvekovalce. V začetku tega stoletja je nemški znanstvenik Oskar Kellner uvedel ŠV (škrobno vrednost). Manjša enota je ŠE (škrobna enota) in pove, kolikim gramom čistega škroba je enakovreden 1 kilogram krmila za prežvekovalce. V zadnjih 20 letih so se predvsem za krave molznice uveljavili novi sistemi za energetsko ocenjevanje krme, kot je to NEL (metabolna energija) in NEM (neto energija laktacije). Ugotovljeno je bilo, da z ocenjevanjem energije na osnovi škrobne vrednosti krmo za krave molznice previsoko ocenjujemo. Zato bo potrebno tudi pri nas čim prej vpeljati in uporabljati nov sistem za energetsko ocenjevanje krme za krave molznice. Prav tako se za izračun obrokov za govedo ne uporabljajo več prebavljive surove beljakovine, ampak le surove beljakovine.

Iz surovega pepela se določi vsebnost makro- in mikroelementov v krmi: Ca g/kg, P g/kg, Mg g/kg, K g/kg, Na g/kg, Zn mg/kg, Mn mg/kg, Fe mg/kg, Cu mg/kg in Se mg/kg.

Za izračun dnevnega obroka za govedu so potrebne kemijske analize krme. Analize so še toliko pomembnejše, če redimo več krav molznic ali govejih pitancev. Pri manj intenzivni reji živine je pogosto krmljenje »na pamet«. Tako krmljenje ima naslednje posledice:

– hiter padec mlečnosti
– spremembe kakovosti mleka
– plodnostne motnje
– nižji dnevni prirastki
– neustrezna klavna kakovost...

Zaradi naštetih posledic moramo vsekakor več pozornosti nameniti natančnim izračunom dnevnih obrokov, kajti na ta način se lahko izognemo naštetim posledicam. Vsaka od naštetih posledic pa povzroča izgube, kar se kaže v manjših količinah mleka in mesa.

sestavil: Janez Lebar, dipl. inž. kmet.

Kužne bolezni – povrnitev škode

Bolezni, ki jih povzročajo kužne klice (mikrobi), so KUŽNE BOLEZNI. Po določilih zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi in zakona o zdravstvenem varstvu živali spadajo sem tudi bolezni, ki jih povzročajo paraziti. Po zakonu zatiramo kužne bolezni, ki povzročajo veliko gospodarsko škodo (npr.: prašičja kuga, slinavka in parkljevka, ibr/ipv. kuga pri nekaterih drugih domačih živalih...), bolezni, ki jih moramo zatirati po mednarodnih pogodbah, kot posebej nevarne pa štejemo zoonoze. Zoonoze so bolezni, skupne ljudem in živalim, in se večinoma prenašajo od živali na človeka, redkeje pa človek okuži žival (tuberkuloza, salmoneloza, ikričavost...).

Lastnik živali mora takoj, ko posumi, da gre za kužno bolezen, obvestiti veterinarja ali občinskega veterinarskega inšpektorja. Sum je kadar:

– se med živalmi reje pojavi več primerov obolenja z istimi ali podobnimi bolezenskimi znaki,
– nenadoma pogine žival brez znanega razloga,
– pogine več živali z istimi ali podobnimi znaki,
– pojavi se zvrgavanje brejih živali ali nadpovprečno število pregonitev,
– pride do nadpovprečnega števila poginov pri malih živalih (npr.: kokoši).

Do prihoda veterinarja mora lastnik živali zapreti, morebitno truplo zavarovati in preprečiti tujim osebam pristop do črede (jate...).

Ko prispe veterinar, bo po pregledu sum, da gre za kužno bolezen, ovrgel ali potrdil, storil bo vse potrebno za diagnostiko kužne bolezni, napisal bo zapisnik, katerega sestavni del je STROKOVNO NAVODILO, ki rejcu nalaga ukrepe, ki jih le-ta mora izpolniti, in obvestil bo veterinarskega inšpektorja. Nadaljnji postopek (tudi izdajo odločbe) do odjave bolezni vodi veterinarski inšpektor.

Pri izvajanju ukrepov za zatiranje posebno nevarnih kužnih bolezni je lahko lastniku živali povzročena škoda: zakol bolne živine, poškodovanje ali uničenje predmetov ali surovin. Lastnik je upravičen do ODŠKODNINE:

– če je takoj prijavil pojav ali sum kužne bolezni,
– če je opravljal vsa obvezna preventivna in diagnostična cepljenja,
– če je izvršil vse druge ukrepe, ki so mu bili odrejeni in predpisani.

Zahtevo za izplačilo odškodnine vloži lastnik živali pri občinski veterinarski inšpekciji. Vloga (zahtevek) mora vsebovati osebne podatke in opis škode, ki je pri izvajanju ukrepov nastala. Vlogi je potrebno priložiti:

– odločbo, kjer se zahteva takšen ukrep, ki je povzročil škodo,
– sklep o tržni vrednosti živali, surovine ali predmeta (izda ga občinski vet. inšpektor ali občinska ocenjevalna komisija, ki jo le-ta določi),
– dokazilo o izvršitvi zahtevanega ukrepa, ki je povzročil škodo (npr.: zapisnik o zakolu živali).

Če pristojen upravni organ (veterinarska inšpekcija) ugotovi, da so v priloženi zahtevi ali dokumentaciji pomanjkljivosti, zahteva od lastnika, da jih v določenem roku odpravi. Upravni organ mora na zahtevo za povračilo odškodnine odgovoriti z odločbo, kjer zahtevi lastnika ugodi ali jo zavrne. Lastnik živali lahko na sodišču zahteva, da se odmeri škoda, če se s to, ki jo odmeri vet. inšpekcija, ne strinja (v roku 30-ih dni), ali če ne dobi odgovora veterinarske inšpekcije v 60 dnevih od vložene zahteve za plačilo odškodnine.

Dejan Židan, dr. vet. med.

Jesenska setev

Gnojenje ozimnih žit ob setvi

Potrebne odmerke posameznih rastlinskih hranil lahko določimo le, če vemo, kolikšna je njihova raven v zemlji. To pa najlaže ugotovimo s kemično analizo zemlje.

Analize opravljajo:

* Živinorejsko veterinarski zavod Murska Sobota, Štefana Kovača 40, tel. (069) 31 430
* Kmetijski zavod Maribor, Vinarska 14, tel. 062/226 191
* Kmetijski inštitut Slovenije Ljubljana, Hacquetova 2, tel. 061/13-75-375
* Tovarna sladkorja Ormož
* Jurana Maribor

Odmerki fosforja in kalija

Izsledki analize nam pokažejo, kolikšna je raven fosforja in kalija v zemlji. Na njivah z različno ravnijo so potrebni za ozimine zelo različni odmerki teh hranil. V preglednici so navedeni odmerki fosforja in kalija, ki jih priporočamo za tla z različno ravnijo fosforja in kalija.

Raven P2O5 mg/100 g tal	AL	Odmerek P2O5 kg/ha
nizka	< 6	120
srednja	6 – 15	90
primerna	16 – 25	70
visoka	26 – 40	40
zelo visoka	> 40	0

Raven K2O mg/100 g tal lahka in srednja		težka tla	Odmerek K2O kg/ha
nizka	< 10	< 12	200
srednja	10 – 19	12 – 22	160
primerna	20 – 30	23 – 33	140
visoka	31 – 40	34 – 45	80
zelo visoka	> 40	> 45	0

Na njivah z nizko ravnijo fosforja in kalija moramo zaorati ti dve hranili pri pripravi zemlje za setev. V bolje založena tla ju lahko zabranamo obenem z dušikom. Pri srednji in visoki ravni založenosti lahko gnojimo s fosforjem in kalijem spomladi, ko namesto z enostavnimi dušičnimi gnojili dognojujemo z NPK-jem z večjo vsebnostjo dušika.

Gnojenje ozimin pred setvijo z NPK-gnojili:

Gnojilo	kg/ha	kg/ha N	P2O5	K2O
p=09				
NPK 0-18-18	500	0	90	90
NPK 0-15-30	500	0	75	150
NPK 5-12-15	500	25	60	75
NPK 6-12-24	450	27	54	108
NPK 9-15-15	450	40	67	67
NPK 10-10-15	400	40	40	60
NPK 8-26-26	400	32	104	104
NPK 7-20-30	400	28	80	120

Z ustreznimi gnojili lahko zadostimo potrebam ozimin po fosforju in kaliju na tleh z različno ravnijo rastlinskih hranil. Pri določanju odmerkov mineralnih gnojil moramo upoštevati tudi vsebnost hranil v organskih gnojilih.

Gnojenje z organskimi gnojili

Osnovno gnojenje jeseni lahko opustimo v primeru, ko gnojimo z gnojevko. Z gnojevko gnojimo vsaj 14 dni pred setvijo, v količini 20– 25 m^3/ha. Gnojevko takoj po razvozu vdelamo v tla, tako preprečimo smrad in izgube hranil, predvsem dušika. Uporabo gnojevke za jesensko gnojenje žit priporočamo tudi, ko zaoravamo koruzinje. Ne priporočamo pa gnojenja z gnojevko in dušičnimi gnojili v jeseni na njivah, ki ležijo na vodovarstvenih območjih. Večja količina dušika iz gnojevke ali rudninskih gnojil se lahko čez zimo izpere v talno – pitno vodo.

Ne priporočamo tudi gnojenja ozimin s hlevskim gnojem, ker lahko z nezrelim gnojem iz slame prenesemo bolezni žit in tudi žita ne uspevajo dobro v sveže gnojeni zemlji, godi pa jim podaljšan učinek hlevskega gnoja, s katerim smo gnojili predposevku.

Predsetveno gnojenje z dušičnimi gnojili

Čeprav je za velik pridelek ozimin odločilno, da imajo posevki dovolj dušika, pri gnojenju s tem hranilom jeseni ne smemo pretiravati. Za primeren jesenski razvoj posevkov in za dobro prezimitev zadostuje predsetveno gnojenje z 20 do 30 kg/ha dušika (N). Pri zaoravanju koruznice in pri poznih setvah odmerek dušika nekoliko povečamo. Le na zelo rodovitnih njivah, ki so v kolobarju dobro gnojene z organskimi in rudninskimi gnojili, lahko poleg fosforja in kalija opustimo tudi predsetveno (jesensko) gnojenje z dušikom.

Predsetveno gnojenje z apnenimi gnojili

Zelo kisla in kisla tla (pH < 5,5) moramo gnojiti z apnenimi gnojili. To posebno velja za ječmen, pri kateren lahko kisla tla precej zmanjšajo pridelek. Apnena gnojila zaorjemo vsaj 14 dni pred setvijo. Na lahka peščena tla damo lahko največ 1800 kg/ha mletega apnenca, na srednje težka ilovnata tla 2600 kg/ha in na težka glinasta tla 3500 kg/ha mletega apnenca. Za apnenje lahko uporabimo tudi karbonatacijski mulj – saturacijsko apno – proizvod Tovarne sladorja Ormož, mulja lahko potrosimo več kot apnenca, in sicer glede na tip tal 3300–5000– 6600 kg/ha.

Če iz kakega koli razloga ne moremo gnojiti z apnenimi gnojili, je bolje, da na zelo kislih tleh namesto pšenice ali ječmena posejemo rž ali tritikalo.

Zita FLISAR NOVAK, dipl.inž. agr.

Dogajanja na ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma na trgu vrednostnih papirjv zajemalo obdobje med torkom, 27. 9. in ponedeljkom, 3. 10. 1994.

1. 10. 1994 so kar trem obveznicam zapadli kuponi in sicer RSL 2, Občina Laško in obveznici Banke Vipa. Z vnovčenjem kuponov republiške obveznice druge izdaje je prišlo na trg za 10 mio mark svežega kapitala, kar bi lahko nekoliko oživilo tudi trgovanje z dolgoročnimi vrednostnimi papirji, vendar se to prvi dan po zapadlosti še ni zgodilo.

V segmentu prostega trga so v torek, 4. 10. 1994, pričele kotirati redne imenske delnice razreda B delniške družbe BTC. Nominalna vrednost teh delnic je 10.000 tolarjev, minimalna količina za trgovanje pa je pet lotov (1 lot je 1 delnica). Prvega dne kotacije omejitev tečaja ne velja.

Uvrščena kotacija I – obveznice

Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj RSL 1 iz 99,9 poskočil na 100,5, ko je bilo za nekaj manj kot 10,7 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 100,9 ob nekaj manj kot 47,9 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 101,0 (nekaj manj kot 57,2 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 100,9, ko je bilo za več kot 79,6 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 100,2 pri več kot 19,4 mio tolarjev prometa.

V torek je enotni tečaj obveznice RSL 2 iz 108,3 padel na 104,2, prometa pa je bilo za malenkost manj kot 31 mio tolarjev. Padec tečaja ne preseneča, saj je le-ta pričela kotirati brez kupona pet dni pred zapadlostjo zaradi tehnične izvedbe v centralnem depoju (zapadel 1. 10. 1994). Padec tečaja je bil manjši od obresti, ki jih prinaša kupon, saj le-ta prinaša 4,75 odstotka, padec tečaja pa je bil 3,79 odstoten. Naslednjega dne je njen enotni tečaj padel na 103,4, ko je bilo za malenkost manj kot 198 mio tolarjev prometa, v četrtek pa je porasel na 103,9 ob nekaj manj kot 46,4 mio tolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj sicer padel na 103,6, ko je bilo za nekaj manj kot 70,5 mio tolarjev prometa, vendar je v ponedeljek porasel na 104,2 ob nekaj manj kot 20,6 mio tolarjev prometa.

28. 9. je enotni tečaj obveznice RSL 8 iz 83,0 porasel na 83,1, prometa pa je bilo za 123 tisoč tolarjev.

Nespremenjen enotni tečaj (96,0) je v torek in sredo zadržala obveznica RSL 11, skupno pa je bilo za več kot 2,9 mio tolarjev prometa.

Za 1,1 odstotno točko je v torek poskočil enotni tečaj obveznice RSL 1 z izkoriščeno davčno olajšavo in sicer iz 98,1 a 99,2, ko je bilo za 491 tisoč tolarjev prometa, vendar je naslednjega dne padel celo pod ponedeljkov nivo na 97,4 ob prometu 393 tisoč tolarjev. V petek so bili prijavljeni aplikacijski posli po nespremenjenem tečaju v vrednosti več kot 4,8 mio tolarjev, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj poskočil na 98,0 ob prometu 992 tisoč tolarjev.

Uvrščena kotacija I – redne delnice

Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj redne delnice SKB iz 36015 porasel na 36184, ko je bilo za več kot 15 mio tolarjev prometa, naslednjega dne padel na 35880 ob nekaj manj kot 7,4 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 35600 (463 tisoč tolarjev prometa). Padel je njen enotni tečaj tudi v petek in sicer na 35166 ob več kot 62,1 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 34371, ko je bilo 13,5 mio tolarjev prometa.

Uvrščena kotacija I – prednostne delnice

V torek je enotni tečaj prednostne delnice SKB iz 33787 porasel na 34740, ko je bilo za več kot 12 mio tolarjev prometa, naslednjega dne pa padel na 33971 ob več kot 2,8 mio tolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj padel na 33585, ko je bilo za več kot 45,3 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 32470 ob več kot 11,9 mio tolarjev prometa.

Uvrščena kotacija II – obveznice

Enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana je v torek iz 98,4 porasel na 98,6, ko je bilo za 780 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne so bili prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti več kot 4,4 mio tolarjev po tečaju 100,0, v četrtek pa je bilo za 172 tisoč tolarjev prometa po enakem tečaju. V petek je njen enotni tečaj zdrsnil na 99,0, prometa pa je bilo za 1,4 mio tolarjev.

V sredo je enotni tečaj obveznice SKB 1 iz 105,1 poskočil na 106,6, ko je bilo za kar 89,7 mio tolarjev prometa, naslednjega dne nekoliko padel na 106,5 ob prometu 470 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa na 105,4 (nekaj manj kot 5,8 mio tolarjev prometa).

Uvrščena kotacija II – redne delnice

Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj delnice Probanke iz 17972 rahlo padel na 17922, ko je bilo za več kot 1,6 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 17626 ob 1,2 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 17574 (nekaj manj kot 1,4 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 17336, ko je bilo za več kot 6,6 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 16536 ob 5 mio tolarjev prometa.

Prosti trg – obveznice

Šele v petek se je trgovalo z obveznico Gorenje, njen enotni tečaj je iz 101,0 porasel na 101,4, prometa pa je bilo za 601 tisoč tolarjev.

3. 10. 1994 je bil z obveznico LEK 2 sklenjen aplikacijski posel v vrednosti 52 tisoč tolarjev po nespremenjenem tečaju 107,0.

Z obveznico Občina Laško so bili v sredo prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 186 tisoč tolarjev po tečaju 77,1, kar predstavlja padec tečaja za 6,55 odstotka, to pa ne preseneča, saj je tudi ta obveznica (tako kot RSL 2) pričela kotirati brez kupona (zapadlost 1. 10. 1994). Lastniki teh obveznic bodo dobili z zapadlim kuponom izplačane 10 odstotne obresti. V petek je njen enotni tečaj zdrsnil na 75,0, prometa pa je bilo za 301 tisoč tolarjev. Na petkovem nivoju (74,0) se je v sredo zadržala obveznica Občina Zagorje, ko je bilo za 347 tisoč tolarjev prometa, v petek je njen enotni tečaj porasel na 74,4 ob prometu 672 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa na 75,5, ko je bilo za 51 tisoč tolarjev prometa.

V sredo so bili z obveznico PTT Celje prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 85 tisoč tolarjev po tečaju 104,0 (padec tečaja za 0,5 odstotne točke), naslednjega dne v vrednosti 320 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa v vrednosti 43 tisoč tolarjev. Z obveznico PTT Ljubljana so bili tako v torek kot v četrtek sklenjeni aplikacijski posli v skupni vrednosti 430 tisoč tolarjev po nespremenjenem tečaju 103,0, v ponedeljek pa v vrednosti 6 tisoč tolarjev po tečaju 102,6. Za 2,1 odstotno točko je v sredo poskočil enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica in sicer iz 96,2 na 98,3, prometa pa je bilo za 181 tisoč tolarjev. V petek je njen enotni tečaj padel na 98,0, ko je bilo za 72 tisoč tolarjev prometa.

Z dokaj slabo prometno obveznico Rogaška 1 je bilo v sredo za kar 1,5 mio tolarjev prometa, vendar pa je njen enotni tečaj padel za 2,6 odstotnih točk na 91,4.

Z obveznico VIP 1 so bili v torek sklenjeni aplikacijski posli v vrednosti 441 tisoč tolarjev po tečaju 99,9, kar predstavlja padec tečaja za 5 odstotnih točk, vendar je tudi pri tej obveznici glavni razlog padca zapadlost kupona. Naslednjega dne so bili po enakem tečaju sklenjeni aplikacijski posli v vrednosti 401 tisoč tolarjev, od četrtka do vključno ponedeljka pa po tečaju 100,0 v skupni vrednosti nekaj manj kot 1,4 mio tolarjev.

Prosti trg – redne delnice

Enotni tečaj delnice Dadas je v torek iz 189875 porasel na 190000, ko je bilo za več kot 4,9 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 190156 ob več kot 11,2 mio tolarjev prometa, v četrtek pa padel na 189981 (30,2 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 189842 ob le nekaj manj kot 87 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 176585, ko je bilo za nekaj manj kot 11,5 mio tolarjev prometa.

Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj delnice Finmedia iz 26997 padel na 26500, ko je bilo za 530 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne so bili prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 132 tisoč tolarjev po tečaju 26400, v četrtek pa je njen enotni tečaj padel na 26000 (208 tisoč tolarjev prometa). V petek so bili v vrednosti več kot 16,7 mio tolarjev sklenjeni aplikacijski posli po tečaju 26500, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj padel na 24217 ob 1,7 mio tolarjev prometa.

V torek je enotni tečaj delnice LEK iz 12469 porasel na 12500 ter se na tem nivoju zadržal do vključno petka, skupno pa je bilo za 413 tisoč tolarjev prometa. V ponedeljek je njen enotni tečaj padel na 12450, prometa pa je bilo za 37 tisoč tolarjev.

Nihal je v tem tednu enotni tečaj delnice MK Založba. V torek je tako iz 9599 padel na 9383, ko je bilo za več kot 4 mio tolarjev prometa, naslednjega dne porasel na 9400 ob prometa 122 tisoč tolarjev, v četrtek pa padel na 9300 (558 tisoč tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 9455, ko je bilo za 719 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa padel na 8913 ob mio tolarjev prometa.

Božinović Tončka

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev II, Brežice 68250
☎ 0608 62-236, Telefaks: 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
☎ 061 131-655, Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
☎ 062 29-460 Telefaks: 062 29-460

OBRESTNE MERE – ZA MESEC OKTOBER

Devizni posli za občane

Devizne hranilne vloge
(spremenljiva obrestna mera)

	ATS	DEM	CHF	USD
Avista	2,50%	2,00%	1,50%	2,50%

Z vpogledno devizno knjižico lahko poslujete tudi v Avstriji.

Potrdila o deviznih depozitih
(fiksna obrestna mera)

Rok vezave	ATS	DEM	CHF	USD
nad 1 mesec	3,25%	3,50%	2,50%	3,50%
nad 3 mesece	4,00%	4,25%	3,00%	4,25%
nad 6 mesecev	4,50%	4,50%	3,50%	5,00%
Minimalna vezava	7.000	1.000	1.000	1.000

Devizni depoziti
(spremenljiva obrestna mera)

Obrestne mere veljajo pri vezavah do 10.000 DEM ali protivrednosti v drugih valutah enako kot pri potrdilih o deviznih depozitih, s tem da se z višjimi zneski vezav povečuje obrestna mera.

Creditanstalt - Nova banka d.d.
Z nami do uspeha

Obnavljanje Mestne hiše v Ljutomeru se je (objektivno) zavleklo

Do božiča vse nared

Če bi šlo tako, kot so najprej predvidevali, potem bi morala biti Mestna hiša v Ljutomeru te dni obnovljena ter pripravljena za vselitev starih in novih najemnikov oziroma uporabnikov prostorov. Ko pa so gradbinci odstranili vse obloge in omete, so ugotovili, da je stavba bolj »gnila«, kot so predvidevali.

Podjetje EEK – EKO M. Sobota, ki je skupaj s kooperanti prevzelo obnovitvena dela (revitalizacijo), se je tako znašlo pred dilemo, ali se togo držati prvotno postavljenih rokov in temu prilagoditi način obnove, in sicer nektere stvari postoriti za silo, ali pa izvesti temeljito obnovitev (100-odstotno glede na tehnične zahteve) ter zaradi tega podaljšati rok. Bila je sprejeta druga različica. Kasneje se je pokazalo, da so bili ravno temelji in zidovi v pritličju vzrok, da je začela stavba »lesti« narazen, zaradi česar so se pojavljale deformacije (razpoke idr.) v zidovih in na strehi. Tako so lahko izvedli standardna sanacijska dela (izolacija zidov, tlakov, sten in stropov) samo na delu objekta. Zaradi zelo slabe stropne konstrukcije v posameznih prostorih v pritličju so morali ponekod zgraditi nove strope iz armiranega betona, nad nadstropjem pa je bilo potrebno »zamenjati« celotno stropno konstrukcijo in obenem narediti tudi novo strešno konstrukcijo z novo kritino. Na ta način pa so pridobili dokaj lep prostor za pionirsko knjižnico, ki je prvotno niso načrtovali v takšnem obsegu. Drugače, kot so predvidevali, so morali izvesti obnovitvena dela tudi v »območju« predvidenega fotosalona, poročne dvorane in dela muzeja, ker je bilo stanje bolj kritično, kot je sprva kazalo.

Končni roki, s katerimi se je hočeš nočeš morala strinjati tudi občinska vlada v Ljutomeru, so po vsem tem precej drugačni, kot je bilo načrtovano ob sklepanju pogodb. Podjetje EEK – EKO se je zavezalo, da bo **1. faza**, ki vključuje lokale v severnem, zahodnem in južnem kraku (od lokala Kolenko–Perič do lokala Germšek) ter knjižnične prostore, pripravljena za tehnični pregled do **20. tega meseca**, od 1. do 5. novembra pa bodo lokale predajali najemnikom. **2. faza** (vzhodni del) bo pripravljena za tehnični pregled do 15. **novembra**, tako da bodo lahko najemniki prevzeli prostore med 25. in 30. novembrom. Prav **vse (tudi opremljanje) pa naj bi bilo nared do božiča**. To bi bila lahko tudi slovesna otvoritev obnovljene Mestne hiše v Ljutomeru. Datum bi bil vsekakor primeren.

Zaradi dodatnih del in tudi nekaterih dozidav (večjih prostorov za 61 kvadratnih metrov) pa bo potrebno doplačati nekaj čez 91.000 nemških mark v tolarski protivrednosti. Skupen znesek za obnovo se bo tako dvignil na okrog 140 milijonov tolarjev. Iz občinskega proračuna naj bi plačali 54 milijonov tolarjev (načrtovali 37 milijonov), ostalo pa bodo morali zagotoviti lastniki oziroma najemniki lokalov.

Upati je, da bodo do otvoritve Mestne hiše uspeli urediti v njej tudi poročno dvorano. Hkratna otvoritev le-te, in to s poroko v živo, bi bila pravi »bum«.

JOŽE GRAJ

Zdaj je že jasno, da bo Mestna hiša v Ljutomeru nared za otvoritev šele okrog božiča. (Fotografija: N. JUHNOV)

Dražja elektrika

S 1. oktobrom ljudje plačujejo elektriko že po višji, zimski tarifi. To pomeni, da bo kilovatna ura energije dražja za polovico, s čimer so povezani tudi višji mesečni obroki za električno energijo. Skupaj z 10-odstotnim prometnim davkom bodo po novem morala gospodinjstva plačati po 7,30 tolarja za kilovatno uro v nižji nočni tarifi in 12,40 tolarja za kilovatno uro v višji dnevni tarifi. Prav tako bo dražja moč glavne varovalke, in sicer bo stala po 115 tolarjev za kilovat. Cenejša elektrika bo odslej od 13. do 16. ure in od 22. do 6. ure, v nedeljo pa ves dan.

MJ

MURSKA SOBOTA – V okviru Vzgojno-varstvenega zavoda Murska Sobota delujejo vrtci na 15 različnih »lokacijah«, v katere je v 68 oddelkih vključenih blizu 1.400 malčkov. Poleg tega pa je na območju soboške občine še deset enot vrtcev pri osnovnih šolah, kjer je v 23 oddelkih okrog 400 otrok. (G. G.)

IVANJKOVCI – Tradicionalnega srečanja folklornih skupin v Frankfurtu, ki ga je organiziralo zdomsko društvo Sava, se je udeležila tudi mladinska folklorna skupina iz Ivanjkovec. Da so lahko šli med rojake, gre zahvala občinskima izvršnima svetoma v Ormožu in Ljutomeru, ki sta gmotno pomagala. Plesna skupina, ki jo vodi Irena Cerovič, je naše zdomce in druge gledalce navdušila. (Š. S.)

VERŽEJ – Po preplastitvi cestišča magistralne ceste Ljutomer–Murska Sobota, ki pelje skozi Veržej, večina voznikov ne upošteva prometnih predpisov in vozijo hitreje, kot je dovoljeno. Dobro bi bilo, ko bi se v kraju večkrat pojavili policisti z radarjem, predlagajo pa tudi cestne ovire, tako imenovane »ležeče policiste«, kajti na pešce, posebno otroke, preži velika nevarnost. (F. Kl.)

Nova pridobitev v Zamarkovi pri Lenartu

Posodobljena trgovina

V Zamarkovi nasproti Hrastovca so odprli prenovljeno trgovino, ki zdaj ni le lepša in preglednejša, ampak tudi bogatejša, založena in samopostrežna. Povečali in posodobili so tudi okrepčevalnico in jo poimenovali v Orhidejo, ki ponuja poslej tudi hrano. Stavba, v kateri sta trgovina in okrepčevalnica, je tik ob magistralni cesti Maribor–Gornja Radgona, pa je tako velika pridobitev tudi 500 kvadratnih metrov velik nov parkirni prostor. Prejšnji je bil veliko manjši, zato je bila gneča, saj so se tam ustavljali tudi turisti.

V lenarškem Mercatorju želijo vse svoje trgovine tipizirati, da bi jih potrošniki lažje prepoznali, poenotenje pa bo koristno tudi zaradi enotne hladilniške in druge tehnike, uporabe računalniške opreme in poudarjanje izdelkov, ki jih izdelujejo v Mercatorjevih podjetjih.

Gradbena dela na trgovsko-gostinskem objektu v Zamarkovi pri Lenartu je opravilo lenarško podjetje Lipa s svojimi s programi za spremljanje poslovanja trgovine, enotna pa so tudi oblačila zaposlenih. Pravijo, da v trgovini morajo izstopati barvitost ponujenega blaga, smiselna urejenost polic kooperanti, opremo je dobavila M-Optima Ljubljana, projekt prenove pa je delo podjetja Marles – hiše iz Maribora.

B. SLAVINEC

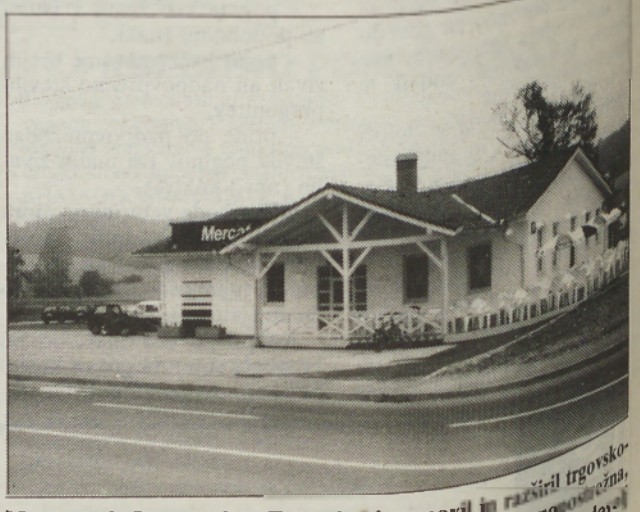

Mercator iz Lenarta je v Zamarkovi prenovil in razširil trgovsko-gostinsko Marlesovo stavbo. Poslej je trgovina samopostrežna, okrepčevalnica pa s ponudbo bogatejša. Poslej je tudi dovolj prostora za jeklene konjičke, saj parkirišče meri 500 kvadratnih metrov.

esej

Stebri modrosti

Ta sestavek je bled odmev Erazmove »Hvalnice norosti«. Ne norost kot bolezen, ampak Norost kot boginja, ima izrazito kozmopolitski in brezčasni značaj, zato pa je število človeških značajev končno, spreminjajo se samo načini. Značaji kot tipi se v času lahko samo ponavljajo, torej

Gospa Norost govori:

Kljub vsakovrstnemu pomanjkanju vem za eno stvar, za katero nihče ne bo trdil, da je ima premalo. Ta stvar je pamet. Toda preobilo pameti navkljub zdaj zopet stojim pred vami kakor nekdaj, v učenjaškem talarju in z norčevsko kapo s kraguljčki na svoji glavi. Vem, zdi se vam, da me ni bilo med vami že stoletja, toda to je le varljivi videz, kajti čeprav nisem bila fizično navzoča in vam nisem javno spregovorila, sem duhovno že od davnine vaše skupno dobro in, kot se vam zdi, trajna last vsakega posameznika. Zdaj vidim vaše sijoče obraze in vašo srečo, katerih ne moreš očrtati meja. Kot nekoč Adam živalim, ste tudi vi dali svoji sreči ime: Demokracija. To posvečeno ime pa vam omogoča, da v popolni svobodi počenjate vse, kar vam srce zaželi, in nikomur ni mar. Ta svoboda dobiva brezoblične forme špinače, z majhno karakteristično razliko seveda. Skratka, imate pravi raj na zemlji. Kjer pa je raj, tam je tudi greh, četudi zgolj kot možnost. In ta greh je v vašem primeru pajdašenje s tolikanj izraženo objektivno, analitično in dobronamerno kritiko. Ukvarjati se s tem, pomeni povsem neinovatorsko herezijo, in če se ta greh pripeti, že pripeljeta angel in vam z jezo pravičnega pokaže izhodna vrata v smeri vzhoda. Angel nato vse skupaj zvede pod skupni imenovalec osebne užaljenosti. Ko so na nekem shodu demokratičnih brezumnikov, oprostite, hočem reči razumnikov, deževale na predsednika države take osebne žaljivke, da je že povprečnega bralca oblil sram, takrat se ni dvigalo veliko prahu, niti se ni nihče bogvekaj pritoževal, kajti kdo pa je že videl, da se kritizira kritika. Predsednika so si pač izbrali za pojem komunista, in ker je ta režim padel, si verjetno vsak lahko da duška, (če to ni že kar dolžnost) **za tistih nekaj desetletij, ko je moral molčati, ali pa preprosto ni imel ničesar povedati.** Brcanje umrlega medveda je zdaj postalo vprašanje časti in poguma. Tako da človek zdaj vse zamolčano izpove z obrestmi, z davkom na obresti, z davkom na davek in za povrhček vse to spolira z venčkom pristnih kletvic. Samo po sebi je umevno da se ima tovrstno početje za izraz vrhunske intelektualne kritike, s katero povečini konvertiti zamolčujejo svoja mladostna prepričanja. Tega je pač vedno deležen vsak režim, ki ima to nesrečo, da pade. Toda to vem jaz, gospa Norost pravim samo kot zanimivost. Govoriti vam hočem o drugačni popolni svobodi in osebni užaljenosti. Poglejte vaš park in del njegovih gozdov, ki ga dan za dnem neusmiljeno preoravajo s svojimi motocikli ter izvajajo drzne slalome med otroškimi vozički ali turističnimi skupinami. Pa kaj je to komu mar? Verjetno bo nujno v prihodnosti ograditi park s kakimi tri metre visokimi zidovi z bodečo žico, z električnim pastirjem in ga zakleniti ter ključ pogoltniti. To bo enostavneje, dosti ceneje, predvsem pa bolj estetsko. Pa še nobene zamere ne bo, kajti svoboda posameznika se sploh ne bo kršila. To, da so se soboške ulice, **predvsem ulica Štefana Kovača,** spremenile v dirkalni poligon, verjetno tudi nikogar ne zanima. Človek ima pač to neodtujljivo svobodo, v katero, se razume, na prvo mesto spada maksima »vozi avto, kot da bi vozil vojnega reaktivca ali pa vsaj tako, da bi lahko nastopil v Monzi«. To verjetno nikogar ne gane, vsaj do trenutka, ko bo na cesti ugasnilo kako življenje, takrat

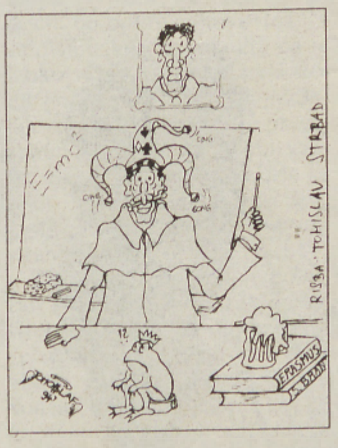

pa bo že za vse prepozno. Kdo se ne kocka s smrtjo, ko prečka cesto? In če se pripeti nesreča, kdo se nima za srečnega izbranca, če jo odnese le z lažjimi poškodbami? Pa kaj je to komu, mar, če je vsak med nami prepričan, da je deležen nesmrtnosti, vključno z vsemi svojci in dragimi osebami. Nam se dogajajo samo krivice, neprenehoma. Nezgoda, to se vedno pripeti drugemu. Toda za raznorazne »deep thinkerje« je neverjetno ponižujoče že samo dejstvo, da tako vsakdanje stvari sploh obstajajo. Tovrstno modroslovje pa se s toliko večjim veseljem udejanja v duhovnokreativnih strokah, kjer se stvari tudi najbolj ženejo »na nož«. Najbolj idilično bi bilo molčati pred še tako slabo narejenimi stvarmi, kajti nikomur se ne bi zameril, mu ne kratil svobode izraza in se ne vmešaval v njegov stalen ali prigoden revir. Recimo takole: Ta je nepismen, pa veselo vzklika, da zanj ni še nič zapisanega, oni bi, za neotesanost, da si se predrznil ne preveč pohvalno izražati o njegovih umetninah, ki jih ima sam za ravna Leonardu, Homerju in Beethovnu, oblekel rdeče hlače ter nemudoma odbrzel na sodišče terjat pravdo. To, da njegova dela bolj kot na slike spominjajo na sveže pobarvano enobarvno steno, bolj kot na pesem na zapisovalski listek za »v trgovino« in bolj kot na glasbo na mukanje nilskega konja, ki je v puberteti in k temu še prehlajen, to se jih sploh ne tiče, ko ti pri sebi, na poti na sodišče po bilijsko spoznavajo sorodnike šestih generacij nazaj. Nek »-izem« se bo našel tudi zanje.

Ta izumlja toplo vodo, oni patentira zlato uro na vodomet. Ta je šele na štartu, pa že gori v cilju ter tako po svoje transcendira prostor in čas. Oni ustanavlja novo versko sekto, se razglasi za preroka in kot prvo pravilo razglasi prepoved uživanja volovskega mesa. To je tako, kot da bi jedli mene, pravi. Ta je satanist in obrne križ na glavo, izriše pentagram ter žrtvuje živali, kot da ne bi bilo satansko delo že izvršeno z vzpostavitvijo enačaja med številko čevljev in številko inteligenčnega kvocienta, prvo vpliva na drugo. Oni zopet o zapleteni stvari, ki naj bi jo razložil, piše tako, kot bi hotel razvozlati vozel s tem, da vleče za vrv. Kot vrsten etimoglo tudi besedo »šeleshamer« razume kot razvojno stopnjo besede »hamer«. V pravi renesančni maniri si spremeni domače ime, ki se mu zdi preveč kmečko in njega nevredno, v latinsko magister Modricius, čeprav med ljudstvom bolj velja za magistra Trdobučniusa. To so samo nekateri od primerkov, ki pišejo, slikajo ali igrajo »na metre«. **Vse tovrstno početje pa lahko mirne duše označimo kot dojenje kozla v sito.** Jaz, norost, sem rodni pojem, vse moje vrstne razlike pa so te silne človeške manifestacije, ki jih lahko pojmujete kot stebre modrosti, iz katerih je zgrajeno moje svetišče. Vogelni kamen, ki so ga zidarji zavrgli, je človeško dostojanstvo. To dostojanstvo sedaj spi sen uspavane lepotice. Verjetno bo moral priti princ in ga s poljubom prebuditi iz tega sna, toda samo upate lahko, da ne bo zgrešil in obudil duha Torquemade, Velikega Inkvizitorja, sam pa se pri tem spremenil v žabo, kajti takrat bodo, kot je nekdo zapisal, fantje ubijali žabe iz zabave, žabe pa bodo najresneje umirale. Takrat bo dejanje že dovršeno in Minervina sova bo zopet prepozno vzletela. Preostala ji bo le še interpretacija dovršenega. Spremeniti se ne bo dalo nič več.

ROBERT INHOF

Vestnik vas bo naslednji četrtek spet povabil, da varujete okolje!

Za zeleni jezik (70)

V prejšnjem sestavku smo bili napovedali, da bomo v naslednjem, tj. pričujočem zapisu objavili rezultate **I. natečaja Slavističnega društva Pomurja ZA DOMAČO BESEDO,** v katerem smo iskali domačo ustreznico prevzeti besedi *body* in obljubili knjižne nagrade za sodelujoče. Napoved uresničujemo in lahko takoj zapišemo, da se je na natečaj odzvalo 5 (5) bralk in bralcev Vestnika ter naše rubrike. Potihem smo sicer pričakovali večji odziv, ampak smo glede na to, da je šlo za prvi tovrstni natečaj v krajih ob Muri, zadovoljni tudi z danim.

Sodelujoči so predlagali naslednje domače ustreznice za anglizem *body*: **telovnica, eva, intima, dres in telesnik.** Jezikovna komisija pri Slavističnem društvu Pomurja, ki so jo sestavljali profesorji slovenskega jezika in književnosti Boža Trajbarič-Ivanuša, Cilka Jakelj, Verica Jaušovec, Irena Kumer, Matija Žižek in podpisani, se nad nobenim predlogom ni mogla segreti do vrelišča, zato so nekateri službujoči pedagogi obljubili, da bodo med dijaki, ki jih poučujejo vzpodbudili še dodatno iskanje domače ustreznice za *body*. Kljub zadržanosti članov komisije, za katero sta poleg drugega »kriva« tudi nujna strokovna distanca in občutek odgovornosti ob »žegnanju« nove besede, so se leti odločili, da bodo razpisano prvo nagrado vendarle podelili. Nagrado, lično knjigo Ljudska umetnost in obrti v Sloveniji avtorjev Edija Birka, Janeza Bogataja in Janeza Pukšiča, ki jo je podarila knjigarna DOBRA KNJIGA iz Murske Sobote, prejme gospod **Jože Farkaš iz Radencev** za predlagano besedo **telesnik.**

Nagrajencu – knjigo bo prejel po pošti – iskreno čestitamo. Tako njemu kot tudi vsem ostalim udeležencem natečaja pa se zahvaljujemo za sodelovanje. Drugi sodelujoči bodo po pošti prejeli knjigo založbe FRANC-FRANC.

Kot smo napovedali, pa bomo do naslednjega tedna skušali zbrati predloge srednješolcev z levega in desnega brega Mure. V naslednjem zapisu bi jih radi pridružili predlogom, ki so prispeli na natečaj, in jih »soočili«. Prav napeto jih pričakujemo in potihem upamo, da bodo srednješolci svojo besedotvorno iznajdljivost, kakor jo izpričujejo v svoji govorici – slengu, izkazali tudi v knjižnem zbornem jeziku.

FRANCI JUST

Iz soboške galerije …

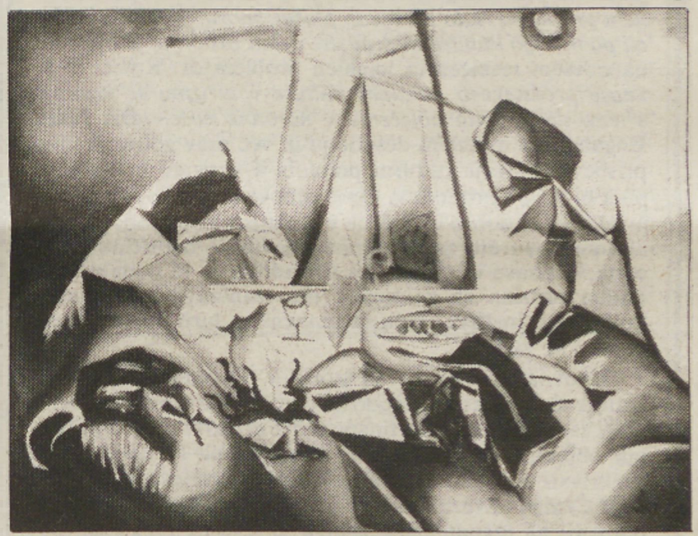

V soboški galeriji so ta teden na ogled likovna dela, ki so nastala na letošnji slikarski koloniji v Lipovcih. Na fotografiji slika Severine Šproger.

Fotografija kot pogled v zgodbo

Če je pred časom veljalo (ali pa deloma še velja) prepričanje, da fotografija ni umetnost, danes ta stereotip prav gotovo ne drži več. Umetniško fotografijo lahko in moremo obravnavati in upoštevati kot relativno samostojen del celote likovne umetnosti. Skoznjo je prav tako mogoče verificirati odnos do sveta in samega sebe ter obenem spoznati in razbrati tokove sodobne likovne umetnosti.

Umetniško dojemanje sveta skozi fotografski objektiv mojstra Branka Lenarta imamo tokrat priložnost videti in spoznati na razstavi v Miheličevi galeriji na Ptuju (na ogled bo do 16. oktobra).

Fotograf in profesor fotografije Branko Lenart je sicer rojen Ptujčan (1948), vendar že od leta 1954 živi v Gradcu v sosednji Avstriji. Fotografija in njena izpovedna moč ga je pritegnila že zelo zgodaj in se ji je kasneje tudi poklicno posvetil. Študijsko se je izpolnjeval v Italiji in Angliji. V svojem izredno ustvarjalnem življenju je veliko razstavljal (skupinsko in samostojno) doma v Avstriji in tujini (Nemčija, Italija, Anglija, ZDA, Japonska), kjer je bil tudi pogostokrat nagrajen. Njegove serije fotografij so objavljene v mnogih fotografskih revijah in publikacijah po vsem svetu, fotografije pa hranijo v številnih muzejih in zbirkah. Uvrščen je med vodilne evropske fotografe svoje generacije.

Na razstavi je mogoče videti ciklus fotografij iz leta 1982–1984, na katerih je Lenartov fotografski objektiv ujel osebne bivalne prostore ljudi, ki v njih prebivajo. Z notranjščino »domovanj«, ki so specifična in lastna vsakemu posamezniku posebej, nam Branko Lenart želi pokazati, da je neka opremljenost določenega prostora kot manifest lastnih potreb po konkretnem domu oziroma kot socialna nuja, pripadati nekemu okolju, ga sprejeti in se z njim identificirati. Istočasno pa se nam fotografije različnih notranjih posnetkov domovanj kažejo tudi kot socialni dokument kliševa »lepše stanovati«.

Bivanjski prostori so različnim osebam, ki v njih živijo, povsem specifični in med seboj nezamenljivi, saj vemo, da bi dve osebi enak prazen prostor opremili povsem različno in lastno svojim željam in potrebam. To različnost in osebno individualnost domovanj umetnik še dodatno izvirno definira, ne le z »golo« fotografijo, ampak še z imenom, starostjo, poklicem osebe in krajem bivanja. Sam poudarja, da se je na tak ustvarjalni način in z dodatno uporabo barve poskušal približati fenomenu »meščanskega realizma«. Istočasno pa s tem fotograf Branko Lenart mojstrsko in s prefinjenim občutkom za gledalca/opazovalca doseže, da se fotografija nadaljuje v zgodbo. Fotograf je zabeležil neki trenutek nekega prostora in ga tako

dokončno definiral v fotografiji, gledalec pa je tisti, ki lahko svobodno v svoji domišljiji nadaljuje zgodbo. In kot so bivanjski prostori različni, so različne in drugačne zgodbe, ki se nadaljujejo. Razstavljene fotografije nam tako omogočajo vpogled v neko selektivno realnost različnih domovanj, ki pa jo mojster Lenart vidi in dojema (prek fotografskega objektiva) povsem osebno in lastno svojemu gledanju, opazovanju okolice in hotenju po izpovednosti.

In kot pravi Branko Lenart, se v teh fotografijah (z zgodbo) zrcali in odseva tudi del njegovega lastnega domovanja.

STANKA GAČNIK

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V Galeriji Murska Sobota si lahko ogledate razstavo likovnih del udeležencev slikarske kolonije »Lipovci 94«. Razstavljajo Nekolaj Beer, Sandi Červek, Irena Čuk; Zlatko Gnezda, Zdravko Jerkovič; Izidor Horvat Izak, Janez Knez, Mišo Knez, Samo Pajek, Oto Rimele in Severina Šproger.

MURSKA SOBOTA: V Galeriji je na ogled tudi razstava »Mi imamo svoj naj…« in »Otroci odraslim '93. «Mi imamo svoj naj…» je turistična tema, na katero so ustvarjali učenci OŠ iz Pomurja. Pod temo «Otroci odraslim '93» pa so izbrani najboljši likovni izdelki učencev OŠ iz vse Slovenije za leto 1993. Razstava bo odprta do 10. oktobra.

MURSKA SOBOTA: V razstavnem salonu Zavarovalnice Triglav si lahko ogledate razstavo likovnih del Mirka Rajnarja in Endreja Göntérja.

MURSKA SOBOTA: V prostorih grajske galerije si lahko ogledate retrospektivo slikarske razstave Vilka Gerleca ob 15-letnici sodelovanja z LIKOS-om. Dela si lahko ogledate do 8. novembra.

MURSKA SOBOTA: Pokrajinski muzej organizira zainteresiranim skupinam enodnevne ekskurzije **Po poteh Janeza Akvile** (ogled cerkva in fresk v Martjancih in Turnišču – Slovenija, Velemer – Madžarska in Fürstenfeld – Avstrija).

LENDAVA: Zavod za kulturo občine Lendava, delovna enota galerija- muzej je pripravila v galeriji lendavskega gradu razstavo regionalne male plastike. Na ogled bo do 29. oktobra.

LJUTOMER: V galeriji Anteja Trstenjaka je na ogled razstava del Anteja Trstenjaka (1894–1970), ki jo posreduje Umetnostna galerija Maribor. Razstava bo odprta do 22. oktobra.

MORAVSKE TOPLICE: V razstavnem salonu hotela Ajda si lahko ogledate razstavo akvarelov Jureta Godca.

ČAKOVEC: Od srede razstavlja v čakovskem Centru za kulturo Društvo likovnih umetnikov Prekmurja in Prlekije. Razstava sodi v sklop tradicionalnega sodelovanja na likovnem področju s sorodnimi sosednjimi inštitucijami. Razstava bo odprta do 17. oktobra.

NOVO MESTO: V razstavnih prostorih tovarne zdravil Krka Novo mesto razstavlja lendavska umetnica Marika Danč-Roth.

Turizmu manjka kulture

Minuli teden je bilo kar nekaj posvetov, slovesnosti in prireditev, ki so bile bolj ali manj kulturne ali turistične. Med temi je tudi četrtkov (22. septembra) posvet na temo Kultura in turizem, ki sta ga organizirali Turistična zveza Slovenije in Zveza kulturnih organizacij Slovenije v sodelovanju s pristojnima ministrstvoma na gradu Štatenberg. Na posvetu so govorili o nujnosti povezovanja kulture in turizma, o večji »kulturi« v turizmu in turistični »prodaji« kulture; toda teorija je eno, praksa pa drugo. Prav zadnje dni je bilo še kako očitno, da v Sloveniji niso povezani med sabo niti turistični delavci in da o načrtnem in organiziranem sodelovanju med kulturnimi in turističnimi delavci res ne moremo govoriti. Skoraj istočasno so bili namreč sklicani posveti o turistični sezoni v Radencih in na Gorenjskem, v Vidmu ob Ščavnici je bila kulturna slovesnost, v Radencih, Ljutomeru, Kraščih in še kje pa turistične prireditve.

Ker je posvet minil po vnaprej znanem scenariju (po katerem pove vsak nekaj svojih prebliskov, ko pa je posvet mimo, nadaljuje s starim delom), je prav, da zapišemo nekaj izstopajočih ugotovitev. Prvo: premalo je bilo predstavnikov gospodarskih turističnih organizacij, podjetij, ki bi predstavila svoje videnje sodelovanja. Kajti formula za uspešno združevanje kulture in turizma je lahko le: **gospodarstvo + kultura = turizem**. Vse drugo je zgolj teorija in ugibanje, prosjačenje za denar in miloščino države ter podjetij tako s strani turističnih društev kot zveze kulturnih organizacij. Predvsem pa bodo morali turistični delavci (najsi bo v društvih ali hotelih) priznati sebi in drugim, da se ne morejo spoznati enako dobro na zrezke in umetnost, kulturni delavci pa bodo morali malce stopiti s svojih piedestalov in pomagati s strokovnimi nasveti, pa če se jim bo zdela kaka prireditev še tako »primitivna«.

Med številnimi razpravljalci jih je le malo govorilo o konkretno zastavljenih problemih, ki sta jih uvodničarja dr. Matjaž Kmecl in dr. Janez Bogataj kar dobro zastavila. Struktura delavcev v turizmu je pač takšna, da so bolj navajeni na klasična poročila kot ustvarjalno razmišljanje in sprejemanje novih idej. **Dr. Matjaž Kmecl** je najprej opozoril na največji zaklad Slovenije: pestrost, krajina, ljudje; natura je osnova kulture, ljudi je potrebno izobraževati od malega, da bodo dosegli kulturo življenja in skrbeli za pristno kulturno krajino. *»Pred desetimi leti smo imeli podobno posvetovanje, vendar se je vse končalo pri banalnem problemu, kdo bo vse to plačal; mora vse plačati turist ali pa morajo kulturniki prav vse delati zastonj,«* je opozoril na povsem resničen in banalen problem dr. Kmecl in še *»naše predstave o ponudbi kulture v turizmu se končajo s tem, da tri ljudi oblečemo v narodne noše.«* **Dr. Janez Bogataj** je v minulem desetletju in več prav gotovo veliko prispeval k večji kulturni ponudbi v turizmu in kulturni podobi raznih prireditev. Če so mnoge etnološko-družabne prireditve že dobro vključene v turistično ponudbo, pa tega ne moremo trditi za kulturnozgodovinsko dediščino, koncerte, razstave in drugo. Sicer: kultura ni le dodatna ponudba turizma ali za turiste niso zanimive le vrhunske kulturne prireditve; kultura pomeni za turizem predvsem *danost* in *vsebino*.

Osnovno, kar bi morali storiti v Sloveniji, je pravilno označevanje kulturnozgodovinskih in naravnih spomenikov, zagotoviti sisteme financiranja gradov, cerkva in drugih objektov, v katerih so muzeji, ki pa se ne bi smeli prekrivati s financiranjem delovanja muzejev, je povedal **Ralf Čeplak** (Zveza muzejev Slovenije). **Egon Condradi** je opozoril na pomanjkanje znanja in splošne razgledanosti, poznavanje pri turističnih delavcih in vseh, ki so v pomembnih službah. **Rajko Stupar** iz Lendave (navzoči so bili še predstavniki ZKO-ja iz Murske Sobote, Gornje Radgone in Ljutomera) je opozoril na prevelik centralizem Ljubljane, na premajhno skrb za gradove I.kategorije v severovzhodni Sloveniji – zgled grad pri Gradu na Goričkem – ter povprašal navzoče, kakšen bo rezultat posveta: bo država uvedla posebna posojila za obnovo tipičnih stanovanjskih hiš, bo salonitna kritina dodatno obdavčena, bomo zbirali certifikate za lepšanje krajine...? **Katja Kogoj** (HIT Nova Gorica) je opozorila še ne en vidik pomanjkanja kulture: poslovne kulture; prav tako očiten dokaz slabe kulturne izobraženosti je obnova in opremljane številnih kvazisodobnih gostinskih lokalov. Po njenem mnenju bi morali izkoristiti etnologijo in drugo stroko kot *prevajalce in svtovalce*. Najbolj svež zgled takšnega sodelovanja je predstavil razpravljalec iz Vipave: podjetje Vipava in vipavski muzej sta pripravila ***Vipavsko furo*, prikaz starodavnega tovorjenja.**

BERNARDA B.PEČEK

Krajinska arhitektura

Naj se kmetje zaposlijo pri sebi?

»Sero veninentibus ossa« pravi latinski pregovor. »Tisti, ki pozno pridejo, dobijo kosti« bi se to glasilo po naše. Kar je obrnjeno od domačega pregovora: Kdor prej pride, prej melje. Po tej pokrajini so doslej mleli že vsi, kmetijci, vodarji, melioratorji, gozdarji, urbanisti. Vsak po svoje, seveda. So za krajinske arhitekte ostale samo kosti?

Društvo krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS) je 22. in 23. septembra v lendavskem hotelu Lipa organiziralo Posvetovanje krajinskih arhitektov. Kdorkoli od vpletenih je o tem kaj govoril, vsak je poudarjal, naj se pri pisanju o njihovem srečanju nikar ne pozabi, da je to prvo posvetovanje. Nakar so tudi rekli, da ni naključno, če so za srečanje izbrali prav obmurski kraj. »Tukaj je še mnogokaj ohranjenega,« so rekli. Izjave iz njihovih ust je mogoče šteti za kvalificirane. Ti ljudje so »analitiki privlačnosti«.

V sodelovanju z naravo

Krajinski arhitekti delajo v sodelovanju z naravo. Po tem se razlikujejo od drugih »popravljalcev« stvarstva. Zato so manj nespodobni, manj neobzirni in manj nasilni. Najraje pa bi sploh bili zelo spodobni, obzirni in blagi. **Stanka Dešnik**, krajinska arhitektka iz Sobote, ki je bila glavna pri organizaciji, vsaj kar se kraja tiče, pravi, da je njihovo področje široko. *»Od planiranja do ocen ranljivosti in privlačnosti ter do konkretnih projektov. Kako, na primer, zasaditi to ali ono območje, kako ga ohraniti oziroma narediti primernega za vse njegove prebivalce, od rastlin, živali do ljudi. Ni omejeno samo na podeželski prostor, mi si po svojih pristojnostih področja nismo tako omejili,«* pravi.

Urbanisti in klasični arhitekti bi jim najraje dali (zakonsko in poklicno) pravico presojati samo na podeželju. *»Narava se danes vrača na evropski kontinent,«* je na posvetovanju dejal profesor **Marušič**, vodja oddelka za krajinsko arhitekturo na ljubljanski fakulteti za arhitekturo. To se da razumeti tako, da je v duhu časa, da se tudi v urbaniziranih okoljih za prihodnjo najvišjo zapoved pri oblikovanju prostora postavi tisto, kar je tam naravnega: zelene površine, ribniki in drugi prežitki naravnega. Četudi je bilo to naravno tam umetno narejeno. Danes je postalo tako pomembno, da se mora z njim ravnati kot z nekakšno urbanistično svetinjo.

Potemtakem pa je očitno, da tudi podeželska krajina ni samo zato tukaj, da bi bila podlaga za načrte urbanistov. Pogosto celo zgolj papirna podlaga, ki naj bi v naravi postala taka, kot ustreza načrtom na papirju.

Referati na posvetovanju: Jože Novak in Živa Mejač sta govorila o razvojnih trendih in pričakovanih konfliktih v prostoru; o varovalnem planiranju je poročal Igor Vučer; dr. Ivan Marušič je opisoval delovno področje krajinske arhitekture; o varstvu narave in krajine sta govorila Aleš Hafner in Suzana Simič; o posledicah posegov v krajino so razpravljali dr. Nikolaja Kravanja, Jelka Hudoklin in Saša Piano; o urejanju gozdnega prostora mag. Janez Pogačnik; referat Janje Kokolj je imel naslov ČRPOV – govorila je o celostnem razvoju podeželja; o zelenem sistemu Maribora je pripovedoval mag. Niko Stare; splošno problematiko voda je opisovala Helena Matoz; o konkretnih nalogah v krajinarskih zadevah je poročala mag. Alenka Polutnik; o problematiki varovanja in razvoja ob Muri so govorili Stanka Dešnik, Janez Ori, Miran Gajšek, Rok Fazarinc in Janko Urbanek.

V petek popoldne, zadnji dan posvetovanja, so se krajinarji spustili po reki Muri, od Ižakovec do Benice. Pluli so z velikom čolnom, z »bujraško šefo«, brez težav tudi tam, kjer je Mura mejna reka oziroma celo tam, kjer je po zeljepisnih kartah v celoti na hrvaškem ozemlju.

Po planu in zakonu

Gospod **Jože Novak** je direktor Zavoda za prostorsko planiranje R Slovenije, ki je ustanova ministstva za okolje in prostor. Po poklicu je krajinski arhitekt, za direktorja vladne ustanove potematkem razmeroma mlad človek, saj je krajinska arhitektura mlada disciplina. Upravičeno samozavestno je razlagal, kako delujejo. *»Planiranje na vladni ravni je sicer nekaj, kar spominja na plansko gospodarstvo in druge oblike socialističnega planiranja. Vendar smo druge vrste »planerji«, naš postopek je drugačen.«* Izvedenci Zavoda ne prihajajo v prostor kar tako, s polnomočnostjo politične direktive. *»Ugotavljamo ranljivost okolja, kaj neko okolje lahko prenese. Šele potem se odločamo.«*

Zakonsko sicer še niso polnomočni, med zakonodajno in izvršilno oblastjo na eni strani in krajinskimi arhitekti na drugi – ti danadanes določajo filozofijo Zavoda za prostorsko planiranje – je spor. Postajajo pa na Zavodu močnejši, kot so bili kadarkoli in menda bodo lahko ob vsem tem ostajali pri načelih prebujene ekološke zavesti. Tako kaže. Duh časa pač mora preplaviti tudi državne zakone. In celo državnozborske poslance – kar naj bi sicer bil pogoj za zakone, mar ne? *»Vaši poslanci so, ne glede na barvo, enotni, ko gre za sprejemanje odločitev o planiranju prostora ob Muri. Glasujejo tako, kot jim pravimo oziroma kot jih prepričamo. Tudi glede trase avtoceste je bilo tako. Sprejeli so naše argumente, da južna trasa, ki bi tekla ob hrvaški meji, ne bi bila ustrezna, ker ne bi »posesala« celotnega prostora in bi zarezala v najbolj ranljivo območje ob Muri.«* Po predlogih Zavoda za prostorsko planiranje izstopni kraj avtoceste na madžarski meji torej niso bile **Pince, temveč Gentrovci**. Če bi bilo drugače, če bi avtocesta tekla mimo Lendave, bi morali na Zavodu za *»ta del trase predlagati zvočne pregrade,«* je reklel Novak. Povedano v sodobnem planerskem jeziku to pomeni, da je tam okolje ranljivo bolj kot drugod, med najobčutljivejšimi deli okolja so v tem primeru na enem kraju skoncentrirana človeška ušesa.

Polproletarci so najboljši podeželani

Kmetijci, ki s svojimi ušesi to slišijo, se morajo vprašati: Kaj je v tej državi pomemebnjše, ušesa nekaj stotin ljudi ali kmetijske površine? Dejstvo je namreč, da jemlje severna različica trase avtoceste več polj kot južna.

Profesor Marušič je rekel, da je Evropa *»preobložena s kmetijstvom. V Evropi je 29 odstrotkov vseh površin kmetijskih, v Aziji 16, v Severni Ameriki 12. Slovenija naj bi se v kmetijstvu zgledovala po evropskem ekosocialnem modelu, kot pravi minister Osterc. Za zdajšnje evropsko kmetijstvo so značilni presežki, to je preračunljivo monokulturno kmetijstvo. Ekosocialno kmetijstvo vključuje drugačen odnos do zemlje, predlaga se konzervacija kmetijstva.«*

Naravnost rečeno: celo s kmetijskega stališča ni vsaka ped obdelovalne zemlje pomembnejša od pedi naravnega okolja. V Evropi je preveč kmetijskih presežkov in premalo narave. Ekosocialno kmetijstvo ni samo manj kemizirano in mehanizirano obdelovanje zemlje, ampak je tudi alternativno kmetijstvo. Če pa je tudi alternativno, je tudi turistično kmetijstvo. Ta model kmetijstva je namreč ponovljeni pretekli model, tisti izo časov pred industrializacijo kmetijstva, kot tak pa je anahronizem. S svojo produktivnostjo ne sodi v čas tako imenovanega konvencionalnega kmetovanja. Zato mora biti neobhodno povezan s turizmom.

V krajinarskih očeh ja zadeva malce čudna. Marušič je citiral nekega izvedenca za krajinsko arhitekturo, ki pravi, da je *»pomemebn dejavnik pri ohranjanju pokrajine polproletariat. Boljše je polproletarstvo kot čisto kmetijstvo.« Zato, kot* polproletarci, tako je mogoče razložiti to gledanje, manj intenzivno obdelujejo zemlje, bolj so z njo prizanesljivi.

Iz česar, po naše, sledi, da se morajo kmetje pač polproletarizirati. Vendar ne tako, da bi se zaposlili zunaj svojih gospodarstev, po klasičnem načinu ukinjanja čistega kmečkega statusa. Tamveč tako, da si dodatno zaposlijo pri sebi. Kot alternativni kmetje, turistični animatorji, varuhi pokrajine, vodniki po pokrajini...

»Mnogi prebivalci podeželja, ki jih je že od nekdaj privlačilo mesto in so se v odnosu do meščanov počutili manjvredne, so v sebi začutili novo samozavest. Danes ima podeželski prostor večje možnosti za uspeh, kot kdaj prej v zgodovini,« pravi **Alois Glück** v knjigi Podeželje vrt prihodnosti. **Janez Kokalj** je krajinska arhitektka, zaposlena na ministrstvu za kmetijstvo, kar je za tradicionalistično gledanje nekaj tujega kot omenjanje Poncija Pilata v krščanskem Verujem. Kokaljeva, ki je na posvetovanju govorila o celostnem razvoju podeželja, omenjano knjigo priporoča kot popotnico za hojo po podeželju.

Če vsebino knjige preberemo narno povzamemo: s podeželjem je potrebno ravnati kot z večvrednim prostorom, ki je prostor prihodnosti, ki je bil tradicionalno izključno v rokah kmetov, od nastopa industrializiranega kmetijstva pa pravica do njega ni samo v kmetovih rokah. Oziroma bo spet v kmetovih rokah, ko bo kmet tudi ekolohg ali vsaj krajinski arhitekt. To pa je pred svojo industrializacijo tudi bil.

ŠTEFAN SMEJ

S kolesom (monociklom) do svetovnega rekorda

24-letni Jože Vöröš, doma iz Gornjih Petrovec, je s kolesom (monociklom), visokim 3 metre, postavil v občini Murska Sobota edinstven svetovni rekord. Vöröš je v 7 urah in 21 minutah prevozil 50,39km na monociklu brez prekinitve (da bi šel s kolesa) s poprečno hitrostjo 6.8km na uro.

Svetovni rekorder (zagotovo bo prišel v knjigo Guinnessovih rekordov) je nameraval prvotno prevoziti 48,2km, kar bi bilo dovolj za svetovni rekord, vendar pa je Jože Vöröš v soboto, 17. septembra, vzdržal še več in se ob množici obiskovalcev pripeljal pred hotel Diana v Murski Soboti.

Na posnetku: Jože Vöröš na ulicah Murske Sobote

Besedilo in posnetek: Tonček Gider

Tečaj za slamokrovce

Ljudska univerza Gornja Radgona je edina, ki se je lotila tovrstnega izobraževanja

Pred kratkim, od 19. do 24. septembra, je pripravila Ljudska univerza Gornja Radgona edinstven tečaj izumirajočega poklica slamokrovca. Tečaj je obsegal teoretični in praktični del, opravljali pa so ga na domačiji Anice in Alojza Keglj v Sovjaku, udeležili pa so se ga Anton Golnar iz Sovjaka, Boris Prša in Branko Zmazek iz Drakovec, ter lastnik pletenjače, Alojz Keglj. Na tečaj pa je poslalo svojega delavca tudi podjetje Krovec [illegible], udeležil pa se ga je Roman Šegula iz Polenšaka.

Ideja ali zamisel za izvedbo tovrstnega tečaja je zrastla v glavi direktorja Ljudske univerze v Gornji Radgoni Toneta Vedana, ki nam je o tem povedal:

»Ker sem večkrat obiskal te kraje, sem opazil nekaj nenavadnih s slamo kritih poslopij, ki so po arhitekturi edinstvena. Ob razumevanju občinske vlade, ki je obljubila materialno pomoč, smo pričeli s pripravami za prekritje Kegljove pletenjače, ki je omenjena tudi v knjigi dr. Janeza Bogataja Sto biserov slovenske kulturne dediščine. Ker je bila vsaj streha v zelo slabem stanju in slama razčesana, sem se z lastnikom dogovoril, da bi jo na tak način prekrili.

Največ težav je bilo s slamo za škope, saj je te mogoče izdelati le iz žitne slame. Snopje pa je potrebno mlatiti ročno. Tako smo se že lani jeseni ob setvi dogovorili z Alojzem Golnarjem, ki je bil tudi tečajnik, da nam je sejal žito za škope in jih tudi izdelal. Lastnik pletenjače pa nam je pripravil ‚gožice', ‚raglce' in drugi droben pomožen material. Moram poudariti, da bi brez dobre volje teh ljudi ne mogli izvesti tega tečaja. Velika zahvala gre tudi mojstru, ki je tečaj vodil, Lovrencu Lencu Krambergerju ali Lencu, kot ga kličejo, saj je tudi on pomagal pri pripravi materialov za pokrivanje. Sedaj, ko je objekt pokrit, sem kar srečen, da smo rešili, vsaj za nekaj let, ta zares edinstven ljudski spomenik na našem podeželju. Ker imamo podporo na občini, si bomo tudi v prihodnje prizadevali, da rešimo čim več tovrstnih spomenikov, kolikor jih je še sploh ostalo v izvirni obliki.«

Še kaj nam je povedal mojster Lenc iz Lastomerec, ki že [illegible] let pokriva strehe s slamo. Od tega sicer ni živel, saj si je pokojnino zaslužil z redno službo, nazadnje kot cestar.

»Veste, tudi jaz sem sedaj srečen, da je tečaj uspel, srečen pa sem, ko vidim, da na občini, posebno predsednik Miha Vodenik, znajo ceniti naše delo. Kot sem slišal, so prav na občini našli denar, da smo izučili štiri nove slamokrovce. Eden si je tečaj plačal sam, oziroma njegovo podjetje. Presenečen sem, kako sposobni so mladi, saj so se v par dnevih veliko naučili. Čeprav so bili vsi pridni, pa sta vendar največ pokazala Alojz Čuš in Roman Šegula, ki sta sama pokrila pletenjačo. Osnovno znanje so dobili ob pokrivanju vzorca, ki smo ga izdelali na zemlji, da je lahko vsak do podrobnosti sledil poteku dela. Tu smo izdelali streho v žleb, kar je precej zahtevno delo. Omenjeni vzorec pa bo ostal na mestu in si ga bodo lahko ogledali tudi tisti, ki jih zanima streha na notranji strani.

Tudi na pletenjači smo pokazali različne načine ‚zaključka' strehe. Na eni strani smo ragelce zatikali na ‚navrtano blajo', na drugi strani pa smo končali s slamnato kito, kot so to delali v davnih časih,« je povedal mojster Lovrenc Lenc Kramberger.

Če že opisujemo edinstven tečaj, je prav, da povemo kaj o poteku dela. Kot smo že povedali, mora biti slama v škopah ali »podrajšncah«. Najboljša je žitna, včasih pa je bila dobra tudi pšenična. To morajo ročno otepati na sodu, »pučelu«, tako da ostane slama ravna, da se ne polomi. Po otepanju jo izčešejo na »krnpli« in jo oblikujejo v škope, ki bi naj imele premer vsaj trideset centimetrov.

Za konec otrebuje krovec »vetrnjačo«, to so manjše škope, ki jih navlaži z vodo, da se slama, ko jo zapogne na slemenu, ne polomi. Za pritrditev vetrnjače potrebuje zatikačo, to je okrog pol metra dolg hrastov klin, ki drži slamo na slemenu. Iz hrastovine je zato, da vzdrži na vlagi tako dolgo kot streha, to pa je 25 let. »Pokrivači« pa še potrebujejo »rajce«, to so leskove, dolge, tanke »raglce«, s katerimi na late pritrdijo slamo, ki jo vežejo z »zvujanimi gožicami«. Kot orodje pa uporabljajo nož »vijak«, ta je ukrivljen, da lahko z njim »špičijo gožce in raglce«. Za plezanje po slamnati strehi uporabljajo »hlapca«, za glajenje in ravnanje slame pa »pokrivačko blajo«, ki ima na enem robu glavnik za česanje strehe, slame. Krovci si kolena zavarujejo s starimi klobuki, saj morajo klečati na latah ali na hlapcu.

Ob vsem tem pa potrebujejo »podavače«, ki spravljajo slamo in vse potrebno za pokrivanje na streho. Krovci pa so radi žejni, zato se »derejo«: »Šopo, rajco, vetrnjačo, zatikačo pa pijačo.« Če delajo pri gospodarju, ki je »gajc«, krovec postavi na vrhu slemena živi hrast in tako gospodarju dokaže, da je dobil premalo pijače, s tem pa osramoti gospodarja.

Ker je bilo v preteklosti veliko slamnatih streh, so imeli krovci vedno dovolj dela. Takrat so gospodarji pokrivali poslopja po delih, toliko kot so pridelali slame, temu so rekli kroženje. Ludvik Kramberger

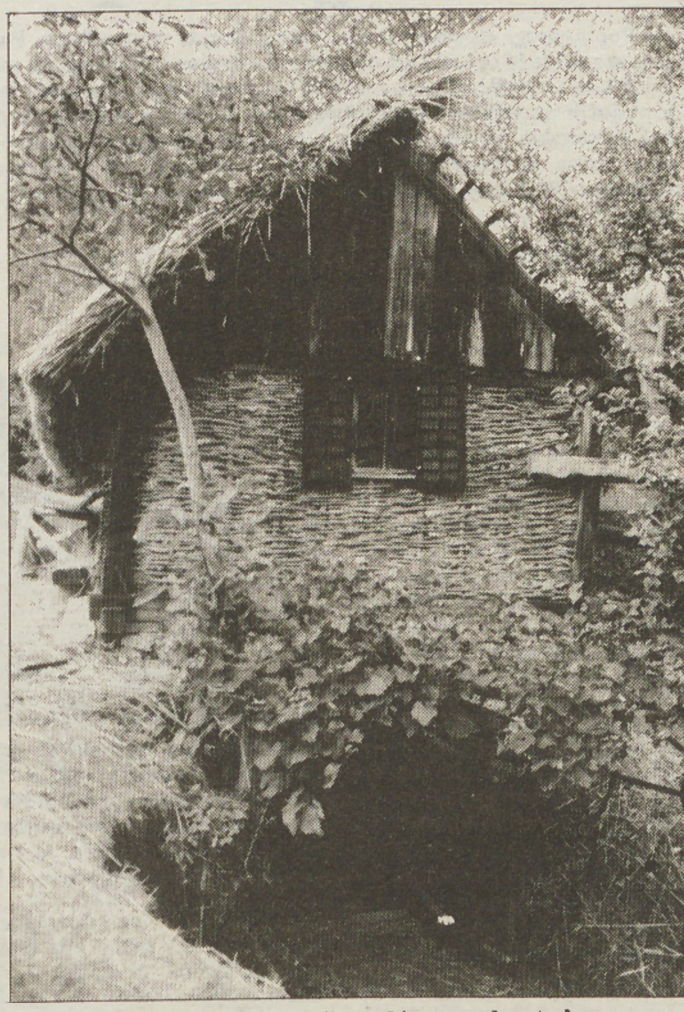

Napol pokrita pletenjača z začetno kito na robu strehe.

Kegljeva pletenjača, ko je bila pripravljena za kritje s slamo.

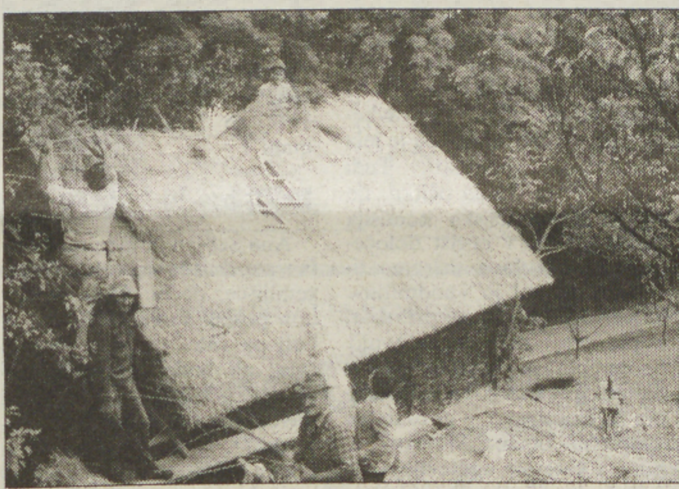

Krovci ob vlečenju zadnjega »jana«.

Vzorec strehe na zemlji, na katerem so se učili tečajniki, ki so na strehi. V ospredju mojster Lovrenc Lenc Kramberger.

Slamnato streho na pletenjači Alojza in Anice Keglj iz Sovjaka sta družno pokrivala tečajnika Anton Golnar in Roman Šegula.

Oglašujte v Vestniku

Ob evropskem letu varstva narave 1995 skupen projekt slovenskih in avstrijskih naravovarstvenikov

Vrnitev Kučnice

Predstavniki Urada avstrijske deželne vlade – oddelka za varstvo narave so že poleti poslali na naslov Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Mariboru dopis, v katerem so predlagali, da bi se lotili skupnega projekta ob evropskem letu varstva narave, ki bo prihodnje leto. Namen akcije je spodbuditi varstvo narave zunaj varovanih območij, njeno načelo pa: varstvo narave ne pozna meja.

Ni naključje, da so si izbrali prav mejno reko Kučnico. Pred več kot dvajsetimi leti je bila Kučnica tako močno regulirana, da je bila spremenjena v kanal. Pred približno desetimi leti so na avstrijski strani zasadili drevje, jelše, jesen in drugo grmičevje, na naši strani pa to ni bilo izvedljivo zaradi JLA. Nasprotno pa ta mejna reka ni stroga ločnica dveh držav, temveč ljudje na obeh bregovih Kučnice že od nekdaj tesno sodelujejo tako pri delu kot tudi družabnem življenju.

V ponedeljek, 3. oktobra, so se srečali avstrijski in pomurski naravovarstveniki, da bi v okviru evropskega leta varstva narave 95 Kučnici vrnili vsaj del prvotne podobe. foto: nj

V ponedeljek so se na mednarodnem mejnem prehodu Gederovci srečali predstavniki avstrijskih naravovarstvenikov, Janko Urbanek z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ter Silvo Podlesek z oddelka za okolje in prostor pri SO Murska Sobote. Ogledali so si Kučnico od Cankove do Kramarovec ter se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih za »renaturacijo« Kučnice. Spomladi 1995 naj bi se v Kramarovcih srečali ljudje z obeh strani meje ter položili simbolični temeljni kamen oziroma bodo zasadili nekaj dreves. Z »renaturacijo« bodo nadaljevali vse do Cankove, pri tem pa bodo tesno sodelovali z Ministrstvom za okolje in prostor oziroma soboško izpostavo direkcije za varstvo voda. Ker gre za mednarodno akcijo, so jo prijavili v programu za sofinanciranje Ministrstva za kulturo.

BBP

PODGRADJE – Gasilsko društvo v tem kraju si že dalj časa prizadeva, da bi kupili gasilsko cisterno. Zdaj se jim ponuja ugodna priložnost v povezavi z GD Prevalje, ki jim je pripravljeno prodati svojo cisterno po zelo ugodni ceni, in sicer za okrog 1,5 milijona tolarjev. Ker pa toliko denarja še zdaleč nimajo, računajo na sofinanciranje iz občinskega proračuna in Gasilske zveze Ljutomer. Sami pa prirejajo zabavne prireditve, da bi z izkupičkom zagotovili kar največ lastnega deleža. (J. G.)

LJUTOMER – Občinska vlada se je odločila, da ne bo sofinancirala posodobitve regionalnega centra Televizije Slovenije v Murski Soboti. Šlo naj bi za prispevek v višini okrog 7.000 mark. Tudi druge pomurske občine menda niso pristopile k posebni pogodbi, ki so jim jo poslali s televizije. V Ljutomeru bodo podpirali predvsem razvoj kabelske televizije, tesneje pa se želijo povezati s TV-centrom Maribor. (J. G.)

NEGOVA – Pri lovski koči pri Negovi so se zbrali številni člani gornjeradgonske obrtne zbornice, da bi se pozneje pomerili v nabiranju gob, streljanju na glinaste golobe, vlečenju vrvi in metanju puščic (pikado). Pokal za najlepšega gobana je prejel Anton Mlakar od Negove. Vseh gob pa niso nesli domov, ampak so priložnostne kuharice naredile iz njih različne jedi. Predsednik obrtne zbornice Slavko Lončarič je pohvalil dobro udeležbo in tekmovalni duh, pomebno pa je tudi medsebojno (s)poznavanje, kar je nedvomno tudi v korist biznisa. (L. Kr.)

Svinja na valovih Mure

Na reki Muri je bilo avgusta več tekmovanj kajakašev in kanuistov, vendar pa tekmovanja, da bi svinje premagovale vratca (slalomska) ni bilo. Toda na Petanjcih nedaleč vstran od mosta čez reko Muro so lahko obiskovalci ene od kajakaških tekem videli tudi svinjo (na sliki), kako pelje proti vratcem, in vse kaže, da bo »zvozila« brez kazenskih točk.

Tekst in posnetek: Tonček G.

PREJELI SMO

Na Tišini ni tišine

Poleg mene je pisanje Franca Horvata vznemirilo tudi vse tiste vaščane naše krajevne skupnosti, ki omenjenega pisca poznajo po njegovih intrigah in ki so še kar naprej užaloščeni zaradi propadajoče zgradbe zadružnega doma.

Dokler je bil najemnik v zadružnem domu Potrošnik, je bila mesečna najemnina mizerna, plačevala pa se je sproti. Od 19. 7. 1993 naprej, to je od dne sklenitve najemne pogodbe med KS Tišino in trgovino »Prekmurec« s Tišine, imamo na papirju sicer visoko najemnino, žal pa se od tako visoke najemnine v našo blagajno ne steka denar, kajti Franc Horvat kot lastnik trgovine na debelo in drobno »Prekmurec« s Tišine najemnine ne plačuje. Najemna pogodba je stopila v veljavo s 1. 8. 1993, do danes pa je na račun najemnine Franc Horvat vplačal le enkrat celotno najemnino, je bilo 30. 7. 1993 ter dvakrat delno, in sicer 31. 12. 1993, ter 17. 1. 1994. Najemnina bi se morala plačevati do vsakega 10. v mesecu za tekoči mesec. Ker pa Franc Horvat kljub izstavljenim fakturam in večkratnim pisnim opominom najemnine ni plačeval, z njim smo bili po nasvetu Občinskega javnega pravobranilca pripravljeni tudi skleniti aneks k pogodbi, da bi plačeval najemnino samo za prostore v priličju, ne pa tudi za kleme prostore, žal pa se kljub pismenemu vabilu ni odvzal k sklenitvi in podpisu aneksa, zato je Občinski javni pravobranilec 14. 2. 1994 na Temeljnem sodišču v M. Soboti, Enota v M. Soboti vložil tožbo za izdajo naloga na izpraznitev poslovnih prostorov. Neresnične so tedaj trditve Horvata, da najemnine ni plačeval, ker ni prejemal faktur. Če bi bilo tako, potem ne bi bilo razlogov za vložitev tožbe. Po vložitvi tožbe pa po nasvetu vlagatelja tožbe faktur več ne pošiljamo. Kaka dela je opravljal Horvat v najemnih prostorih, tega svetu krajevne skupnosti ni znano, kajti Horvat kljub večkratnim intervencijam s strani sveta krajevne skupnosti ni predložil nobene dokumentacije o opravljenih delih. O kakršni koli kompenzaciji najemnine za mesec september 1993 z opravljenimi deli pa nikoli ni bilo govora.

Potem ko je svet krajevne skupnosti Tišina dobil od občine ustno zagotovilo, da bo sofinancirala za ureditev kanalizacije in asfaltne prevleke na odseku ceste proti osnovni šoli Tišina – navzoč je bil tudi Franc Horvat, smo sklicali zbore občanov, na katerih bi se potrdil program dela sveta krajevne skupnosti. Krajevna skupnost Tišina namreč sestoji iz osmih vasi in zaselka. Program dela krajevne skupnosti za ureditev ceste je uspel na vseh zborih občanov, razen v vasi Tropovci. V navedeni vasi se je čez pol leta ponovil zbor občanov – tudi na tem je bil kot na vseh drugih Franc Horvat. Ko je tedaj s polletno zamudo uspel zbor občanov v celotni krajevni skupnosti, pa je odigral pomembno vlogo g. Horvat, slednji je namreč kot član vaškega odbora Tišina in delegat DPZ KS Tišina zahteval, da se na Tišini opravi ponovni zbor občanov z obrazložitvijo, da se je investicija v pol leta podražila. V tej zvezi pa velja omeniti dejstvo, da dela za renoviranje ceste nikoli niso bila ovrednotena. Zaradi takega početja Horvata je svet KS sprejel sklep, da se začasno prekinejo razgovori in nadaljnja dela pri ureditvenih delih ceste. Pozneje je KS pristopila k nadaljnjim aktivnostim in v najkrajšem času se bodo pričela dela na cesti.

V letu 1993 so se projekti za rekonstrukcijo ceste Tišina–Vanča vas z uslužbenko sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora pregledovali v prostorih trgovine »Prekmurec« na Tišini, in to kar na zamrzovalni skrinji. Zakaj delavka sekretariata ni prišla v prostore krajevne skupnosti? Zakaj kot predsednik sveta krajevne skupnosti nisem dobil uradnega vabila na razgovor v trgovino »Prekmurec«? V trgovini »Prekmurec« sem se v kritičnem času znašel čisto po naključju, bil sem namreč na krajevni skupnosti in potem me je Horvat skozi okno poklical, da se oglasim v njegovi trgovini. Bil sem presenečen nad takim delom, ker pa se je Horvat obnašal zelo arogantno, sem se po krajšem zadrževanju odstranil iz zgradbe. Kaj je bilo v trgovini »Prekmurec« sklenjenega in dogovorjenega, mi ni znano. Čez kaka dva tedna pa je krajevna skupnost dobila od sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora v podpis pogodbo brez datuma o ureditvi medsebojnih razmerij pri obnovi ceste. Ker pa dela, ki bi jih mogla opraviti krajevna skupnost, niso bila ovrednotena in ker smo nekaj časa pred tem od izvršnega sveta prejeli dopis, da je investicijski del proračunske porabe dosegel za leto 1993 planirane okvire in da zato občina več ne zajamči novih investicij, je svet krajevne skupnosti sprejel sklep, da se še od občine zaprosi zapisni odgovor, žal pa slednjega krajevna skupnost ni dobila.

Franc Horvat je k zadružnemu domu zgradil prizidek v velikosti 3 × 2m, ko pa je krajevna skupnost zaradi črne gradnje ukrepala pri inšpekcijskih službah, so ji bili pokazani vsi potrebni dokumenti za gradnjo prizidka. Kako je Horvat lahko dobil dovoljenje za gradnjo prizidka na ime krajevne skupnosti Tišina, tega nobenemu od članov sveta KS ni znano, odgovor na to vprašanje bi lahko dal le tisti, ki je potrebno dovoljenje podpisal in izdal. Ne motim se, ko na osnovi vsega navedenega trdim, da si Horvat razlaga demokracijo tako, da dela eno, govori pa drugo. Samo po sebi je razumljivo, da kot predsednik sveta KS s tako osebo nisem mogel sodelovati.

Za svet krajevne skupnosti
Tišina
Alojz Gomboc

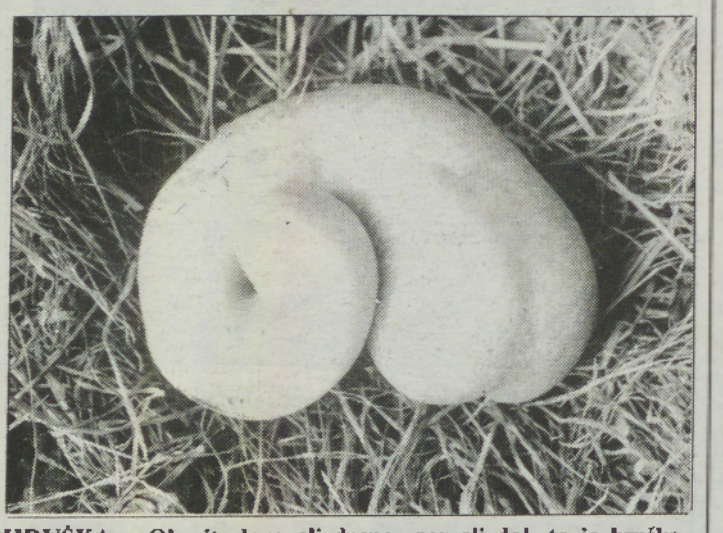

HRUŠKA – Obrnite levo ali desno, gor ali dol, to je hruška. Zrastla je v obliki polža, ali če bolje pogledate kot zavit ženski akt. To je viljamovka in čez nekaj dni se bo porumenela in sočna topila v ustih. Prinesel nam jo je znanec Titan.

V Markovcih še vedno vre

Grožnja s policijo

»Pot modrega človeka je brez boja« je izrekel modroslovec. Po tem vzorcu se je ravnala miroljubna Ana Šebjan iz Šalovec, ko so ji 1990. leta »vzeli« 94 arov zemlje v katastrski občini Markovci in jo vključili v zemljiški komasacijski sklad. Zemljišče je imelo sicer več katastrskih številk, a je bilo v enem pravokotnem (kvadratnem) kosu. Z drugo odločbo, tedaj o razdelitvi, pa ji je bilo dodeljeno 90,3 ara, saj razlika naj bi se »porazgubila« za poti, jarke.

Trikotnik in jarek

Ana Šebjan pa se ne razburja predvsem zaradi nekaj manj s papirji dodeljene zemlje, ampak ima že od vsega začetka pripombe čez razdelitev oziroma dodelitev »nove« parcele, ki obsega (poševno) tretjino njene prejšnje parcele in sosedovo zemljišče, ki pa je bilo že prej »deformirano« (ni bilo pravokotno) in tik ob cesti. Parcela, ki so jo ji »odmerili«, je v obliki trikotnika, ki ima eno stranico odrezano. Na tistem (odrezanem) mestu je dobila (v spomin na svojo prvotno parecelo?) kakih 5 metrov širok zaraščen svet (jarek), ki je bil na koncu njene prvotne parcele. Bralcu, ki iz zapisanega ni dojel videza nove parcele, naj povem, da je podobna škornju, prejšnja parcela pa je bila v obliki kvadrata.

Štefan Šebjan iz Šalovec je pokazal staro in novo ženino zemljišče v katastrski občini v Markovcih. Namesto prejšnje kvadratne parcele je »podedovala« trikotnik in jarek. Nova parcela, na katero pa ga prejšnji lastnik ne pusti, ker tudi sam ne more na dodeljeno mu zemljišče, je v obliki škornja. »Ne, hvala za tako zložbo!« pravita Šebjanova. – Fotografija: Albert Abraham

Dobrota je sirota!

Ana Šebjan in njen mož Štefan sta se nekako »sprijaznila«, da bosta obdelovala namesto pravokotnega »škornjasto« zemljišče, kar pa bo sila neprijetno pri oranju, saj dve tretjini brazd ne bo segalo od enega na drugi konec njive. Pripravljenost na »kompromis« pa je jela postopoma popuščati. Tudi zato, ker sta slišala očitke, da naj bi komasacijska komisija delala preveč v korist določenega Markovčana oziroma tistih, ki naj bi jo »podmitili«. Zoper odločbo sta se pritožila, a (za zdaj) ni pomagalo nič. Septembra je Ana Šebjan iz Šalovec prejela sklep sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo skupščine občine Murska Sobota, v katerem ugotavljajo, da je postala odločba iz 1991. leta »izvršljiva ter se dovoljuje njena izvršba.« Dano ji je bilo še »opozorilo«, da do 23. septembra 1994. izpolni naloženo obveznost, če ne »bo to dejanje opravil sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo občine Murska Sobota po uradni dolžnosti **s pomočjo organov za notranje zadeve**, dne 28. septembra 1994 ob 7. uri na kraju samem.«

Prišli naj bi tudi policisti

Ana Šebjan in njen mož Štefan sta določenega dne šla na zemljišče, da bi videla, kdo si upa poseči v njuno posest, še bolj pa zato, da bi se prepričala, ali bodo res prišli tudi policisti. Nikogar ni bilo na njivo (le komu pa je do dela na njivah?), le po cesti naj bi se organi oblasti peljali. Ali so bili tisti, ki bi »morali« priti na njivo, ali pa naključni, tega ni bilo mogoče dognati.

Šebjanova nista dlakocepca. Nekaj časa sta bila celo pripravljena preiti na dodeljeno jima parcelo, ko bi le-ta bila prosta. »Spodnji« sosed parcele noče prepustiti, ker še ni prosta parcela, ki so mu jo dodelili, kajti prejšnji lastnik se upira z vsemi štirimi. Pobaral sem ga, le zakaj, ko pa tako »bremza« združevanje zemljišč Šebjanovih, Časarjevih in Knausovih, pa je odvrnil, da je pri komasaciji že tako in tako »gor plačal«. Pokazal je območje, kjer je imel pet parcel, vendar pa na tistem območju po razdelitvi ni dobil nobene več. Predlagal je, in Šebjanova se s tem strinjata, naj ostane vse v prejšnjem, predzložbenem postopku, saj da so s temi posegi naredili več škode kot koristi. Mislil je seveda tudi na skrhane odnose med ljudmi.

Lepo bi bilo po starem

Med popotovanjem po markovskem območju sem videl kar nekaj parcel neobdelanih. Mnoge so »rezultat« prisiljene zložbe. Ana Šebjan se je že pritožila čez najnovejši »izvršilni« sklep na Republiško geodetsko upravo. Upa, da bodo končno prisluhnili njenemu rotenju, naj ji nikar ne dodeljujejo trikotnega »škornja«, ko pa je njena parcela v kvadratu. Razumljivo je, da bo tudi spodnji sosed vesel, če bo vse ostalo po starem. Tudi zato, ker na nadomestno parcelo ne more, ker se temu protivi prejšnji lastnik oziroma dejanski posestnik. Sicer pa na njivah, ki so »nastopale« v tej zgodbi, niso naredili nobenih agrotehnihničnih posegov, razen da so jih merili, premerili, izmaknili in ljudi sprli.

V imenu pravičnih

In kaj je o tem povedal dipl. ekonomist Slavko Horvat, sekretar sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo občine Murska Sobota? Napovedanega dne niso šli na markovske parcele (da bi vzpostavili stanje, določena z odločbami), kajti od republiške geodetske uprave še niso dobili ustreznih geodetskih podatkov o mejnikih. Tiste, ki so jih geodeti že prej postavili, so mnogi prejšnji lastniki izpulili. Brž ko bodo dobili željene podatke, se bodo lotili izvršbe. In to predvsem v interesu tistih, ki so dodeljeno zemljišča dobili po razdelitvi zložbenih zemljišč. Zavrnil je tudi namige, češ da so poklicali policijo, da bi ob njem ponovili naredili izvršbe. Res je sicer, da so kopije Šebjanove in drugih odločb poslali tudi postaji milice v Gornjih Petrovcih, to pa zato, da bi jih vnovčili. Kako bi bilo to soočenje videti, je težko predvidevati, se je pa pisecu teh vrstic vtisnila v spomin podoba miličniškega varovanja upornih komasacijskih »interesentov« v Lipi. Le res potrebno, da ljudi silimo v zložbe zemljišč, če tega večina noče?

Š. SOBOČAN

Uspešen kulturni dan soboških upokojencev

»Znamo živeti tudi danes!«

S promenadnim koncertom pihalnega orkestra društva upokojencev pod taktirko dirigenta Steva Marušiča so se začele prireditve ob drugem dnevu soboških upokojencev, ki so potekale v znamenju gesla »Znamo živeti tudi danes«. Uvodoma je predsednica Društva upokojencev Murska Sobota Greta Škerget pozdravila vse sodelujoče in goste, med njimi tudi predstavnike kluba upokojencev iz Monoštra, s katerimi že vrsto let uspešno sodelujejo. Ob tej priložnosti so podelili pisna priznanja nekaterim poverjenikom upokojenskega društva. Prejeli so jih: Bela Čahuk iz Križevec, Alojz Vidovič z Cankove, Jože Čerpnjak iz Kuzme, Janez Sedonja iz Mačkovec, Štefan Makoter iz Moravskih Toplic in Štefan Bagari iz Rakičana.

Sicer pa je bila prireditev namenjena širši predstavitvi kulturne ustvarjalnosti upokojencev. Tako je bila v prvem delu v kinodvorani na ogled likovna razstava upokojencev **Arpada Banfija, Franca Bencaka, Ernesta Bransbergerja, Vilka Gerleca, prof. Vlada Sagadina in Lojzeta Veberiča.** Sledil je nastop upokojenskega pevskega zbora Vladimirja Močana z dirigentom Aleksandrom Vlajem ter pianista Ernesta Lukača in violinista Janka Preloga. Nato se je predsednik upokojenske kulturne komisije Jože Vild na zanimiv način pogovarjal z Dušanom Devetakom, ki je veliko prispeval k razvoju upokojenskega društva. Zatem pa so si obiskovalci dokaj odmevne prireditve lahko ogledali še plesno točko malčkov »Vnučki za babice in dedke« (skupino vodi plesni mojster Jože Martinec) in skeč z naslovom Srečanje avtorice Grete Škerget v izvedbi Monike Škrilec in Jožeta Kuzmiča.

V drugem delu prireditve pa so se predstavili ljutomerski godci (vodi jih Alojz Grnjak), ki se jim je pridružil harmonikar Lajči Šukler, in folklorna skupina Društva upokojencev Ljutomer pod vodstvom Vekoslava Potočnika ter pevke ljudskih pesmi iz Porabja, ki jih vodi Marija Rituper. Po kulturnem programu pa je bilo v hotelu Diana družabno srečanje s plesom, za vedro razpoloženje je poskrbel ansambel Avantura. Vodstvo soboškega društva upokojencev je zares dobro pripravilo prireditev, zato naj bi s podobnimi srečanji nadaljevali tudi v prihodnje.

MILAN JERŠE

S PRIREDITVE SOBOŠKIH UPOKOJENCEV – Upokojenski pihalni orkester je privabil mnoge obiskovalce. Foto: A. ABRAHAM

VERŽEJ – 25. septembra je Veržejce prebudila kadnica pihalne godbe iz Ljutomera, nakar so se sešli na Mitnjelovem žegnanju in sejmu, ki je bil na Osterčevem trgu. S temi prireditvama v kraju nadaljujejo tradicijo, začeto v davnem 1640. letu, ko je bilo na Mitnjelovo nedeljo dopoldne žegnanje, popoldne pa traški sejem. Letos pa je bila povrhu še vesnica. Izkupiček bo šel za prizidek k župnišču, v katerem bodo potem imeli svoje prostore skavti, učenci verouka in člani Rdečega križa, ki so bili pobudniki letošnje prireditve. (J. Ž.)

MALA NEDELJA – Čeprav je bilo predvideno, da bo otvoritev nove šole in vrtca pri Mali Nedelji 18. tega meseca, so se nekatera dela tako zavlekla, da so morali to slovesno dejanje preložiti za 30. september. Medtem urejajo predvsem okolico nove stavbe, znotraj pa popravljajo in »dodelujejo« tisto, kar je zahtevala tehnična komisija pri pregledu (reklamacije). Na otvoritvi, ki se bo začela ob 10.00, bodo nastopili domači ljudski pevci, godba na pihala in otroci.

PODGRADJE – Gasilsko društvo v tem kraju si že dalj časa prizadeva, da bi kupilo gasilsko cisterno. Zdaj se jim ponuja ugodna priložnost v povezavi z GD Prevalje, ki jim je pripravljeno prodati svojo cisterno po zelo ugodni ceni, in sicer za okrog 1,5 milijona tolarjev. Ker pa toliko denarja seveda nimajo, računajo na sofinanciranje iz občinskega proračuna in Gasilske zveze Ljutomer. Sami pa prirejajo zabavne prireditve, da bi z izkupičkom zagotovili kar največ lastnega deleža.

RADENCI – Do prihodnje jeseni bodo v Radencih zgradili nov bazen s termomineralno vodo. Velikost bazena, ki bo namenjen v glavnem zdravstvu, bo 300 kvadratnih metrov. Naložba bo stala predvidoma 12.000.000 mark. (F. Kl.)

odsevi mladosti

Zanimiv kviz

V šoli smo imeli nagradni kviz Kaj veš o kajenju. Tekmovali smo učenci višjih razredov. Vrašanja so bila v zvezi z boleznimi kadilcev, kakšna je zdravstvena razlika med kadilci in nekadilci, kako se širi kajenje pri nas in po svetu, kako vpliva tobakov dim na srce idr. Odgovarjali smo po izžrebanem vrstnem redu. Vsi smo se dokaj dobro izkazali z odgovori, prvo mesto pa sta si razdelila osmi in sedmi razred z enakim številom točk.

Takšen kviz se mi je zdel zanimiv in koristen.

BORIS VORŠIČ, 5. raz.
OŠ Mala Nedelja

Zabavna pot iz šole

Babica mi je pripovedovala, da je bila njena pot do šole dolga tri kilometre. Zato so med potjo doživljali marsikaj zabavnega. Neko zimo, ko so se sošolci vračali iz šole, so se drsali. Naenkrat pa se pod enim led zlomil in ves se je potopil v vodo. Hitro so ga izvlekli ter mu slekli mokre hlače in jopico. Nato so ju začeli ožemati. Tedaj je pripeljal mimo avtobus, poln smejočih se potnikov, ki so jim mahali in se zabavali na njihov račun. Babica se še danes nasmehne ob spominu na ta ta dogodek.

MAJA SKALAR, 4. c
OŠ III M. Sobota

Baloni, baloni...

Imeli smo prvi športni dan. S kolesi smo se odpeljali v Rakičan, kjer je bilo evropsko prvenstvo v letenju toplozračnih balonov.

Ko smo se približevali letališču, smo v zraku že opazili prve balone. Kdor jih še ni videl, ne ve, kako lepo je to! Zapluli so čisto počasi nad zeleno prekmursko ravnino in se dvigali proti sinjemu nebu. Bili so rdeči, zeleni, modri, rumeni... Eden je bil videti kot šahovnica. Drug za drugim so se oddaljevali nekam na severovzhod.

Pritisnili smo na pedale in se pripeljali do letališča. Tam smo lahko od blizu opazovali, kako so polnili balon s toplim zrakom in kako se je potem le-ta dvignil s tal, poletel in postajal vse manjši.

Bil je vroč septembrski dan in bili smo kar utrujeni. Vsi pa se bomo še dolgo spominjali balonov, ki so to jutro kot veliki pisani metulji lebdeli v zraku.

MAŠA HORVAT, 5. b
OŠ Beltinci

Nekaj čudovitega

Prejšnji teden se je dogajalo v Rakičanu nekaj čudovitega. V zraku je bilo vse polno balonov. Ves teden sem jih gledal. Bili so iz različnih evropskih držav. Opazovali smo jih tudi iz našega razreda.

TIMOTEJ SOOŠ, 2. b
OŠ I M. Sobota

Grozd

Posadili so trto in potem sem zrasel še jaz. Lepo so skrbeli zame. S škorci sem imel dosti problemov. Kljukali so me. Hotel sem jih pregnati, a jih nisem mogel. Ko so postavili klopotec, sem bil spet varen in zdrav. Potem je prišel čas trgatve. Vrgli so me v posodo, iz nje pa stresli v brento, ki je bila tako globoka, da sem kar zaprl oči. Na glavi sem imel osem bušk. Čez čas me je brentar odnesel v stiskalnico. Tam so me stisnili skupaj z drugimi grozdi. Pritekel je mošt. Vlili so me v sod. V njem sem začel vreti. Čez nekaj dni sem postal vino. Tega vonja pa res nisem mogel prenesti. Natakali so me v kozarce. Ne vem, zakaj so me tako radi pili. Res ne vem!

JURE TOMPA, 2. a
OŠ Kapela

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA Murska Sobota)

Na 2. vprašanje – Kako običajno rečemu tistemu, ki se ne upa lotiti jedra problema? – smo prejeli več različnih in po svoje zanimivih odgovorov. Tako je bralec A. B. iz Gajševec zapisal, da je takšen človek strahopetec, mevža, neroda ali po prleško »hašek«. To seveda drži, no, na splošno pa takemu rečemo, da hodi okoli kakor mačka okrog vrele kaše. Današnja izžrebanka pa je MELITA FERENCEK iz Vučje Gomile.

Čestitamo!

KUPON št. 4 – ALI VESTE

Ali veste, katera je najmanjša lesna rastlina? Odgovore (s kuponi, če želite sodelovati pri žrebanju) pošljite na naš naslov najkasneje do 12. oktobra in pripišite »ALI VESTE«.

Šola v naravi je nekaj lepega

Ko mi je mama povedala, da bom šla v šolo v naravi, sem kar poskočila od veselja. Nenehno sem jo spraševala, kdaj in kam bomo šli in kaj vse bom nesla s sabo.

Končno je nastopil dan odhoda. Najprej smo se odpeljali z avtobusom v Mursko Soboto, od tam z vlakom do Kopra, potem pa spet z avtobusom do Portoroža. Med potjo je bilo veliko igric in smeha. Brž ko smo se namestili v počitniškem domu in pojedli kosilo, smo pohiteli k morju. Hitro smo si slekli obleke in vsi veseli poskakali v vodo. Tako se je začela naša šola v naravi. V njej smo tudi risali, se učili, nabirali školjke, se vozili z ladjo do Izole, si ogledali akvarij z morskimi živalmi v Piranu in...

Dnevi so prehitro minili. Vsi pa smo se dobro naučili plavati.

LIDIJA VUČKO, 5. a
OŠ Miška Kranjca V. Polana

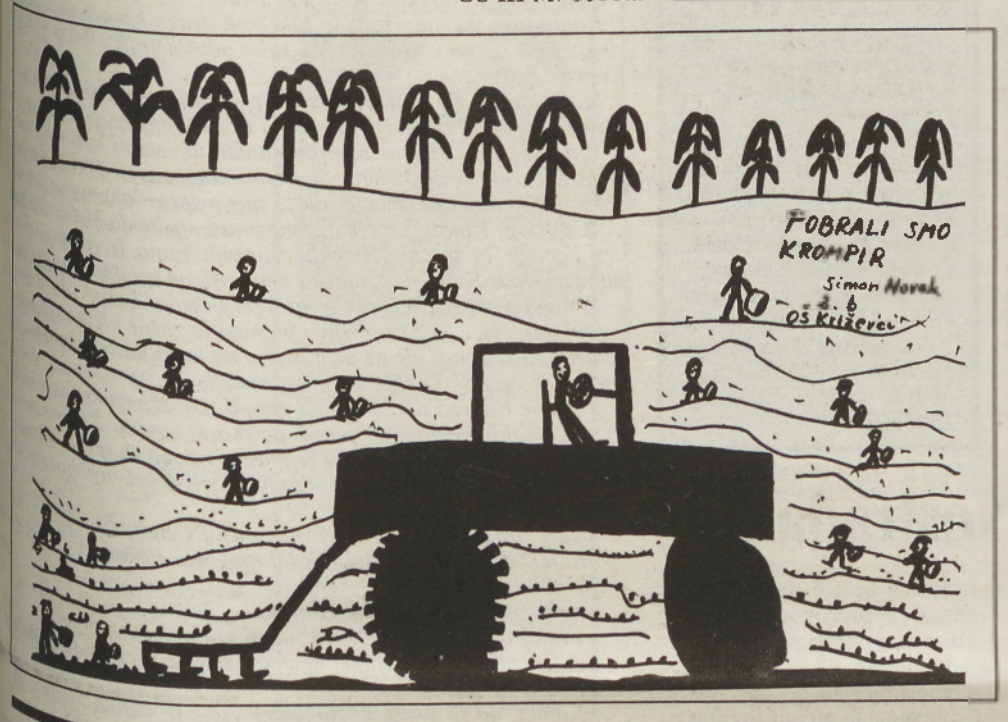

Nenavadno doživetje

Zjutraj, ko zlato sonce pokuka izza brega, me skozi svetleče okno požgečkajo sončni žarki. Vstanem, se umijem in zajtrkujem. V hipu mi potane dolgčas. Misli pohitijo v gozd.

Obujem si črne gumijaste čevlje in vzamem belo vrečko. Napotim se nabirat gobe. Začnem iskati jurčke. Nenadoma začne nekaj tuliti. Srce mi toče, kot da bi kdo s paličicami udarjal po bobnu. Stojim trda kot kamen. Prisluškujem in opazujem, če bi koga videla – kakšno stvar. Nato se ojunačim in se odpravim naprej kot prava kriminalistka. Prešine me: »Le kdo bi lahko bil?« Pridem do velike jame. Tam je! Iz jame gledajo vame velike oči. Trepetam kot šiba na vodi. Nekaj časa stojim, nakar se prikaže sosed Daniel. Pošteno ga okaram. Ko pa napetost popusti, se prešerno odpraviva naprej.

DAMJANA KOSEDNAR
OŠ Grad

Novice od tu ...

Kar deset mesecev je **Jan Plestenjak** porabil, da je izdal svojo kaseto in kompaktno ploščo Gremo v kino. Na kaseti je 15 pesmi, na kompaktni pesmi pa sta dodana še dva remixa. Že v predprodaji je prodal 600 plošč. Pred kratkim pa je ustanovil tudi svoj fun klub. Pišete mu lahko na naslov Jan Plestenjak Fun Club, Murgle 38, 61115 Ljubljana.

* * *

Pred kratkim je začel izhajati mesečni bilten **ProNote**, v njem bodo predstavili najnovejše dosežke elektronike v glasbi, nove modele glasbil in izkušnje glasbenikov z računalniki in drugimi modernimi glasbenimi pripravami.

... in tam

Vojna v nekdanji Jugoslaviji je spodbudila številne znane glasbenike, da so v sodelovanju televizijske postaje Pro 7 in humanitarnega Rdečega križa izdali ploščo z naslovom **Give Peace A Chance in** s *podnaslovom* **Songs Gegen Krieg Und Gewalt. Na kompilaciji sodelujejo skupina ScorpionsCat Stevens, Isley Brothers, The Temptations, Joe Cocker in drugi.**

* * *

Elton John se že nekaj let kaj redko pojavlja na sceni, vzen ob kakšnih posebnih priložnostih, in ko pripravi kakšno spektakularno zabavo. Elton se je zadnje čase bolj posvetil risankam. Pravi, da jih že od malega obožuje in se mu je s tem uresničila velika želja. Elton je namreč avtor glasbe za najbolje prodajano Disneyevo risanko vseh časov Kralj levov, zanjo je pesem **Can You Feel The Love Tonight.** Trenutno pa dela tudi na svojem novem albumu in se pripravlja na novo veliko turnejo.

Koncerti

Jutri, 7. oktobra, bo v dvorani Partizan v Gornji Radgoni rock koncert, na katerem bodo nastopila nizozemska skupina **Kleg**, poleg tega pa še **Psycho Path**, **M.I.L.K**, **Belch** in – . Skupina bo imela v Sloveniji samo dva koncerta, v Ljubljani in Gornji Radgoni. Do sedaj so izdali že dve kompaktni plošči **Eating In Sleeping** ter **Zing**. Njihov producent je Li Rinaldo, znan kot producent skupine Sonic Youth. Vstopnina je 550 tolarjev, po koncertu pa bo organiziran avtobusni prevoz v smeri Murska Sobota, ob zadostnem številu ljudi pa tudi v smeri proti Mariboru.

* * *

Agencija Toro organizira ogled koncerta Skupine **Ramones**, ki bo 10. oktobra v hali Tivoli v Ljubljani. Predskupina so KUD Idijoti. Vstopnica je 1650, prevoz pa 1100 tolarjev. Poleg tega pa že sprejemajo prijave za koncert skupine **Santana**, ki bo 22. oktobra v Gradcu.

* * *

V četrtek, 6. oktobra, se lahko odpravite v Gradec na koncert **Joa Cockerja**, v soboto pa bo v Gradcu nastopil **Taj Mahal**.

Rubriko pripravila: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK noviceee

Ramones v Ljubljani

Skupina je na glasbeni sceni že dvajset let, saj je nastala leta 1974 v New Yorku. Ramonesi so bili eni od prvih protagonistov punka in novega vala. Svojo prvo ploščo pa so izdali leta 1976.

Že na svoji prvi plošči so ustvarili svoj zvok in imidž, ki je vplival in še vpliva na številne bande. Do danes so ohranili svoje znamenite črne usnjene jope, majice in raztrgane kavbojke. Njihova glasba je trda, z neprekinjenimi kitarskimi rifi brez solo vložkov, napolnjena z emocionalno hladnimi vokali in ironičnimi teksti. Znani so tudi po svojih izredno kratkih komadih, ki trajajo v glavnem le nekaj več kot dve minuti, le redki pa tri.

Njihovi prvi nastopi so vsebovali kar 17 skladb, ki so jih odžagali v pol ure. Danes so njihovi koncerti ne glede na hitrost in trdost igranja seveda daljši in še vedno veljajo za pravo glasbeno atrakcijo.

All 4 one

I Swear je trenutno ena najbolj popularnih skupin, ki osvaja vrhove lestvic po Evropi in Ameriki, postala pa je celo številka 1 na ameriški lestvici. Trenutno veliko nastopajo po Ameriki, potem pa bodo šli na turnejo po Japonski.

Kvartet **All 4 One** prihaja iz Amerike, sestavljajo pa ga enaindvajsetletni **Tony Borowiak**, devetnajstletni **Jamie Jones**, dvajsetletni **Alfred Nevarez** in trindvajsetletni **Delious Kennedy**. Pevske izkušnje pa so si pridobili s petjem po cerkvenih zborih. Njihov prvi hit je bila pesem So Much In Love, potem pa je prišla na vrsto obdelava country skladbe I Swear, ki jo je izvajal John Michael Montgomery.

V pesmi I swear prisegajo na večni ljubezni zvezdam in luni, dobremu in zlu, dokler jih ne loči smrt. Seveda pa prisegajo na balade, saj pravijo, da so vsem potrebne ljubezenske balade, kot nam je vsem potrebna ljubezen. »Polege tega pa je v svetu tako malo ljubezni, da nam je vse bolj potrebna. O ljubezni sanjajo vsi, ki je nimajo, pa tudi tisti, ki jo imajo.«

V njihovi glasbi se vse vrti okrog ljubezni in lepih deklet, v zasebnem življenju pa je to nekoliko drugače. Tony ima veliko obveznosti na falukteti, Alfred in Jamie sta sama in razmišljata o svoji veliki ljubezni, edino Delious živi pri svoji punci.

AUDIO – VIDEO – CD
M SHOP
69000 Murska Sobota,
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS:
069/32-465

ne zgodi se vsak dan

»Odpustili« so golobe

Švicarska vojska je zaradi programa, ki določa znižanje stroškov »odpustila« približno 30.000 golobov pismonoš. 77 let stara služba je zaposlovala 7.000 »letalcev«, država pa je zasebnikom plačevala vzdrževanje 24.000 golobov, ki so bili v nenehni pripravljenosti. Ker je državo to vsako leto stalo 465.000 ameriških dolarjev, se je odločila, da to službo odpravi. Golobi pismonoše so bili izurjeni za povratne lete med dvema mestoma poveljstva. Naenkrat lahko golobi pismonoše letijo 800 kilometrov daleč, prenašajo pa sporočila, tonske zapise in filme.

Je Napoleona zastrupil francoski plemič?

Napoleona je z arzenikom zastrupil francoski plemič, točneje grof Montholom, ki je, prisegajoč na zvestobo »svojemu« cesarju, sledil poražencu v izgnanstvo. To tezo zagovarja angleški zgodovinar David Hamilton Williams, ki je dobro desetletje preučeval celotno gradivo o zadnjih letih znamenitega vojskovodje in napisal knjigo Propad Napoleona. Pri pripravi in obdelavi gradiva pa je zgodovinar uporabljal tudi najsodobnejše tehnološke aparature FBI, s pomočjo katerih so odkrili neizpodbitne sledi arzenika v Napoleonovih laseh. Po mnenju angleškega zgodovinarja, ki ne izključuje angleškega dvora posredne vpletenosti v umor, je bil grof Montholon v službi revanšistične organizacije francoskega plemstva.

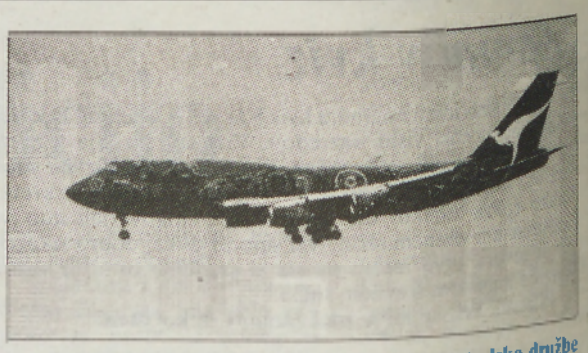

Potniki, ki bodo potovali z jumbo jetom avstralske družbe Qantas, svojega letala ne morejo zgrešiti. Izkazalo se je, da je družba z zamislijo o novi podobi svojih jeklenih ptic zadela v polno. Letalo je poslikano s tradicionalnimi motivi avstralskih domorodcev oz. aboriginov. Mnenja o umetniški vrednosti slikarije Kengurujeve sanje so sicer deljena, nobenega dvoma pa ni, da je to najhitrejša umetnina na svetu.

Francoski novinar Jean Dulon je med snemanjem televizijskega dokumentarca prekrižaril Avstralijo po dolgem in počez. S pisanim twingom je v 50 dneh prevozil 24 tisoč kilometrov. Kako bo uspela oddaja, bomo videli čez nekaj časa, že zdaj pa je jasno, da so v podjetju Renault s tem, ko so posodili twinga za križarjenje po avstralskih brezpotjih, naredili odlično reklamno potezo.

Rekordna pečenica

V Nemčiji, v Jeni, je skupina mesarjev pripravila in spekla najdaljšo klobaso na svetu, saj je merila kar 3 kilometre. Prejšnji rekord je pripadal nemškemu mestu Erfurt, kjer so leta 1993 spekli 2.780 metrov dolgo pečenico. Ob teki dobroti bi se nasitila srednje velika vas ali mestece.

Konradove metamorfoze (I.)

Medtem ko je bil generalni direktor Matic Strigalica na hladnem v kehi (potem so ga izpustili zaradi pomanjkanja dokazov in se je slavnostno vrnil v svoj fotelj), je vodil firmo njegov namestnik, prejšnji tehnični direktor Konrad Piščanec.

Konradove metamorfoze so bile med drugo kavo v naši pisarni vir razprav ravno v trenutku, ko so se odprla vrata. Vstopil je sam Konrad Piščanec.

Malo smo se zdrznili. Konradov prihod je vedno pomenil začetek nelagodnosti in možni vir novih nevšečnosti.

V trenutku, predno je Konrad naredil ta usodni korak, je Cene pripovedoval: »Pričakujem, da bomo kmalu spet videli Konrada. neka ptička mi je prišepnila, da se spet pripravljajo neprijetnosti.«

»Če vstopi Konrad, sta le dve možnosti,« je rekla Mimica, »ali je ves skrušen in tarna: ‚Kolegi, prijatelji, hudo je, oj hudo!' To pomeni, da je Konrad trenutno v nemilosti od spodaj in od zgoraj.«

»Druga možnost pa je,« je prevzel besedo Žožo, »da Konrad vstopi mogočno, nas prezirljivo premeri in začne blebetati: ‚Kaj se tu dela, tu se sploh nič ne dela, samo na kavo misline, zato pa nič vse gre k vragu.' Tak je, da bi ga hudič!«

Tedaj je Konrad tudi v resnici vstopil. Držal se je kot sam hudič, ki so ga najprej osmodili, potem pa skoraj utopili. Že smo menili, da bo pričel s hruljenjem, pa je plašno vstopil in rekel: »Smem?« Ne da bi počakal odgovor, je izza hrbta privlekel steklenico poceni vina.

»Kaže, da smo čisto pri tleh,« je menil Cene.

»Kako? Kje?« je vprašal nekdaj mogočni Piščanec.

»V riti,« je rekel Žožo.

»Ne razumem,« je cincal Konrad.

»Veliko bolje je danes ne razumeti kot pa vedeti preveč.«

Šarade so ostale Piščancu uganka, zato je prešel na konkretno: »Ga boste kozarček?«

»Komaj, da ga bo za kozarček za vse,« je menila Mimica, ki je medtem dolivala ostanek kave najbolj strastnim kavopivcem.

»Saj ga prinesem še steklenico, če bo treba,« se je delal Konrad ustrežljivega.

»Nič ne de, gospod derektor,« je rekel Cene, »ne smemo go preveč piti, saj nas čakajo še pomembna dela in naloge, ki jih bo treba opraviti danes, glava mora biti bistra.«

»Saj nisem več direktor,« je tarnal Piščanec. »Sedaj smo vsi na istem, samo čakamo lahko, kaj bo z nami.«

Potem je ‚derektor', kakor ga je naslovil Cene tarnal kot star kurba, kako je hudo, kako smo vsi na istem, kako smo kolegi in tovariši v zlu.

»Škoda, da nismo bili tovariši tudi takrat, ko nam je šlo še dobro,« je menil Janko. Tako mu je bilo nerodno, saj je bil vedno tih, ugobljiv in ustrežljiv (pisarniški) delavec.

Konrad pa ni bil zamerljiv, vsaj tega dne ne. Kar preslišal je marsikatero pikro pripombo. Kar neprej je mlel in mlel ovsebe o podobni usodi vseh nas, o godlji in kaši, da smo ubogi revži in tako naprej.

Naslednjega dne je prišel k nam na kavo, sam se je povabil. Nikomur ni bilo mar ene kave, njegova navzočnost pa je širila nelagodni občutek.

Potem ga nekaj časa nismo več videli, nihče ga ni pogrešal. Pili smo svojo kavo in čakali na ubožne denarje, ki jih od nikoder ni bilo.

(Se nadaljuje)

Borivoj Repe

Nešterne dobre navade s prejšnjoga obdobja je nova vodilna garnitura v našon političnon življenji opistijla, slabe pa dale tira kak prlé. Tak so bilij napriliko v tiston časi medobčinski komiteji ZK, pa SZDL, pa koordinacijske medobčinske komisije pa sveti pa zbornice, štere so največkrat sploj nikšoga dela nej mele, liki so bile. Zdaj, gda bi pa kaj takšoga nücali, pa niti medulični koordinatorof nemamo.

Pa se tak zatou dogaja, ka mamo na priliko med soboškimi dnevi, na isti den, pa ob istoj vöri dvej kulturni prireditvi, tou je, dvej otvoritvi likovni umetniški razstav, tristo metrof narazno. Ena je v soboškon gradi ena pa v zavarovalnici Triglav. Pa ne miné, dva kedna, pa se zadeva ponoví. V petek ob 19. vöri otvoritev razstave umetniški likovni del v soboškon gradi, pa ob iston časi v soboškoj galeriji.

Tudi 300 metrof narazno. Ovak je pa fčási takše ertvilo, ka po cejli mejsec nika čednoga nega, pravi Bela, šteri se na takše kikse redno čemeri, pa šimfa tou stanje, ka nega nikoga, šteri bi mou na brigi v Soboti pa ešče v bližanjoj okolini, ka bi se takša dogajanja bar po vöraj raztalala, či se po dnevaj neerejo. Bela je pa nej kakši bioenergetik, ka bi se lejko na dvoje raztalo, pa bi un bůu na enon kraji, njegova důša pa na drujgon. Do toga tůdi idnouk prijde, pravi un, samo té več njega vse tou fküper nede dosta brigalo. Te de un bole brigo mou nad količino pesticidof v zemli, gda de njemi mrkefca z nousa rásla.

Zavarovalnica je slučajno omenjena. Ka ne bi što mislo, ka je s ten ščelo biti kaj prouti občinskoj politiki naperjeno. Boug vari.

Brat Džouži

Priljubljen Nostradamus

Jasnovidec iz 16. stoletja postaja čedalje bolj priljubljen, zanimanje zanj pa je preseglo vse rekorde. Okulisti vseh generacij se nikakor ne naveličajo njegovih verzov razlagati kot konkretne ali šifrirane napovedi.

Nostradamus zdravnik, ki se je ukvarjal z zdravljenjem kuge in seveda z astrologijo, je naslednjim rodovom zapustil slabih tisoč štirivrstičnih verzov, ki so danes komajda razumljivi, saj so pisani v najbolj zapleteni renesančni stari francoščini. Toda okulisti vseh generacij se nikakor ne naveličajo teh verzov razlagati kot konkretne napovedi za prihodnost.

Zgodbo o Nostradamusu so posneli tudi na filmu ob tem pa izdali nove žepne knjige in tudi razkošna dela o njem. Nostradamus – prerok ali šarlatan? To je sicer že staro vprašanje, toda »jasnovidcu« nekateri neomajno verjamejo še danes. Napovedal je menda atentat na ameriškega predsednika Kennedyja, Hitlerja, aids in atomsko bombo.

Vestnik

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Ponujena pomoč ti bo prišla še kako prav, saj ti bo zelo pomagala pri tvojih ljubezenskih načrtih. Vendar pa bo bolje, če boš obdržala bistro glavo – prevroča čustva lahko vse skupaj samo pokvarijo.

On: Slišal boš predlog, ki te bo v prvem trenutku sicer navdušil, vendar boš po temeljitem razmisleku ugotovil, da ni vse tako lepo, kot je videti na prvi pogled. A vseeno te bo prepamilo…

BIK

Ona: Avantura se ti bo zdela prijetna le, dokler ne bo prišla na dan novica, da ti je vse skupaj nekdo podtaknil. In čeprav si boš na vse kriplje prizadeval izvedeti njegovo ime, ti tega ne bo uspelo.

On: Povečal boš svoj krog prijateljev, kar te bo ponovno popeljalo na pota stalnega žuriranja. Pazi, da te vse skupaj preveč ne zanese, saj bo vrnitev v stare tokove težka in nadvse neprijetna.

DVOJČKA

Ona: Čustva ti bodo pokvarila načrte za konec tedna, vendar pa bo dolgoročno gledano to prav izjemna »naložba«. Nikar ne dopusti, da se ti vse skupaj izmuzne iz rok. Prijeten večer se bo prelevil v še prijetnejšo noč.

On: Prišel bo nepričakovan finančni priliv, ki ti bo dodobra izboljšal tvoj finančni položaj. Je že res, da ni vse v denarju, zato ti ne bi škodilo, če bi pogledal tudi kam drugam. Prav prijetno boš presenečen.

RAK

Ona: Kljub vztrajnim poskusom, da bi ti uspelo osvojiti staro simpatijo, se ti ne obeta prav nič dobrega. Ali bi ne bilo bolje, če bi se posvetila tudi komu drugemu, pri katerem imaš kaj več možnosti?

On: Zaradi splošnega nezaupanja v tvojo sicer posrečeno pogruntavščino boš porabil ogromno energije, preden se bodo za podoben korak odločili tudi drugi. Nikar prehitro ne obupaj, ampak poskušaj vztrajati do konca.

LEV

Ona: Nikar se ne jezi na tistega, ki ti bo povedal resnico v obraz, saj bo s tem mislil le najboljše. Pazi se predvsem tistih prijateljic, ki ti bodo le prikimavale, za hrbtom pa bodo govorile povsem drugače.

On: Lepo je, da si se povsem posvetil novim dolžnostim, ki so pred tabo, toda ni ti treba pretiravati. Imaš še dovolj časa, da si poiščeš smisel življenja še v čem drugem, ne samo v trenutnih zaposlitvah.

DEVICA

Ona: Še vedno trmasto vztrajaš in si ne daš dopovedati, da bi stvar tekla tudi brez tebe. Pojdi raje na potovanje, saj te tam čaka zelo prijetna avantura. In poskrbi malo za svoje zdravje, ki nikakor ni idealno!

On: Nikar se ne jezi na tiste, ki niso prav nič krivi za tvoj sicer dokaj neprijeten položaj. Raje najprej pometi pred svojim pragom. Konec tedna se ti obeta prav prijetna avantura, ki se je boš še dolgo spominjal.

TEHTNICA

Ona: Začela se boš ukvarjati z zadevo, od katere veliko pričakuješ, vendar bo izkupička bore malo. Nikar se ne zapri vase, ampak se posveti raje drugim, veliko realnejšim in dosegljivejšim ciljem.

On: Tekanje naokoli ti sicer ugaja, toda tvoji domači ga imajo že precej nad glavo. Pomisli vsaj tu in tam tudi na tiste, ki te imajo rdi. Partner se ti je začel oddaljevati, zato se raje malo bolj potrudi – vsaj kar se tiče ljubezni.

ŠKORPIJON

Ona: Posrečil se ti bo veliki met, o katerem že dolgo sanjaš. Toda kaj hitro boš sprevidela, da so bile sanje nekaj povsem drugega, kot je realnost. A kljub temu boš preživela prav prijetne urice.

On: Prijeten pomenek se bo prehitro prevesil v nekaj povsem drugega in prav lahko se ti zgodi, da se boš zvečer znašel v povsem tujl postelji. Toda nikar se s tem preveč ne hvali, kajti vse skupaj lahko pride na povsem napačna ušesa.

STRELEC

Ona: Nikar ne obešaj svojih neuspelih avantur na veliki zvon, saj te bodo slišali celo v deveto vas. To pa utegne biti zelo neugodno, saj lahko pridejo novice na popolnoma napačna ušesa. In nikar se ne prenagli.

On: Ugotovil boš, da so njene misli precej podobne tvojim. In četudi se ti bo vse skupaj zdelo kar nekako prelepo, se boš na koncu vendarle znašel. Izkoristi priložnost, saj se zlepa ne bo več ponovila.

KOZOROG

Ona: Jezik te bo tokrat pustil na cedilu in noben izgovor ti ne bo kaj prida pomagal. To kar si si skuhala, boš morala tudi pojesti, pa naj bo še tako vroče. Prijetno presenečenje pa te čaka prav tam, kjer ga najmanj pričakuješ.

On: Nekdo bo zagrešil napako, ti pa boš na ta račun dosegel tudi tisto, kar se ti je še nedolgo od tega zdelo povsem nedosegljivo. Na poslovnem področju se ti bo odprla nepričakovana priložnost, ki jo kar najbolje izkoristi.

VODNAR

Ona: Je že res, da sedaj nisi ravno v zavidanja vrednem položaju, toda naj te tolaži to, da bi lahko bilo vse skupaj še veliko slabše. Tako pa ti še vedno ostaja vsaj partnerjeva podpora četudi je moralna.

On: Veliko si boš prizadeval zaradi kratkotrajne zaljubljenosti, končalo pa se bo precej komično. Toda nikar tega ne razglašaj, saj bo edini učinek, da se ti bodo smejali tudi drugi.

RIBI

Ona: Stvari se bodo začele obračati na bolje, to po naključju in ne po tvoji zaslugi. Toda tudi naključja je treba znati izkoristiti. Boš videla, dogodki bodo potekali hitro in predvsem nepredvidljivo.

On: Poslovna kriza bo sicer minila, ostal pa bo neprijeten priokus neuspeha. Najbolje se je zakopati v delo, saj boš tako najhitreje pozabil tisto, kar se ti je zgodilo. Toda obstaja tudi prijetnejša alternativa…

Še obleke so pletene

Letošnjo jesen bodo tudi obleke pletene. Kroji so ozki in skoraj tesno prijeti, tako da ne skrivajo oblin. Če je pletenina večbarvna in celo večvzorčna, se različne barve in vzorci ločijo s šivom, posebno borduro ali drugačnim pletenjem. Dekolteji so globoki, popestrimo jih lahko s tankim šalom ali rutico.

Angora

Puloverji, dodatki in drugi kosi oblačil iz angore so sicer zelo občutljivi, vendar jih lahko perete in čistite tudi doma; pletenine potopite v vodo, ki ste ji prilili šampon, in jih previdno stiskajte. Nikakor jih ne smete drgniti ali ožemati.

Ta vrsto volne morate res temeljito izplakovati, voda mora biti na koncu popolnoma čista.

Oprana oblačila najprej položite med dve brisači, ki vpijeta odvečno tekočino, nato jih posušite na zraku.

Perila ne obešajte, ampak ga razprostrite po sveži brisači. Ko so suhe, jih oščetkajte z mehko krtačo; najprej v smeri vlaken, nato še v nasprotno stran.

Ena od jesensko-zimskih modnih usmeritev za letošnjo sezono prisega na pastelne barve. Nežne so in večne, zato dolgo ostanejo v omarah. Tudi baretke so tako rekoč zimzeleni del garderobe vsake ženske. Tokrat so prijetno mehke in enobarvne, lepo se podajajo k ustreznemu puliju, šalu in rokavicam.

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. I'LL MAKE LOVE TO YOU – Boyz II Men
2. HARD LUCK WOMAN – Garth Brooks
3. DANCING BAREFOOT – U2
4. IT'S ME – Alice Cooper
5. SATURDAY NIGHT – Whigfield
6. THOSE WERE THE DAYS – Leningrad Cowboys
7. SOULFUL MAN – Floy

PREDLOGI:
WILL YOU BE THERE – Heart
COULD IT BE I'M FALLING IN LOVE – Worlds Apart
WORD UP – Gun

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE VELIČASTNIH 7

1. SANJAM TE – Anja Rupel
2. SONČNO DEKLE – Sanja Mlinar
3. LUNCA SIJE – Magnet
4. DOMA – Oček
5. SREČO TI ŽELIM – Regina
6. BREZ NJE – Dominik Kozarič
7. PRODAJALKA VIJOLIC – Hajdi

PREDLOGI:
NIKDAR NE BOŠ ZNALA – Meri Avsenak
POMLAD JAVA – Aleksander Mežek
GREMO V KINO! – Jan Plestenjak

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE ŠKRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. FLORJANSKA POLKA – Vesna
2. TRI VRTNICE – Ajda
3. PISMO IZ MLADOSTI – Prerod
4. SEM JO STISNIL – Ans. Tonija Verderberja
5. NARODNE NOŠE – Nagelj
6. VESEL ABRAHAM – Alpski kvintet
7. NASVIDENJE – Ans. Franca Mihelića

PREDLOGI:
1. OSPIRAJ DEKLE – Šaleški fantje
2. ROČNIK – Gorički klantaši
3. SLOVENKA MOJA BO – Štajerskih 7

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 13. oktobra 1994, na naslov: Murski val, Lendavska 40, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 40

Glasujem za skladbo:
- tuja ____
- domača ____
- narodnozabavna ____

Ime in priimek ter naslov ____

Zdravilni obkladki

Živimo v stresnih časih, ko nenehno tekamo med službo, opravki in domom, in kadar nas telo opozori, da ima vsega dovolj, ga preprosto preglasimo z aspirinom, kupljenim nekje spotoma. Toda takšna odtujenost narave ima svojo ceno.

Nekdaj so se ljudje zdravili z naravnimi sredstvi in nekateri se še spominjajo, da nam je babica zbijala vročino s kisovimi ali krompirjevimi obkladki, na ture nam je polagala vroče čebulo, na buške pa mrzle obkladke. Počasi se začnemo zavedati, da pisane tabletke le niso čudežne, in da si naredimo z njimi velikokrat več škode kot koristi. Toda samo zavedanje ne prinaša odrešitve.

Med vedno bolj cenjenimi nasveti poznavalcev naravnih zdravil je veliko obkladkov, vendar jih ne uporabljamo, ker nekako niso praktični, najti moramo primerno krpo, ki si je ne moramo prav zavezati, poleg tega drsi z željenega mesta, iz obkladka se cedi. Zato bo marsikdo vesel novice, da bodo odslej naprodaj novi patentični, predvsem pa nadvse praktični ovitki za obkladke.

Anatomski oblikovani ovitki imajo na notranji strani mrežico, v katero damo glino, zelišče ali zelenjavo in jo privežemo na obolelo mesto. Ovitki za obkladke so iz pralnega, koži prijaznega materiala – razen ovitkov za mokre obkladke, kjer polivinil preprečuje močenje.

Če gre verjeti Italijanom, pa ni nobenega razloga, da jim ne bi, se vračamo k lakasti obutvi. Komaj za kakšno sezono smo jih potisnili v garderobne omare, zdaj pa je lak znova tukaj, v prvih vrstah. Saj je jasno, prijeten je in eleganten, primeren za vsako vreme, zato se mu je težko odpovedati. Letošnja lakasta obutev je obvezno črna, modeli pa so najrazličnejši. Od robustnih z nizko traktorsko peto do damskih z visoko. Najbolj boste zadeli s čevlji do gležnjev. K črnemu laku seveda sodi tudi lakasta torbica.

Praktične police

Je že tako, da v stanovanju vedno primanjkuje prostora. Ker je prostor na tleh precej omejen, na stenah pa se še vedno najde kakšen prostorček, so toliko bolj dobrodošle police. Če imate bolj malo denarja, a veliko domišljije, jih lahko naredite kar sami. Potrebujete le po meri odrezane deske, ki jih sami pobarvate po svojem okusu, ter nekaj dodatkov. Tako lahko na primer med police, ki jih boste pritrdili v kopalnici, postavite prozorne plastične valje, v katere nasujete zdrobljeno steklo ali barvne kamenčke. Namesto valjev lahko med police v kuhinji pričvrstite lesene predalčke za kuhinjske potrebščine. V delovni sobi pa so dovolj močni že predalčki iz trdne lepenke, ki jih prav tako namestite med policami, nad in pod njimi. Takšni predalčki so predvsem primerni za šiviljske potrebščine. Prav tako lahko pritrdite police na balkon, kjer lahko sestavite zanimivo kompozicijo iz desk, rož in vrtnarskih potrebščin.

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV
94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz)

Petek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Glasba – 10.00 Poročila – 11.15 Od petka do petka – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.30 Romska oddaja – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Ob koncu tedna – 17.30 1 = 2 in 3 in 4 – 18.00 MV-dur – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Dnevnik Radia Slovenija – 19.30 »Sipli mi« z Duškom in Sašom – 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.50 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.30 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.30 Alterantivna oddaja – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Ob koncu tedna – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.10 Panonski odmevi – 9.30 srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 10.00 Poročila – 10.15 Evropa v enem tednu – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakon, cekron, pa z marelof – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Dnevnik Radia Slovenija – 19.30 Večno zelene melodije z Benom – 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8. 30 Mali oglasi – 10.00 Poročila – 12.00 Poročila – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Dnevnik Radia Slovenija – 19.30 Mursko-morski val s Simono in Dušanom – 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodni farmi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Dnevnik Radia Slovenija – 19.30 Glasbeni kviz s Smiljo – 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 9.15 Sedem veličastnih – 10.00 Poročila – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Dnevnik Radia Slovenija – 19.30 Geza se zeza (humor in domača glasba) – 22.00 Vključujemo Radio Slovenija.

Kuhajte z nami

Svinjski kare s šunko, gobicami in sirom

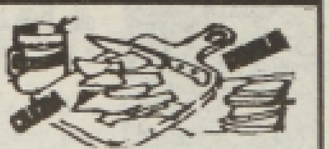

Jed prištevamo med zahtevnejše praznične družinske jedi. Zanjo potrebujemo: 4 svinjske kotlete, ki jim odsekamo hrbtno kost (rebrno kost pustimo ob mesu), 4 rezine šunke, 4 tanke rezine sira, 20 dag svežih gob, 2 jajci, drobnejšo čebulo, šopek zelenega peteršilja, sol, 4 žlice olja.

Pripravljene kareje na obeh straneh potolčemo, zarežemo robove in solimo. V kozici razgrejemo 2 žlici olja (masti) in kareje na obeh straneh naglo opečemo, a ne zasušimo. Takoj jim prilijemo malo vroče vode ali juhe, dobro pokrijemo in dušimo do mehkega. Po želji dodamo žličko worchestrske omake. Nato preložimo zarebrnice v pomaščeno nepregorno posodo (kozico ali globoko ponev). Pokrito držimo na toplem.

Med tem na maščobi svetlo prepražimo drobno sesekljano čebulo, dodamo očiščene, narezane gobe, malo solimo in dušimo, da sok povre. Gobe narežemo na drobne kockice. Na zdušene gobe ubijemo jajca, dodamo sesekljan peteršilj, malo solimo in mešamo toliko časa, da se jed zgosti, a ne zakrkne. Zrezke pokrijemo z rezinami prešane šunke, obložimo z gobovim nadevom in pokrijemo z rezinami sira. Postavimo v vročo pečico za toliko časa, da se sir stopi in začne rumeneti. Takoj serviramo s praženim ali drugače pripravljenim krompirjem. Zraven ponudimo sezonsko solato, ki pa je ne mešamo s krompirjem. Zaradi gob jedi ne delamo na zalogo.

Cilka Sukič

V vsaki kuhinji morajo biti tudi **nerjaveče kuhinjske škarje.** Uporabite jih lahko na več načinov in v več namenov, na primer za razkosanje ribe, perutnine, zelenjave itd.

Hidroponika obeta

Vrtnine je mogoče gojiti tudi brez zemlje, kar v vodi ali kakem drugem substratu, ki mu je dodana hranilna raztopina. To je tako imenovana hidroponika, ki ima številne prednosti in se za to neverjetno hitro širi. Na Nizozemskem na primer je hidroponsko gojenje rastlin pred 13 leti zavzemalo skromne 3 odstotke pokritih vrtnarskih površin, zdaj pa že polovico. Hidroponika omogoča gojenje rastlin kjerkoli, celo na ravnih strehah hiš, pridelovanje je intenzivno, rastlinskih bolezni ni in škodljivcev je manj, manj pa je tudi dela z oskrbo takih nasadov. Kot substrakt se v zadnjem času najbolj uveljavlja kamena volna. Uspešnega pridelovanja seveda ni brez kompleksne hranilne raztopine, ki vsebuje vsa rastlinam potrebna hranila, vključno z mikroelementi.

Bolečine v hrbtu

Ker preveč sedimo, ni nič čudnega, da se čedalje več ljudi pritožuje zaradi bolečin v hrbtu. Mišice so povsem otrpele, vendar tega običajno sploh ne opazimo, dokler nas nenadoma ne zadene »heksenšus«. Kako omiliti bolečine?

Vroč curek vode lahko učinkuje prav čudežno. Pojdimo pod prho in usmerimo curek neposredno na boleče mesto. Potem lahko poskusimo s toplo kopeljo iz travniških cvetlic, saj sprošča krče in spodbuja presnovo. Proti krčem učinkujejo krompirjevi obkladki: krompir v lupini skuhamo, ga damo v platneno vrečko, zmečkamo, nekoliko ohladimo in damo na boleče mesto. Potem se zavijemo v volneno odejo in pustimo obkladek učinkovati 60 do 90 minut.

Poskusimo pa lahko tudi z obkladkom z lesenimi kockami – zaradi šoka bo prekrvavitev boljša in težave bodo morda izginile.

Kadar se tudi drugi dan ne moremo znebiti bolečin v hrbtu, moramo k zdravniku – nadloga, ki nas tare, sploh ni tako nedolžna.

SESTAVIL MARKO NAPAST	VRSTA DUŠEVNE BOLEZNI	NOVOZELANDSKI PTIČ IN SAD	TROPSKI KUŠČARJI STAREGA SVETA	RUDARSKO MESTO V JUŽNI ŠPANIJI	GRELNA NAPRAVA	VERGILOV EP	DELIBESOVA OPERA
OZEK KIRURŠKI NOŽ							
ZDRAVSTVENA NEGA, SKRB ZA ZDRAVJE							
LJUBKOVALNO MOŠKO IME							
LETNI ČAS					IVAN MRAK / VODNA PREGRADA IZ KOLOV		
KISIK		IT. DIRIGENT (ALBERTO) / DEKANOV URAD					
FRAN DETELA			EVROPSKA NASA / HRVAŠKI OTOK				NAJVEČJE MESTO V PAKISTANU
PRIVRŽENEC REIZMA						KALIJ / RUSKI PISATELJ (1852–1906)	
PIVSKI VZKLIK (NA DUŠEK)				TURŠKI VELIKAŠ / DELEC MOLEKULE			
GOSTINSKI STREŽNIK							
VEZNIK			TEŽA EMBALAŽE / GALIJ				
SODOBNI SL. SLIKAR IN KARIKATURIST							
KOZAŠKI POGLAVARJI							

Piše KONESTABO NATAŠA 6

TRN V ANGLEŠKI KRONI

Vzrok je bila prav gotovo uspešna ozemeljska integracija, tako da je danes zelo težko potegniti jasno črto med ozemljem enih in drugih. Tega so se zelo dobro zavedali tudi ulsterski protestanti, ko so v obdobju 1914–1924 zahtevali in dobili 6 ulsterskih grofij (lastili so si jih 9) zase, seveda v okviru Združenega kraljestva.

Verska razsežnost

Če torej ne gre za jezikovni ali ozemeljski konflikt, katere determinante potemtakem določajo konflikt na Severnem Irskem? Predvsem je to etnični konflikt, ki bi ga lahko najbolje opredelili kot spor Ircev in Neircev, ki se po potrditev svoje različnosti zatekajo v objem obeh veroizpovedi, protestantske in katoliške. Veroizpoved lahko edina jasno določi razlikovanje ene skupnosti od druge in žal je to razlikovanje uveljavljeno v vsej strokovni literaturi, saj odpravlja nejasnosti. Dasiravno je verski dejavnik obema skupnostima zelo pomemben in potreben, pa ne gre za pripadnost v smislu duhovnega doživljanja vere, temveč v smislu simbolike, ki zaznamuje vsa ulična praznovanja in parade ter ločuje katoliške mestne četrti od protestantskih in obratno.

Ekonomska razsežnost

Hkrati ko razlikovanje po veri odpravlja dvoumnosti, pa hkrati prikriva eno pomembnejših razsežnosti nacionalizma, kateri pa ne tako redki strokovnjaki pripisujejo elementaren pomen, to je ekonomska razsežnost spopada.

Običajno pripadniki diskriminirane deprivilegirane skupnosti radi prihajajo na dan s podatki o neugodni poklicni in socialni strukturi (ki v primeru Severne Irske vključujejo porazno visoke številke nezaposlenih, neenakomerno reševanje stanovnjskega vprašanja, omejen dostop do izobraževnja v državnih institucijah), splošnem življenjskem standardu in izrecno poudarjajo, »da bi konflikt počasi splahnel, če bi se gospodarske razlike ublažile ali izbrisale«.

Zagovorniki teorije »relativne ekonomske prikrajšanosti« imajo razloge za etnonacionalizem že v osnovi za ekonomske in izhajajo iz povsod navzoče diskriminacije, na kar jih verjetno napeljuje dejstvo, da etnične konflikte skoraj vedno spremljajo občutne gospodarske razlike – na Severnem Irskem je to poleg verskega razlikovanja edina opazna razlika in diskriminacija eden najpomembnejših kazalcev slabšega ekonomskega položaja Ircev.

Sčasoma naj bi izboljšani ekonomski odnosi, ki bi odpravili različne stopnje neskladja in razlike v življenjskem standardu, ustrezali kakovostnemu prehodu v odnosih med etničnima skupinama. Toda dogajanja v nekdanjih republikah Sovjetske Zveze in SFRJ pa tega niso potrdila.

Potemtakem spreminjanje in izboljšanje gospodarskih odnosov ne more biti prvi pogoj etnonacionalnim vrenjem. Ekonomskim faktorjem tako nismo odvzeli teže, temveč smo jim namenili vlogo enega od zaostrovalcev medetničnih konfliktov.

Na Severnem Irskem sta bila v 19. stoletju dodatna katalizatorja vera in jezik. Vendar obstaja med njima kakovostna razlika: kot sem že nekajkrat omenila, je vera torišče spora že od vsega začetka in edini razpoznavni element identifikacije. Za izpričanje lastne identitete pa samo vera ni zadostovala (na ozemlje se tudi niso mogli sklicevati), zato so v svojih programih obudili star keltski jezik – galščino, ki je z ustanovitvijo Svobodne irske republike l.1921 postal prvi uradni jezik v državi, drugi je seveda angleščina. Večini katoliške populacije je jezik njihovih prednikov postal (kako paradoksalno!) prvi tuji jezik v šolah. Dvojezični so bili kvečjemu izobraženci, ki so se jezika naučili na tečajih ali posamezniki iz odmaknjenih zahodnih predelov Irske.

Vsi javni napisi so postali dvojezični, zapis v galščini je na prvem mestu, delno tudi knjige in dnevno časopisje. Visoki akademski krogi so pripočali jezik prednikov najširšim množicam, ga vpeljevali skozi vse možne medijske kanale, vendar se je jeziček na tehtnici nagnil v prid angleščini v vseh sferah življenja. Jezik je izgubil svoj etnonacionalni naboj in doživlja usodo latinščine, ki še živi edino v knjigah in pregovorih. Aktivno galščino govori le še peščica, približno 80 000 starejših prebivalcev.

Od vseh zunanjih značilnosti, ki ločujejo eno »etnijo« od druge, je največjo težo mogoče pripisati prav ekonomskim faktorjem, mogoče še toliko bolj tam, kjer se gospodarske razlike ujemajo z etnonacionalno deljenostjo in ker jih tako radi navajajo, denimo novinarji, strokovna literatura ali pripadniki etničnih skupnosti.

Ker je narod običajno zrcalo družbenoekonomskih razmer, tudi ni imun na razredno delitev in le-ta bi se morala pokazati tudi v primeru etnonacionalnih gibanj. Na Severnem Irskem so izvedli javnomnenjsko raziskavo, ki bi pokazala, »h kateremu razredu in veri se ljudje tam prištevajo«. Pri tem so seveda upoštevali, da sta katolištvo in protestantstvo razmeroma zanesljiva kazalca irskosti in neirskosti.

Rezultati so pokazali, da se največ odstotkov tako enih kot drugih prišteva prav v srednji razred. To vodi k ugotovitvi, da se razredna in etnična delitev ne prekrivata, ker je vsaka etnična skupina navznoter deljena na več razredov.

Ta vzorec seveda ni bil reprezentativen za celotno Severno Irsko, je pa odličen kazalec, kako se razredna zavest kljub izenačenosti razredne strukture izgubi v medetničnih nezadovoljstvih.

(Se nadaljuje)

Jerneja KATONA
Drago PINTARIČ

DROGE 5

KOT CIVILIZACIJSKO VPRAŠANJE

Zunaj te skupine pa so t. i. halucinogene droge, ki ne povzročajo fizične in tudi psihične zasvojljivosti v klasičnem smislu: psihoaktivne rastline (psilocibin, meskalin, datura), LSD, tudi ecstasy.

Ta delitev je zanimiva tudi zaradi različnosti posledic, ki se nanašajo na vlogo posameznika v njegovem socialnem okolju. Za že omenjena heroin in kokain velja, da svoj visoki učinek dosežeta tako, da kompenzirata razne posameznikove psihične nezadostnosti oz. mu pomagata pri uspešni koeksistenci s t. i. normalno populacijo. To je hkrati že eden ključnih razlogov, da se število odvisnikov naglo veča; kar je posledica, je namreč hkrati že najglobiji razlog. Ugotavljamo torej, da je človekova družbena vloga del njegove psihološke biti in da je zato sociološka dimenzija sveta drog tudi ena najglobljih in morda celo ena najbolj zamegljenih.

Kakšna sta torej sodobna družba in sodobni čas? Tako imenovani pospeševalni sindrom, ki tehnološki napredek meri v čedalje manjših časovnih enotah, je čedalje hitrejši tempo življenja, ki se kaže v tekmovalnem stanju zavesti, ki ga človek kot celostno bitje komaj dohaja. Stres in nevrotičnost sta logični posledici tovrstnega načina življenja. Z vsem, kar pomenita za človekovo duševno in telesno zdravje, pa pritegneta v območje drog velik del populacije: za zoperstavljanje stresu in blaženje njegovih posledic v praksi večina zdravnikov uveljavlja (kemo)terapijo, ta pa je naravnana prav v smer drog in se imenuje tabletomanija. Vendar se tabletomanija, predvsem zato, ker jo predpisuje avtoriteta stroke, tretira drugače; iz tega pa že izhaja posledica, da je problem narkomanije še dosti razsežnejši, kot ga javnost zavestno doživlja. Tabletomanija je v sodobni družbi v resnici eden najbolj prikrivanih družbenih problemov. Zdi se, da se z minimaliziranjem tega vprašanja razkrivata dvoličnost in sprenevedanje družbe, ki je deklarativno napovedala vojno drogam in ji je uspelo s tezo o drogi kot eni sami oz. o eni sami obliki narkomanije marginalizirati velik del te populacije, po drugi strani pa ta ista družba s prikrivanjem druge plati resnice aktivno sodeluje pri drogiranju precejšnjega dela preostale družbe. Jemanje drog kot pripomoček za premagovanje vsakdanjih telesnih, predvsem pa duševnih bremen, ki jih povzroča in diktira neusmiljeni ritem sodobne družbe, je namreč na tak ali drugačen način uveljavljeno v mnogih in različnih plasteh družbe. Amfitamini, kokain (ki smo ga imeli v mislih, ko je bilo govora o drogah v športu) in nekatere druge droge delujejo kot vsestranski doping, saj zvišujejo prag učinkovitosti. Posamezniki, ki ta poživila uživajo, imajo v primerjavi s svojimi kolegi in konkurenti (kar je eno in isto) prednost; energija, ki jo umetno črpajo iz drog, jim omogoča več efektivnega dela, kar je danes v npr. menedžerskih, yuppijskih ali raznih posredniških in drugih poslih bistvena prednost. Navedimo (vsaj) dva polznana in polpritrna dogodka, ki naj spregovorita kar sama zase in brez komentarja: prvi je znan v ožjih brokerskih krogih, ko je na newyorški trg prispel premalo razredčen kokain, ki je med njimi povzročil tolikšno zmedo, da so morali borzo predčasno zapreti. Drugi zgled je povezan z ukrepom, ki ga je predlagala Reaganova administracija kot del boja proti drogam in se je nanašal na administracijo. Po tem predlogu naj bi se v Beli hiši pri zaposlenih opravljala obvezna kontrola urina, ki razkriva morebitno uživanje prepovedanih drog, čemur so se zaposleni zoperstavili in predlog je propadel.

Psihedelika

V drugo skupino smo vključili droge, ki delujejo na človekovo zavest in percepcijo, torej t. i. halucinogene droge, in ki ne povzročajo zasvojenosti. Zahodni svet se je s psihodeliki srečal prek svojih antropologov, ki so delovali na območju Srednje in Južne Amerike in proučevali ostanke starih (indijanskih) civilizacij.

Z njimi se je zelo zgodaj srečala tudi katoliška cerkev, ki je uživanje drog, kot sta npr. meskalin in psilocibin, ki sta v nekaterih vrstah kaktusov oz. gob, neusmiljeno preganjala. Staroselci so namreč prav bogokletno trdili, da se v ekstatičnem stanju, ki ga uživanje teh psihoaktivnih rastlin povzroča, lahko pogovarjajo s svetniki in celo z Jezusom.

Resne antropološke raziskave načina življenja in ritualnih obredov starih ljudstev so le substance in njihovo neposredno delovanje na psiho in zavest posameznika približale zahodni znanosti. Z njimi pa so eksperimentirali tudi umetniki, med katerimi velja omeniti pripadnike ameriške beat generacije (še posebej npr. pionirja med njimi W. S. Borroughsa, ki letos praznuje 80-letnico, Ginsberga in druge), prav sem pa pisatelja Aldousa Huxleya, ki je svoje izkušnje reflektirano strnil v knjigi The Doors of Perception (Vrata percepcije – nebesa in pekel).

Posebno poglavje v zgodovini psihedelikov je iznajdba kemičnega ekvivalenta psihoaktivne droge – LSD-ja. LSD je bil eden glavnih »spodbudnikov« in dejavnikov, ki so zaznamovali gibanje mladih v 60., skupno poimenovano tudi psihedelična revolucija.

Opise psihedeličnih izkušenj najdemo pri vrsti avtorjev, ki so eksperimentirali s tovrstnimi drogami ter jih raziskovali. Omenili smo že A. Huxley, v 80. letih je o tem pisal antropolog in pisatelj Carlos Castaneda, ki je s pomočjo drog vstopal v svet mistike in gnoze še preostalih indijanskih plemen.

(Dalje prihodnjič)

NADA,

Ferdo Godina

VRNI SE 25

Ali je nora? Starejša je od njega. Deset let življenja je več živela od njega, to je neskončno veliko za žensko. A tudi Rudi je marsikaj preživel, njegove izkušnje so ga gotovo napravile zrelega, mogoče celo zrelejšega od nje. Resnoba, pamet, odločnost. V vsem jo najbrž prekaša.

Čemu se je odločil, da pride? Ali je kdaj sploh na to pomislil? Moral je misliti.

Čeprav je bil pes zaprt, je začel lajati. Redko kdaj hodi kdo mimo hiše. Ponavadi takrat, kadar kak prestrašeni obiskovalec pride pod okno.

Kljuka na vratih se je zganila. Zbala se je, če bi le kdo drugi hotel k njej, pa se ne bi prej ustavil pod oknom. Ne bi bilo prvič. Odprla je sobna vrata, da se je luč vsula v preklit. Strah v njej je popustil, ko je Rudi narahlo vrata odprl in jih prav tako zaprl. Delala sta kakor dva zaljubljenca pri sedemnajstih.

»Zakleni,« je šepetala Vlada, kar bi bil Rudi tako in tako storil. Rolete je imela spuščene. Ni ji ušlo, da je preletel ne samo okna, ampak tudi slike na steni. Na starih slikah so bili svetniki, med katerimi je bil najpogostejši Frančišek Asiški, katerega se je Rudi spominjal s prav take slike v njihovi stari hiši, ki so jo pred leti podrli in tam sezidali novo. Tudi bogec v kotu je bil podoben nekdanjemu pri njih doma. Poleg slik svetnikov so visele na sprednji steni fotografije Vladinih treh sinov in hčere ter njihovih malih otrok.

Rudi še ni bil v Matjašecovi hiši. V sobi je bilo nekaj kiselkastega duha, kakršen je bil tudi nekoč v njihovi stari hiši. Vlada je imela na tleh tapison, kakor da bi le rada šla vštric s časom, izpod stropa nad mizo je visel medeninast lestenec na tri roglje, na vsakem pa je svetila koničasta brleča žarnica z mlečnim steklom.

»Boš kaj pil?«

»Ne bom.«

»Vsaj sok?«

»Ničesar.«

Oba sta bila vznemirjena, da sta se znenada znašla skupaj.

»Živiš v miru,« je rekel on.

»Mogoče še v prevelikem.«

»Naša hiša pa je ob cesti. Hrup podnevi in ponoči.« Nekoliko je pomolčal, potem pa nadaljeval: »Saj sama veš.«

Rudi je premišljal, kaj naj bi še rekel. Ker pa je prišel sem zaradi stvari, o kateri sta že govorila, je dejal:

»Najbrž vse veš, kako je z menoj.«

»Dosti ne vem.«

»Kako človek zabrede. V začetku ne najde tistega, kar bi moral najti, potem pa gre vse narobe.«

»Če misliš na Nado, nisi edini, da nisi našel, kar bi moral v začetku najti. Tudi mi drugi nismo nič na boljšem.«

»Vem.«

»Mlad si še, moški si, vse je še kljub temu pred teboj.«

»Glede nesreč hodim daleč pred teboj,« je menil on.

»Ti si vsaj našel tisto, kar si iskal, jaz nikoli.«

»Našel sem, a tudi izgubil.«

»Najbrž ti ni žal?«

»Ni mi žal. Šel bi z njo na konec sveta, če bi bilo mogoče. Tudi če bi moral še naprej krasti priložnosti, da se srečava. Mirko ima prav, da z njo nimam več kaj pričakovati.«

»Jaz nisem nikdar doživela take ljubezni.«

»Nisi? Otroke imaš...«

»Pri svojih letih nimam od življenja nič. Vse sem zamudila. Ti boš vsaj vedel, da se ti je splačalo za koga trpeti, jaz ničesar.«

Poznal je njeno življeje toliko, kolikor ga pač poznajo drug o drugem v vasi. Ni si pa mislil, da je z njo tako hudo, kakor pravi. Mlad je bil in je za druge imel bolj malo časa. Človek gre v mladosti z lahkoto mimo sreče in nesreče drugih. Zdaj ji je prisluhnil. K njej ga je pripeljala stiska. Zdaj je bil drugače pozoren do nje, kakor pa je bil kdajkoli prej. Pravzaprav ni vedel, zakaj je prišel. Čutil je samo, da potrebuje njeno bližino. V tem je iskal pomoč, saj mu drugega ne more dati.

Njegove težave so velike. Sveže so in v Orlovščeku prisotne. Za kaj drugega v tem trenutku skoraj ni mesta. Počakati bo moral, da bo vse prekril čas.

Vendar bi mu rada govorila o sebi. Blizu ji je s svojo nesrečo. Ponuja ji, da govorita o stvareh, o katerih si ni mogla nikoli misliti, da bo z njim razglabljala. Prepričana je bila, da že zaradi let ne more priti do tega. Nikoli je ni opazil. Bila je ena izmed žensk, mimo katerih je vedno šel; suh, visok, lepotec in deklet je imel toliko, kolikor je hotel, dokler se ni ustavil pri Nadi. Z njo sta potem drsela v prepad, ob katerem se samo onadva nista zavedala, do česa bo nazadnje moralo priti.

Sedela sta na kavču. Zdelo se je, kakor da sta si že povedala, kar je oba težilo, in sta zato bolj sproščena.

»Ko boš starejši, boš videl, da se da marsikaj prenesti.«

»Nje ne bom mogel nikoli pozabiti.«

»Moral boš. In kar človek mora, tudi zmore.«

»Govoriš, kakor da bi na svoje nesreče že pozabila.«

»Moje je minilo, ti pa svoje sedaj preboleváš. Pa boš prebolel, boš videl.«

»Nikoli.«

»Vsak v razmerah, v kakršnih si sedaj ti, to pravi.«

V takih razgovorih je pretekla ura, dve, in zdelo se je, da sta se na poseben način zbližala. Ko je Vlada vstala in stopila po pepelnik, jo je preletel z očmi, ne sicer, da bi si kaj ob tem obetal, vendar pa drugače, kakor jo je gledal sedaj. Bilo je v tem občutku pomešano prijetno ze neprijetnim. Kolikor bi ga bila zmožna privlačiti, toliko bi ga lahko odbijala. Bila je močnejša v pasu, boke široke, prsi velike, napete, podprte z mogočnim steznikom. Ni mogoče drugače v takem okolju in v takem času, da se ne bi zrela ženska na tak način ponujala moškemu. Takih žensk ni imel nikoli. Nobene ni mogel primerjati z Vlado. Zdelo se mu je že po stisku roke, ko je prišel, da bi Vlada z lahkoto zlomila železo.

»Polnoči bo. Si opazila? Ure minevajo. Ob pol petih pa bom moral vstati. Prekleto vstajanje. To me vsak dan na novo zamori.«

»Ti je žal, da si prišel?«

»Žal? Zakaj? Saj sem sam hotel. Vesel sem, da sva se toliko pomenila.«

»Dosti zboljšala pa nisva stvari ne pri tebi in ne pri meni.«

»Vendar mi bo nekako laže.«

»Meni je lepše, ker si me poslušal.«

Rudi se je nasmehnil.

»Saj še lahko pridem?«

Neskončno bi se ga razveselila, vendar jo je spreletel strah zaradi ljudi, saj je jasno, da ne bo nič ostalo skrito. Hvala bogu, da so minili časi, ko je bila ona v ospredju s svojimi težavami, s pijanim možem, s pretepanjem, z ločitvijo. Tisto se je pozabilo. Zdaj bi se začelo znova. A čisto drugače. Kaj bi ljudje rekli, če bi slišali o Rudiju?

Kljub temu bi tvegala. In glavno pri tem je bil Rudi, na katerem je bilo vse vabljivo; še pepelnik je dobil posebno privlačnost, ker se ga je dotaknil.

»Bojim se,« je rekla in skušala prikriti željo, naj spet pride.

»Saj je vseeno, če kdo opazi,« je rekel Rudi. A ni bil prepričan.

Poslovila sta se z občutkom, da sta se nekako zlahkotila v težavah. Ni mogel, da ji ne bi spet dal roke, čeprav se v Orlovščeku ni navade rokovati. Spet je začutil njeno moč pri stisku, ki je najbrž ni znala in ni hotela skriti. V prekliti ni prižgala luči, da bi laže utonil v noč. Le pes v hlevu ga je čutil in se je oglasil.

9

Na videz so delo in vsakdanje skrbi pri Kreslinovih brisale spor. Mirko se je za to trudil, ker se je nameraval čimprej vrniti [illegible]. Nada je postajala ravnodušna do vsega. To je dajalo Mirku občutek, da lahko pred svetom že pokaže, da je prišlo do sprave. Rekel je Nadi in se delal, kot da ne bi nič viselo v zraku:

»Nakositi bo treba v Tilušu travo za svinje. Grmadila* boš za mano.« Bili so vsi z otrokoma vred v kuhinji pri zajtrku. Oba sta zavrisnila:

»Midva tudi greva!«

(Nadaljevanje prihodnjič)

* grmáditi – grabljati

Število vlakov na železniških tirih v Pomurju se iz leta v leto zmanjšuje, število nesreč pa povečuje!

Poslednji pisk

Število izrednih dogodkov (kakor imenujejo nesreče, nezgode in druge motnje) na železniških tirih Slovenskih železnic se iz leta v leto zmanjšuje. 1991. leta je bilo povprečno mesečno 31, lani pa le 18 tako imenovanih izrednih dogodkov. S ponosom opozarjajo na podatke, da se je predvsem zelo zmanjšalo število dogodkov, za katere bi bile krive Slovenske železnice. Ravno nasprotno je v Pomurju oziroma severovzhodni Sloveniji: na železniški progi od Ormoža do Murske Sobote se število izrednih dogodkov na potnih prehodih na progah iz leta v leto povečuje. Paradoks pa je, da se število vlakov, ki vozijo po tej progi, iz leta v leto ne povečuje, ampak zmanjšuje!

Varnosti ni nikjer popolnoma zagotovljene: ne na cesti, ne v vlaku in ne v zraku. Potrebno pa je narediti vse, da bo vsakemu in ob vsakem času zagotovljena čim večja varnost oziroma da bo pravočasno opozorjen na nevarnost. Ko je smrtna žrtev, je prepozno ugibati, kdo je kriv. Čeprav je vzrok nepazljivost same žrtve, pa si morajo del krivde naložiti tudi drugi, predvsem tisti, ki so v službi zaradi zagotavljanja varnost.

V primeru tragične nesreče na enem od 51 križanj ceste z železniškimi tiri v Pomurju (na cesti proti letališču v Rakičanu v nedeljo, 11. septembra) se pojavljala številna vprašanja: je ta prehod dovolj zavarovan, kje je bila uniformirana oseba, ali bi strojevodja lahko pravočasno zavrl? Pred rakičanskim prehodom (križanjem) je postavljen **Andrejev**

Leto	Št. dogodkov	Mrtvi	Ranjeni	Pošk. cest. vozila
1989				
1990	2			2
1991	4	1	2	4
1992	4		3	4
1993	7	2		7
1994	9	3	1	9
1-7	8	8		8
Skupaj	34	9	14	34

Izredni dogodki na potnih prehodih na progah Ormož–Murska Sobota, Murska Sobota–Puconci in Ljutomer–Gornja Radgona

križ, in v tem primeru velja prehod po zakonu za **zavarovanega**. Andrejev križ namreč pomeni: STOJ, prepričaj se. Po mnenju **g. Boruta Prhavca**, šefa službe za notranjo kontrolo na Slovenskih železnicah, tudi zapornice ne bi kaj preveč koristile, saj imajo skoraj vsak dan primere zlomljenih zapornic (letno 193). Na progi Ormož–Murska Sobota sta dva prehoda z »daljinsko komando«, štirje s kontrolnim signalom, dva z mehanskim naravnanjem in 51 navadnih prehodov. Zanimivo pa je, da tam, kjer so prehodi le za pešce ter opremljeni z vratci in zvončki, ni nesreč; nesreče so v glavnem na tistih prehodih, ki so namenjeni šoferjem avtomobilov, traktorjev. Železniški strokovnjaki tudi trdijo, da imamo v Sloveniji veliko preveč prehodov čez železniške tire, saj naj bi jih bilo 200 odveč. Pred leti so začeli ukinjati take prehode, vendar so sredi dela morali odnehati, ker so spet prevladali lokalni interesi. Tako imamo tudi danes na vsak poldrug kilometer prehod ceste (poljske, lokalne, magistralne) čez železniške tire.

Poleg tega, da varovanje z zapornicami po mnenju železničarjev ni najučinkovitejše (čeprav bi morebiti prav spuščene zapornice rešile življenje trem letošnjim žrtvam), pa je tu še dodatni problem financiranja *višjih oblik varovanja* črnih točk. Na Slovenskih železnicah je odobritev sredstev povezana z natančno izračunanim prednostnim seznamom, katerega osnova je **frekventnost proge**. Če na progi ni veliko prometa, niso zainteresirani (ali dolžni?) postaviti dodatnih oznak in zapornic, čeprav gre za smrtne žrtve! G.Prhavc je povedal: »Eni si mislijo, da je železnica edina, ki mora to narediti. Po zakonodaji še zdaleč ni tako. Andrejev križ pomeni, da je bil prehod dovolj varovan, poleg tega pa ima strojevodja vse prehode označene z znakom «zapiskaj». Odgovorni so tudi drugi, na primer družbena skupnost. Če bo lokalna skupnost (krajevna skupnost ali občina) dala pobudo, da te prehode dodatno označimo, in seveda tudi prispevala nekaj sredstev, bomo to lahko naredili.«

Borut Prhavc, šef službe za notranjo kontrolo na Slovenskih železnicah, je povedal: »Pred nezavarovanimi prehodi se hitrost ne zmanjšuje, ampak se vozi z redno vozno hitrostjo. Strojevodja dobi vozni red vlaka in ga mora upoštevati. On samovoljno tega ne more spreminjati. Če so organizatorji predvidevali množičen obisk, bi moral kdo od odgovornih stopiti v stik s Slovenskimi železnicami. Na odprti progi ni ustavljanja, razen če ni to vnaprej dogovorjeno zaradi pomembnih posebnih razlogov.«

Dokončna rešitev bi bila **gradnja podvozov ali nadvozov**, torej gradnja izvennivojskih križanj. To pa seveda stane ogromno denarja, ki si ga vaški zaselek ne more privoščiti. V primeru gradnje podhodov pri železniški postaji Murska Sobota je bilo drugače – za gradnjo je bila zaintersirana največja pomurska tovarna Mura. Ali je res rešitev le v ukinitvi prehodov? Vseh ne bodo mogli ukiniti, sicer pa je največ nesreč prav na križanjih magistralne ceste z železnico. Ker se ne splača imeti v smeri proti Murski Soboti več vlakov, se ne splača postavljati zapornic in graditi podvozov. Manj je vlakov, večji je promet na cesti. Manj je prometa na železnici, manj so ljudje pozorni na železniške tire! In koliko takšnih »nesmiselnih« žrtev bo potrebnih, da bo kdo začel ukrepati?

»Logika avtomobila« marsikoga zavede k mislim, da bi se vlak lahko pravočasno ustavil, saj je strojevodja videl ... Avto se resda ustavi po šestdesetih metrih, ne pa tudi vlak. To je pogojeno s fizikalnimi principi in trenjem železo na železo. Ne glede na vremenske razmere se bo vlak, ki je predhodno zavrt, zagotovo ustavil po razdalji 700 metrov, če ni zavrt, pa čez 1000 metrov. Če prihaja proti nezavarovanemu prehodu, na določeni razdalji zapiska in šele nato zagleda »situacijo«, zato se ne bo mogel ustaviti pravočasno pred prehodom. So pa tudi izjeme.

Vseeno pa smo dobili tudi spodbudno vest. Kakor nam je sporočil **Leon Kostiov, šef gradbene dejavnosti na Slovenskih železnicah**, naj bi v okviru predvidene gradnje železniške povezave z Madžarsko nadomestili vsa nivojska križanja z nadvozi; po terminskih načrtih naj bi bile proge zgrajene do 1997. leta.

»Trenutno Slovenske železnice predvidevajo posodobitev obstoječih nivojskih križanj z avtomatskimi polzapornicami in gradnjo zunajnivijskih križanj v okviru razpoložljivih sredstev,« je zapisal g. Kostiov. Odsek Ljutomer–Murska Sobota je predviden za posodobitev v okviru študije možnosti povečanja hitrosti na mreži SŽ, »kjer je prav tako predvideno ukinjanje križanj, kar je v interesu širše družbene skupnosti in Slovenskih železnic, za katere pomeni vsako nivojsko križanje motnjo v prepustnosti proge in normalnem potekanju prometa.«

BERNARDA B.PEČEK

Gasilske slovesnosti

70 let GD Bokrači

Bokrači – najmanjše naselje v krajevni skupnosti Puconci – imajo le 18 številk in 60 prebivalcev. Nekaj jih je zaposlenih, v glavnem v Murski Soboti. Le malo je mladih, pa še ti odhajajo in se redkokdaj vrnejo v domači kraj. Kljub navidezni neznatnosti pa tam živijo vzrajni in pridni ljudje. Gonilna sila so gasilci, ki so predzadnjo nedeljo praznovali 70-letnico.

Iz gasilske kronike povzemamo, da so društvo ustanovili 13. januarja 1924. leta. Ustanovitelji so bili: Janez Ambruž ter Karel in Janez Rituper. Zaradi skromnega števila članstva društvo vse do 1949. leta ni doseglo pomembnejših rezultatov, tedaj pa so ustanovili žensko desetino. Prvo motorno brizgalno Savico so bokraški gasilci kupili 1965. leta, 1967. leta so ustanovili pionirsko desetino, ki je dobila na tekmovanju v Štorah in Laškem bronasto medaljo, kar je nedvomno spodbudno za tako majhen kraj, kot so Bokrači. Leta 1978 so kupili brizgalno Ziegler, 1980. leta pa so prvič dobili gasilsko vozilo. Prvotni prostori so bili stari in neprimerni, zato so 1986. leta zgradili nove. Leto dni pozneje pa so prevzeli novo sodobno gasilsko vozilo.

Ob letošnjem jubileju so pripravili lepo slovesnost, ki so se je udeležili tudi gasilci iz sosednjih društev, bilo je več govornikov, 70-letnico pa so obogatili inštrumentalisti, recitatorji in plesalci, sicer pa učenci OŠ Puconci. Na koncu pa je bila veselica.

J. K.

Zgodilo se je…

Predzadnjo soboto se je na lokalni cesti na Turjanskem Vrhu zgodila prometna nesreča, ker je mopedistka Jožica M. skupaj skupaj s 35-letnim sopotnikom Ivanom Kariom z Murskega Vrha padla po cesti. Sopotnik, ki ni nosil čelade, naj bi se po takratnih ocenah zdravnikov le lažje poškodoval, dejansko pa so bile poškodbe hude, saj je čez dva dni v mariborski bolnišnici umrl.

*

Iz doslej nezanega vzroka je nastal požar na zapuščeni stanovanjski hiši in gospodarskem poslopju v Stanovnem pri Ormožu, last Alojza M. iz Žikerec. Zgorelo je vse ostrešje stanovanjske hiše in del strešnih plošč na gospodarskem poslopju. Škode je za 500.000 tolarjev.

*

V Drakovcih je nezanec skozi okno vlomil v stanovanjsko hišo, katere lastnika Ž. S. ni bilo doma, ter ukradel varilni aparat, motorno žago, kotno brusilko in druga orodja, tako da je škode za 800.000 tolarjev. Za storilcem poizvedujejo.

*

V Šalovcih se je zgodila prometna nesreča, v kateri se je hudo poškodoval mladoletni voznik kolesa z motorjem, ki naj bi izsiljeval prednost pred voznikom osebnega avta Aleksandrom Ž., zato je padel in se hudo poškodoval. Zdravijo ga v soboški bolnišnici.

*

V bližini Puževec je 2. oktobra ob 3. uri zjutraj voznik osebnega avta Pavel S. zaradi neprimerne hitrosti v blagem ovinku zapeljal s ceste in trčil v betonski prepust. Posledice: poškodovano vozilo in hude telesne poškodbe Pavla S. in sopotnika Branka F.

*

Pri Sv. Juriju sta čelno trčila osebna avtomobila. Do nesreče je prišlo, ko je Ronald P. v blagemm desnem ovinku zapeljal na nasprotni vozni pas, po katerem je takrat pripeljal Janez S. Med nesrečo sta bila oba voznika huje telesno poškodovana, sopotnik v Rolandovem vozilu pa je bil lažje poškodovan.

*

Jože L. iz Oseka se je s kolesom peljal po Trgu osvoboditve v Lenartu in nenadoma ga je zaneslo na levo. Tedaj pa je mimo pripeljal polpriklopnik, ki ga je vozil Jasmin Z. iz Ljubljane. Kolesar je padel proti priklopniku, zadel srednjo os, odbilo ga je v desno, potem pa je padel po vozišču. Poškodbe so bile tako hude, da je umrl.

Slovensko-madžarska meja

Družno proti ilegalcem

Po podatkih urada za varnost državne meje in tujce je v osmih mesecih letošnjega leta potovalo čez slovensko-madžarske mejne prehode 2.600.000 potnikov, kar je za 16 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Število pa bi bilo še večje, če bi vsem dovolili vstop. Vsak dan namreč zavrnejo več deset potnikov, ki ne izpolnjujejo določenih pogojev, zato ne preseneča, da mnogi tujci, zlasti Romuni, potem ilegalno preidejo mejo, vendar jih večino hitro odkrijejo, vrnejo Madžarom ali jih nastanijo v prehodnem domu v Prosenjakovcih. V osmih mesecih so odkrili 921 ilegalcev.

Načelnik slovenske mejne policije Branko Celar in poveljnik madžarske državne uprave obmejne straže Balasz Novaky sta 26. oktobra v Ljubljani podpisala tako imenovani protokol (dogovor) o boju proti terorizmu, ilegalni trgovini z mamili in organiziranem kriminalu. Gre za vzpostavitev še boljšega sodelovanja ob 102 kilometra dolgi slovensko-madžarski meji, ki poteka v Prekmurju, in so na njej štirje redni prehodi (Pince, Dolga vas, Hodoš, Martinje), vendar obstajajo možnosti za oprtje več prehodov, vsekakor pa, če bo slovenska avtomobilska cesta peljala na madžarsko stran pri Radmožancih. Sicer pa, kot je znano, občasno odpro več neuradnih prehodov, zlasti zaradi obiskov, športnega, kulturnega in kakega drugega sodelovanja obmejnega prebivalstva. Na pogovorih v Ljubljani so ugotavljali, da je sodelovanje obmejnih policistov dokaj dobro. Mnenja in stališča pa si izmenjujejo tudi na rednih letnih srečanjih trinajstih evropskih mejnih policij. Slovensko-madžarski policisti imajo tudi neposredne telefonske zveze.

Na podlagi podpisanega sporazuma bosta slovenska in madžarska stran sodelovali pri preprečevanju in odkrivanju tihotapljenja ljudi čez državno mejo, pri odkrivanju ponarejenih potovalnih dokumentov in vseh vrst vizumov; prav tako bo sodelovanje koristno pri odkrivanju ilegalne trgovine z mamili, orožjem in eksplozivi. Dogovorili so se tudi o preprečevanju tihotapljenja ukradenih avtomobilov in transportu nevarnih snovi. Državi se bosta sproti obveščali o vseh izrednih ukrepih pri mejni kontroli zaradi odkrivanja storilcev teh in drugih kaznivih dejanj.

Š. S.

Gasilsko srečanje v Ženavcih (Jennersdorfu) v Avstriji

25 let obmejnega sodelovanja

Ob visoki obletnici sodelovanja gasilcev okraja Ženavci (Jennersdorf) in Občinske gasilske zveze Murska Sobota je bila 24. oktobra v hotelu Burgenlandhof v Ženavcih slovesna akademija; še prej pa so na grobove Karla Flisarja, Ladislava Widerja, Hermana Gansterja in Johana Steurerja, ki so bili pobudniki tega obmejnega sodelovanja, položili vence.

Čeprav so bili posamezni stiki že prej, štejemo za začetek sodelovanja leto 1969, ko so ob praznovanju 100-letnice gasilskega društva Minihof–Liebau govorniki Wieder (poveljnik Gradiščanksega), Ganster (okrajni poveljnik) in Flisar (okrajni poveljnik v Murski Soboti) izrazili želje po trajnem sodelovanju ob meji. In res: ves čas je bilo sodelovanje vzorno in plodno, kar so dokazale večkratne skupne akcije gašenja na eni ali drug strani meje, sodelovali so na skupnih taktičnih vajah ter pri izmenjavi

Mimohod avstrijskih in slovenskih gasilcev na enem od tekmovanj

izkušenj o delu s posamezno opremo in pri izobraževanju. Zdaj imamo gasilci za lažji način dela in hitrejše alarmiranje alarmni načrt, ki ga vsako leto izpopolnimo in katerega izvod je deponiran na mejnem prehodu Kuzma. Ob dejanski nesreči oziroma potrebi po pomoči na kateri koli strani na mejnem prehodu ni nobene ovire, kajti gasilci lahko z vso opremo prestopijo mejo, to pa je pomembno tudi zaradi časa. Vsako leto tudi sprejemamo skupne programe dela, uskladimo datume in določimo število sodelujočih enot.

Da ima sodelovanje gasilcev velik pomen za življenje ljudi ob meji in njihovo varnost, so tokrat v svojih nagovorih poudarili deželni poveljnik Gradiščanskega inž. Manfred Seidl, predsednik deželnega sveta Gradiščanskega dr. Wolfgang Dax in župan Ženavcev Willi Thomas. O delovanju gasilcev ob meji je poročal okrajni poveljnik Heinz Raschke. S slovenske strani so navzoče nagovorili poveljnik Gasilske zveze Slovenije dip. inž. Tone Sentočnik, podpredsednik izvršnega sveta SO Murska Sobota Janko Halb in poveljnik občinske gasilske zveze Murska Sobota inž. Jože Pintarič. Na koncu pa je poveljnik gasilcev Gradiščanskega nekaterim našim gasilcem podelil priznaja. GZS in OGZ Murska Sobota pa sta priznanja izročila avstrijskim zaslužnim članom. Želja gasilcev z obeh strani meje je še plodnejše sodelovanje, za kar so vse možnosti.

Inž. Jože Pintarič

Prva državna nogometna liga

Mura : Gaj Kočevje 4:0 (1:0)

Murska Sobota – Igrišče Mure, gledalcev 1.000. Sodnik: Klinc (Ptuj). Strelci: 1:0 Poznič (42), 2:0 Topič (55), 3:0 Rous (79), 4:0 Belec (86).
Mura : Volk 7, Baranja 6, Kokol 6 (Belec 6), Cifer 6, Ilić 7, Ratkovič 7, Breznik 8, Gajser 8, Poznič 7 (Rous 7), Bakula 6, Topič 7.

HIT Gorica : Beltinci 1:0 (1:0)

Nova Gorica – Igrišče Nove Gorice, gledalcev 1800. Sodnik Novarlič (Maribor). Strelec: 1:0 Bečaj (1).
Beltinci : Irgolič 7, Godina 6, Šarkezi 6, Jengurazov 5, Jančič 6, Nejman 6 (Vorobjov 6), Kosič 6 (Osterc 7), Črnko 6, Herceg 6, Cener 6, Škaper 6.

Druga državna nogometna liga

Beltrans : Slovan 4:2 (1:1)

Veržej – Igrišče Beltransa, gledalcev 100. Sodnik: Vozlič (Kristan Vrh). Strelci: 0:1 Rakovič (4), 1:1 Brunec (26), 2:1 A. Osterc (62), 3:1 Stojko (61), 4:1 A. Osterc (75), 4:2 Rakovič (87).
Beltrans: Karba, Slana (Zrim), Modlic, Hošperl, Posavac, A. Osterc, Z. Osterc, Sreš, Brunec, B. Berendijaš (Puhar), Stojko. (NŠ)

Nafta : Rudar (T) 2:3 (0:2)

Lendava – Igrišče Nafte, gledalcev 300. Sodnik: Medved (Kotlje). Strelci: 0:1 Alič (21), 0:2 Holešek (40), 1:2 Hranilovič (50), 1:3 Holešek (54), 2:3 Hranilovič (85).
Nafta: Feher, Hozjan, Utroša, Novak, Gaševič, Drvarič, Hranilovič, Vickovič, Prekazi, Baša, Kelencl (Gabor).

Mengeš : RCS Gramatex 0:0 (0:0)

Mengeš – Igrišče Mengša, gledalcev 400. Sodnik: Grabar (Ptuj). **RCS Gramatex:** Stamenkovič, Lebar, Čizmazija, Lackovič, Mujdrica, Vörös, Ternar, Novak, Ropoša, Škafar, Zver (Starovasnik).

Tretja državna nogometna liga

Renkovci : Pobrežje 3:0 (2:0)

Renkovci – Igrišče Renkovec, gledalcev 200. Sodnik: Žitnik (Gerečja vas). Strelci: 1:0 Tompa (4), 2:0 Zadravec (26), 3:0 Tompa (60).
Renkovci: Magdič, Kocet, Koren (Zver), Štaus, Markoja, Toplak, Zadravec, B. Bojnec, Litrop (Vinčec), Tompa, S. Bojnec.

Svoboda : Bakovci 1:6 (0:4)

Brežice – Igrišče Svobode, gledalcev 100. Sodnik: Jagarinec (Maribor). Strelci: 0:1 Buzeti (5), 0:2 Sombolac (25), 0:3 Jančar (26), 0:4 Radikovič (45), 1:4 Podvinski (52), 1:5 Jančar (84), 1:6 Jančar (89).
Bakovci: Maučec, Zadravec, Erniša, Žekš, Papič, Titan, Buzeti, Kokaš, Sombolac, Jančar, Radikovič (Erjavec).

Slovenska mladinska liga

Mladi nogometaši Mure so v gosteh premagali ptujsko Dravo s 3:1. Zadetke so dali Vogrinčič, Kerec in Cipot. Mladinci Beltinec pa so na domačem igrišču izgubili z moštvom Svobode z 2:5. Gola za Beltinčane sta dosegla Močnik in Forjan.

Slovenska kadetska liga

Z zadetkom Petroviča so igralci Mure na Ptuju premagali Dravo z 1:0, kadeti Beltinec pa so bili boljši od vrstnikov Svobode z 2:1 (strelca sta bila Tratnjek in Balantič).

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 10 sodeluje Ciril Kamnik iz Murske Sobote, vneti ljubitelj nogometa. Prognoziral je takole:

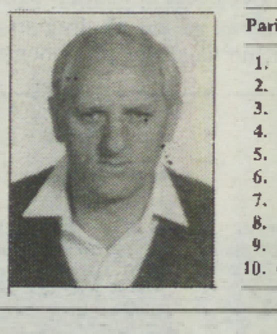

Pari		Napoved
1. BELTINCI	: Vevče Donit Filter	1
2. Primorje	: MURA	2
3. Piran	: BELTRANS	0
4. RCS GRAMATEX	: Era Šmartno	1
5. Domžale	: NAFTA	0
6. BAKOVCI	: Kovinar	1
7. Sl. Gradec	: RENKOVCI	1
8. Serdica	: Goričanka	1
9. Cankova	: Bogojina	1
10. Črenšovci	: Nedelica	1

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 10		NAP.
1. BELTINCI	: Vevče Donit Filter	
2. Primorje	: MURA	
3. Piran	: BELTRANS	
4. RCS GRAMATEX	: Era Šmartno	
5. Domžale	: NAFTA	
6. BAKOVCI	: Kovinar	
7. Sl. Gradec	: RENKOVCI	
8. Serdica	: Goričanka	
9. Cankova	: Bogojina	
10. Črenšovci	: Nedelica	

Izpolnjene lističe pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 8. oktobra 1994. Pri žrebanju bomo upoštevali 8 pravilnih napovedi.

Priimek in ime ter naslov

V športni napovedi št. 9. naši reševalci zopet niso imeli sreče, saj ni bilo lističa z 8 pravilnimi napovedmi.
Pravilna rešitev: Mura : Gaj Kočevje 1, Hit Gorica : Beltinci 1, Beltrans : Slovan 1, Nafta : Rudar (T) 2, Mengeš : RCS Gramatex 0, Renkovci : Pobrežje 1, Svoboda : Bakovci 2, Tigop : Dokležovje 0, Kema Puconci : Emal 0, Hotiza : Odranci 0.

I. SNL

Rezultati – 8. kolo

Vevče Donit	: Primorje	1:1 (1:0)
Mura	: Gaj Kočevje	4:0 (1:0)
Korotan Suvel	: SCT Olimpija	1:3 (1:1)
Istrabenz Koper	: Rudar (V)	1:2 (0:0)
Publikum	: Maribor B.	1:2 (0:2)
Železničar	: Izola	4:1 (2:1)
Živila Naklo	: Jadran	7:2 (2:1)
HIT Gorica	: Beltinci	1:0 (1:0)

SCT Olimpija	8	8	0	0	23:5	16
Maribor B.	8	6	1	1	18:8	13
Publikum	8	5	2	1	15:4	12
Železničar	8	5	1	2	20:9	11
BELTINCI	8	5	1	2	15:8	11
MURA	8	4	1	3	19:10	9
HIT Gorica	8	3	2	3	17:12	8
Korotan	8	4	0	4	16:14	8
Koper	8	3	1	4	8:13	7
Primorje	8	1	4	3	12:13	6
Živila N.	8	1	4	3	11:12	6
Rudar (V)	8	2	2	4	11:13	6
Vevče Donit	8	1	3	4	5:21	5
Izola	8	1	2	5	11:21	4
Gaj Koč.(–1)	8	1	3	4	7:22	4
Jadran	8	0	1	7	5:28	1

II. SNL

Rezultati – 8. kolo

Beltrans	: Slovan	4:2 (1:1)
Elan	: Steklar	1:1
Drava	: Domžale	1:0
Nafta	: Rudar (T)	2:3
Zagorje	: Št. pivovarna	2:1
Mengeš	: Gramatex	0:0
Šmartno	: Dravinja	1:1
Radeče	: Piran	5:3

Zagorje	8	6	2	0	13:2	14
Šmartno	8	4	3	0	14:6	11
GRAMATEX	8	3	4	1	10:6	10
Rudar (T)	8	4	2	2	10:7	10
NAFTA	8	3	4	1	9:7	10
Piran	8	4	1	3	19:12	9
Domžale	8	4	1	3	14:11	9
Drava	8	3	2	3	12:14	8
Mengeš	8	2	4	2	5:8	8
Dravinja	8	2	3	3	12:10	7
Radeče	8	3	1	4	14:13	7
Slovan	8	2	3	3	12:14	7
Št. piv.	8	2	2	4	14:13	6
Steklar	8	1	4	3	6:13	6
Beltrans	8	1	2	5	6:14	4
Elan	8	0	2	6	2:22	2

III. SNL

Rezultati 7. kolo

Sl. Gradec	: Impol	0:1 (0:0)
Renkovci	: Pobrežje	3:0 (2:0)
Kob Ford	: Žalec	2:1 (1:0)
Aluminij	: Pohorje	4:1 (2:0)
Svoboda	: Bakovci	1:6 (0:4)
Kovinar	: Šentjur	1:0 (0:0)
Dravograd	: Starše	1:0 (1:0)

Impol	7	5	2	0	16:5	12
Aluminij	7	6	0	1	19:9	12
BAKOVCI	7	5	1	1	26:5	11
Šentjur	7	5	0	2	23:8	10
Dravogr.	7	5	0	2	13:11	10
Pohorje	7	3	2	2	17:12	8
Kob Ford	7	3	1	3	12:15	7
Starše	7	2	2	3	6:6	6
Kovinar	7	2	2	3	6:9	6
RENKOVCI	7	1	3	3	7:7	5
S. Gradec	7	2	1	4	9:13	5
Pobrežje	7	2	0	5	7:29	4
Svoboda	7	0	1	6	6:22	1
Žalec	7	0	1	6	4:20	1

I. MNL MS

Rezultati – 6. kolo

Les	: Rakičan	0:1
Tigop	: Dokležovje	0:0
Remet	: Serdica	1:1
Goričanka	: Vesna	2:1
Bratonci	: Čarda	1:0
Kema	: Emal	0:0

Serdica	6	3	3	0	8:3	9
Čarda	6	3	2	1	8:2	8
Goričanka	6	3	2	1	8:5	8
Bratonci	6	2	3	1	10:9	7
Doklež.	6	2	2	2	5:6	6
Emal	6	2	2	2	4:5	6
Kema	6	1	4	1	8:10	6
Tigop	6	2	1	3	10:8	5
Les	6	1	3	2	7:8	5
Remet	6	1	3	2	7:9	5
Rakičan	6	2	1	3	4:6	5
Vesna	6	1	0	5	5:13	2

II. MNL MS

Rezultati – 6. kolo

Bogojina	: Prosenjak.	4:0
Grad	: Križevci	3:0
Šalovci	: Rotunda	0:0
Hodoš	: Tromejnik	1:2
Apače	: Tešanovci	5:1
Gančani	: Cankova	2:3

Tromejnik	6	6	0	0	25:8	12
Bogojina	6	4	2	0	18:5	10
Apače	6	3	3	0	19:9	9
Cankova	6	4	1	1	16:9	9
Rotunda	6	2	2	2	9:7	6
Tešanovci	6	3	0	3	12:12	6
Grad	6	2	1	3	15:15	5
Gančani	6	1	3	2	11:13	5
Šalovci	6	2	1	3	9:12	5
Hodoš	6	1	1	4	8:19	3
Prosenj.	6	1	0	5	4:23	2
Križevci	6	0	0	6	6:19	0

I. ONL Lendava

Rezultati – 7. kolo

Bistrica	: Panonija	1:1
Dobrovnik	: Kobilje	0:0
Mostje	: Polana	3:4
Čentiba	: Črenšovci	0:6
Nedelica	: Olimpija	2:3
Hotiza	: Odranci	2:2

Črenšovci	7	4	3	0	29:6	11
Hotiza	7	5	1	1	12:6	11
Odranci	7	4	2	1	18:6	10
Kobilje	7	3	3	1	15:11	9
Nedelica	7	3	2	2	11:7	8
Olimpija	7	3	2	2	11:10	8
Panonija	7	2	4	1	8:8	8
Dobrovnik	7	1	4	2	14:10	6
Bistrica	7	1	3	3	11:15	5
Čentiba	7	1	2	4	8:13	4
Polana	7	2	0	5	10:28	4
Mostje	7	0	0	7	7:34	0

II. ONL Lendava

Rezultati – 6. kolo

Graničar	: Opel Horser	2:6
Žitkovci	: Kapca	3:0
Nafta V.	: Dolina	3:4

Opel Horser	6	5	1	0	28:8	11
Graničar	6	3	1	2	16:20	7
Žitkovci	6	2	2	2	17:11	6
Dolina	6	2	2	2	11:18	6
Kapca	6	1	2	3	6:12	4
Nafta V.	6	1	0	5	12:21	2

I. Območna liga KMN

Rezultati – 3. kolo

Interier	: Radenska	3:0
Predanovci	: Železne dveri	0:2
Agrotim	: Križevci	2:6
Grlava	: Stročja vas	2:4

Najboljši strelec je Mladen Nemec (Križevci) z 8 zadetki.

Križevci	3	3	0	0	13:4	6
Žel. dveri	3	3	0	0	9:4	6
Stroč. vas	3	1	1	1	9:8	3
Agrotim	3	1	1	1	7:9	3
Grlava	3	1	0	2	7:8	2
Interier	3	1	0	2	5:6	2
Predanovci	3	1	0	2	4:8	2
Radenska	3	0	0	3	5:12	0

(B. H.)

Strelci I. SNL

10 golov : Škaper (Beltinci)
6 golov : Poznič (Mura)
2 gola : Breznik (Mura), Baranja (Mura), Herceg (Beltinci), Belec (Mura).
1 gol : Nejman (Beltinci), Brezič (Mura), Krančič (Mura), Kokol (Mura), Bakula (Mura), Belec (Mura), Kosič (Beltinci), Poljšak (Mura), Cener (Beltinci) Topič (Mura), Rous (Mura).

Strelci II. SNL

3 goli : Novak (RCS Gramatex).
2 gola : Kukič (RCS Gramatex), Šabjan (Nafta), Brunec (Beltrans), A. Osterc (Beltrans), Hranilovič (Nafta).

Strelci III. SNL

11 golov : Jančar (Bakovci),
8 golov : Radikovič (Bakovci),
4 goli : Tompa (Renkovci),
3 goli : Sombolac (Bakovci),
2 gola : Buzeti (Bakovci).

NOGOMETNI KOMENTAR

Beltinčani izgubljajo korak z vodilnimi

V prvi nogometni ligi so Beltinčani tokrat pokleknili že drugič. V Novi Gorici jih je z najnižjim rezultatom premagalo moštvo HIT Gorice, ki ga je pred kratkim prevzel dotedanji trener soboške Mure Miloš Šoškić. Beltinčane je že na začetku tekme zmedel avtogol Rusa Jengurazova, ki je po kotu hotel odpraviti nevarnost pred svojimi vrati. Čeprav so Beltinčani poskušali rezultat čimprej izenačiti, jim to ob obrambni taktiki gostiteljev ni uspelo. Poleg tega so Goričani budno pazili na prvega strelca I. SNL Škaperja. Tudi v drugem polčasu so Beltinčani prevladovali, zato so se gostitelji usmerili le v protinapade. Največjo priložnost je v 63. minuti zamudil Škaper, ki je z glavo poslal žogo proti vratarju Mavriču, ki je imel srečo, da je strel ustavil z nogo. Beltinčani so poskušali z več streli tudi od daleč. Da bo poraz še bolj boleč, je bil v zadnji minuti tekme izključen najučinkovitejši strelec v Sloveniji Škaper. Ta je namreč v zadnji minuti srečanja v Novi Gorici premagal domačega vratarja, vendar že po sodnikovem žvižgu, ki je pomenil konec tekme. S tem se Škaper ni mogel sprijazniti in je dobil drugi rumeni karton, ki pomeni avtomatično rdečega in prepoved nastopa na eni tekmi.

Medtem pa so nogometaši soboške Mure na domačem terenu pričakovano zmagali proti zadnjeuvrščenemu moštvu Gaja iz Kočevja. Začasni trener Miroslav Škalič prav gotovo ne more biti zadovoljen z igro Sobočanov, zlasti še v prvem polčasu, ko so zelo razočarali domače navijače. Še enkrat se je pokazalo, da Sobočani težko najdejo pravi recept za klasični »bunker« nasprotnika. Tudi hitronogi Nedeljko Topić, ki je prvič zaigral v Murinem dresu pred Sobočani, je bil dobro varovan. V drugem polčasu so gostitelji zaigrali podjetnejše in rezultat tega so bili še trije goli v mreži Kočevcev. Z vstopom Belca in Rousa, ki sta zamenjala Kokola in rahlo poškodovanega Pozniča – v dvoboju z njim se je gostujoči vratar huje poškodoval –, so se priložnosti vrstile kot na tekočem traku. Ali bo k večji učinkovitosti Mure prispeval novoangažirani Marin Kovačić, nekdanji trener splitskega Hajduka, pa bo kmalu mogoče ugotoviti.

Žal se slaba igra nogometašev Mure ponavlja že nekaj kol zapored, čeprav tega rezultati trenutno ne kažejo, saj so dali vsem trem nasprotnikom na domačem igrišču po štiri gole, edini spodrsljaj pa je bil proti Beltincem. Čeprav tokrat zaradi dveh rumenih kartonov nista mogla igrati Brezič in Poljšak, pa to ne more biti opravičilo za blede predstave Sobočanov. Ti so sicer nekoliko bolje zaigrali šele v drugem polčasu, torej jim dobre telesne pripravljenosti ne manjka.

V drugi ligi še vedno najbolje kaže turniškemu Gramatexu, ki je v tokratnem kolu iztržil točko na gostovanju v Mengšu. Nafta je klonila na domačem igrišču pred Rudarjem iz Trbovelj, medtem ko je veržejski Beltrans v prvenstvu končno prvič zmagal. Njegova žrtev je bil ljubljanski Slovan. Po slabem prvem polčasu so se Veržejci zbudili šele v drugem polčasu in s štirimi zadetki napolnili mrežo gostov. Pri tem velja omeniti dva lepa zadetka A. Osterca, ki ni v nikakršnem sorodstvu z Ostercem, ki je iz tega kluba letos prestopil k Beltinčanom.

Očitno pa so v zelo dobri formi nogometaši Bakovec, ki so v gosteh dobesedno »pregazili« Svobodo in tako na najboljši možni način napovedali svoj pohod na prvo mesto v tretjeligaški konkurenci. Svoje navijače pa so tokrat razveselili tudi nogometaši Renkovec, ki so dosegli prvo zmago, in to na domačem igrišču. Upajmo, da bodo tudi v prihodnje nadaljevali z učinkovito igro in privabljali vedno več gledalcev.

MILAN JERŠE

Pomemben življenjski jubilej znanega športnega obraza

60-letnica Ferija Maučeca

Skorajda neopazno je te dni praznoval 60-letnico naš športni urednik Feri Maučec. Rodil se je 26. septembra 1934 v Gančanih, večino življenja pa je preživel v Beltincih. Tam so se tudi začeli njegovi nogometni koraki, ki so ga kmalu privedli v Nogometni klub Mura v Murski Soboti. Svojo nogometno kariero je začel kot pionir leta 1950, nato pa se je kot talentirani mladinec prebil do članskega moštva Mure, za katerega je prvič javno nastopil leta 1952. Odtlej je šla njegova nogometna kariera strmo navzgor.

FERI MAUČEC – Kljub 60 letom je poln življenjske energije, po videzu pa mu nihče ne bi prisodil toliko let.

V skoraj 20 letih nogometne kariere pri soboškem ligašu, ki jo je uspešno sklenil leta 1969, je odigral več kot 500 nogometnih tekem in dosegel blizu 600 golov. Uveljavil se je kot odličen strelec, saj je s 191 goli še vedno kralj strelcev slovenske nogometne lige. To bo zagotovo ostal še dolgo, kajti za zdaj ni nogometaša, ki bi se mu lahko času približal. Ko je prenehal aktivno igrati nogomet, je bil trener pri več pomurskih nogometnih klubih. Pod njegovim strokovnim vodstvom se je NK Mura v letih 1967/1968 prvič uvrstil v drugo zvezno (jugoslovansko) nogometno ligo, v letih 1975/1976 pa je prvič postal pokalni prvak Slovenije.

Vsa leta je zelo uspešno delal v občinski zvezi za telesno kulturo in veliko prispeval k razvoju in kakovostni rasti športa v soboški občini in v Pomurju. Sicer pa se je Feri Maučec ves čas ukvarjal tudi s športnim novinarstvom. Temu je zvest še danes, čeprav je že v pokoju. Še vedno ga srečujemo na raznih športnih in rekreativnih prireditvah. O njih podrobneje poroča v domačem tedniku Vestniku in osrednjem slovenskem dnevniku Delu, nekdaj pa je oblikoval tudi številne športne oddaje Radia Murska Sobota. Ljubitelji športa prav gotovo z velikimi zanimanjem prebirajo njegova poročila, komentarje in intervjuje z znanimi športnimi obrazi Pomurja, ki so šport pokrajine ob Muri ponesli daleč v svet. Ukvarja pa se tudi s športno publicistiko, saj je doslej izdal že sedem obširnejših del s tega področja. To so: 65 let nogometa v Pomurju, Almanah pomurskega rokometa, Sedem desetletij Nogometnega kluba Mura, Kronološki pregled razvoja hokeja na travi v Pomurju, Ob dvajsetletnici NK Serdica, 45 let nogometa v Beltincih in 120 let kasaškega športa v Ljutomeru, tik pred izidom pa je tudi najnovejša publikacija [illegible]nine pomurskega kolesarstva.

Za svoje delo je Feri Maučec prejel številna priznanja že v nekdanji Jugoslaviji, posebno pa so mu pri srcu slovenska priznanja, med njimi Bloudkova nagrada, in najvišje soboško občinsko priznanje, ki ga je dobil pred dvema letoma. Športni urednik Vestnika Feri Maučec je znan po svoji stalni aktivnosti, saj ne more sedeti na lovorikah in uživati miru, ampak ostaja še naprej zvest športnemu novinarstvu in publicistiki. Zato želimo jubilantu Feriju Maučecu obilo zadovoljstva, osebne sreče in zdravja, hkrati tudi vrsto uspešnih strokovnih del, predvsem pa, da bi s svojim pisanjem še dolgo bogatil našo športno zakladnico.

MILAN JERŠE

Niste sami Vestnik je z vami!

Odbojka

Zanimivejše tekmovanje?

V soboto se je začelo državno odbojkarsko prvenstvo. Tokrat sta oba pomurska prvoligaša morala preložiti tekmi 1. kola, in sicer Vigros-Pomurje zaradi nastopa v evropskem pokalu, Ljutomerčani pa so tekmo z Olimpijo odigrali šele sinoči. Veliki derbi med Ljutomerom in Vigros-Pomurjem, ki bi moral biti v soboto v Ljutomeru, pa so zaradi povratne tekme Sobočanov v Španiji preložili na 2. november ob 19. uri.

Letošnji tekmovalni sistem je nekoliko spremenjen, ker želijo dvigniti kakovost in pritegniti več gledalcev, zato je 1. odbojkarska liga razdeljena na skupini 1A in 2A (po 6 klubi). O nastopanju v skupini je odločala lanska končna uvrstitev v prvenstvu. Prvi del letošnjega prvenstva bo v obeh skupinah dvokrožen. Na začetku končnice se bosta prvouvrščenima moštvoma iz 1A pridružili ekipi, ki bosta nastopili v Interligi (prej srednjeevropska super liga). Ta četverica bo prvenstvo nadaljevala v dvokrožno ligo; prvi in drugi iz tega dela bosta nato igrala za končno prvo mesto na dve dobljeni tekmi, tretji in četrti pa za končno tretje mesto.

Ostali bodo druga moštva iz 1A (3., 4., 5. in 6.) ter prvo in drugouvrščeni iz 1B odigrali dvokrožno ligo, zadnji dve ekipi pa bosta v naslednji sezoni nastopali v 1B ligi. Moštva, ki bodo po štirikrožnem delu prvenstva v 1B uvrščena od 3. do 6. mesta, bodo tudi odigrala dvokrožno ligo, vendar bodo štartala s točkami (6, 4, 2 in 0 točk) glede na uvrstitev. Zadnji dve ekipi bosta v prihodnji sezoni nastopali v drugi ligi. V obeh drugih odbojkarskih ligah pa v primerjavi z minulo sezono ni nikakršnih sprememb. Moška in ženska liga bosta še naprej enotni s po 12 moštvi, prvo in drugo pa si bosta priigrali pravico nastopa v 1B-ligi v naslednji tekmovalni sezoni.

MILAN JERŠE

Močan odpor Sobočanov

Odbojkarji Vigrosa–Pomurja iz Murske Sobote so imenitno začeli svoj pohod na mednarodnem odbojkarskem prizorišču, čeprav so v prvi tekmi 1. kroga pokala Evropske odbojkarske zveze izgubili z 0:3 proti španskemu moštvu Unicaya Almeria.

Varovanci trenerja Jurija Čopija so bili več kot dostojen nasprotnik favoriziranim Špancem. V prvem nizu so celo vodili s 13:10, toda potem so na koncu prišle do veljave večje izkušnje gostov, ki so ta niz dobili s 15:13. V drugem so Sobočani začeli še bolje in povedli s 7:3, imeli nato prednost 10:7, toda v končnici so bili znova uspešnejši gostje na čelu z Brazilcem Da Silvo in niz dobili s 15:11. V tretjem nizu pa je odpor domačih popustil. Sprva so sicer povedli s 5:3, potem pa so Španci povsem prevzeli igro v svoje roke in po pričakovanju zmagali. Še rezultat niza – 15:8.

M. JERŠE

Soboški odbojkarji so se dobro upirali favoriziranim Špancem. Foto: A. Abraham

Hokej na travi

Lek Lipovci v vodstvu

V 3. kolu 1. državne lige je Triglav iz Predanovec premagal Lipovce s 3:1 (1:0). Za Triglav sta bila strelca Fujs, 2, in Puhan, za Lipovce pa Kerman. Lek Lipovci pa je z 2:0 (1:0) premagal Pomurje. V polno sta zadela Mesarič in Maučec. Predanovci pa so gostovali v Ljubljani in izgubili s Svobodo z 0:2 (0:1).

Lek Lipovci	3 3 0 0	5:0	6
Triglav Pred.	3 2 0 1	17:2	4
Lipovci	2 1 0 1	6:5	2
Železničar MB	2 1 0 1	5:5	2
Svoboda	3 1 0 2	2:3	2
Pomurje	2 1 0 1	1:2	2
Predanovci	3 0 0 3	0:19	0

Atletika

Na tradicionalnem teku na 10 milj v Gradcu v Avstriji je nastopilo več kot 200 tekmovalcev iz štirih držav. Med nji.mi so bili tudi trije člani tekaške sekcije Radenske iz Radenec.

Najboljše med njimi se je odrezal Geza Grabar, ki je zasedel v absolutni razvrstitvi z rezultatom 52:14 tretje mesto, tretji pa je bil tudi v članski razvrstitvi. V isti kategoriji je bil Peter B. z 1:03.36 enaindvajseti, Roman Klančar pa med veterani trinajsti (1:03.12).

G. G.

II. DOL moški

Claudia shop : T. Lubnik 0:3

Sobočani so klonili proti gostom iz Škofje Loke šele po velikem boju, saj so niz izgubili z 8, 12 in 14. V soboto bodo gostovali pri drugi ekipi Salonita. **Claudia shop:** Mitja in Marko Janža, Krajcar, Lovrenčič, Čeh, Balažic, Gabor, Žalik, Fišer, Vnuk in Balažek.

II. DOL ženske

Paloma Branik Hobby : Žibrat Ljutomer 1:3 (7:15, 8:15, 15:5, 7:15), Kajuh Šoštanj : Sobota 2:3 (2:15, 15:13, 11:15, 15:9, 12:15). V naslednjem kolu bodo odbojkarice Sobote igrale doma z Rogozo, Žibart Ljutomer pa s Prulami – prav tako doma.

III. DOL vzhod – moški

Radenci : IGM Hoče 0:3, Pomurje II : Ljutomer RTC Kranjc 1:3 (15:15, 2:15, 15:8, 10:15). V prihodnjem kolu bodo Radenci gostovali v Dornbahh, Pomurje II v Šempetru, Ljutomerčani pa na Ravnah.

III. DOL vzhod – ženske

Zgornja Savinjska II : Žibrat Ljutomer II 3:0 (15:11, 15:0, 15:5)

Šport invalidov

Pomurci viceprvaki

Minuli teden je bilo v Rogaški Slatini dvodnevno tekmovanje v balinanju članov društev multiple skleroze iz Slovenije, ki se ga je udeležilo sedem ekip iz šestih podružnic. Sodelovali sta tudi ženska in moška ekipa Društva MS Pomurja iz M. Sobote. Obe pomurski ekipi sta osvojili naslov viceprvaka. Razvrstitev pri ženskah: 1. Kamniško-zasavska podružnica 4 točke, 2. Pomurska podružnica 2 točki, 3. Logaško-notranjska podružnica 0 točk itd. Rezultati pri moških: 1. Kamniško-zasavska regija 4 točke, 2. Pomurska regija 4 točke, 3. Koroško-velenjska podružnica 2 točki itd.

Filip Matko

Prva državna rokometna liga za ženske

Poraz Bakovčank z novinkami

Rokometašice Bakovec so gostovale v Izoli in proti gostiteljicam izgubile z visokim izidom 15:25 (5:8). Čeprav so bile gostiteljice boljše, pa so Bakovčanke nezadovoljne s sojenjem, saj sta jih sodnika Tauželj in Hočevar iz Dobrepolja zelo oškodovala. **Bakovci:** Kutanjek, Buzeti, Hozjan 4, Kolbl 2, Šantl 5, Gjerek, Jakšič 1, Vugrinec– Tratnjek 1, Vohar 1, Cajnko. V naslednjem kolu igrajo Bakovčanke doma z Mlinotestom iz Ajdovščine, in sicer šele v sredo, 12. oktobra, zaradi nastopa gostij v evropskem tekmovanju.

Druga državna rokometna liga za moške

Visoki zmagi Pomurke in Poleta

Rokometaši Pomurke so z visokim rezultatom 35:12 (17:4) premagali moštvo Brežic. Najuspešnejši strelci so bili Škraban 9, Bedekovič 6, Okreša in Husar 4. V pomurskem derbiju je Polet v Murski Soboti kar s 33:13 (17:7) »pregazil« Mladinca iz Murskih Črnec. Za Polet so dali največ golov Lovenjak 7, Fefer in Murgelj po 6, za Mladinca pa Kosednar 4 ter F. in M. Gregorinčič po 3. Moštvo Kroga pa je izgubilo na gostovanju pri Dolu v Hrastniku z 19:24.

Druga slovenska košarkarska liga za ženske

Zmaga Pomurk na Jesenicah

Košarkarice Pomurja so v 1. kolu v gosteh premagale Jesenice s 55:45. Najboljše strelke so bile: Zadražnikova 22, Drožinova 12, Novakova 9 in Sokolanova 8 košev. Derbi kola je tako pripadal Pomurkam, še posebno po zaslugi Zadražnikove in Drožinove, ki sta se razigrali v drugem polčasu. V naslednjem kolu igrajo Pomurke v soboto ob 16. uri v dvorani OŠ III v Murski Soboti z moštvom Maribora.

Namizni tenis

Polovičen uspeh

Začetek tekmovanja v prvi državni namiznoteniški ligi je prinesel pomurskima ekipama polovičen uspeh. Igralci Moravskih Toplic–Sobote, ki naj bi se v letošnji sezoni potegovali celo za najvišja mesta, so doma brez posebnih težav premagali Mavrico–Ilirijo iz Ljubljane, ki je nastopila brez svojega najboljšega igralca Gostiše, saj je le nerazpoloženi Benkovič izgubil dva seta. Benko in Unger nista imela težav. Radgona je v Kočevju proti Melaminu tesno izgubila, vendar je treba povedati, da so gostitelji že vodili s 4:1. V ključnem srečanju je Komac brez težav premagal Rihtariča in se mu tako oddolžil za finalni poraz na TOP-turnirju. Zmagi Fridriha in Kuzme sta bili premalo za končno zmago. V naslednjem krogu igrajo Moravske Toplice–Sobota v Zalogu z Vesno, Radgona pa doma s Kajuhom.

Rezultati: MORAVSKE TOPLICE–SOBOTA : MAVRICA–ILIRIJA 7:0 (Benko–Kreuh 2:0, Benkovič–Rebič 2:1, Unger–Belina 2:0, Benko, Benkovič–Kreuh, Polak 2:0, Benko–Rebič 2:0, Unger–Polak 2:0, Benkovič–Belina 2:1); MELAMIN–RADGONA 4:3 (Komac–Fridrih 2:0, Špelič–Rihtarič 0:2, Murn–Kuzma 2:0, Komac, Murn–Rihtarič, Fridrih 2:0, Komac–Rihtarič 2:0, Murn–Fridrih 1:2, Špelič–Kuzma 1:2).

M. U.

Kajakaštvo

Kuzmič in Horvat državna prvaka

Na 21 kilometrov dolgi progi od Dokležovja do Srednje Bistrice je bilo v nedeljo 3. državno prvenstvo v spustu (maratonu), ki ga je organiziralo Brodarsko društvo Bistrica. Med člani v K-1 je zmagal Simon Kuzmič (PRŠ Scoot Veržej) pred ..., med mladinci pa je slavil Pavel Kuzmič (Nivo Celje). Med člani v C-1 je zmagal Tomislav Crnković (Nivo Celje), med mladinci pa Boštjan Horvat (Mura Krog) s časom 1:51.05. Tudi drugo in tretje mesto sta zasedla predstavnika Mure Krog, in sicer Miran Bokan in Andrej Cipot. Hkrati je bilo tudi tekmovanje za pokal Bistrice 94 na 12-kilometrski progi od Dokležovja do Bistrice. K-1 starejši dečki: 1. Beno Sakač, 2. Dejan Miholič (oba Mura Krog). Mlajši dečki: 1. Robi Horvat, 2. Štefan Gomboc, 3. Zlatka Kreft (vsi Mura Krog). Veterani: 1. Martin Grašič (Šk. Loka). Turisti: 1. Mile Stojakovič (Čatež), 2. Stanislav Donko, 3. Boštjan Hujan (oba Bistrica). C-2 turisti: 1. Korošec–Ljubec (Ranca Ptuj), 2. Ohrerič– Žižek (Bistrica). Moštveno je zmagal Nivo Celje pred Mura Krog in Razlagom iz Čateža, Bistrica je bila šesta.

J. Graj

Športni obrazi

Danijel Vehab – državni prvak

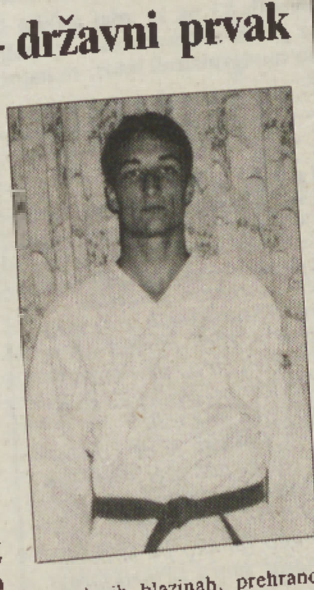

Na nedavnem državnem mladinskem prvenstvu v judu, ki je bilo v Tacnu, je Danijel Vehab, član soboškega Judo kluba, osvojil naslov državnega prvaka. Zmagal pa je tudi kot član slovenske mladinske reprezentance na mednarodnem tekmovanju v Slovenskih Konjicah.

Danijel Vehab, dijak četrtega letnika Srednje strojne in tekstilne šole v Murski Soboti, se je z judom začel načrtno ukvarjati pred desetimi leti. Za to športno zvrst sta ga navdušila oče, ki je trener, in starejši brat, ki je takrat tekmoval v pionirski konkurenci. V tem času je dosegel vrsto vidnih uspehov na raznih tekmovanjih doma in v tujini. Najbolj pa je seveda vesel zadnjih uspehov, ki jih je dosegel na državnem prvenstvu in kot član slovenske reprezentance. Ker je v odlični formi, pričakuje, da bo uspešno sodeloval tudi na evropskem in svetovnem prvenstvu. Ob našem srečanju pa ni mogel, da ne bi opozoril na razmere, v katerih vadi in tekmuje. Ker klub nima denarja, morajo vaditi na že dotrajanih blazinah, prehrano pa si na tekmovanjih mora plačevati kar sam. Prav tako si mora sam kupiti tudi tekmovalno obleko, kar za starše ni tako majhen izdatek. Zato si vedno pogosteje postavlja vprašanje, ali bo sploh lahko sodeloval na vseh pomembnejših turnirjih ter se udeležil svetovnega in evropskega prvenstva. (T. Kos)

Kegljanje

Radenska klonila v Medvodah

V drugi državni kegljaški ligi so tekmovalci Radenske na gostovanju v Medvodah izgubili z domačim Donitom 2:6. Za Radensko sta osvojila točki Kovačič, ki je podrl 925 kegljev, in Steržaj z 850 keglji.

Tesen poraz Nafte

V 2. kolu 1. mariborske lige so kegljači lendavske Nafte s 3:5 izgubili z Miklavžem in podrli le 4 keglje manj od nasprotnika. Za Nafto so zmagali Peric, 852, Žalik, 849, in Horvat, 814 podrtih kegljev.

M. Žalik

Judo

Bronasto odličje Kosu

V Mariboru je bil 13. mednarodni memorial v judu Staneta Iršiča, na katerem je sodelovalo 95 tekmovalcev iz 19 klubov Avstrije, Hrvaške in Slovenije. V članski kategoriji do 86 kilogramov se je izkazal Sobočan Zoran Kos z bronasto medaljo.

T. K.

Karate

Zmaga soboških karateistov

80 tekmovalcev iz desetih klubov Slovenije je sodelovalo na 2. pokalu Tromejnika Kuzma 94. Skupni zmagovalec je moštvo Murske Sobote, ki je prejelo prehodni pokal, tekmovalci pa so se izkazali tudi v posamičnih nastopih. V katah so zasedli prvo mesto P. Kaštrun med mlajšimi dečki, T. Mlinarič med mlajšimi deklicami, M. Zrim med starejšimi dečki, K. Vrečič med mladinci in N. Gaber med mladinkami. Druga mesta so zasedli J. Kovač (mlajše deklice), J. Štefanec (mladinci) in G. Jakovljevič (člani) ter Radgončana M. Maruško med mlajšimi dečki in M. Tuš med starejšimi deklicami. Tretja mesta pa so zasedli S. Tanacek, P. Husar in M. Pjevič (Muraken).

V borbah pa sta bili le dve kategoriji, in sicer je pri mladincih zmagal J. Štefanec, M. Klemenčič je bil tretji, med člani pa je bil M. Pjevič (Muraken) drugi, S. Temlin (MS) pa tretji.

Taekwondo

Mnogoboj na Nizozemskem

Medklubskega tekmovanja v mnogoboju, ki je bilo na Nizozemskem, so se udeležili tudi štirje tekmovalci taekwondo kluba Meteor iz Črenšovec. Rok Horvat in Hinko Vrabec pri pionirjih, Roland Kolenko pri mladincih in Gorazd Horvat pri članih so se preizkusili v treh disciplinah: tehniki, testu moči in borbah. Kljub slabim razmeram za treniranje so se izkazali kot dobri tekmovalci.

H. G.

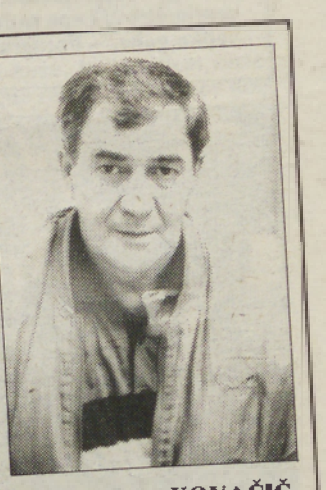

MARIN KOVAČIČ PRI NK MURA – Na ponedeljkovi seji upravnega odbora soboškega prvoligaša so se po odhodu Miloša Šoškića odločili za novega vodjo strokovnega štaba. To je postal nekdanji nogometaš in trener splitskega Hajduka, reprezentance Malezije in klubov v Avstriji, 51-letni Marin Kovačić iz Splita. Njegov pomočnik bo Miroslav Škalič. MJ, foto: N. JUHNOV

RAZPORED TEKEM – I. DNTL

I. kolo – 1. 10. 94
Novotehna : Preserje
Melamin : RADGONA
Kajuh–Slovan : Vesna
MT–SOBOTA : M. Ilirija
Olimpija : TAM G.V.

II. kolo – 12. 10. 94
Preserje : TAM G.V.
M. Ilirija : Olimpija
Vesna : MT–SOBOTA
RADGONA : Kajuh Slovan
Novotehna : Melamin

III. kolo – 15. 10. 94
Melamin : Presereje
Kajuh–Slovan : Novotehna
MT–SOBOTA : RADGONA
Olimpija : Vesna
TAM G.V. : M. Ilirija

IV. kolo – 12. 11. 94
Preserje : M. Ilirija
Vesna : TAM G. V.
RADGONA : Olimpija
Novotehna : MT–SOBOTA
Melamin : Kajuh Slovan

V. kolo – 16. 11. 94
Kajuh Slovan : Preserje
MT–SOBOTA : Melamin
Olimpija : Novotehna
TAM G.V. : RADGONA
M. Ilirija : Vesna

VI. kolo – 19. 11. 94
Preserje : Vesna
RADGONA : M. Ilirija
Novotehna : TAM G.V.
Melamin : Olimpija
Kajuh–Slovan : MT–SOBOTA

VII. kolo – 26. 11. 94
MT–SOBOTA : Preserje
Olimpija : Kajuh–Slovan
TAM G.V. : Melamin
M. Ilirija : Novotehna
Vesna : RADGONA

VIII. kolo – 3. 12. 94
Preserje : RADGONA
Novotehna : Vesna
Kajuh–Slovan : TAM G.V.
MT–SOBOTA : Olimpija
Melamin : M. Ilirija

IX. kolo – 10. 12. 94
Olimpija : Preserje
TAM G. V. : MT–SOBOTA
M. Ilirija : Kajuh–Slovan
Vesna : Melamin
RADGONA : Novotehna

Akcij ne manjka

Soboško društvo upokojencev se lahko pohvali z dejavnostjo svojih komisij. Tako so se člani komisija za socialna in stanovanjska vprašanja, ki jo vodi Marija Horvat, letos lotili obsežne in zahtevne naloge pri pripravi ankete o socialnem položaju upokojencev, starih nad 70 let. Pri tem so angažirali tudi patronažno službo, Rdeči križ, Center za socialno delo in druge, ki so jim dali na voljo ustrezne podatke. Zdaj jih čaka še strokovna obdelava ankete.

Komisija za kulturo, ki jo je nedavno prevzel **Jože Vild,** je v zimskem času pripravila tečaj nemščine in sodelovala pri pripravi oddaje Prizma optimizma ter drugih akcijah. Komisijo nameravajo okrepiti z novimi člani in vodji posameznih sekcij. V prihodnje razmišljajo o ustanovitvi likovne, folklorne in plesne skupine pa tudi šahovske in glasbene sekcije. Upokojenski pevski zbor naj bi okrepili z novimi člani, še naprej pa bodo krepili kulturno sodelovanje z zamejskimi Slovenci v Porabju.

Tudi komisija za šport in rekreacijo, predsednik je **Janez Pugelj,** se lahko pohvali z vrsto uspešnih akcij. Upokojenci so bili dejavni zlasti v kolesarski sekciji, pri plavanju in telovadbi, balinanju in ribištvu, upokojenke pa tudi pri ruskem kegljišču. V prihodnje nameravajo balinarji organizirati srečanje z vrstniki iz Lendave, Ormoža in Bakovec, ribiči se bodo udeležili raznih tekmovanj, kolesarji bodo vrnili obisk tišinskim upokojencem, telovadbo pa naj bi razdelili na dva dela, in sicer na fizioterapevtske vaje in gimnastiko. V začetku novembra bodo organizirali še plavanje v bazenu, obstajajo pa tudi možnosti za ustanovitev planinske sekcije.

Številnih izletov in letovanj, ki jih je organizirala komisija pod vodstvom **Viljema Čerpnjaka,** se je udeležilo okrog 2600 upokojencev. Imeli so 20 izletov in letovali na morju v upokojenskem domu v Izoli. Letos načrtujejo še tri izlete, in sicer na graški velesejem, na Gorenjsko in v Porabje.

MILAN JERŠE

LENDAVA – Kmalu naj bi začeli obnavljati prostore varstveno-delovnega centra, ki je v Mlinski ulici v Lendavi. Dela bodo opravljali postopoma, povsem končali pa jih bodo v prvi polovici prihodnjega leta. (G. G.)

BAKOVCI – Člani ribiške družine Murska Sobota, enota Bakovci so ob pomoči ministrstva za okolje in prostor, ribiške zveze in soboške občine pred kratkim revitalizirali 1.460 metrov dolgo Lukačevo strugo ob reki Muri pri Bakovcih. Vrednost ponovne oživitve rečne struge, ki je namenjena izključno drstenju rib, je 6.000.000 tolarjev. (G. G.)

NEGOVA – Negovsko društvo upokojencev šteje 270 članov, ki so dokaj delovni, saj prav zdaj v starem gasilskem domu urejajo društvene prostore. Posebna skrb društva so obiski starih in onemoglih ljudi.

GORNJA RADGONA – Podjetje Radgonske gorice je dalo obnoviti nekdanje železniško skladišče v Ciril-Metodovi ulici, v čigar kleteh je zdaj zorilnica radgonske penine, v zgornjih prostorih pa skladišče ambalaže. Naložba je stala 7.000.000 tolarjev. (L. Kr.)

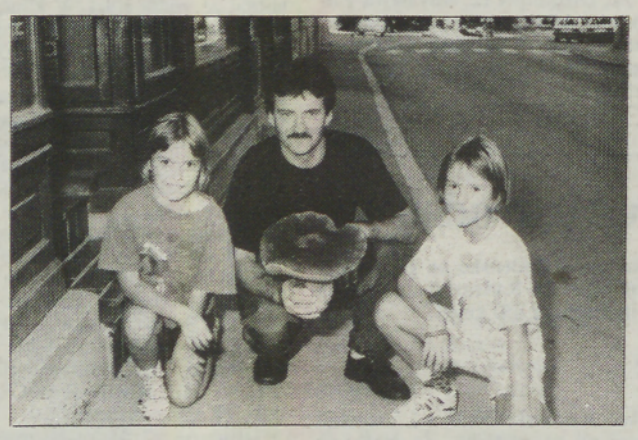

GOBE – V ljutomerskih gozdovih so gobarili Branko Mulec in njegova hčerka Mirjana ter njena prijateljica in soseda Nataša. Pohod je bil koristen, saj so našli jurčka, težkega 1,4 kilograma, njegov klobuk pa je imel premer 28 centimetrov. Lepa trofeja, ki kaže, da tudi v Prlekiji rastejo velike gobe. – Fotografija: M. Tivadar

CAR – Na nedavnem ribiškem tekmovanju so Antona Serca iz Satahovec v ribiški družini Tišina izbrali za carja za 1994. leto. To pa ne kar tako, ampak zavoljo zaslug, ki jih ima za razvoj ribolovnega športa, 30-letnega članstva v ribiški družini in seveda zavoljo trofej. Nazadnje je ujel skoraj 20-kilogramskega krapa. Naj živi car, ki so mu nadeli zlato krono in ga oblekli v rdeče oblačilo! – Fotografija: F. Kuhar

LUKOVICA – Minulo soboto so bili člani društva multiple skleroze iz Murske Sobote na srečanju članov sorodnih društev v Lukovici pri Domžalah. Imeli so športno srečanje v balinanju, ogledali pa so si tudi Brdo pri Lukovici, kraj, kjer se je rodil, živel in pisateljeval, bil pa tudi graščak, slovenski pisatelj Janko Kersnik. Rezultati tekmovanja v balinanju: 1. Lukovica – ženske, 2. Murska Sobota – moški, 3. Vrhnika – ženske, 4. Murska Sobota – ženske in 5. Lukovica – moški.

Krajevna skupnost Šalovci

Črni trak v Dolencih

Predsednika krajevne skupnosti Šalovci Emila Šeböka sem zmotil za pisalno mizo v kmetijski zadrugi. Ker je imel veliko kupcev, kar gre seveda pohvaliti, ga nisem vznemirjal z množico vprašanj, ampak le z enim – klasičnim: »Kaj imate novega?«

»V Šalovcih smo zgradili pokopališko vežico, ki jo bomo dali blagosloviti pred dnevom mrtvih. Do zdaj smo zbrali 50 novih naročnikov za telefon, ki pa bi jih bilo še več, če bi bila nižja naročnina za priključek. Zdaj je 190.000 tolarjev. V vasi imamo urejen odvoz smeti in odpadkov, napredovali pa smo tudi z gradnjo cest. Tako smo že dali asfaltirati 800 metrov dolg odsek v zaselek Serovec, radi pa bi posodobili še 700 metrov dolgo cesto v zaselek Kutoš. V krajevni skupnosti priskrbimo 70 odstotkov denarja predračunske vrednosti, 30 odstotkov pa primakne občinski proračun,« je v prvem hipu skorajda zdrdral predsednik. To me seveda ni presenetilo, saj slutim, da ima vsega tega »polno glavo«. Pozneje je omenil še veliko naložbo, ki poteka v Dolencih, saj bodo z asfaltom prevlekli kar 2.300 metrov vaških cest.

Dokaz, da gre v Dolencih zares, je Bajarin breg, kjer so ob novinarskem obisku asfalt že položili, do konca prejšnjega tedna so asfaltirali odsek v Malih Dolencih, v tem tednu pa asfalt polagajo v Filtinih grabah, na cestah, ki vodita do dveh pokopališč ...

– »Koliko pa bo stala posodobitev vseh teh cest in kako ste zbrali denar?« sem povprašal vaškega predsednika Karla Bediča.

»Dolenci so raztegnjena vas. Vseh gospodinjstev je 120. Obvezali smo se, da bo vsaka hiša prispevala 2.000 šilingov v tolarski protivrednosti, razliko do 70-odstotnega deleža predračunske vrednosti pa bomo skušali pokriti z denarjem, ki ga zbiramo s krajevnim samoprispevkom.«

V dolenskem zaselku Bajranin breg se kot kača vije črni asfaltni trak. Če bo vreme ugodno, bo soboško cestno podjetje v tem tednu asfaltiralo še zadnjega od 2.300 metrov asfalta.

Mimo tele lepe stare hišice v Dolencih 83 pa za zdaj asfalta še ne bo. Domačijica ima smolo, ker je ob občinski cesti, ki pelje k državni meji. Obljuba, da jo bodo modernizirali letos, se najbrž ne bo izpolnila. – Fotografiji: Š. S.

– Ste z asfaltiranjem pohiteli tudi zato, da bi tako imeli več možnosti za odprtje mejnega prehoda z Madžarsko?

»Cesta, ki pelje do prehoda, ki naj bi se imenoval Dolenci-Budinci = Andovci (Madžarska), je občinska. Prejšnji predsednik soboškega izvršnega sveta nam je obljubil, da jo bodo asfaltirali v letu 1994, vendar se to izteka, o asfaltu na tem odseku pa še ni ne duha ne sluha. Mi, krajani, smo tudi za to (občinsko) cesto svoj delež že dali,« je v nadaljevanju povedal Karel Bedič.

Črni trak je znak žalosti. Pa ne vselej! V Dolencih je črni trak (asfalt) znak veselja. Poslej, ko na cestah ne bo blata oziroma prahu, bo življenje v tamkajšnjih dolinah, pobočjih in na vzpetinah človeka dostojnejše. Sicer pa so si ljudje pomagali sami, pomagala pa je tudi občina.

Š. SOBOČAN

Prlêški füčkêc

*Hónga páj – zaj tê jê, ka pač jê. **Prlêki** so pôbrali grôzdjê no sprešali, čiglih zlo zacájta. Či pa so toti ftiči pa gniloba htelî fsê dôj vničiti, takak êni prlêški direktorî podjetja...*

*Hógna páj – zaj pa tê že mošt vrê. F **Starošincih** so že mêli ôvi den v gostilnî Safran krêsovôjê – êden dündek sê jê zmótja pa jê vênda misla, ka jê že vüzem ali pa prvî majnik, pa jê vnôči v gostilnî zakura. Gostilničar no gasilci pa so nê mêli nič posluha za krêsovjê, pa so ogên pogôsilî.*

*Hónga páj – na **Hêcêgófščakî** no **Polícah** jê nê gorelo, pač pa jê na drûgo štôt kunêc mira. No, že tudî prêt je nê bilo najbôjšê, ka so okôlî prdêlî pa smrdêlî motorî pa autî. Zaj pa je pjê šê hujšê. Zaj dê jin tê cinglalo no zvonilo pod vüha pêtnoštírdêset nôvih têlêfónof. Za toto rabûko pa jê môga fsôkî naročník plôčatî 190.000 tolarôf samo za **priključek** – falêšî bi bîja **sklüček** kak priklüček. Pa šê vêkši mir bi bîja f hišt.*

*Hónga, páj – fčôsik so **Prlêkî sêjalî konóplô** pa so jo trljê tê trlê v lênišnici, potlî tê prêljê prêlê no sukalê nitî, na statvah pa so delali ž jê blago za ancuge pa rühê... Zaj jê svêt po Prlêkiji že bôlê modêrên pa tüdi Prlêkî uvôžajo fsêga bôga milega pa nêmilêga. Tak so tê uvozilî tüdi **indijsko konóplo.** Na vêko jo sejajo po skritih prlêških jîvah, ka najč fsê nê najdêjo. Jas sên še gnês vîda dvê jîvî, puni konóplê. Ja, nó, zôtoma so sê spótilî, ka jê **zôdna lênišnca v Krolofcih** fküper zlêzila, tê pa so vênda nê vêdlî, ka tê naj narêdîjo s konóplôj. Ena vêka jîva konóplê jê bîla pri Murî med **Radincami** no **Hrastjon Móta.** Blüzik tôžn sadîk. Tê pa so sê kriminalnî policaji ponudilî, ka konóplo zapstüj pôžjêjo. Lêhko si ž jê narêdîjo nôvê konóplinê uniformê.*

*Hónga páj – marproški škof jê dôba od samêga pôpêža bülo. Ja, pa ga jê popêž nê tresna na okó. Nê bojte sê, tota büla jê tüdi nê nalêzlîva. Tó jê tôkî cêglc, s kerin zaj tê lêhko storêga hrvačkêga župnika Slavičêka nêkan pošlêjo z **Razkrižja** pa ga za fsê večnê cajtê **odrólajo** pa gor prirólajo novega župnika, Marjana **Rolo.** Slovenca. Samo Slavičêk šê nečê krês nóč odîtî. Šê cêli oktober dê pre osrêčiva župnika Rolo, kerî dê môga bitî ž jin fküper f farovžî – pa dê jêmi prê tüdi prêdá na prêskušjo štámpêt, f kêrên sê jê duga lêta krêpêlîja Slavičêk ftičêk; nê ali samo fâro. Najbojšê bi bilo, ka župnik Rola vzêmê **Slavičêka za küharco.***

*Prêt so v **Radgünî** dêca namêsto sêmafórof risalî srčêkê po trotoôrih – gdâ jê grôtalo srcê rdečo, tê si sê môga fstaviti. Zaj pa so zrihtali **Radgünčanî sêmafórê** – srčêkî pa mülo posêjo. Zotoma pa môjo dêca obêšênê vüre, kerê jih kôžêjo prométne znôkê. Gôr póta grôdî pa êni sadîjo lîpê, drügî pa jih vnočî vničôvlêjo; tó so prê anti-Prlêkî; vničôvlêjo slovênskî simbol. Narüžitî jih jê treba z ênoj vêkoj rôžênicoj! Bók, Prlêkî!*

MIROS

Društvo invalidov Murska Sobota

Posebno priznanje

Društvo invalidov Murska Sobota, ki je bilo ustanovljeno 5. februarja 1976, ima danes približno 1400 članov iz vse soboške občine. Od leta 1991, ko je predsednik postal Karel Šoštarec, podpredsednik pa Štefan Sedonja, se lahko pohvalijo s pestro dejavnostjo. Ob skrbi za svoje invalide prve kategorije, predvsem takrat, ko je šlo za socialno pomoč – na občini imajo svojo pisarno –, so ves čas namenjali posebno pozornost tudi društvenim srečanjem in izletom, s katerimi so uspeli vedno pritegniti številne člane. Prav letos pa so prejeli tudi posebno priznanje Zveze invalidov Slovenije, s čimer se uvrščajo med pet najboljših društev v državi. Za dolgoletno požrtvovalno delo pa je Štefan Sedonja prejel srebrno odličje Zveze invalidov Slovenije.

Vse to jih spodbuja k organiziranju raznih akcij. Tako so nedavno pripravili nadvse uspelo srečanje 92 invalidov v Puconcih, kjer jim je vodstvo tamkajšnje osnovne šole zagotovilo prisrčen kulturni program njihovih učencev. Še prej pa so imeli društvena srečanja v Dokležovju, Krajni in Gederovcih, Kriščih in Križevcih, izlete pa na Češko, v Italijo in Madžarsko. Načrtujejo še izlet v Lenti in druge bližnje kraje na Madžarskem, s čimer bi letošnji program prireditev v celoti izpolnili. Že zdaj pa se pripravljajo na večjo občinsko proslavo s podelitvijo priznanj zaslužnim članom soboškega društva invalidov.

M. JERŠE

ODRANCI – Na strehi odranske cerkve Svete trojice nadaljujejo z obnovitvenimi deli, ki so jih začeli lani. Tokrat delavci ptujskega podjetja Horst preoblačijo z bakreno pločevino kroglo na zvoniku. Denar za ureditev (700.000 tolarjev) so zbrali župljani. (J. Ž.)

MURSKA SOBOTA – Do konca leta naj bi v pomurskem središču asfaltirali več pločnikov. Skupna predračunska vrednost je 4,4 milijona tolarjev. Poleg pločnika v Lendavski ulici od bloka št. 10 do križišča s Cvetkovo ulico bodo letos uredili še pločnike v Cankarjevi od druge osemletke do gasilskega doma, v Kopitarjevi in od blokov v Mojstrski do križišča s Slomškovo. Prav tako bodo preplastili del ulice Stefana Kovača od Mojstrske do Doma tehnike. Investitor vseh teh del so mestne krajevne skupnosti ob finančni pomoči občine, izvajalec pa je cestno podjetje Murska Sobota. MJ

TIŠINA – Zelo dejavno društvo upokojencev je nedavno organiziralo prvo meddruštveno srečanje kolesarjev. Sodelovalo je 33 kolesarjev iz štirih upokojenskih društev, in sicer iz Murske Sobote, Kroga, Radenec in Tišine, ki so ob lepem vremenu prevozili 25 kilometrov dolgo progo. Uspešno akcijo so zaključili pri ribiškem domu v Gradišču. MJ

Krajevna skupnost Zenkovci

Tolar na tolar za vežico...

Referendum o uvedbi krajevnega samoprispevka v Zenkovcih je uspel, zato bodo krajani do 31. julija 1999. leta plačevali samoprispevek, da bi tako v kraju z združenimi močmi zgradili pokopališko vežico, uredili oziroma asfaltirali še preostale vaške ceste, vzdrževali tiste poti, ki ostajajo še naprej makadamske, ter zbrali denar za primarno »občinsko« vodovodno omrežje.

Predračunska vrednost naložb, ki jih bodo sami financirali, znaša 6.000.000 tolarjev. In prav toliko nameravajo zbrati z 2-odstotnim samoprispevkom od osebnih dohodkov, 10-odstotnim prispevkom od katastrskega dohodka, 3-odstotnim prispevkom obrtnikov od zavarovalne osnove, zdomci pa bodo dali 2 odstotka od povprečnih osebnih dohodkov v Sloveniji. Vrstni red naložb bo dolžal svet krajevne skupnosti, ki bo tudi bdel nad racionalnim trošenjem denarja.

S. S.

TRIGLAV – Negovski humorist in muzikant Franc Šeligo, ki na prireditvah nastopa z vzdevkom Trezika, saj je oblečen v ženske obleke, se je povzpel na Triglav! Zatrjuje, da ga ni bilo strah višine, ampak se boji visokih cen v trgovinah. Dokaz, da je bil(a) Franc-Trezika na najvišjem slovenskem vrhu, je fotografija pred Aljaževim stolpom. (L. Kr.)

Utrinek iz Budinec

Marijin studenec

»Kar korajžno naprej,« je dejala ženska, ko sem v strahu prihajal od ceste po pobočju do domačije Marije Lainšček. »Ne grize,« je dodala. Oba sva imela v mislih seveda njenega psa, ki mi je prihajal naproti. Še preden me je opogumila, da ne bo nič hudega, sem iz preventive obstal. Kaj pa, če bi me »slekel«?

Povedal sem ji, da me zanima studenec. Izkazalo se je, da je imela že veliko radovednih obiskovalcev, nazadnje šolarje.

»Globok je 26 metrov. Leta 1959 sta ga izkopala Janez Fujs iz Dolenec in Karel Horvat iz Malih Šalovec. Kaže, da sta naletela na dobro žilo, saj je v njem vode zmanjkalo le enkrat – 1991. leta. Že nekaj let vode ne zajemamo več z vedrom, ampak jo črpamo po ceveh, ker imamo ,hidrofor'. Kljub temu pa je vse nared tudi za ročno zajemanje, če bi se na primer električna črpalka pokvarila.«

Ljudje, ki živimo na Ravenskem, kjer je treba kopati le meter in že priteče voda (kakšne kakovosti, to pa je že druga pesem), nismo občutili pomanjkanja. Hudo pa je na pobočjih in še huje na hribih. Lainščekovi, na primer, so vse dotlej, dokler niso dali izkopati in zabetonirati lastnega studenca, vodo nosili iz »vretine«, ki je nekaj sto metrov proč od hiše. Še sreča, da so imeli pametne krave, pa jim tako vode ni bilo treba nositi ali celo voziti v hlev na vzpetini, kajti kar spustiti jih je bilo treba iz hleva in so se same zapodile odžejat. Pa tudi same so se vrnile.

Marijo sem pohvalil, ker skrbi za studenec in ker goji lepe okenske rože.

»Lahko slikate studenec in rože, le pročelja hiše nikar, saj sami vidite, da bi ga bilo treba obnoviti. Toda to bo nekoliko težje, odkar mi je umrl mož, živim namreč sama. Dvoje otrok sva imela. Eden si je ustvaril družino v Velenju, drugi pa v Šalovcih. Sinova me rada obiščeta, enako tudi vnuki; zlasti pogosto pridejo, ker so blizu, šalovski.«

STUDENEC – Dokler si Lainščakovi niso omislili električne črpalke vode, so vodo v globini 26 metrov zajemali z vedrom. Ta je »za rezervo« na kraju samem tudi zdaj. – Fotografija: Š. S.

Tako je dejala Marija in v očeh se ji je zasvetila iskrica upanja, da na tem budimskem pobočju 4-hektarska kmetija ne bo propadla. Je pa tudi res, da divjad neusmiljeno uničuje poljščine in še kaj. Ljudje hočejo svoje pridelke obvarovati, zato postavljajo žične ograje. Marijina domačija ni ograjena, pa je dobrodošel sosed, neznani popotnik, vsakteri, ki hoče pokramljati ali v vročih dneh popiti kozarec vode. Marijin vodnjak je usahnil le enkrat!

Š. SOBOČAN

Naše srečanje

Viničarkinih 90 let

Marija Kocbek iz Kunove je bila 25. septembra letos stara 90 let. Rodila se je v viničarski družini na Brezju pri Vidmu ob Ščavnici. Ko ji je bilo 18 let, se je poročila s 4 leta starejšim viničarskim sinom Mihaelom, ki je služil kot hlapec. Gospodar mu je dal po poroki stanovanje v »vajncareji« na Grabonoškem vrhu. Rodila je 12 otrok. Od 1941. do sredine 1945. leta je bila ta viničarska družina internirana v Srbijo. Hiša zadnjega gospodarja je postala njihova 1953. leta po odpravi viničarskih odnosov. Zdaj pa Marija živi pri svoji hčerki Mariji.

Marija, kot je sama povedala, nikoli ni delala za denar. Plačilno sredstvo od gospodarja za delovni dan oziroma za domače »tavrh« je bilo mleko, s katerim je viničar na koncu leta poplačal svoje bivanje v hiši (100 plehov). Bilo pa je hudo, kajti otroci so se tako vrstili, pojevali drug za drugim. Še sreča, da so imeli kravo, ki je dajala mleko. Ker okrog hiše ni bilo paše, jo je vodila čez vinogradniška pobočja štiri kilometre daleč!

Marija je zdaj upokojenka. Dočakala se je visoke starosti, zato so ji ob obletnici prišli čestitat predstavniki upokojenskega društva. Prav gotovo so se je spomnili tudi otroci, zdaj zreli možje in ženske, od katerih jih živi le še 7.

L. Kramberger

MURSKA SOBOTA – Ob križišču Lendavske in ... ulice nastaja nov poslovno-stanovanjski objekt, ki ga gradi SGP Pomgrad, investitor je SKB – Investicijsko podjetje iz Ljubljane, projekti pa so zaupani soboškemu Projektivnemu biroju. Vrednost naložbe, ki naj bi bila končana do marca, je blizu 4 milijone SIT. V stavbi, kjer bo 1900 kvadratnih metrov prodajnih površin, ... poslovnih prostorov, četrto nadstropje in mansardo pa so rezervirali za stanovanja. V pritličju bo poleg lokalov, ... Pisarne Lota in mini ... Mlinopeka še zavarovalnica Slovenica. MJ

SOVJAK – V Sovjaku pri Vidmu ob Ščavnici imajo že nekaj let klub Sova, v katerega so včlanjeni imetniki radijskih CB-postaj, vodi pa ga ... Kegelj, ki je zanj tudi odstopila del svojih stanovanjskih prostorov. Vzpostavljanje ... zvez preko CB-postaj je za mnoge zdaj le konjiček za prosti čas, prej, ko še ni bilo toliko telefonov, pa so bile take zveze zelo dobrodošle, na primer za klic v sili. (L. Kr.)

GRABŠINSKI BREG – V tej vasi, ki spada v krajevno skupnost Juršinci, se je gasilcem uresničila dolgoletna želja. Pred kratkim so namreč lahko kupiti avtocisterno TAM 190. Na priložnostni slovesnosti so se zahvalili vsem, ki so pomagali, prav tako pa so izrekli priznanja dolgoletnim gasilcem. (Š. S.)

Naše srečanje

»Preša« – spomin na očeta

Nisem bil edini, ki sem postal pozoren na staro leseno stiskalnico ali »prešo«, ki stoji na varnem mestu pod vrtno uto na Stari Cesti. Rozalija Kranjc mi je namreč povedala, da tako, kot sem storil jaz, ki sem se ustavil, poklepetal in poslikal, narede mnogi, ki jih vodi pot skozi ta kraj.

Stiskalnico je naredil Rozalijin oče Peter Jagrinec. Katerega leta je to bilo, se natančno ni mogla spomniti, domnevala pa je, da v njegovih mlajših letih, denimo tam okrog 1930. leta. Vrsto let so Jagrinčevi s to leseno stiskalnico stiskali grozdje iz vinograda, ki je bil tik za domačijo, zdaj pa je stiskalnica le za okras dvorišča in predvsem spomin na pokojna očeta in mater, ki sta imela šest otrok, zdaj pa živijo le še štirje. Trije »fantje« (Franček, Edi in Drago) so v Kanadi. Rozalija pa je nekako razdvojena med Slovenijo in Kanado. Tudi sama je 13 let živela v tej severnoameriški državi, pred desetimi leti pa se je vrnila, da bi domačijo na Stari Cesti znova postavila »na noge«. Po smrti staršev je namreč propadala. Zdaj je seveda drugače: hišica ob gasilskem domu in vaškem križišču – stičišču cest Stare Ceste in Mekotnjaka – je lepo obnovljena, zanemarila pa tudi ni očetove »preše«. Zanjo je pravzaprav poskrbel vaški »cimermajster« Vrnjakov Pepček, ki je nad njo zgradil nadstrešek. Pred prešo se je našel prostor za klop, na kateri je v vročih poletnih dneh lepo posedeti, saj je v senci.

Rozalija Krajnc se je vrnila iz Kanade, da bi poskrbela za »domovino«. Ustrezno skrb je namenila tudi očetovi stiskalnici, ki je zdaj sicer ne uporablja več za stiskanje grozdja, ampak le za okras domačije in prostor, kjer je prijetno posedeti. – Fotografija: Š. S.

Zdaj, ko je Rozalija lepo poskrbela za »domovino«, kakor pravi svoji domačiji, ji seveda ne bomo zamerili, ker vsako leto nekaj mesecev preživi tudi v Kanadi. Tam ima sina, ki mu je hvaležna, da jo je iz Avstrije, kamor se je v sedemdesetih letih zatekla, »spravil« čez lužo. Povedala je, da je v Kanadi lepo. Glede na to, da se je vrnila za stalno (obiski so nekaj drugega), dokazuje, da ni lepšega kot rojstni kraj.

Š. SOBOČAN

Marija Smodiš iz Črenšovec

Ljubiteljica rož

Iz našega stanovanja v bloku je prekrasen razgled na sosedovo domačijo, saj ima vse polno različnih rož. Zanje pa predvsem skrbi zdaj že 82-letna vdova Marija Smodiš, velika ljubiteljica življenja in lepih cvetlic.

Marija je imela že v mladosti pridne roke, mehko dušo in plemenito srce. Zdaj, ko je v letih, povrh pa je zbolela na hrbtenici, malo težje skrbi za svoje rože, pa vendar se jim posveča z vsem svojim žarom. Še več: rada jih da tudi drugim, pa tako krase tudi naše stanovanje in širijo prijeten vonj. Tudi nam se srce razveselili, ko pogledamo to pestrost barv. Razveseljivo, da se nad rožami navdušujejo tudi Marijini domači.

L. NEDELJKOVIĆ

Čepinci

Kdaj boljša cesta?

Iz Čepinec sem zavil na bližnjico, ki pelje v Lucovo in dalje proti Petrovcem. Že po nekaj metrih vožnje sem skorajda preklel, saj je podvozje avtomobila zadelo ob cesto. Še večjo nevšečnost je imel voznik traktorja Alojz Barbarič iz Čepinec, ki mi je pripeljal naproti; da bi se izognil, je zavil nekoliko bolj na cestno bankino in kolesa so zapeljala v jarek. Pa ne v tistega, ki ga je svojčas izkopal cestar, ampak v jarek, ki ga je zaradi ne dovolj utrjene in sploh urejene ceste po pobočju naredilo neurje. Odtekajoča voda je pač odnašala vse, kar se ji ni dovolj močno upiralo.

»Ta cesta je bližnjica za Čepinčane, Markovčane in druge, kadar imamo opravke v Gornjih Petrovcih. Po njej se vozimo seveda tudi na naša polja, uporabljajo pa jo še poklicni vozniki motornih vozil, na primer tisti, ki razvažajo blago po trgovinah. Voznik, ki pripelje v Petrovce, mora pa še iti v Čepince, Markovce ..., ne bo šel nazaj na regionalno cesto Hodoš-Murska Sobota, saj je pot po tisti trasi veliko daljša, ampak se bo ,spustil' po tej naši, pravzaprav občinski cesti, četudi je je še 2,3 kilometra neasfaltirane. Nam, domačinom, pa je tudi najbližja pot v Mursko Soboto, saj tako prevozimo 25 kilometrov, če bi pa šli v Šalovce na magistralno cesto, bi prevozili 33 kilometrov.«

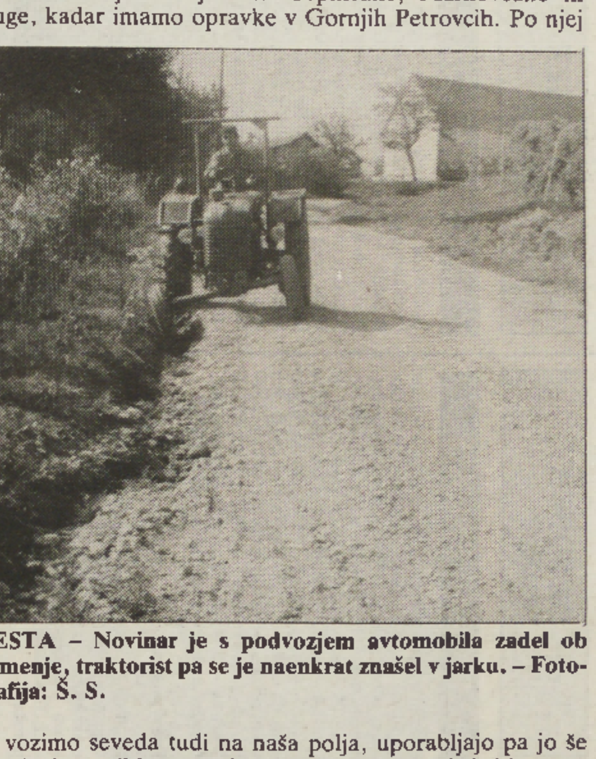
CESTA – Novinar je s podvozjem avtomobila zadel ob kamenje, traktorist pa se je naenkrat znašel v jarku. – Fotografija: Š. S.

Alojz Barbarič me je prepričal o nujno potrebni posodobitvi omenjene ceste. Pozneje sem zvedel, da »je v programu« kot še veliko goričkih makadamski cest, ampak sam ljubi Bog ve, kdaj jih bo dejansko prekril asfalt. Je pa tudi res, da tam vsenaokoli diši po asfaltu, zato bodo prej ali slej prišli asfaltirat tudi to cesto.

Š. S.

PREOZKA CESTA PRI ŠOLI – Kot kaže, bo problem ceste, ki vodi mimo Osnovne šole Tišina, končno rešen. 200 metrov dolg cestni odsek, ki je zaradi gostega prometa vedno bolj nevaren, naj bi kmalu razširili, saj predvidevajo, da bo cesta široka pet metrov. Krajevna skupnost bo financirala tudi odvajanje vode in gradnjo pločnika. Besedilo in fotografija: M. JERŠE

NOVA VEŽICA TUDI NA TIŠINI – Krajevna skupnost skrbi za primerno ureditev in vzdrževanje pokopališč. V ta okvir sodi tudi obnova in gradnja novih mrliških vežic. Na Tišini so se lotili gradnje nove mrliške vežice z denarjem iz krajevnega samoprispevka. Čaka jih le še ureditev sprednjega dela vežice, kar naj bi kmalu opravili. Besedilo in fotografija: M. JERŠE

televizijski spored od 7. do 13. oktobra

7 OKTOBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

10.20 Lučka – strah in trepet ulice – 10.50 Rock in pop glasba – 11.40 Divji jug, novozel. nadaljevanka – 12.35 Že veste – 13.00 Poročila – 13.55 Varšava, poljsko-nemško-francoski film – 15.50 Kam vodijo stezice – 17.00 Dnevnik – 17.10 Vrtiljak – 17.30 Boj za obstanek – 18.00 Studio Koper – 18.45 Hugo, tv-igrica – 19.30 Dnevnik – 20.05 Poglej in zadeni – 21.40 Turistična oddaja – 22.00 Dnevnik – 22.35 Sova: Ljubezen da, ljubezen ne, amer. nanizanka; Sever in jug, amer. nadaljevanka – 23.45 Škrlatni dež, ameriški film

Drugi program

15.50 Iz dobrega gnezda, nemška nadaljevanka – 16.40 Osmi dan – 17.30 Sova – 18.45 Učite se z nami – 19.15 Poglej me! – 20.05 Pustolovščine Indiane Jonesa – 21.00 Razum serijskega morilca, amer. serija – 21.50 [illegible] – 22.50 Godalni sekstet – 23.25 SP v športno-ritmični gimnastiki

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroški program – 12.00 Poročila – 12.15 Divja roža, amer. nanizanka – 12.40 Monofon – 13.00 Ves svet je oder, serijski film – 13.55 V avtobusu, angl. nanizanka – 14.20 Skrivna organizacija, serijski film – 15.05 Maigret je pobesnel, francoski film – 16.30 Alpe-Donava-Jadran – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Latinica – 21.20 Bes, ameriški film – 22.55 Poročila – 23.00 Slika na sliko – 0.05 Mračne želje, francoski film

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Policijska inšpekcija – 9.30 Dvoboj, film – 10.30 Razpuščeni medvedje, film – 12.15 Domače reportaže – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Katts in pes – 14.00 Zdravnik Trapper John – 14.45 Pogledi s strani – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Hribovski zdravnik – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Derrick – 21.20 Pogledi s strani – 21.30 Nediskretno, komedija – 23.05 Čas v sliki – 23.10 Večerni šport – 23.30 Don Juan, film – 1.00 Kobra, prevzemite – 1.50 Tisoč mojstrovin.

TV MADŽARSKA

5.30 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 10.30 Dallas – 12.00 Zvon, poročila – 12.05 Posel – 12.55 Sanjska ladja, nemška serija – 14.35 Naš sončni sistem – 15.10 Vaška TV – 15.30 Angleščina – 16.00 Poročila – 16.15 Dandanes – 16.30 Past džungle, čb film – 17.00 Za upokojence – 17.30 Teka – 17.30 K + P – 18.00 Okno, magazin – 19.00 Šport – 19.10 Pravljica – 19.30 Dnevnik – 20.15 Dallas, pon. – 21.10 Minispoti – 21.25 Ugrabitev Achille Lauro, tv-film – 23.05 Šport – 23.45 Jazz – 0.25 Dnevnik BBC-ja

2. program
12.00 Siesta – 14.30 Nemški magazin – 15.30 Moja knjiga o džungli – 15.50 Dandanes – 16.05 Zgodovina rocka – 16.30 Pomočnik, za prizadete ljudi – 17.00 Za mladino – 17.20 Pratika – 17.30 Novi Lassie – 18.00 Regionalni program – 18.45 Zelena točka – 19.15 Policaji, serija – 19.45 Pop rock – 20.15 Biografije, E. Rommel – 20.40 Umetnost zapadnega sveta – 21.10 Zanimivo – 21.25 Da se ti zmeša – 22.00 Objektiv – 22.35 Muza – 22.55 Minispoti – 23.05 Mojstrovine: Shakespeare, Cezar Julius

RTL

5.30 Dobro jutro, Nemčija – 9.05 Kalifornijski klic v sili – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Čas hrepenenja – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.15 Kalifornijski klan – 14.10 Umori so njen konjiček – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Prijazna družina – 18.00 [illegible]

8 OKTOBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

8.10 Radovedni Taček – 8.35 Zlati cekin – 9.35 Tok tok – 10.50 Skrivnostni jezdeci, avstralski film – 13.00 Poročila – 13.05 Večerni gost – 14.25 Tednik – 15.20 Poglej in zadeni – 17.00 Dnevnik – 17.10 Divji jug – 18.00 Studio Ljubljana – 18.45 Hugo – 19.30 Dnevnik – 20.10 Križkraž – 21.15 Forum – 21.35 Filmska magija, serija – 22.05 Dnevnik – 22.35 Sova: Sever in jug, amer. nadaljevanka – 23.25 Hotelska soba, ameriški film

Drugi program

10.00 Človek in glasba – 10.55 Turistična oddaja – 11.10 Neverjetne zgodbe – 12.00 Sova – 14.55 SP v odbojki – PEP v rokometu – 18.30 Slovenski magazin – 19.00 Dobra volja je najbolja – 20.10 Lacombe Lucien, francoski film – 22.25 Sobotna noč

HTV 1

8.25 Poročila – 8.30 Mislili ste, da so vaši starši čudaki, ameriški otroški film – 10.00 Poročila – 10.05 Mali jukebox '94 – 11.30 Batman – 11.55 Poročila – 12.00 Resna glasba – 13.00 Prizma – 13.45 Poročila – 13.50 Usode – 14.35 Me je kdo iskal? – 15.30 Hišni ljubljenci – 16.00 Beverly Hills – 16.45 Turbo Limach Show – 18.00 Poročila – 18.05 Televizija o televiziji – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Usodna pošiljka, ameriški film – 22.00 Alec Guiness, dok. film – 22.55 Poročila – 23.00 Športna sobota – 23.10 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Policijska inšpekcija, film – 9.30 Vohun z mojim obrazom, film – 11.00 Otroška zdravnica Angela – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Končna postaja ljubezni, film – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 X-Large – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Avstrija v sliki – 18.30 Hribovski zdravnik – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Razumete šalo, [illegible] – 22.30 Grifters, film – 0.15 Čas v sliki – 0.30 Ognjena preizkušnja, film – 1.45 Zorc, kriminalna nanizanka.

TV MADŽARSKA

5.30 Jutranji program – 8.00 Za otroke – 11.00 Poslednji Viking, portret – 12.00 Zvon – 12.05 Resna glasba – 13.00 Pokrajine, mesta, ljudje – 13.30 Dramski pisatelji – 14.24 Nenavadna ljubezen Marthe Ivers, ameriški čb film – 16.25 Napovednik programa – 16.50 Napisne table – 17.15 Sterne – 17.25 Loto – 17.30 Zadeva – 18.25 Kolo sreče – 19.00 Šport – 19.10 Pravljica – 19.30 Dnevnik – 20.15 Lassiter, amer. film – 22.00 Poje Ákos Kovács – 23.05 Pastorjeva žena, ameriški tv-film

2. program
7.30 Za kmetovalce – 8.00 Romski program – 8.25 Narodnostne oddaje – 11.00 Otroški program – 12.05 Sodobniki, stari 50 tisoč let – 12.45 V budimskih gorah – 13.00 Familija, pon. – 13.35 Čudovite živali – 13.55 Sloviti erdeljski prvi violinisti – 14.15 Natura magazin – 14.45 V živalskem vrtu – 15.05 Avanturisti izključeni – 15.25 Gremo v kino – 16.00 Avto 2 – 16.30 Smrkci – 16.55 Pratika – 17.00 FTC – Herning, hokej na ledu – 19.10 Familija, zabavna serija – 19.45 Razstave – 20.05 Kabaret – 21.20 Nemško-madžarski operni gala – 23.30 Ritmična športna gimnastika

RTL

5.30 Različne nadaljevanke in risanke – 8.50 Guliverjeva potovanja – 10.20 Kadilaki in dinozavri – 10.45 Nepremagljivi Ironman – 11.05 Mož z Marsa – 11.55 Power Rangers – 12.20 Vsi ljubijo Julijo – 12.50 Major Dad – 13.20 Princ iz Bel Aira – 13.50 Polna hiša – 14.20 Krepka družina – 14.50 Pomorska reševalna ekipa – 15.45 [illegible]

9 OKTOBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.05 Živ žav – 8.50 Srce igrač, mladinska igra – 9.55 Ob letu družine, prenos iz Rima – 12.15 Kmetijska oddaja – 12.45 Slovenski komorni zbor – 13.15 Poročila – 13.20 Pustolovščine Indiane Jonesa – 14.10 Boj za obstanek – 14.35 Hitri in mrtvi, ameriški film – 16.05 Steze slave, avstral. nadaljevanka – 17.00 Dnevnik – 17.10 Po domače – 18.55 Hugo – 19.18 Loto – 19.30 Dnevnik – 20.10 Nedeljskih 60 – 21.15 Obraz mode, angl. serija – 22.10 Dnevnik – 22.45 Sova: Druga domovina, nemška nadaljevanka

Drugi program

10.00 Godalni sekstet – 10.35 Sova – 11.25 Križkraž – 17.20 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik – 20.10 Smrtonosno orožje II, ameriški film – 22.00 Velja za vsak dan, nemška serija – 22.30 Športni pregled

HTV 1

9.00 Poročila – 9.05 Moški z zvezdo, amer. film – 10.00 Poročila – 10.05 Daktari – 11.00 Sezamova ulica – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 12.55 Narodna glasba – 13.25 Mir in dobro – 14.00 Poročila – 14.05 Pustolovščine Robina Hooda, ameriški film – 15.50 Opera Box – 16.20 Srečni dnevi, amer. nanizanka – 17.10 Poročila – 17.20 Film – 18.50 Risanke – 19.30 Dnevnik – 20.15 Izginil je gasilski avtomobil, švedski film – 21.50 Po vrnitvi, serijski film – 22.35 Poročila – 22.40 Dok. oddaja – 23.10 Šport – 23.30 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Univerzum: Skrivnosti ptiča albatrosa – 9.50 Družine z vsega sveta pri papežu – 12.15 Orientacija – 12.45 Evropski turizem: San Marino – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Zlata dekleta – 13.35 Sužnja srca, film – 15.25 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Montevideo – 18.00 Innsbruck in njegove sončne terase 18.30 Hribovski zdravnik – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ljubezen kot v knjigi, nanizanka – 21.05 Columbo – 22.30 Nauk Budde – 22.35 Kultura v živo – 23.05 Fridrich Nietzsche in Dunaj – 23.35 Biti ali ne biti, komedija.

TV MADŽARSKA

6.40 Vaška TV – 7.25 Risanka – 7.50 Biblija – 7.55 Računalništvo – 8.30 Leporelo, nedeljski magazin – 11.00 Glasbeni butik – 12.00 Zvon – 12.05 Makovi cvetovi – 12.45 Zanimivosti iz madžarske – 13.05 Spet se bomo razjezili, ital. filmska komedija – 14.50 Portret, André Deutsch – 15.40 Delta – 16.05 Reformatorski verski program – 16.30 Disneyjeve risanke in filmi – 17.35 Smejte se! – 18.25 Kolo sreče – 18.55 Pravljica – 19.30 Dnevnik – 19.50 Pesnica Ana Kiss – 20.00 Privid ob jezeru, madž. čb film (1940) s Klaro Tolnay – 21.40 Poje K. Tolnay – 22.00 Teden – 22.50 Meščani – 23.30 Evropske noči, Krakov

2. program
7.00 TV-SHOP – 7.30 Kje-kaj? – 8.00 Julijin program – 8.35 Angleščina – 9.00 Otroška matineja – 11.05 Izgubljeni otroci – 12.00 Folkfestival Kalaka – 12.15 Romanje v Sveto deželo – 12.45 Tv-magister – 14.25 Zabavna glasba – 14.55 Pratika – 15.05 Nepričakovano potovanje, serija – 16.00 Veszprém – Celje, pokalni m. rokomet – 17.35 Za otroke – 18.00 Nacionalni parki v državi Utah – 18.45 Simboli, kolo – 18.50 Dandanes – 19.00 Doctor Herz, musical v dveh delih – 21.55 Telešport

RTL

5.30 Različne nadaljevanke in risanke – 9.00 Yogijeve galaktične pustolovščine – 9.30 Power Rangers – 9.55 Dobro jutro, nedelja – 10.00 Rdeča strela – 11.00 Nazaj v preteklost – 12.00 V navzkrižnem ognju, film – 12.30 Tropska vročica – 13.30 Operacija Petticoat – 14.00 Pacifiška flota 214 – 15.00 Disneyeva parada – 17.10 Dva [illegible] tipa v Miamiju, film – 18.45 Poročila – 19.10 Mini playback šov – 20.15 Ptič na žici, [illegible] komedija – 22.15 Spieglov tv-magazin – 23.00 Prime Time – 23.20 Playboy pozno po [illegible] – 0.30 Volvo – 1.35 Kanal 4 – 2.15 [illegible] – 2.50 Hans Meiser

10 OKTOBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

9.10 Joey in rdeči sokol, amer. nadaljevanka – 9.35 Učite se z nami – 10.00 Lacombe Lucien, francoski film – 12.15 Športni pregled – 13.00 Poročila – 15.00 Umetniški večer – 15.50 Velja za vsak dan, nemška serija – 16.20 Dober dan, Koroška – 17.00 Dnevnik – 17.10 Radovedni Taček – 17.35 Hroščosned – 18.00 Studio Maribor – 18.45 ABC, tv-igrica – 19.30 Dnevnik – 20.05 Lepi striček, franc. nadaljevanka – 20.50 Pravičnost na preizkušnji – 22.00 Dnevnik – 22.35 Sova: Show Jackija Thomasa, amer. nanizanka; Sever in jug, amer. nadaljevanka

Drugi program

14.35 Utrip, Zrcalo – 15.05 Nedeljskih 60 – 16.05 Poglej me! – 16.50 Sova – 18.45 Onstran prihodnosti, avstral. oddaja – 19.15 Sedma steza – 20.05 Gospodarska oddaja – 21.00 Tri ljubezni, švedska nadaljevanka – 21.50 Studio City – 22.45 Večer jazza

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Jaz, lutkar – 12.00 Poročila – 12.15 Divja roža – 12.40 Monofon – 13.15 Ves svet je oder – 14.10 V avtobusu – 14.35 Skrivna organizacija – 15.20 Afriške sanje, ameriški film – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Hrvaška in svet – 20.55 Henrik VI., angl. nadaljevanka – 22.25 Poročila – 22.30 Dok. oddaja – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Halo, sestra! – 9.55 Preživetje v megamestu – 10.55 Komedija – 12.20 Šiling – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Katts in pes, začetek nanizanke v 13 delih – 14.00 Zdravnik Trapper John – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.05 Mi – 18.30 Hribovski zdravnik – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Športna arena – 21.00 Teleskop: Robert Maxwell – 21.52 Morilec, film – 23.25 Čas v sliki – 23.30 Zadnji lov, vestern – 1.10 Zorc, nanizanka 2.05 Tisoč mojstrovin.

TV MADŽARSKA

5.30 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera – 10.30 Pon. Disneyjevih filmov – 12.00 Zvon, poročila – 12.05 Posel – 15.10 Vaška TV – 15.30 Matematika za šolarje – 16.00 Poročila – 16.10 Telefonska videoigra – 16.30 Poljudnoznanstveni film – 17.05 Zanimivo – 17.10 Za otroke – 18.10 Begavčki, po sledeh izginulih otrok – 18.15 Posel – 18.30 Kolo sreče – 19.00 Odgovarjamo na telefone – 19.30 Dnevnik – 19.10 Pravljica – 20.15 Vsakdanje falotarije, kabaret – 21.20 Panorama – 21.50 Portreti – 22.30 Madžarska v sedanjem času – 22.30 Glasba, Finska – 0.10 Dnevnik BBC-ja

2. program
14.00 Zasedanje parlamenta – 17.05 Šole čez lužo: Northfield Mount Hermon – 17.50 Simboli, pav – 18.00 Regionalni program – 18.45 Telešport, vmes ZTE: Sopron, košarka – 21.05 Vse ali nič, kviz – 21.40 Muza – 22.00 Objektiv – 22.35 Kralj Lear, sovjetski čb film

RTL

5.30 Dobro jutro, Nemčija – 9.05 Kojak – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Čas hrepenenja – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.15 Kalifornijski klan – 14.10 Umori so njen konjiček – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Prijazna družina – 18.00 Bogati in lepi – 18.30 Eksplozivno – 18.45 Poročila – 19.10 [illegible]

11 OKTOBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

8.05 Srce igrač, mladinska igra – 9.10 Razum serijskega morilca, amer. oddaja – 10.00 Onstran prihodnosti – 10.25 Smrtonosno orožje, ameriški film – 12.15 Sedma steza – 13.00 Poročila – 14.20 Sobotna noč – 16.20 Mostovi – 17.00 Dnevnik – 17.10 Arabela, češka nadaljevanka – 17.35 Oscar junior – 18.00 Studio Koper – 18.45 Lingo – 19.30 Dnevnik – 20.05 Beli konjiček, koprodukcijska nadaljevanka – 20.30 Kraljevi škotski dudaši – 21.00 Osmi dan – 22.00 Dnevnik – 22.45 Sova: Zakon po domače, angl. nanizanka; Sever in jug, amer. nadaljevanka

Drugi program

15.40 Obraz mode, angl. serija – 16.30 Dobra volja je najbolja – 17.30 Sova – 18.45 Prisluhnimo tišini – 19.15 Videošpon – 20.05 Znanstveni program – 21.00 Rock in pop glasba – 22.00 Svitanje, francoska drama – 23.15 Svet poroča

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.15 Divja roža – 12.40 Monofon – 13.05 Ves svet je oder – 14.00 V avtobusu – 14.25 Skrivna organizacija – 15.15 Bratje po orožju, ameriški film – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Dok. oddaja – 20.50 V ospredju – 22.20 Poročila – 22.25 Zabavnoglasbena oddaja – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Policijska inšpekcija – 9.30 Pogovor s prihodnostjo – 10.30 Columbo – 11.55 Raj za živali – 12.15 Športna arena – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Katts in Dog – 14.00 Zdravnik Trapper John – 14.45 Pogledi s strani – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.30 Hribovski zdravnik, začetek nanizanke – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Univerzum: Flamingi, dokumentarna reportaža – 21.07 Pogledi s strani – 21.20 Fitnes klub – 21.45 Svet številk – 21.55 Indian Runner, film – 23.55 Čas v sliki – 0.00 Trackdown, akcijski film – 1.40 Tisoč mojstrovin.

TV MADŽARSKA

5.30 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera – 10.30 Okavango, serija – 12.00 Zvon, poročila – 12.05 Posel – 15.10 Vaška TV – 15.30 Kultura z mnogimi obrazi – 16.00 Poročila – 16.05 Televideo – 16.10 Telefonska videoigra – 16.30 Poljudnoznanstveni film – 17.05 Dimenzije – 17.45 Za boljši jezik – 17.55 Katoliška kronika – 18.15 Posel – 18.30 Maček v žaklju – 19.00 Šport – 19.10 Pravljica – 19.30 Dnevnik – 20.15 Bangkok Hilton, serija – 21.05 Studio '94 – 21.55 Indijanska zima, madžarski film – 23.35 Dnevnik BBC-ja

2. program
9.30 Zasedanje parlamenta – 16.30 Za otroke – 17.05 Hagenbeckovi, serija – 18.00 Regionalni program – 18.45 Od Milana do Pannonhalme – 19.20 Magnum, kriminalka – 20.15 Prosta ura, oddaja o poeziji – 21.05 Vse ali nič, kviz – 21.40 Minispoti – 21.50 Policijska poročila – 22.00 Objektiv – 22.35 Muza – 22.50 Čar športa

RTL

5.30 Dobro jutro, Nemčija – 9.05 Kojak – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Čas hrepenenja – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.15 Kalifornijski klan – 14.10 Umori so njen konjiček – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Prijazna družina – 18.00 Bogati in lepi – 18.30 Eksplozivno – 18.45 Poročila – 19.10 [illegible]

12 OKTOBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

11.45 Skok med zvezde, angl. nanizanka – 12.10 Prisluhnimo tišini – 12.35 Filmska magija – 13.00 Poročila – 15.00 Obiski – 16.00 Tri ljubezni, švedska nadaljevanka – 17.00 Dnevnik – 17.10 Pogovori se z mano – otroški telefon – 17.40 Hura, pekli bomo koruzo – 18.00 Studio Ljubljana – 18.45 Pari – 19.30 Dnevnik – 20.05 Film tedna: Vse od sebe, ameriški film – 21.45 Glasbeni utrinek – 22.00 Dnevnik – 22.35 Sova: Grace na udaru, amer. nanizanka; Sever in jug, amer. nadaljevanka

Drugi program

15.35 Zgodbe iz školjke – 16.05 Lepi striček, franc. nadaljevanka – 16.45 Videošpon – 17.30 Sova – 18.40 Človeški rod – 19.15 V vrtincu – 20.05 Športna sreda – 22.35 Omizje

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.15 Divja roža – 12.40 Monofon – 13.10 Ves svet je oder – 14.05 V avtobusu – 14.30 Skrivna organizacija – 15.15 Izza maske, amer. film – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.18 Loto – 19.30 Dnevnik – 20.10 Loto – 20.15 Dok. oddaja – 21.00 Politični magazin – 21.45 Poročila – 21.50 Ekran brez okvira – 22.50 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Policijska inšpekcija – 9.30 Vodna razvodnica med Donavo in Elbo – 10.15 Panoptikum – 10.30 Ognjena preizkušnja, ponovitev – 12.10 Reportaže iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Katts in pes – 14.45 Pogledi s strani – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Me ženske – 18.30 Hribovski zdravnik – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Mama, nočem umreti, film – 21.55 Pogledi s strani – 22.05 Evropski policisti – 22.55 Jekyll in Hyde, grozljivka – 0.30 Izdajalec, film.

TV MADŽARSKA

5.30 Jutranji program – 9.30 Čez dan – 9.30 College, pon. – 12.00 Zvon, poročila – 12.05 Posel – 12.20 Sotrpini – 12.35 Pomoč v duševni stiski – 15.10 Vaška TV – 15.30 Botanični vrt Vácrátót – 16.00 Poročila – 16.05 Dandanes – 16.25 Poljudnoznanstveni film – 17.00 Za otroke – 18.05 Portreti olimpijcev – 18.15 Posel – 18.30 Maček v žaklju – 19.00 Zanimivo – 19.10 Pravljica – 19.30 Dnevnik – 20.15 Baletni gala za otroke – 20.50 K. Kisfaludy: Zarotniki, tv-igra – 22.15 Minispoti – 22.25 Na dvorišču, kanadski film – 0.05 Dnevnik BBC-ja

2. program
15.20 Koliko je vreden podeželan? – 15.35 Poljudnoznanstveni film – 16.10 Varstvo okolja za otroke – 16.30 Pratika – 16.40 Regionalni program – 17.25 Zelena točka za otroke – 17.55 Madžarska – Nemčija, nogomet iz Népstadiona – 19.50 Za ribiče – 20.00 Notranja politika – 20.30 Prelomnica tisočletja – 21.05 Vse ali nič, kviz – 21.40 Muza – 22.00 Objektiv – 22.35 Z nepojenjajočo bolečino, dokumentarni film – 23.35 Meje znanosti

RTL

5.30 Dobro jutro, Nemčija – 9.05 Kojak – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Čas hrepenenja – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.15 Kalifornijski klan – 14.10 Umori so njen konjiček – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Prijazna družina – 18.00 Bogati in lepi – 18.45 Poročila – 19.10 [illegible]

13 OKTOBER ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

10.00 Abecedarija, mladinska igra – 10.30 Triglavski narodni park – 10.50 Človeški rod – 11.15 Po domače – 13.00 Poročila – 14.55 Svitanje, francoska drama – 16.20 Slovenski utrinki – 17.00 Dnevnik – 17.10 Živ žav – 18.00 Studio Maribor – 18.45 Štiri v vrsto – 19.30 Dnevnik – 20.05 Neverjetne zgodbe – 21.10 Tednik – 22.00 Dnevnik – 22.45 Sova: Gledališče Raya Bradburyja; Sever in jug, amer. nadaljevanka

Drugi program

14.55 Kinoteka: Veliki sen, ameriški film (čb) – 16.15 Otroška oddaja TV Makedonije – 16.45 V vrtincu – 17.30 Sova – 19.15 Tok tok – 20.05 Moški, ženske – 21.05 Večer makedonske TV

HTV 1

(Nismo prejeli sporeda)

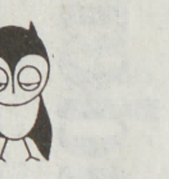

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Policijska inšpekcija – 9.30 Dežela in ljudje – 10.25 Mama, nočem umreti, ponovitev – 12.00 Glasbena skrinja – 12.15 Teleskop: Robert Maxwell – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Me ženske – 13.35 Katts in Dog – 14.45 Pogledi s strani – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Hribovski zdravnik – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Otroška zdravnica Angela – 21.45 Pogledi s strani – 22.00 Tiger, akcijska kriminalka – 23.40 Čas v sliki – 23.45 Scotland Yard lovi dr. Mabusea, grozljiva kriminalka – 1.10 Zorc.

TV MADŽARSKA

5.30 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera – 11.45 Posel, gospodarski poročevalec – 12.00 Zvon, poročila – 16.05 Čakajoč na vlado – 16.30 Poljudnoznanstveni film – 17.05 Dokumentarni film – 17.55 Program madžarskih Židov – 18.15 Posel – 18.30 Kviz – 19.00 Šport – 19.10 Otroški kotiček – 19.30 Dnevnik – 20.15 Sosedje, 195. poglavje tv-romana – 20.50 Friderikusov šov – 22.20 Minispoti – 22.30 Zamenjali so ga pred 30. leti: N. S. Hruščov – 23.00 Vila Orhideja, hrvaški film – 0.30 Dnevnik BBC-ja

2. program
16.15 Zemljepis za šolarje – 17.45 Risanka – 18.00 Regionalni program – 18.45 Kriminalno, kriminalistične reportaže – 19.15 Kojak, kriminalka – 201.5 Evropski magazin – 20.50 Notranja politika, debatni program – 21.35 Policijska poročila – 21.40 Muza – 22.00 Objektiv – 22.35 Gospodarski magazin

RTL

5.30 Dobro jutro, Nemčija – 9.05 Kojak – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Čas hrepenenja – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.15 Kalifornijski klan – 14.10 Umori so njen konjiček – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Prijazna družina – 18.00 Bogati in lepi – 18.30 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Klic v sili – 21.15 Mestna klinika – 22.15 [illegible] – 0.00 Poročila – 0.30 Prijazna družina – 1.00 Šov Tracey Ullman – 1.30 Kdo je tukaj šef?

UNION, PONOS SLOVENIJE!

MEDNARODNO ODLIČJE - MONDE SELECTION, PARIZ 1994

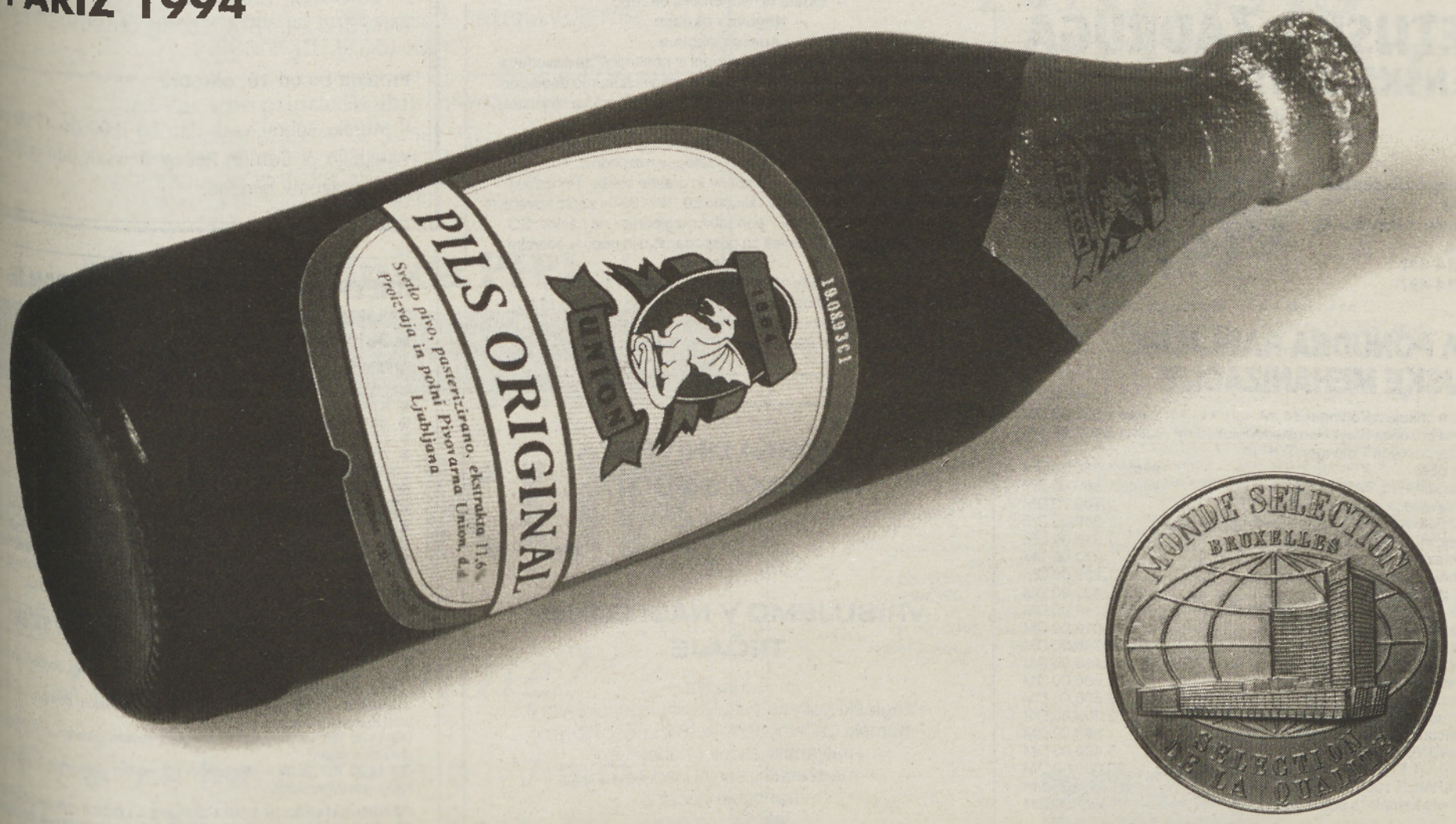

PIVOVARNA UNION, D.D.

PILS ORIGINAL
ZLATA MEDALJA

Ljudje z obeh bregov Mure slovijo kot preudarni gospodarji. Dobro znajo ravnati s časom in denarjem.

Da ne bi izgubljali časa pri dobri naložbi denarja, smo pripravili vpisna mesta za certifikate v skoraj vsakem domačem kraju.

V vaši najbližji enoti LB Pomurske banke:
PE Murska Sobota, ekspoziture: Murska Sobota (ulice: Kidričeva, Št. Kovača, Lendavska), Beltinci, G.Petrovci, Grad, M.Toplice, Rogašovci, Kuzma.
PE Ljutomer, ekspozitura Križevci.
PE Gornja Radgona, ekspozitura Radenci, agencija Videm ob Ščavnici, agencija Apače.
PE Lendava, ekspoziture: Turnišče, Črenšovci, Dobrovnik.

V vseh podružnicah Agencije za plačilni promet:
Murska Sobota, Slovenska 2; ekspoziture: Gornja Radgona, Partizanska 20; Lendava, Mlinska 2; Ljutomer, Ormoška 3.

V dodatnih pooblaščenih vpisnih mestih:

MURSKA SOBOTA
MARKET 47, Vanča vas 47; R KUPŠINCI d.o.o., Kupšinci 67; TRGOVINA JAKOB, Rakičan, Tomšičeva 19; TRGOVINA TAMARA, Dokležovje, Nova ul.30; TRGOVINA GOMAJNA, Bratonci 109; TRGOVINA MAUČEC, Gančani 80; TRGOVINA JENEŠ, Lipovci 103; TRGOVINA AIBA, Bogojina; TRGOVINA AIBA, Mlajtinci; AGRO-MARKET, Tešanovci 39; TRGOVINA MARJETICA, Vučja Gomila 24; TRGOVINA BERDEN, Tišina 5; TRGOVINA DANUTA, Predanovci 43a; TRGOVINA BREZA, Brezovci 50; TRGOVINA TIM, Zenkovci 51a; TRGOVINA IDA DANI, Vadarci 53; TRGOVINA BOŽA, Cankova 72b; Trgovsko podjetje DENIS GABER, Gerlinci 38; TRGOVINA 3M, Sotina 1; TRGOVINA MILAN HORVAT, Radovci 26; TRGOVINA OB JEZERU, Krašče 17a; TRGOVINA VALERIJA, Krog, Murnova 2; TRGOVINA ROBI, Bakovci, Ob potoku 5; TRGOVINA JANČAR, Murski Črnci 11; TRGOVINA GORIČANKA, Sebeborci 71; TRGOVINA AGROSVETEC, Černelavci, Ledavska 17; TRGOVINA BELPOI, Moščanci 50; TRGOVINA S.M.S., Dol. Slaveči 51; TRGOVINA MINI MARKET, Otovci 1a; GORIČANKA TRDKOVA, Trdkova 54; GORIČKA VAS SALOVCI, Salovci; AGRO HF KRIŽEVCI v Prekmurju, Križevci v Prekmurju; VEGA Skakovci, Skakovci 15; OMNIA Beltinci, Ravenska 73a; BOKO CENTER, Ižakovci 58; TRGOVINA CARIBIC MARKET, Lipa; TRGOVINA TOPLAK METKO, Strehovci 29; TRGOVINA DA-NA, Domanjševci 92a; KRKA ŠULINCI, Šulinci 2; TRGOVINA TERMO-JEREBIC, Odranci, Panonska 6; CERES, Martjanci 19; TRGOVINA NA DROBNO, Puževci 31; PUHAN & CO, Motvarjevci; TEKSTIL PLETILSTVO, Prosenjakovci 97a; SDK MURSKA SOBOTA, Slovenska 2

LJUTOMER
TRGOVINA KOROŠAK ANICA, Bučečovci 4; TRGOVINA RAJH MLADEN, Lukavci 39; TRGOVINA BOCNIK BREDA, Cezanjevci; TRGOVINA PIHLAR ANGELA, Radomerje 3; MARKET FLORIJAN, Stročja Vas 52; MARKET S, Šafarsko 45a; TRGOVINA VUGLAR MAJDA, Veržej, Majstrova 6; MESNICA IN DELIKATESA HANŽEKOVIČ, Veržej; AGROPLAC, Veržej, Stari trg; BABIČ Podgradje, Podgradje 26a; MS KLJUČAROVCI, Ključarovci 19; TRGOVINA EKOS, Berkovci; TRGOVINA MEGLA MONIKA, Mala Nedelja; TRGOVINA NA DROBNO, Mota 30; TRGOVINA NA DROBNO, Cven 86a; SDK LJUTOMER, Ormoška 3

GORNJA RADGONA
KUZMIČ, Črnci; MINI MARKET FLISAR OLGA, Sp. Ščavnica; ZEMLJIČ, Črešnjevci; TRGOVINA DRESLER KRISTINA, Podgorje; TRGOVINA VOGRIN ANTONIJA, Sp. Ivanjci; KOF, Negova; TURISTIČNA AGENCIJA KAM, Kapelska cesta, Radenci; TRGOVINA TKAVC BRIGITA, Police; MARK & TOURS, Gornja Radgona; REFLEX, Gornja Radgona, Podgrad 4(Prodajni salon GRAD, Grajska 24, Gornja Radgona; Market GAMZER, Podgrad 7, Gornja Radgona); Avtotrgovina NEŽIČ JOŽE, Lomanoše 32a, Gornja Radgona; SDK GORNJA RADGONA, Partizanska 20

LENDAVA
R-O DOLAC, Dolga vas; TRGOVINA BOROVIČ, Mostje 59; TRGOVINA EMIL BEZENŠEK, Renkovci 75; TRGOVINA ELIZABETA, D. Lakoš 24; SVIS, Gaberje; TRGOVINA JAKŠIČ, Kapca 95; TRGOVINA GODINA DARINKA, D. Bistrica 92; TRGOVINA TA-JA, G. Bistrica 7; TRGOVINA KOCET MARJAN, V. Polana 120; TRGOVINA HORVAT ANASTAZIJA, Trnje 7c; TRGOVINA HORVAT VERA, Žižki 61a; TRGOVINA KAVAS IVAN, Odranci, Mladinska 10; TRGOVINA SUZANA, Nedelica 59; TRGOVINA TOPLAK ŠTEFAN, Nedelica 78; TRGOVINA RAJ MARTIN, Gomilica 58a; TRGOVINA MA-FAM, Petišovci, Petišovska 80; TRGOVINA ABS, Čentiba 461; QUICK Sežana, Dolga vas; DSL KULI, Lendava; SOLAR TOURS, Lendava; TRIOTEHNA, Lendava; KOBITEX, Kobilje; INTEGRAL, Industrijska 1, Lendava; SDK LENDAVA, Mlinska 2

POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA
naložba v domači kraj

Bogastvo naj ostane tu, kjer je srce.

VIRGO

vestnik

Oglašujte v Vestniku

KMETIJSKA ZADRUGA
SLOVENSKA BISTRICA

Zadružni blagovni center
Žolgarjeva 8
v sodelovanju z BayWa-Ag
iz Münchna
tel. (062) 814-447
fax (062) 814-497

ŠIROKA PONUDBA RABLJENE KMETIJSKE MEHANIZACIJE

1.	Nakladalna prikolica Pöttinger 14 m³	samo 1.867,00 DM
2.	Nakladalna prikolica Steyr Hamster Junior 15 m³	samo 2.452,97 DM
3.	Nakladalna prikolica Pöttinger TOP III 30 m³ 24 nožev	samo 4.350,00 DM
4.	Rotacijska kosilnica FAHR 1,65 m	samo 1.869,00 DM
5.	Trosilec hlevskega gnoja SCHICHT 2 T	2.199,75 DM
6.	Trosilec umetnega gnoja VICON, prevozni, 1000 kg	1.289,00 DM
7.	Plug tribrazdni obračalni Gossner	1.318,00 DM
8.	Plug dvobrazdni obračalni Robewerk	970,00 DM
9.	Plug dvobrazdni obračalni Landsberg	1.295,00 DM
10.	3 brazdni plug Eberhart	435,00 DM
11.	Izkopalnik krompirja – kombajn GRIMME	5.142,00 DM
12.	Balirka za slamo Welger AP 42	6.018,00 DM
13.	Balirka za slamo Welger AP 41	5.746,00 DM
14.	Balirka za slamo FAAR RIVALE 20	1.118,00 DM
15.	Silažni kombajn Pöttinger MEX II R	1.660,00 DM
16.	Silažni kombajn Pöttinger MEX CK 1. 90	3.500,00 DM
17.	Silažni kombajn Mengele MB 280	2.300,00 DM
18.	Traktor Pasquali s prikolico kiper	860,00 DM
19	Traktor LINDNER 35 BF 36 KS	5.400,00 DM
20.	Traktor FENDT FAVORIT 610 LSA 90 KS, dva pog.	30.000,00 DM
21.	Traktor FARMER 108 LSA 75 KS	17.100,00 DM
22.	Molzne enote komplet s pulzatorjem	517,00 DM

VEDNO DOBRA PRILIKA.

Iniciativni svet za izdajo turistično propagandnega materiala pri IS SO Gornja Radgona na podlagi sklepa z dne 22. 9. 1994 objavlja

javni razpis

za izbiro predlogov razglednic krajev z območja občine, in sicer:
- **Gornja Radgona z okolico**
- **Radenci z okolico**
- **Videm ob Ščavnici z okolico**
- **Negova z okolico**
- **Apače z okolico**

Predlogi razglednic morajo biti skupni in posamični za navedena področja. Upoštevati je potrebno etnološko in kulturno dediščino ter naravne in zgodovinske danosti območij. Predlogi so lahko s pokrajinskimi in umetniškimi motivi.
Avtor fotografije mora pripraviti predlog razglednice z obeh strani.
Odkupljeno bo osem predlogov razglednic.
Na razpis se lahko prijavijo fizične in pravne osebe. Ponudniki pošljejo svoje predloge do vključno 20. 10. 1994 v zaprti kuverti pod oznako »Ne odpiraj – ponudba razglednic« na naslov: SO Gornja Radgona, Oddelek za gospodarstvo in negospodarske dejavnosti.
Informacije dobite po telefonu št. 069 61 671, int. 233.
Predstavitev predlogov razglednic bo 27. 10. 1994 ob 12.00 v sejni sobo SO Gornja Radgona.
Ponudniki bodo o izbiri obveščeni v 10 dneh po predstavitvi.

LJUDSKA UNIVERZA MURSKA SOBOTA

SLOMŠKOVA 33, TELEFON 21 137

OKTOBRA

VPISUJEMO V NASLEDNJE TEČAJE

tuji jeziki:
- **angleški** (začetni, nadaljevalni, izpopolnjevalni)
- **nemški** (začetni, nadaljevalni, izpopolnjevalni)
- **italijanski** (začetni, nadaljevalni)
- **madžarski** (začetni, nadaljevalni)
- **francoski** (začetni)
- **latinski** (začetni)

računalništvo, strojepis, računovodja – specializacija

agromerkur

Prodaja živih kokoši in petelinov!

ŽIVE KOKOŠI, TEŽKE 3,70 kg, cena 580 SIT za eno.
ŽIVI PETELINI, TEŽKI 5,50 kg, cena 630 SIT za enega.

Prodaja bo od 10. oktobra

V Murski Soboti vsak dan od 8.00 do 17.00, razen v nedeljo. V Gornjih Petrovcih vsak dan od 6.00 do 12.00, razen v nedeljo.

BREZPLAČNO POSKUSNO ZBIRANJE
NARAVNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV
SOBOTA, 15. 10. 1994

ODPADKI
- OSTANKI BARV, LAKOV, RAZREDČIL, ODPADNIH OLJ, TOPIL
- STARA ZDRAVILA
- BATERIJE, AKUMULATORJI
- SPECIALNA ČISTILA, LEPILA, BELILA
- ŽIVOSREBRNI TERMOMETRI IN HALOGENSKA TER NEONSKA SVETILA
- ODPADNA JEDILNA OLJA

NE SODIJO NA DEPONIJO, KAJ ŠELE V NARAVO.

TE T. I. NEVARNE ODPADKE, KI SO LAHKO NEVARNI ČLOVEKU IN NJEGOVEMU OKOLJU, LAHKO OBČANI PRINESEJO NA ZBIRNO MESTO. ZBIRANJE NEVARNIH ODPADKOV BO POSKUSNO IN JE NAMENJENO LE GOSPODINJSTVOM OBČINE MURSKA SOBOTA.

POTEKALO BO V SOBOTO, 15. 10. 1994, IN SICER:

OD 7.30 DO 9.00 v Puconcih pred vaško-gasilskim domom in na Tišu pred krajevnim uradom
OD 9.30 DO 11.00 v Murski Soboti pred gasilskim domom in v Beltincih pred krajevnim uradom
OD 11.30 DO 13.00 v Bakovcih pred vaškim domom in v Bogojin pred zbiralnico mleka
OD 13.30 DO 15.00 v Martjancih za vaškim domom in v Cankovi pred vaško-gasilskim domom

POZOR: BATERIJE IN STARA ZDRAVILA LOČITE OD DRUGIH NEVARNIH ODPADKOV. TEKOČINE PRINESITE LE V ZAPRTIH POSODAH.

SEKRETARIAT ZA VARSTVO OKOLJA MURSKA SOBOTA

SAUBERMACHER & KOMUNALA MURSKA SOBOTA

Novo na Krkini fronti proti mrčesu

Vsak PIPS svojo jesen dočaka!

Mravlje… po vsem svetu gomazijo (poznamo okoli 5000 vrst teh žuželk iz reda kožokrilcev), živijo v visoko organiziranih združbah (nekatere redijo »živino«, namreč listne uši, katerih izločke uživajo, za druge garajo »sužnji«, tretje se vojskujejo, četrte drvarijo, pete šivajo, šeste znajo celo podkupovati)… Predvsem pa so vse tako plodne, da je njihova skupna teža enaka teži človeškega rodu!

Kako ustaviti jesenske pohode te in druge golazni v naše kleti, na podstrešja, v kurilnice in drvarnice, v garaže? Ali denimo v počitniške hiše, ki bodo vso zimo samevale, v njih pa se bo zapredel vsakršen mrčes in čakal, da ga biološka budilka na pomlad požene v nov razplodni cikel? (V mravljišču ena sama kraljica izleže do 20 milijonov jajčec!)

Najprej opravimo z gomazečim in letečim mrčesom, s katerim se srečujemo »iz oči v oči«! Z nadležnimi osami, ki so jih iz »papirnatega« gnezda na podstrešju skozi okno privabile vonjave pri kuhanju marmelade in vlaganju zelenjave. S ščurki, ki v shrambi podjetno lezejo po ozimniško obloženih policah. S stonogami, ki sta jih dež in hlad pregnala z vrta pod streho (in to zelo urno, saj ima ta mrgolazen do 200 in ne samo sto nog!).

Ukrep je v naši deželici že 30 let preprosto enak – pips! To tako onomatopoetično besedo si je menda izmislil velik pokojni skladatelj našega rodu, kot pribito pa drži, da je PIPS prvi slovenski insekticid, popolnoma naša znamka, torej sad domače pameti. Spremenilo se je le eno: v bombicah so danes še učinkovitejši pripomočki za uničevanje mrčesa, več namenskih vrst jih je, mrčes se ne privadi nanje, niso škodljivi za okolje (»Dezinformacije! Same dezinformacije!« bo siknila gospa, ki sliši na latinsko ime Lithobius, po domače navadna striga).

Za obračun »iz oči v oči« je KRKA KOZMETIKA pripravila dve vrsti orožja. Prvo je PIPS FORTE, pravcati magnum v tej kategoriji spopadov. Popipsate po zaprtem prostoru, razprši se meglica, odložite bombico ter greste po metlo in smetišnico in pometete vse, kar je lezlo in frčalo. PIPS NATURAL je podobnega kalibra, le da je osnova insekticida znani bolhač – opraviti imamo torej s povsem naravnim izvlečkom rastline, ki ste jo morda kdaj videli v Dalmaciji. Učinek je podoben kot pri prej opisanem insekticidu: temeljito jesensko čiščenje (»Kakšno jesensko čiščenje neki! To je navadno etnično čiščenje!« bo prhnil gospod iz družine Trineidae, po domače hišni molj).

Police in omare, špranje in razpoke, niše in kotički – vse to je Divji zahod, po katerem jezdijo jesenski kavboji s PIPS FORTE in PIPS NATURAL za pasom. Poseben nož teh insekticidov: morda boste sami odkrili kak učinkovit način uporabe! Sprostite svojo domišljijo in bodite ustvarjalni… Tako kot so pravi kavboji kaj kmalu ugotovili, da je s kopiti revolverjev mogoče tudi – zabijati žeblje! In pri eksperimentiranju si zaželimo le delajte skrbi: vsak PIPS je povsem neškodljiv za toplokrvna živa bitja (velja tudi za žlahtne ženske).

No prav, boste rekli, kaj pa prostori, v katere redkeje stopimo? Podstrešja in kleti – drvarnice in ropotarnice, garaže in vrtne lope, da o že omenjenih samevajočih počitniških hišah ne govorimo? Mar bomo tam noč in dan na pragu stražili, kdaj bodo prikorakale Formicidae, kot biologi kunštno pravijo mravljam, ali prifrfotale Pyralididae, bitji manjšim podobni mali metulji, vešče po domače? Kdo bo te popipsal?

Ukrep je v tem primeru nekoliko drugačen (»Zahrbten, prasci!« bo komentiral kostanjevo rjav član družine Blattidae, tudi kuhinjski ščurek imenovan). Posežemo namreč po najnovejšem insekticidu iz orožarne KRKE KOZMETIKE. To je PIPS O'KILL, pravcata protimrčesna mina: insekticid razpršimo po tleh, v špranje in razpoke, na obrobe police in okvire, na vrata in omare – pač na običajne »privoze« in »pristajalne steze« gomazečega ali letečega mrčesa.

PIPS O'KILL namreč odlikuje podaljšano delovanje: namesto razpršene meglice nekaj vsiljivce šest do osem tednov prežijo v zasedi »težke kapljice«. Površin, ki smo jih poškropili, ne brišemo, temveč po šestih do osmih tednih »diverzantsko akcijo« ponovimo. Če ta insekticid uporabljamo na prostem (v kampu, kjer smo čez zimo postavili prikolico, okrog vrtne lope itd.), po močnem deževju razprševanje ponovimo. Še en cukrček: v bombici tega novinca iz družine PIPSOV ni potisnega plina (Zanzibar ozonski zakon!).

Jesen deli svoje darove, pravimo ljudje. Popipsanci pa nič.

agromerkur

okrepčevalnica PIPI

Kocljeva ul. 14b

Kdo med Vami še ni okusil kakovostnih PRIPRAVLJENIH PIŠČANČJIH IZDELKOV?

Za Vas smo pripravili obilo novosti.

- CEL PEČEN PIŠČANEC 500 SIT
- PORCIJA PEČENIH PIŠČANČJIH KRIL 150 SIT
- PORCIJA PEČENIH PIŠČANČJIH JETRC 150 SIT
- NABODALA IZ PIŠČANČJEGA MESA 100 SIT/KOS
- CHICKENS BURGER 100 SIT/KOS

okrepčevalnica PIPI

Naročila sprejemajo tudi po tel. 21 847

Okrepčevalnica je odprta vsak dan od 9.00 do 18.00, razen v nedeljo!

MERKUR

Jih že poznate?

Predstavljamo Vam

male gospodinjske aparate Gorenje MGA

TC MERKUR Murska Sobota,

sreda, 12. oktober 1994,

od 15. do 18. ure.

ZNIŽANE CENE izdelkov **Gorenje MGA:**

mešalnik M402	4.435,00 SIT
mešalnik SET MP202 D.01.02	5.659,00 SIT
kavni mlin SMK 202 A.02.A	2.473,00 SIT
varilni stroj SV 106 B02	3.553,00 SIT
rezalni stroj SR 403 A1	4.979,00 SIT

ZNIŽANE CENE izdelkov **ELMA Črnuče:**

zobna prha ROWENTA MH61	14.633,00 SIT
likalnik LPR 07	5.465,00 SIT
aparat za kavo	7.426,00 SIT

Cene veljajo od 26. septembra do 15. oktobra 1994 v vseh prodajanah in blagovnicah MERKUR.

Količine so omejene! Z Merkurjevo kartico zaupanja še ceneje.

PRIMAT

V skladu s sklepi delavskega sveta TKO PRIMAT, p.o., Maribor objavljamo

evidenčni razpis

za zbiranje ponudb pri udeležbi v programu notranjega odkupa v okviru Programa lastninskega preoblikovanja podjetja v družbeni lastnini TKO PRIMAT, p.o., Maribor.

TKO PRIMAT, p.o., Maribor v okviru predhodnih aktivnosti in v postopku lastninskega preoblikovanja obvešča vse zaposlene, upokojence in nekdanje zaposlene delavce podjetja, da lahko sodelujejo v programu notranjega odkupa delnic podjetja.

S tem razpisom pozivajo vse zainteresirane, da v 15 dneh od objave tega razpisa sporočijo Kadrovski službi podjetja TKO PRIMAT, p.o. Maribor, Industrijska 22, ali želijo sodelovati pri Programu lastninskega preoblikovanja podjetja.

Vsi zainteresirani bodo na sedežu podjetja izpolnili evidenčno prijavo in dobili tudi vsa ustrezna dodatna pojasnila. Evidenčne prijave se zbirajo z namenom priprave predloga ustreznega programa lastninskega preoblikovanja in so evidenčne prijave zaenkrat informativnega značaja. Zainteresiranim omogočamo do začetka izvajanja Programa lastninskega preoblikovanja tudi deponiranje evidenčnih potrdil o višini njihovih certifikatov.

NAJ VAŠ CERTIFIKAT POSTANE DENAR!

Certifikat lahko zamenjate za delnice Pooblaščene investicijske družbe CAPINVEST d.d. na naslednjih vpisnih mestih:

LJUBLJANA: CAP-INVEST d.d., Pražakova 6; TEHNO-IMPEX International d.d., Kersnikova 2; ZLOT d.o.o., Poljanski nasip 28; HOBO d.o.o., Podlimbarskega 29; ORLANDO d.o.o., Dunajska 48; ETEKS d.o.o., Celovška 73; KOMPAS DESIGN d.d., Pražakova 4; ZAVOD RETINA - MREŽNICA, Ciril Metodov trg 1; ETN d.o.o., Trubarjeva 50; Zavarovalna agencija ZAS d.o.o., Dunajska 8; BARBI d.o.o., Ul. bratov Učakar 108 • **DOMŽALE:** TENTOURS d.o.o., Ljubljanska 80 • **ŠKOFJA LOKA:** ELTEX d.o.o., Trata 31a • **KRANJ:** Zavarovalna agencija ZAS d.o.o.: PE Kranj, Mirka Vadnova 8 • **KOČEVJE:** LES SISTEM d.d., Rožna 39 • **NOVO MESTO:** GOLF d.o.o., Ob potoku 5 • **AJDOVŠČINA:** VE. LO. DESIGN d.o.o., Trg I. slovenske vlade 1 • **CELJE:** P. S. DAS, DAS International d.o.o.: PTC RIMLJANKA, Savinova 2; TRGOVINA NANI, Savinova 3; P. S. DAS, DAS International, Zagrad 61 • **PTUJ:** SONJA d.o.o., Vošnjakova 10 • **MURSKA SOBOTA:** Zavarovalna agencija ZAS d.o.o., BTC d.d. Ljubljana: PE Murska Sobota, Nemčavci 1D

IN V VSEH ENOTAH PTT V SLOVENIJI!

CAPINVEST

61000 Ljubljana, Pražakova 6

TELEFON 061 133 51 87, 133 51 66

KOMPAS DESIGN

Obrtniki – podjetniki – podjetja

Radenska

RADENSKA – ZVEZDA
Podjetje za gostinstvo, turizem in trgovino Murska Sobota, d.o.o.
MURSKA SOBOTA, Trg zmage 8

objavlja

Javni razpis

za zbiranje ponudb za najem poslovnih prostorov v I. nadstropju GOSTIŠČA ZVEZDA v BELTINCIH

Na voljo je 5 poslovnih prostorov, velikih od 10 do 19m².

Prostori so namenjeni izključno mirnim dejavnostim: agencije, pisarne ipd.

Podrobnejše informacije o najemu, roku in ceni lahko dobite osebno ali po telefonu (069) 21 278, RADENSKA-ZVEZDA, d.o.o. Murska Sobota, kjer se lahko dogovorite za ogled poslovnega prostora.

Ponudbe pošljite na sedež družbe RADENSKA-ZVEZDA, Murska Sobota, d.o.o., Trg zmage 8, v 15 dneh od objave razpisa. O izboru bodo ponudniki obveščeni v 30 dneh od dneva objave.

RADENSKA-ZVEZDA, d.o.o.,
MURSKA SOBOTA

MATERINSKI DOM

ZA MATERINSKI DOM!

Materinski dom,
Karunova 16 A,
Ljubljana,
štev. 50101-603-43533
HVALA!

ASIS

Vrhunski slušni aparati vodečih svetovnih podjetij vam pomagajo pri odpravi težav s sluhom. ASIS, d.o.o., vas vabi v MURSKO SOBOTO v prostore Medobčinskega društva slušno prizadetih v ulico Staneta Rozmana 3, v torek, 11. oktobra, od 10. do 12. ure.

OPRAVLJAJO NASLEDNJE STORITVE:

- brezplačen preskus vseh vrst slušnih aparatov (14 dni)
- brezplačen preskus sluha
- čiščenje in izdelava novih ušesnih vložkov
- servis in čiščenje vseh vrst slušnih aparatov

POSEBNA AKCIJA MINI UŠESNIH APARATOV V OKTOBRU!

50% POPUST!

Vse dodatne informacije lahko dobite vsak dan od 9. do 17. ure na sedežu firme ASIS, d.o.o., Drenikova 24, Ljubljana, ali po telefonu, št. je 061/558-046.

VERŽEJ – Krajevna organizacija Rdečega križa ima že 550 članov. Letos je RK organiziral krvodajalsko akcijo za potrebe transfuzije v Ljubljani, v kateri je sodelovalo 62 dajalcev krvi, kri pa bodo dali tudi za potrebe transfuzijske postaje v Rakičanu. Rdeči križ vsako leto tudi organizira srečanje starejših občanov. Le-teh pa se spomnijo (obiščejo) tudi ob njihovih rojstnih dneh. (J. Ž.)

IVANJŠEVCI – V tej vasi še nimajo trgovine, zato hodijo nakupovat v sosednje kraje. V vasi tudi ni gostišča. Tako trgovino kot gostilno pa so imeli pred drugo svetovno vojno. Prav čudi, da se nihče ne podviza, da bi krajanom ustregel. Ivanjševčanom pa vsaj po minerlano vodo ni treba drugam, saj imajo vaški izvir in si jo lahko brezplačno natočijo tako domačini kot popotniki. (L. Kr.)

GORNJA RADGONA – Število rojstev v krajih gornjeradgonske občine se iz leta v leto zmanjšuje, kar ilustrira tudi tale podatek: lani je bilo 205 rojstev, v letošnjih 8 mesecih pa so na svet prikukali komajda 103 kričači. Pred leti je bilo drugače, saj je bilo letno po 320 rojstev. Zakaj imajo zdaj zakonci manj otrok, ni težko ugotoviti. (F. Kl.)

STROČJA VAS – V tem kraju so začeli pouk v šolskem letu 1955/56. Tedanji objekti pa ne ustrezajo več sodobnim zahtevam poučevanja in bivanja pa tudi pretesni so, saj se v njih stiska na površini 1.200 metrov 220 otrok in učiteljev. Površina je za 42 odstotkov manjša kot zahtevajo normativi. Bodo zgradili novo šolo ali pa k sedanji le prizidek? (F. Kl.)

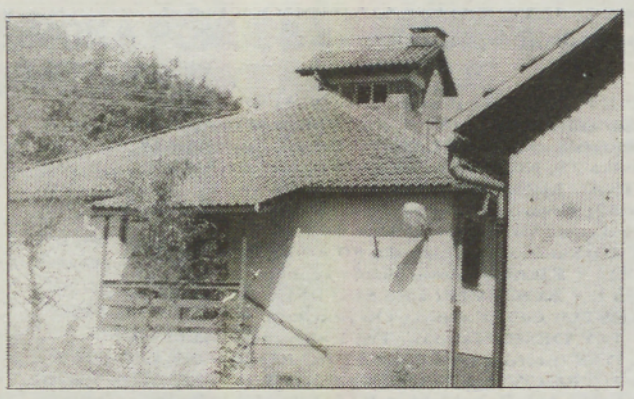

STRAŽNICA – V Lendavskih Goricah že lep čas sameva (propada) stražnica nekdanjih graničarjev. Zanemarjeni so tudi vrt, športna igrišča in drugo. Na stražnici je še (resda razbita) tabla prvotnega lastnika. Mimo objekta pelje vinska cesta, po kateri se sprehajajo tuji in domači turisti, zato bi jo tudi zaradi njih morali oddati nekomu, ki bi jo uredil, četudi bo to lendavski center za razvoj podjetništva... – Fotografija: J. Ž.

Oglašujte v Vestniku

Nova katoliška maša v Bakovcih

Pojte Gospodu novo pesem

Župnija sv. Ane v Bakovcih je stara komajda 13 let in je druga najmlajša v Pomurju (za njo je bila ustanovljena župnija v Radencih). Zajema samo Bakovce, to pa ne pomeni, da gre za mini občestvo, kajti kraj blizu Murske Sobote ima 400 gospodinjstev, vernikov pa je 1.600. Ti so hvaležni svojemu župniku in dekanu Martinu Poredošu za vsa dobra dela, pa tako tudi za duhovni naraščaj, saj je 1987. leta daroval novo mašo Jože Rajnar, v nedeljo, 2. oktobra, pa je prvič k oltarju stopil prav tako domačin 29-letni Robert Smodiš.

Pomurje je bilo območje, ki je dalo veliko ljudi, ki delajo v duhovnih poklicih. Mnogi verniki so bili razočarani, ker v letošnji »novomašni« številki Družine ni bilo slike kakega novomašnika iz naših krajev. Pa vendarle je prišla radostna vest, kajti teološke študije je dokončal Robert Smodiš, 25. septembra je bil v Mariboru posvečen in v nedeljo je imel prvo daritev. Zbrala se je velika množica vernikov, novomašniku sta pela zbora odraslih in mladih, mnogi so mu osebno čestitali, imeli nagovore... Tako tudi rodni brat, ki je dejal, da nikoli ni pomislil, da bo Robert postal duhovnik, saj se je kot mladinec ukvarjal z glasbo, športom, šahom...

Psalmist je zapisal Pojte Gospodu novo pesem. Robert je zaslišal tak glas in sklenil je iti za Njim. To je še posebno poudaril novomašnikov »pridigar«. Domači župnik pa je svoj nagovor sklenil s tole popotnico: »Daritev bodi ti življenje celo!«

Po novi naši je bilo v vaški dvorani slovesno kosilo za čez 300 povabljencev. Pecivo in prigrizek ter pijačo pa so ponudili tudi tistim, ki so si po običaju šli ogledat pripravljene mize.

Š. SOBOČAN

Edini letošnji pomurski katoliški novomašnik: Robert Smodiš iz Bakovec prihaja od doma v župnijsko cerkev, da bi prvič daroval mašo. – Fotografija: Š. S.

KIP – Znameniti kip Janeza Nepomuka s Prajske Ceste, ki mu domačini pravijo Johanes, je bil kar lep čas brez glave in nog, pred kratkim pa sta ga Milan Zadravec in Rudi Pučko dala obnoviti in je zablestel v prvotnem sanju. Moža sta zadevo torej vzela sama v roke, kajti naveličala sta se obljub, da bo to storil kdo drug. – Fotografija: L. Kr.

Slovesnost v Odrancih

V cerkvi Sv. trojice v Odrancih so v nedeljo zaznamovali 50-letnico ustanovitve duhovnije, ki pa je pozneje postala župnija. Slovesnosti so se udeležili mariborski škof dr. Franc Kramberger, duhovniki lendavske dekanije in šest odranskih duhovnikov, ki opravljajo dušnopastirsko službo v slovenskih župnijah. Tem so se tudi oddolžili s spominskimi darili.

J. Ž.

GASILCI – Gasilci v Čikečki vasi so letos praznovali 90-letnico. Kljub temu, da jih je le 36, imajo vso opremo za gašenje. Koristi jim tudi cisterna za gnojevko, na katero so pritrdili motorno brizgalno Savica. 300-litrska cisterna je vedno napolnjena z vodo in pripravljena za hitre intervencije. – Fotografija: G. G.

Ta oglas je bil lansko leto v najožjem izboru za nagrado Zlati boben 93 v Portorožu.

Eti pocsivle...

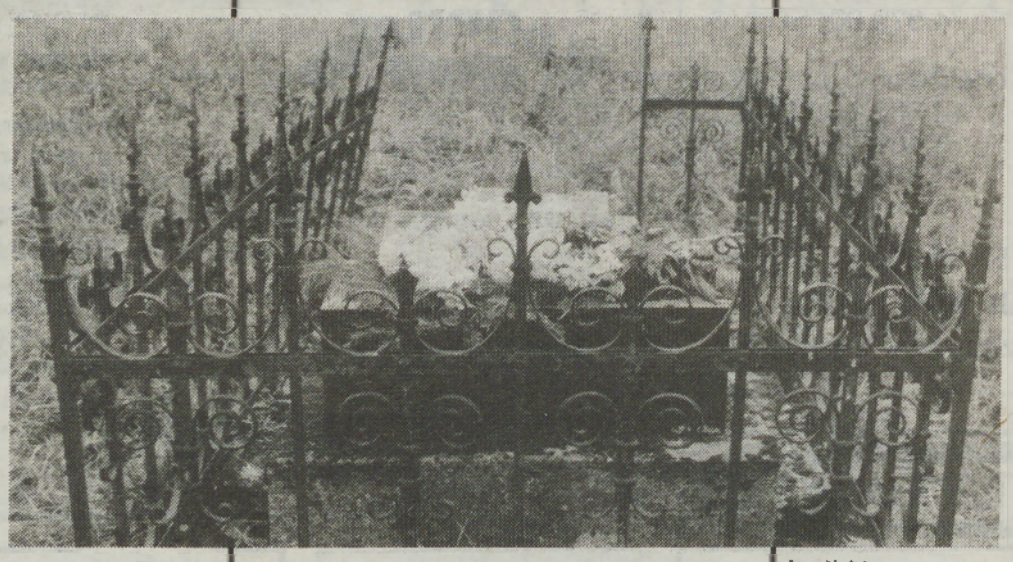

foto: N. Juhnov

*...prihodnji skupni zmagovalec Festivala radijskih postaj Slovenije.**

Mi to nismo!

Murski val 94,6 MHz Sobota

* Na skupščini Združenih radijskih postaj Slovenije je bilo sklenjeno, da v prihodnje ne bo skupnega zmagovalca tega tekmovanja.

Letos se bo Venera potegovala za nagrado Zlati boben 94 s štirimi radijskimi oglasi.

Murski val bo na 5. festivalu radijskih postaj Slovenije od 26. do 28. oktobra v Celju kot trikratni zmagovalec.

Priljubljena radijska urednica

Mogoče je za nekatere, ki jo ne poznajo dovolj dobro, ga. Francka Nekrep povsem običajna avstralska Slovenka, ki je po drugi svetovni vojni odšla s trebuhom za kruhom. Pa vendarle se v nečem razlikuje od drugih, in to po tem, da je prepotovala skoraj ves svet, da se je na koncu lahko ustalila v Avstraliji, kjer jo v domačem Geelongu poznajo kot zelo uspešno voditeljico slovenskih oddaj na tamkajšnjem radiu. Vendar gremo lepo po vrsti.

Gospa Francka se je rodila [illegible] marca 1927 v Zg. Porčiču pri Sveti Trojici očetu Francu in materi Mariji. Bila je druga od sedmih otrok, od katerih je živih še šest. Meščanske šole zaradi težkih razmer ni dokončala. Oče in mati sta morala na sezonsko delo celo v daljno Francijo, da sta lahko plačevala šolanje svojih otrok. Med tem časom pa so bili otroci pri tujih ljudeh, ki pa velikokrat niso imeli razumevanja za te domače otroke. »Motko in [illegible] v roke, ne knjige so jim govorili. Ko se je v Jugoslaviji začela druga svetovna vojna, so postale življenjske razmere še težje. Oče je na njihovo veliko srečo dobil delo v avstrijskem Dunajskem Novem mestu v neki tovarni piva. Tam so dve leti in pol živeli lepo družinsko življenje. Francka se je izučila za trgovko, vendar pa je proti koncu leta 1943 mesto postalo tarča silovitih napadov zavezniškega letalstva, zaradi česar so se vrnili v domači kraj. Tam so očeta aretirali gestapovci in ga odpeljali v Dachau. Po osvoboditvi so partizani zaprli še mater, ker je hodila po eno [illegible] pospravljat na postajo nemške policije pri Sveti Trojici. 26. junija 1945. leta je bilo, ko so v Ljubljano pripeljali prve ujetnike, ki so preživeli fašistični holokavst. Med njimi je bil tudi njihov oče, ki je pri nemških oblasteh dosegel, da so mamo izpustili iz zapora.

»Oče je bil še dolgo slab. Hrane in živeža ni bilo, zima pa je neusmiljeno začela pritiskati na vrata. Živeli smo v stalnem strahu in negotovosti, v takratni politični zmedi in blaznosti. Nekakšne realne prihodnosti si sploh nisem znala predstavljati. 22. decembra 1945. sva se z bratom Janezom odločila, da greva čez mejo, v mrzlo decembrsko noč,« se še vedno dobro spominja dogodkov.

V avstrijskem begunskem taborišču sta se z možem morala odločiti med tremi možnostmi: Kanado, Argentino in Venezuelo. Odločila sta se za slednjo. In tako sta leta 1951, po mesecu dni vožnje, prispela v pristanišče La Guaira. »Nastanili so nas v prehodno taborišče Trujillo, ki je bilo v nekem tropskem gozdu, ne vem natančno, koliko sto kilometrov oddaljeno od glavnega mesta Caracasa. Tam nas je neki Nemec opozoril, naj zelo pazimo, ker je v teh krajih po bližnjih drevesih veliko zelenih tankih kač, ki so po videzu zelo podobne drevesnim vejicam, zjutraj pa so rade na vrveh, na katere ženske obešajo perilo. Povedal nam je tudi, da so zelo strupene, in če že uspejo človeka rešiti, ostane popolnoma slep. Ob takšnem začetku se nismo kaj preveč veselili naše nove domovine.«

Naselili so se na Alta Visti, ki je bilo takrat, in menda je še vedno, eno najbolj revnih naselij v Caracasu. Prek nekega prijaznega slovenskega duhovnika, ki je hotel nekje v Amazoniji s pomočjo tamkajšnjih brezposelnih razviti poljedelstvo, sta končno vendarle dobila zaposlitev. Mož kot šofer, ona kot hišna pomočnica. Za skromno mesečno plačo, 50 bolivarjev, sta pridno opravljala delo. Po štirih mesecih pa je vse skupaj propadlo. V tej deželi je pač tako, družbe in trgovine se pojavijo čez noč in čez noč tudi propadejo. Življenje je hitro in polno špekulacij, zato je tudi veliko prevar. Čas je potekal, oni pa se nikakor niso mogli postaviti na noge, kar je seveda vplivalo na njihovo družinsko življenje. Na koncu sta se z možem ločila. Ostala je sama s tremi majhnimi otroki. Ko so otroci začeli hoditi v šolo, se je zaposlila v tovarni zaves, vendar je že čez dve leti delo odpovedala in odprla lastno delavnico.

»Medtem je v Avstraliji moj oče na vse načine skušal dobiti potrebne dokumente za odhod v to deželo. Ponovno sem se poročila, saj drugače tudi ne bi mogla v Avstralijo, ker samohranilcev z mladoletnimi otroki, takrat niso sprejemali. Marca 1962 sem zapustila deželo, ki me je vodila skozi tolike izkušnje in trde šole, vendar se tamkajšnjih ljudi še danes rada spominjam.«

Sedaj že 32 let živi v avstralskem mestu Geelong, kjer opravlja zelo zanimivo delo urednice slovenske oddaje na radiu Geelong, 3YYR DOUBLE WIRE, tako da se tudi v tem oddaljenem kraju enkrat tedensko sliši slovenska beseda. V njihovem radijskem časopisu sem zasledil zanimiv članek, ki govori o naši sogovornici.

»Francka Nekrep je predana delu na naši radijski postaji. Je tudi blagajničarka v Multicultural Commite, slovenskim poslušalcem pa se oglaša z dvema enournima oddajama v slovenskem jeziku vsako sredo, ob treh popoldan in ob devetih zvečer. Največ časa posveča načrtovanju in pripravam oddaj in njen pristop k delu je profesionalen. Rodila se je v Sloveniji, v času vojne pa je prišla v Avstrijo. Vojna je prekinila tudi njeno šolanje, že zelo zgodaj jo je namreč navdajala ljubezen do glasbe in umetnosti. Preden se je 1962. preselila v Geelong, je živela deset let v Venezueli in tako govori tudi špansko, poleg slovenščine in angleščine pa obvlada še nemščino. V Geelongu je bila aktivna v slovenski skupnosti, tudi pri ženski sekciji, nekaj let pa je bila tajnica. Leta 1988 ji je bilo ponujeno prostovoljno delo na radiu 3YYR, po kratkem tečaju se je 8. aprila 1988 predstavila s svojo prvo radijsko oddajo in od takrat ni izostala niti enkrat!« To je torej Francka Nekrep.

ALEŠ LIPKO

MURSKA SOBOTA – Pri Pomurski turistični zvezi opažajo, da se je v zadnjem času povečalo zanimanje izletnikov za Pomurje. Tako postaja čedalje pomembnejša izletniška točka Babičev murski mlin v Veržeju, prav tako pa izletniki radi obiskujejo kulturnozgodovinske spomenike. Med pogostejšimi obiskovalci so osnovnošolci, številni pa so tudi upokojenci. (G. G.)

VOLIČINA – V tem kraju so obnovili in prizidali šolsko poslopje in pridobili učilnico v velikosti 54 kvadratnih metrov ter dva prostora za igralnici za voličinski oddelek vzgojnovarstvenega zavoda v velikosti 94 kvadratnih metrov. Tako malčkom ne bo treba več v vrtca pri Lenartu in Selcih. Šolarjem pa se obeta tudi enoizmenski pouk. Naložba je stala 22.000.000 tolarjev. (B. S.)

RADENCI – Kavarna v Radencih je zaprta že 5 let, kar pa je velika škoda, saj je bil lokal znan daleč naokoli po svoji plesni glasbi in kot prostor, kjer so ljudje praznovali življenjske jubileje. Kavarno je pripravljen najeti neki zasebnik, a mu tega ne omogočijo, ker se menda bojijo konkurence. Sicer pa je nekaj narobe tudi z aperitiv barom v Radinu. Čeprav ima odpiralni čas do 20. ure, je že ob 19.3o vse pospravljeno. (J. K.)

LENART – V KZ Lenart so začeli z odkupom jabolk. Kakovostna, ki sodijo v 1. razred, odkupujejo po 40 tolarjev za kilogram, industrijska jabolka pa plačajo od 6,30 do 7,30 tolarja. Letos je na lenarškem območju manj kakovostnih jabolk, saj je pridelek zdesetkala toča. (B. S.)

OBLETNICA – Društvo upokojencev Bakovci je pred kratkim praznovalo 10-letnico ustanovitve. V tem času so bili dokaj delavni na več področjih, zato so najzaslužnejši dobili priznaja. Od koordinacijskega odbora v Murski Soboti so priznanja dobili: Alojz Čahuk, Anton Bratkovič, Kristina Jančar, skupina balinarjev, skupina pevk in DU Bakovci. Od zveze društev upokojencev Slovenije je priznanje prejel Franc Benko. Društvo upokojencev Bakovci pa je odličja podelilo: Francu Idiču, Štefanu Mariču, Jožetu Maučecu, Erni Rajnar, Francu Štiblarju in Šariki Vörös. – V. A.

POPLAVA – Murska ulica v Krogu je resnično »murska«, kajti na njej se že ob vsakem manjšem nalivu nabere voda, čez katero je mogoče priti le obut v visoke škornje. Če bi ulica ne imela gostega prometa, bi morda še šlo, toda po njej 10-krat dnevno pelje avtobus, po njej hodijo otroci v šolo, malčki v vrtec, starejši ljudje pa prav tako težko premerijo pot po tej poplavljeni ulici, ko gredo v trgovino. Krajani bi radi, da bi krajevna skupnost poskrbela za ureditev ceste, da se na njej voda ne bi več zadrževala. - Fotografija: J. B.

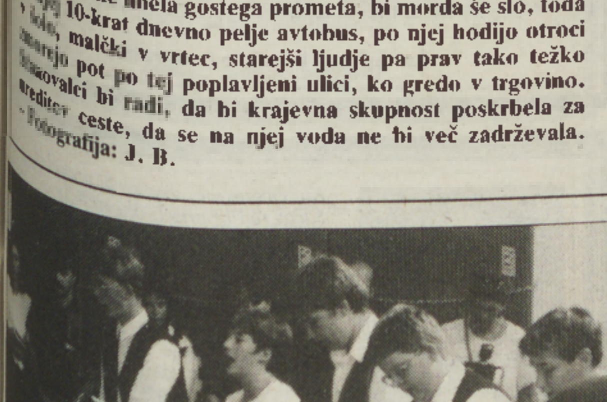

CITRARJI – Na dvojezični osnovni šoli v Dobrovniku deluje 12-članska sekcija citrarjev, ki jih uči igranja Laszlo Cservek iz Madžarske, pomaga pa mu kot organizacijski vodja učiteljica [illegible] Car. Igrajo predvsem madžarske melodije, seveda pa znajo zaigrati še kaj drugega. In uspešni so, saj so na nedavnem državnem tekmovanju v Grižah pri Celju osvojili srebrno priznanje, kar glede na 1-letno delo teh mladih citrarjev vsekakor spodbudno. - Fotografija: F. Bobovec

motorna vozila

LADO SAMARO, letnik 1989, prodam. Tel.: 23 854, popoldne.
mtu

VW HROŠČ, letnik 1974, 1200, registriran do aprila 1995, prodam. Cena po dogovoru, tel.: 86 008, od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.
m872

JUGO 45, letnik 1989, prevoženih 80.000 km, rdeče barve, dobro ohranjen, garažiran, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 26 215.
m870

BMW 320, letnik 1977, generalno obnovljen, prodam. Tel.: 24 323.
m911

OPEL KADETT C 1.2, letnik 1979, registriran do julija 1995, prodam. Tel.: 23 686.
m912

GOLF 1100, letnik 1980, prodam. Cankarjeva 48, Drago, po 14. uri.
m913

CAGIVA 125, novo, prodam. Ivan Bratinščak, Jeruzalem 18 a.
m6841

HONDO CIVIC 1.6i, letnik 1990, registrirano do avgusta 1995, ugodno prodam. Tel.: 31 962.
m-po

OPEL REKORD, D-model, letnik 1974, ugodno prodam. Tel.: 46 079.
m885

TRICIKEL MOPED TOMOS, 3 zgornje kuhinjske elemente in termoakumulacijsko peč, prodam. M. Sobota, Prešernova 22, tel.: 31 883.
m876

LADO SAMARO, letnik 1992, prodam. Tel.: 21 040.
m891

OPEL KADETT 1.6 D, letnik 1987, prevoženih 63.000 km, prodam. Robert Verban, Pečarovci 40 a.
m909

TOVORNI AVTO MAN, 8-tonski, računalnik Comodore 64 in sintetizator, prodam. Tel.: 76 004.
m877

kmetijska mehanizacija

STROJ ZA TREBLJENJE BUČ prodam. Oljarna Fras, Sp. Voličina 119, tel.: 062 724 556.
m868

MLIN ZA GROZDJE, malo rabljen, prodam. Černelavci, Gorička 65.
m893

CISTERNO CREINA, 2700 l, prodam. Karel Prijol, Ključarovci 9, Križevci pri Ljutomeru, tel.: 87 708.
m6842

KOMBANJ, 3-redni, italijanski, za sladkorno peso, rabljen 4 sezone, prodam. Tel.: 062 708 088.
m871

MOTOR ZA KOSILNICO BCS CONDOR DISEL, tip DA 420, po delih, prodam. Mala Polana 81.
m-bp

TRAKTOR IMT 533 in voz z vgrajenim vrtilnim kolesom, 16-colne gume, ugodno naprodaj. Murski Petrovci 15.
m903

TRAKTOR STEYR, vozen, 30 KS, ugodno prodamo. Srečko Kocen, Rinčetova graba 1, 69240 Ljutomer.
m6839

SEJALNICO OLT, 18-redno, prodam. Tel.: 43 378.
m916

TRAKTOR IMT 560, letnik 1988, in GOLF, dizel, letnik 2986, prodam. Tel.: 57 193.
m886

MOTORNO NAHRBTNO ŠKROPILNICO, novo, in voziček za BCS prodam. Tel.: 62 782.
m7547

RAZNO KMETIJSKO MEHANIZACIJO, malo rabljeno, prodamo. Tel.: 46 079
m885

KMETOVALCI! AGROIZBIRA KRANJ, Smledniška 17, ugodno prodaja rezervne dele za te traktorje in priključke: Ursus, Zetor, Univerzal, Tomo Vinkovič, IMT, Torpedo, Štore, Creina Kranj, Kosilnice BCS, SIP Šempeter, molzne stroje Westfalia in Alfa Laval. V zalogi imamo vedno dovolj akumulatorjev Vesna in Topla ter traktorske gume Barum. Rezervne dele pošljemo tudi po pošti. Predno se odločite za nakup, pokličite 064 324 802.
m-fa

DROBILNIK (mulčar) prodam. Tel.: 42 131 ali Lipovci 89.
m915

PODJETJE KOMUNALA
MURSKA SOBOTA, Kopališka 2
69000 MURSKA SOBOTA

razpisuje

javno dražbo

za prodajo

osebnega avtomobila OPEL REKORD, leto izdelave 1981, vozen, registriran, izklicna cena 200.000,00 SIT.

Javna dražba bo v petek, 7. 10. 1994, ob 13.00 na dvorišču Podjetja Komunala M. Sobota, Kopališka 2.

Ogled vozila je možen uro pred dražbo.

Interesenti morajo pred začetkom dražbe vplačati pri blagajni prodajalca 10-odstotno varščino. Plačana varščina se kupcu šteje v kupnino, drugim udeležencem pa se vrne.

Prodaja bo po načelu videno-kupljeno, zato reklamacij ne bomo upoštevali. Kupec je dolžan kupnino s pripadajočim davkom plačati ob prevzemu vozila.

DOLINKA INŽENIRING BELTINCI
PROIZVODNO TRGOVSKA ZADRUGA z. o. o.
69231 Beltinci, Panonska 22, tel. fax 069/42 686

Po sklepu upravnega odbora
objavljamo prosto delovno mesto

tehnično-operativni vodja

Pogoji:
- gradbeni tehnik V. stopnje
- inženir gradbeništva VI. stopnje
- delovne izkušnje na podobnih delih tehnik 5 let, inženir 3 leta.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od dneva objave na naslov: DOLINKA, INŽENIRING BELTINCI, Panonska 22, 69231 Beltinci.

Najnižje cene traktorjev ZETOR in TORPEDO! TRGOHIT, Podolnica 28, 61354 HORJUL, tel. 0609 611 123.

posesti

DILL d.o.o.
POSREDNIŠKO IN AGENCIJSKO PODJETJE
KUPUJETE, PRODAJATE, ODDAJATE, NAJEMATE, IŠČETE ... VSE VRSTE NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJAJTE ČASA IN DENARJA!
TEL. (069) 32 322
FAX-TEL. (069) 32 322
A. NOVAKA 4, M. SOBOTA

HIŠO, staro 6 let, na Janževem Vrhu 15 pri Radencih, ugodno prodam. Tel.: 062 33 617, po 20. uri.
m854

STAREJŠO HIŠO, primerno za stanovanje ali počitniško hišico, v Gornjih Petrovcih, prodam. Tel.: 56 075.
m865

MEDETAŽNO HIŠO v Murski Soboti prodam. Tel.: 24 493 ali 061 347 849.
m901

STANOVANJE, enosobno, 38 m², v Murski Soboti prodam ali zamenjam za večje. Tel.: 24 915, od 18. do 20. ure.
m887

STANOVANJSKO HIŠO V KROGU, pritlično, delno podkleteno, s centralno kurjavo, telefonom in kabelsko televizijo, takoj vseljivo, prodamo. B.I.K. d.o.o., Kardoševa 1, Murska Sobota, tel.: 21 049.
mfa

GRADBENO PARCELO v okolici Murske Sobote kupim. Tel.: 24 488.
m907

LOKAL V LENDAVSKI ULICI, 40 m², damo v najem in grozdje ter stroje za pripravo pečenega krompirčka (pomfrita) prodamo. Tel.: 22 296.
m905

LADA CENTER * AVTOTRGOVINA

ODPRTO ponedeljek-petek 8.-16., v soboto 8. - 12. ure

Največji salon avtomobilov Lada v Sloveniji

62231 Pernica, Vosek 6d (ob cesti Maribor-Lenart), tel. 062/640-540

PRODAJA NOVIH AVTOMOBILOV *LADA* s katalizatorjem

* ***SAMARA*** *1300 3/V 12.980 DEM*

NAJUGODNEJŠA POSOJILA

Primer:
POLOG 3.950 DEM, obrok okoli 315 DEM × 36 mesecev, možnost nakupa tudi brez pologa

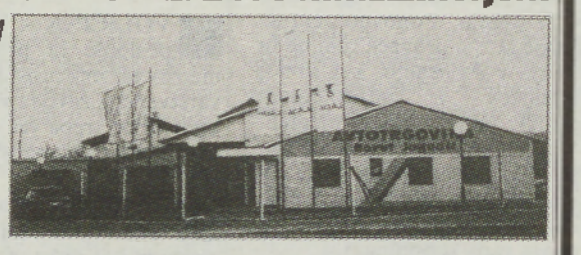

NOVI in RABLJENI deli za avtomobile: **R4, ZASTAVO, LADO.**

POOBLAŠČEN PRODAJALEC IN SERVISER
10-LETNA TRADICIJA

* avtomehanika
* avtokleparstvo
* vulkanizerstvo

Borut Jagodič

Staneta Rozmana 17
69000 Murska Sobota
tel./fax: 069 32-230

FONTRADE d.o.o.

PRODAJA
MONTAŽA
SERVIS
TELEFONSKIH
NAPRAV

Panasonic

POČITNIŠKO HIŠICO z vinogradom na Kogu pri Ormožu, prodam. Tel.: 062 415 673.
m874

TRGOVINSKI PROSTOR, 40 m², v Murski Soboti, na Lendavski ulici, damo v najem. B.I.K., d.o.o., Kardoševa 1, Murska Sobota, tel.: 21 049.
mfa

DVE PARCELI MEŠANEGA GOZDA, 98 in 25 arov, v Gornjih Petrovcih, prodam. Gornji Petrovci 52, tel.: 22 235.
m879

živali

ŽREBIČKA HAFLINGERJA prodam. Tel.: 062 758 012.
m898

KRAVO, brejo, staro 10 let in telico, prodam. Lemerje 50
m862

KRAVO, staro 3 leta, prodam. Beltinci, Panonska 83.
m892

KRAVO, s teletom, prodam. Pečarovci 70.
m893

KRAVO, s teletom, kontrola A, prodam. Rankovci 47.
m908

BUTIK
GITA
Vrtna ul. 8, Bakovci
Ponujamo vam MOŠKA, ŽENSKA in OTROŠKA oblačila.
Del. čas: 11.30–18.00

Prodamo:
- samonakladalne prikolice, prostornine 12 in 14 m³. So nove in primerne za gričevnat teren
- cepilnike drv na sveder, hidravliko ali elektromotor

INFORMACIJE po tel. 061/666 396

ZAT d.o.o.
LENDAVA
Kranjčeva 8

PRODAJA VOZIL IZ UVOZA!

- znamke RENAULT in ALFA ROMEO

PRODAJA NA POSOJILO!

Informacije po telefonu 75 910, ob delavnikih od 8. do 13. ure.

NESNICE, MLADE JARČICE, pasme hisex in golden komet super braun (rjave), uvoz iz Nemčije, prodaja Perutninsko podjetje FARMA PRI MOSTU, d.o.o., po zelo ugodni ceni (AKCIJSKA PRODAJA): tri mesece in pol stare jarčice po 250 SIT; štiri mesece stare jarčice po 350 SIT; štiri mesece in pol stare jarčice po 450 SIT; in jarčice tik pred nesnostjo po 520 SIT. Za vsakih deset kupljenih jarčic dobi kupec eno zastonj. Jarčice so cepljene, kar prodajalec jamči z vso ustrezno dokumentacijo. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 069 24 393; Gostilna Benčec, Bakovci, tel.: 069 43 070; Gostilna Železen, Beznovci, tel.: 069 49 025; Zidarstvo Darinka Zamuda, Galušak, Videm ob Ščavnici, tel.: 069 68 044.

razno

PEČ FERROTHERM, na trda goriva, 32 kW, ugodno prodam. Tel.: 22 228.
m902

GROZDJE, JURKO IN ŠMARNICO, prodam in hišo z gospodarskim poslopjem dam v najem. Žohar, Brezovci 40.
mm910

STONEDIVER advertising
ODPRAVITE PLEŠAVOST ZA VSELEJ
LIPOHAIR
– SVETOVNI HIT
Stegne 27
tel.: 061/57 18 75

VARAŽDINSKO ZELJE za ozimnico prodam. Alojz Verban, Tropovci, tel.: 46 280, popoldan.
m837

AVTOMAT ZA OBDELOVANJE ŽELEZA, premer 25 in 64, rezkalna stroja za navoje BR 20 z glavo in Hasse un Vrede, premer 38, ugodno prodam. Tel.: 00385 42 832 388
m-le

TERMOAKOMULACIJSKO PEČ, 3 kW, nerabljeno, ugodno prodam. Orešnik, Zvezna 4, ali po tel.: 21 956.
m883

JABOLKA VSEH SORT za ozimnico ugodno prodam.
Po dogovoru dostava do Murske Sobote.
Tel.: 60 103, po 18. uri

MOŠT iz cepljenega grozdja prodam. Tel.: 79 361.
m-le

GROZDJE, laški rizling, šipon, 500 kg, in šmarnico, 1500 kg, prodam. Tel.: 76 882.
m-le

BUČNO SEME kupim. Tel.: 68 518.
m860

ZAMRZOVALNO OMARO GORENJE, 185 l, prodam. Tel.: 23 882, popoldne.
m869

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost obračunskega lista za pšenico v znesku 76.239,10 v HK št. 24052-3, izdanega pri HKS Panonka M. Sobota. Irena Drvarič, Gorica 29.
m872

NOVO STREŠNO OPEKO BIBER, okrog 3700 kosov, novo peč za centralno kurjavo Ferrotherm, 35000 kalorij, in novo garažna vrata, navadna, 240 x 205, ugodno prodam. Tel.: 65 090, po 18. uri.
m7546

ODKUPUJEM LES topole, jelše, češnje in oreha. Prevoz ter posek opravimo mi. Dodatne informacije na tel.: 32 492.
m-pf

KURIVO-PREVOZ
PREMOG

– velenjski lignit, kosi	6.990 SIT
– velenjski lignit, kocke	6.580 SIT
– trboveljski premog, kocke, kosi	12.900 SIT
– češki premog	13.480 SIT

Možnost plačila na obroke.
BOJAN JAKŠIČ, s.p., GORNJA BISTRICA 51, tel. 71 106

INVALIDSKI VOZIČEK kupim in drobilnik za koruzo prodam. Tel.: 41 542.
m897

KUHINJO, 3 m, prodam. Tel.: 21 040.
m891

COMMODORE 64 z monitorjem in drugo opremo za igrice prodam in kupim tiskalnik in monitor za PC. Tel.: 75 479.
m-le

30 AROV KORUZE z njive, prodam. Bogojina 25.
mmak

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 297747, izdane pri HKS Panonka M. Sobota. Franc Titan, M. Črnci 25.
m914

JABOLKA ZA ZIMO, sorte gloster, idared, jonatan, jonagold, melrose, I. razreda, po 40 SIT za kilogram, ugodno naprodaj. Oto Serec, Krašči 30 ali tel.: 40 120.
m904

GROZDJE, jurko in klinton, prodam. Tel.: 23 221.
m882

GROZDJE z brajd, šmarnico, jurko, klinton in koruzo z njive, prodam. Tel.: 49 194, Strukovci 22
m888

LADIJSKI POD, suh, smrekov, I. razred, 7 cm, po 550 SIT/m², z dostavo, prodam. Tel.: 0609 622 700 ali 063 452 082.
m-874

RAČUNALNIK 386 DX, 40/128 CACHE, 4 M RAM, cirrus logic AVGA 2 M, 130 M trdi disk, 3.5» in 5.25« disketnik, barvni monitor 14» LR in miško, prodam. Tel.: 32 254
m884

OZVOČENJE – ZVOČNIKI DINACORD, 2 x 400 W in mikser 2 x 250 W prodam. Tel.: 56 010.
m-jd

LEPE MAČEHE poceni prodam. Markišavci 36b.
m866

TERVOL, za izolacije tal, večje količine, s popustom do 30 %, prodam. Tel.: 62 020.
m859

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO na trda goriva z bojlerjem in raztezno posodo prodam. Tel.: 62 938.
gr7548

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na OŠ Bakovci v šol. l. 1991/93. Tanja Poredoš, Dokležovje 34.
m878

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala III. letnika poklicne šiviljske šole v Murski Soboti, izdanega leta 1980. Nada Šovič, Podgradje 29, Ljutomer.
m880

ZDENEX d.o.o.
EXPORT - IMPORT
Finančni inženiring
ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.
Oplemenitite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročna premostitvena posojila.
P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel. – telefaks: (069) 32 849

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 31729/7, izdane pri HKS Panonka M. Sobota. Ernest Kranjec, Košarovci 23.
m881

ZELJE za kisanje, belo, po 20 SIT in rdeče, po 40 SIT, prodam. Horvat, Skakovci 34, tel.: 40 273.
m875

NAGROBNE SVEČE, pokrite, največje samo 120 SIT, za sindikate in trgovine samo 100 SIT. Priporoča se Svečarstvo «Rugelj», Černelavci, Gederovska 11, tel.: 32 920.
m906

JEDILNI KOTIČEK z mizo in stoli, hladilnik in električni štedilnik prodam. Tel.: 31 432, po 15. uri.
m899

Turopolje, d.o.o.
Z. Velnarja 13
Telefon: 069 26 580

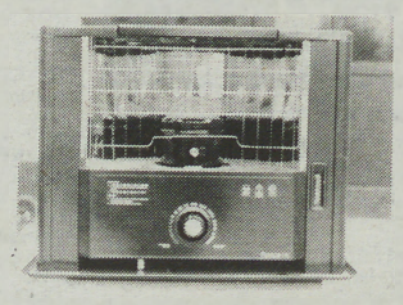

V naši trgovini dobite prenosne peči FENSA na tekoče gorivo (svetilni petrolej). Peči prodajamo po zelo ugodnih cenah (od 24500 do 28200 SIT). Poleg ugodnega nakupa tudi servis v naši delavnici.

Servisiranje in prodaja STIHL-ovih izdelkov.

storitve

KMETOVALCI!
Menjavam gume na ličkalnikih za koruzo. Valje dostavite. Stanko Prapotnik, Hum 32, 62270 Ormož, tel.: 062 701 593.
m6822

Vsak četrtek Vestnik

Povsem nov celovit sistem kakovostnih in cenovno ugodnih avtomobilskih zavarovanj

AVTO Adriatic

za Prekmurje in Prekmurje

Za vse podrobne podatke pokličite po telefonu MS 32-134.

Adriatic

prodaja, montaža, servis, posojilo
SATELITSKI KOMPLETI
tel.: 062/653-351

TRG. BARBI, ČERNELAVCI, GEDEROVSKA 11, tel.: 32 920 – ZELO UGODNO – otroške kavbojke že za 1.000,00 SIT, otroški copati, športni, podloženi že za 1.300 SIT, otroške bombažne trenirke 1 300 SIT, otroški pajaci 1.300 SIT in otroški kompleti 1 900 SIT, kavbojke za odrasle Levis, Diesel, Wrangler od 2.300 SIT ter svilene trenirke za odrasle že 5.300 SIT.
m906

HITRO, KAKOVOSTNO IN POCENI PREVAJANJE dopisov, pogodb, tehnične dokumentacije in podobno iz nemškega v slovenski jezik in obratno ter tipkanje. Telefon – telefaks 069 69 502.
m874

FRIZERSTVO «PICOLO», Prešernova 5, M. Sobota, tel.: 24 652 se priporoča s svojimi storitvami: «trajna» 3.000 SIT, «fen frizura» 1.000 SIT in «vodna» 600 SIT.
m906

delo

PRODAJNE AGENTE za zelo zanimive izdelke iščemo. Odlično plačilo. Tel.: 069 75 793.
m-le

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila
močnejša od življenja.

V 47. letu je po težki bolezni umrl

Karel Raščan

iz Večeslavec 113,
ki je živel v Kanadi.

Naj ti bo lahka tuja zemlja.
Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

Počiva mirno v zemlji
telo naj tvoje,
na grobu lučka v spomin
ti večno naj gori.

V SPOMIN

Danes, 6. oktobra, je minilo peto žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi sin, oče, tast in dedek

Štefan Copot

iz Sevranske 12 v Odrancih

Prisrčna hvala vsem, ki se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu in mu krasite zadnji dom.

Vsi, ki smo te imeli radi

Delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

V 86. letu je prenehalo biti srce našemu očetu, dedku in pradedku

Aleksandru Kovaču

iz Adrijanec 83

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem, domačim gasilcem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence, šopke, sveče in v druge namene ter ga pospremili k večnemu počitku. Posebna hvala duhovniku g. Balažicu za lep pogrebni obred, kantorju in pevcem za odpete žalostinke.

Najlepša hvala tudi kolektivu Ajde iz Moravskih Toplic.

Žalujoči vsi, ki smo te imeli radi

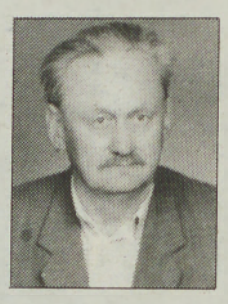

Kaj čakate me, vinogradi preljubi?
Kako rad bi prišel, oh, rad!
Ne čakajte me, več me ne bo,
še pomnite, kdaj sem prišel po sladko.

ZAHVALA

V 69. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek, brat, stric in tast

Štefan Lovenjak

z Vaneče 54

Ob nenadni boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala duhovniku g. Balažicu in g. Martu za ganljive besede ter pevcem za odpete žalostinke.

Zahvaljujemo se še vsem sodelavcem sina Ferija in hčerke Vide, pokojninskemu in invalidskemu društvu ter zdravstvenemu osebju internega oddelka, ki so ga skušali ohraniti pri življenju.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Šarika, sin Feri z ženo Verico ter vnuka Simon in Smilja, hčerka Vida z možem Belekom in vnukinja Ines ter drugo sorodstvo

Pot nas vodi tja,
kjer v tišini spiš.

V SPOMIN

21. junija je minilo leto dni žalosti, odkar naju je zapustil v 42. letu starosti dragi sin in brat

Franček Božič

z Mote pri Ljutomeru

Spominjata se te mama in brat Jožek

Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

5. oktobra je minilo leto nepopisne bolečine in žalovanja, odkar si nas zapustil, dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Jožef Kuhar

iz Bakovec

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu in krasite njegov grob s cvetjem in svečami.

Vsi tvoji žalujoči

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustil oče, dedek in pradedek

Karel Kolmanko

s Cankove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje ter darovali cvetje in vence. Posebna hvala g. župnikom, gasilcem, g. duhovniku in pevcem za odpete žalostinke ter zdravstvenemu osebju ZP Cankova.

Cankova, 26. septembra 1994

Žalujoči vsi njegovi

Skrb, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje.
V domu našem ostala je praznina,
a v naših srcih bolečina.

ZAHVALA

Žalostni sporočamo, da je tiho odšel od nas naš dragi mož, oče, dedi, tast in svak

Jože Kohek

iz Rakičana

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, njegov grob prekrili s cvetjem, darovali sveče in za sv. maše, nam pa izrazili ustno in pisno sožalje. Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku, g. Francu Kuzmiču, za ganljive besede slovesa.
Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: njegovi najdražji

Oh, ti nesrečna cesta,
kaj si storila,
da se naša mama, stara mama
ni več nazaj domov vrnila.

ZAHVALA

V 73. letu nas je tragično zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in sestra

Sidonija Novak

iz Košarovec 4

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sosedom Pozvekovim, Zamtoševim, Balerjevim in botrini Temlin, posebno Feriju in Gašperci za organizacijo pogreba, ter sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrazili sožalje. Hvala g. Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano Tišino in Pogrebništvu Banfi.
Vsem še enkrat iskrena hvala.

Košarovci, 28. septembra 1994

Žalujoči: hčerki Olga in Marta z družinama ter sinova Kalman in Emil z družino

---

Na tvojem lepem hribčku hišica stoji,
ki nekdaj nam bila prijazna,
zdaj tuja in otožna se nam zdi,
ker tebe, draga, več med nami ni.

V SPOMIN

Boleč je 11. oktober, ko nas je pred tremi leti za vedno zapustila draga žena, mama, babica in prababica

Marija Stelcar

iz Cogetinec 51 pri Cerkvenjaku

Vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njenem grobu, prisrčna hvala.

Žalujoči njeni

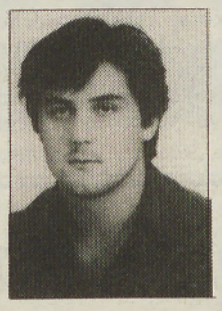

Rdeči cvetovi na gomili,
drobne svečke tam gore,
a pod to gomilo
naš dragi Vlado mirno spi.
Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je praznina,
ki hudo boli.

V SPOMIN

Četrtega oktobra mineva 10 žalostnih let, ko nas je tragično za vedno zapustil naš dragi sin, brat in stric

Vlado Bohar

iz Stanjevec

Hvala vsem, ki se ga še spominjate ter z lepo mislijo postojite ob njegovem preranem grobu.

Žalujoči: mama, ata in brat Ludvik z družino

Skromno in pošteno si živeti nas učila,
veselje, srečo in ljubezen si med nas delila.
A sedaj naš dom ovit v mrtvo je sivino,
v njem obup z neizprosno je praznino.
Tudi vrt tvoj pisan in cvetoč
ne dehti več tako lepo kot je nekoč.
Vse, kar storila si za nas nekdaj,
v spomin bo in hvala ti za vekomaj.

V SPOMIN

Emiliji Kološa

roj. Ferko

8. oktobra bo minilo žalostno leto, odkar te je kruta bolezen iztrgala od nas.
Moja draga žena, mamica – mrtev je samo tisti, ki nima nikogar, da bi nanj mislil, ga pogrešal in objokoval.
Hvala vsem tistim, ki ste jo ohranili v lepem spominu, in vsem, ki obiskujete njen grob.

V spomin njeni neutolažljivi: mož Feri, hčerki Lidija in Milena z družinama ter drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame in babice

Ide Barbarič

roj. Kerčmar iz Šalovec

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju ginekološkega oddelka bolnišnice v Rakičanu, ki so ji v poslednjih trenutkih lajšali bolečine. Zahvaljujemo se g. V. Kerčmarju za poslovilni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala vsem prijateljem in znancem, ki ste ji darovali cvetje in sveče, jo spremljali na njeni zadnji poti in nam izrekli sožalje.

Žalujoči: hčerka Olga s Pištekom in vnukinja Klavdija, brat Dezider in sestre Irena, Amalija in Olga z družinami ter drugo sorodstvo

---

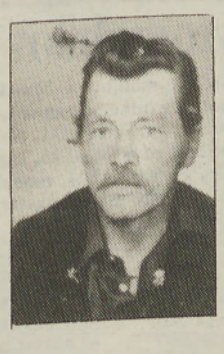

Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le spomin na te ostaja.

ZAHVALA

V 57. letu nas je zapustil naš dragi oči in dedek

Janez Gomboc

tesar iz Borejec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, učencem 5. a razreda OŠ Velika Polana, sodelavcem podjetja Solidarnost, g. župniku, pevcem in govorniku za poslovilne besede in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, tašče, mace

Katarine Sraka

iz Beltinec
(2.11.1914–15.9.1994)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, šopke, sveče in za sv. maše. Hvala za izrečene besede in zapete pesmi slovesa.
Hvala vsem, ki ste jo v težki bolezni obiskovali, posebna hvala g. župniku in g. kaplanu, patronažnim sestram, ki ste ji s človeško toplino več mesecev lajšali hude bolečine. Hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli pisno ali ustno sožalje.

Žalujoči vsi njeni

Truplo vaše zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spite,
srce vaše več ne bije,
bolečin več ne trpite.
Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker vas več med nami ni.

V SPOMIN

Z bolečino v srcih se spominjamo 7. oktobra 1993, ko nas je zapustila draga mama, babica, prababica, tašča in sestra

Terezija Kuzmič

iz Vidonec 140

Čas mineva, vso dobroto in ljubezen vam lahko vračamo le še s cvetjem in plameni svečk.

Žalujoči vsi njeni najdražji

ZAHVALA

V 88. letu nas je zapustila draga mama, tašča, stara mama in babica

Elizabeta Volf

iz Žižkov

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli pisno ali ustno sožalje, darovali cvetje in za sv. maše. Hvala vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti. Hvala g. kanoniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči vsi njeni

Zakaj si moral nam umreti,
s teboj je bilo lepo živeti.
Zdaj v grobu mirno spiš,
a v naših srcih še živiš.

V SPOMIN

V ponedeljek, 11. oktobra, mineva leto neizmerne žalosti, odkar te ni več med nami, dober mož, ata in dedek

Štefan Šeruga

iz Puževec 27

Čas mineva, žalost in bolečina pa za vedno ostajata v naših srcih. Hvala ti za vse in za tvoje plemenito srce. Bolečina se da skriti, tudi solze ni težko zatajiti, a tebe nam ne more nihče več vrniti.

Vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu, prisrčna hvala.

Neutolažljivi: žena Irena ter sinova Geza in Marjan z družinama

---

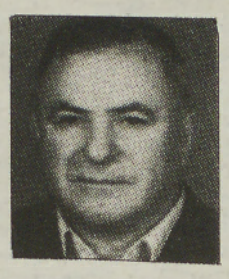

Ni več besed, ne stiska rok,
ostal je le spomin in trpek jok.
Ko si odhajal, se nisi poslavljal,
saj si verjel, da boš prišel,
a usoda je hotela,
da si za vedno odšel.
Le naša srca vedo, kako boli,
ko več med nami tebe ni.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je 20. septembra v 70. letu za vedno zapustil naš ljubi

Jožef Čuk

iz Hrastja–Mote 70

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in za sv. maše, nam izrekli sožalje in ga pospremili v tako velikem številu k njegovemu preranemu počitku. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke in govorniku za besede slovesa.

Žalujoči: žena, otroci, vnuki in pravnuki

Skupina mišičnjakov, metalcev čez prag in tolažilk, ki jih vodi **Agica Novak – Agata od križa**, predsednica soboškega Rdečega križa, si pozorno oglejuje posnetke nedavnega pretepa v mariborski skupščini. Skupina je mirovniška in bo skušala preprečiti, da se ob obravnavanju **Halb – Caponejevega** in **Cipot – Metternichovega** *občinskega računovodstva na prihodnjem zasedanju skuščine ne ponovi mariborski razvoj dogodkov.*

Spet nov popravek učbenikov za zemljepis in zopet zaradi lendavske zemeljske skorje. **Novo besedilo, ki bo vneseno na vseh stopnjah, se glasi:**

»Območje okrog tovarne Lek se imenuje Kolumbija, daljna in bližnja okolica pa je dobila značilnosti te latinskoameriške države. Do take spremembe je prišlo potem, ko so v ***Lekovi sežigalnici*** začeli sežigati nevarne odpadke tovarne Krka, ki so se vrnili z izleta v Kolumbijo.«

* * *

Zaradi **vode svetega Vida iz istoimenskega izvira pri Bukovnici** je prišlo do strokovnega spora med dobrovniškim veterinarjem **Igorjem Šetincem – Ragužanom** in direktorjem lendavske klinike **Alojzom Jerebicem – doktorjem Luidžijem**. Jerebic zahteva, da se z zdravilno vodo zdravi vid samo pri ljudeh, Šetinc pa bi rad z njo vlažil oči tudi backom, teličkom in pujskom.

* * *

Ljutomerski župan **Mirko Prelog – Sherlock Holmes** je potem, ko je ljutomerska občina po reformi lokalne samouprave ostala v enem kosu, izjavil: *»Še naprej bomo urèsničevali naše načelo **ejn folk, ejn rajh, ejn fürer**!* Ljutomeru bomo priključili tudi sudetsko Prlekijo v občinah Radenci, Sveti Jurij in Radgona!«

* * *

Naslednji, resni, kandidat krščanskih demokratov za zunanjega ministra bo soboški državni pravdnik **Štefan Šiftar – Pičo**. Še vedno ima zdaleč najboljšo francosko izgovorjavo. Neprekosljiv je tudi v izgovorjavi dvoustičnega uja.

Edini, prav tako resni protikandidat mu bo **doktor Junggeselle – Magdič**, ki se je zadnjič na radiu Slovenija v programu Ars izkazal z izborno zborno slovenščino, ko je razlagal zdravljenje shizofrenije z uporabo dvojine.

* * *

»Čeprav sem žrtev komunističnih čistk na šoli, nosim še vedno boljše kostime kot kolegica **Miloševičeva – Pasionarija**,« je izjavila profesorica **Gornječeva – Tereza** s soboške gimnazije.

BESEDA NI KONJ

Radgonski mehurčki

Jaz ne zmorem več! Ne vabite me več nikamor, ker ne zmorem in ne smem! Moja stara me več ne pusti, pa moje telo mi je tudi odpovedalo. Dobro, da je začelo deževati, da si bom malce opomogel. A od česa, se sprašujete? Od trgatev, seveda. Janžev Vrh, Polički Vrh, Zbigovci, Kapelski Vrh, Rožički Vrh, Okoslavski Vrh... in na vsakem od teh vrhov poznam kakšnega vinogradnika, soseda, znanca, nekdanjega sodelavca. In vsakemu sem med letom obljubil, da bom prišel na trgatev. Zdaj pa že dva tedna hodim iz vinograda v vinograd. Pa saj ni tako naporno, ker jaz nisem tako neumen, da bi nosil »püto«. Jaz sem raje kje pod trsi, počasi nabiram grozdje in poslušam. Kaj vse izveste?! Neverjetno. Izvedel sem, katerim prekmurskim gostilničarjem štajerski in prleški vinogradniki in kletarji več ne bodo prodajali vina, ker njihovemu vinu mešajo druga vina in vodo. Kateri vse so to, raje ne bom zapisal ... Naj si kupijo vina v lendavskih goricah, tam imajo kleti polne lanskega vina.

Drugače pa: nič novega. Skupščine ni bilo že pol leta in moja kolegica s te strani je nadvse obupana. Tako zelo je razočarana, da noče več pisati. Pravi, da so ji bili posnetki skupščin po kabelski televiziji glavni vir pogovorov in pisanja za nekaj tednov. Zdaj pa nič. Čeprav sta predsednika obljubila izlet, pripeljala sendviče in so navzoči poslanci hodili z avti iskat posamezne poslance kar domov, celo v vinograde, niso mogli zbrati zadostnega števila. Nočejo in pika. Slišal sem, da je to organizirana zarota, le da ne vem, če politikov, poslancev, krajevnih veljakov ali poslančevih žena. Pa zakaj enkrat za vselej ne povejo, da skupščine več ne bo? Tako ne bi vedno znova pripravljali gradiva, pošiljali vabil, pripravljali sendvičev in zastonj prihajali v gasilski dom. Škoda časa in denarja!

Še tole moram povedati, ker me je zelo razburilo. Zadnjič me je vnuk prepričal, da njegova generacija najbolj skrbi za populacijo Radgone. Rekel sem, da to ni mogoče, saj imamo šampanjec, sejme, grad ... Ne, samo njihovi koncerti so skoraj vsak ponedeljek napovedani na ljubljanski televiziji, vse drugo se omenja le enkrat letno. Potem pa sem gledal – in res! Le kako jim uspe! Upam, da v Radgoni res prihaja na »sceno« nova generacija.

Radgončan

En TOTI IN TOTA iz Lotmerka

Ha, ste videli, kako pametno so storili naši organizatorji *Prleške brave*, da so jo preložili, potem ko je bilo napovedanega dne nekam kislo vreme! Ne veva sicer, če je imel za modro odločitev kaj zaslug gospodarstvenik z občine **g. Kurbos** (tudi muzikant), vseeno pa je skupaj z brati zaigral, kot bi se mu zvalil kamen s srca. Midva sicer nisva bila dolgo na tej prireditvi, ker sva morala na pravo trgatev v gorice. Ampak če bi se uresničilo tisto, kar je nekdo pripisal na enem od plakatov na avtobusni postaji, potem bi *TOTI* ostal v *Lotmerki*, četudi bi mu *TOTA* grozila z najhujšim. Pisalo je namreč, da bo prišla na bratev tudi Ciccolina in da bodo na programu seksi filmi. Nekateri imajo zares bujno domišljijo, da napovedujejo oziroma pišejo take stvari. Lahko pa da je neznanec mislil na kakšno *lotmerško* Ciccolino? Vsekakor jih je nekaj, ali ne?

Po dolgem času sva spet nekaj slišala oziroma prebrala o **Konusu**, ki daje našemu mestu poseben pečat (beri smrad). Država menda namerava tovarno prodati nekemu podjetju iz tujine, vendar naj bi mi prej poskrbeli za čistilno napravo – rešili ekološke probleme – ali pa bi usnjarni nekoliko bolj gledali skozi prste, dokler ne bodo stvari na pravem mestu. Če je to res, potem naju zelo skrbi, kako dolgo bomo še morali v *Lotmerki* prenašati smrdeče »dišave« v zraku in iz kanalizacije.

No, za nekatere je, kot se zdi, pomembneje, da imamo poslej balon z napisom Prlekija in da bo čez čas obnovljena Mestna hiša. Kaj bi se obremenjevali s problemi, ko pa je z balonske perspektive videti vse tako lepo!

Lepo je bilo menda tudi na otvoritvi nove šole pri Mali Nedelji. Ker pa nisva bila očividca, ne moreva pritrditi, ali je **g. Ganza** iz Godemarcev res z enim očesom budno opazoval, kdo je dal kaj cvenka (prostovoljni prispevek), ko so mu ob prihodu nadeli obesek, in bi se skoraj zjokal nad »darežljivostjo« občinarjev iz Ljutomera. Ampak oni so vendar že prej poslali v Malo Nedeljo veliko občinskega denarja, pa naj bi sedaj spraznili še lasten žep!?

KANČEVCI, LJUTOMER, MURSKA SOBOTA, TOMAŽ PRI ORMOŽU – Kapucin p. Štefan Balažic, voditelj duhovnega centra v Kančevcih, je bil razrešen te službe in odhaja na novo službeno mesto v celjski kapucinski samostan. Za novega voditelja duhovnega centra v Kančevcih je bil imenovan kapucin mag. p. Karel Gržan, doslej kaplan pri sv. Ožbaltu na Ptuju. Iz Kančevec tudi odhaja župnik p. Stanko Matjašec, saj je bil imenovan za župnika pri sv. Ceciliji v Celju. Novi kančevski župnik je postal p. Donat Kranjec, doslej gvardijan v kapucinskem samostanu Ljubljana–Štepanja vas. – Dosedanji ljutomerski duhovni pomočnik dr. Stanislav Slatinek je postal viceofical pri škofijskem cerkvenem sodišču v Mariboru in ekonom v mariborskem bogoslovnem semenišču. – Soboški kaplan Fredi Mlinarič je bil imenovan za kaplana v Ljutomeru, novi kaplan v Murski Soboti pa je Andrej Lampret, ki je bil doslej kaplan v župniji Maribor–Tezno. – Anton Fras, župnik pri Tomažu, je bil prestavljen za župnika k Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, novi tomaževski župnik pa je postal Mirko Horvat, doslej župnik v Velenju. (Š. S.)

Ne recite ničesar...
Mož s kapo na glavi, čigar sliko smo po naključju uokvirili v prejšnji številki, je Aleksander Lepoša iz Gornjih Petrovec številka 1.
In komu se je sreča nasmehnila danes? To boste zvedeli prihodnjič. Še naprej berite Vestnik, kajti morda boste kdaj ravno vi dobili 10.000 tolarjev. Pa na nasmešek ne pozabite, vsekakor pa ne tedaj, ko boste videli koga, ki bo pritiskal na sprožilec fotografskega aparata.

NE RECITE NIČESAR, LE NASMEHNITE SE!

Pa v Vestnik poglejte! Če se najdete »zaokroženi« na sliki, pridite po nagrado, vredno 10.000 tolarjev.

NE RECITE NIČESAR, LE NASMEHNITE SE!

S.O.S. Company Veščica d.o.o.
69000 MURSKA SOBOTA, Veščica 4e, tel.:069/23 507, fax:31 576

Cene rabljenih avtomobilov

Minulo nedeljo so na sejmu rabljenih avtomobilov v Murski Soboti ponujali 51 vozil, prodali pa so pet. Lastnike so zamenjali zastava 101 letnik 1988, prevoženih 5400 km, za 5400 DEM, ford eskord 1,3, letnik 1982, prevoženih 91000 km, za 6000 DEM, lada samara, letnik 1990, prevoženih 51000 km, za 6000 DEM, renault 4GTL letnik 1992, prevoženih 24000 km za 40000 tolarjev in zastava 101, letnik 1984, prevoženih 101000 km, 15000 DEM.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Ford eskord 1,6 D	1989	78.000	14.000 DEM
Ford fiesta 1,1	1992	12.000	10.000 DEM
Lada samara	1988	86.000	4.400 DEM
Škoda favorit	1990	38.000	480.000 SIT
Citroen AX	1988	69.000	7.500 DEM
Renault 5 C	1990	51.000	8.800 DEM
Opel kadet 1,4	1985	100.000	8.500 DEM
Mercedes 200 D	1979	234.000	6.500 DEM
Lada 1300 S	1985	70.000	2.100 DEM
Renault 19	1993	19.000	22.000 DEM
Peugeot 309 GL	1987	70.000	10.000 DEM

Lendavski *pereci*

V razvitem svetu je menda samoumevno, da se stari ljudje preselijo v domove za ostarele, saj imajo v njih vso oskrbo in tako niso v napoto mladim. Pri nas je drugače: ljudje se bojijo, če bodo morali življenje skleniti v »domu za onemogle«, kakor nekateri sicer imenujejo dom oskrbovancev v Rakičanu. Že samo omenjanje imena kraja – Rakičan – marsikoga prestraši, na primer, ko mladi starišu zagrozi: »Damo vas v Rakičan!« Podobno je z Ormožem. Če za nekoga pravijo, da je »bil v Ormožu«, vemo, da se je zdravil zaradi alkohola.

V moji lendavski občini smo končno dobili »dom onemoglih«. Dedki in babice, ki so razdali svoje premoženje sinovom in hčeram, zdaj pa ti pozabljajo na izpoljevanje obveznosti do njih (lepo ravnanje, topla soba, hrana, prost dostop do soda, itd.), so zdaj preskrbljeni. Če bo doma nevzdržno, se bodo kar prijavili in odšli v dom, poredni svojci pa bodo zanje plačevali ali pa jim bodo »zarubili« podedovano premoženje. Opažam namreč, da tudi sami ljudje počasi sprejemajo domove za ostarele kot nekaj dobrega, ne pa mesto, kamor greš čakat smrt. Sicer pa poznam dedka, ki je bil doma neboglijen kot otrok, v »domu onemoglih« pa je spet prišel k sebi. Se več: vnuku je priznal, da se je kot vdovec zaljubil.

Lendavski dom pa bo koristen tudi zaradi svoje dvojezičnosti. Dedki in babice madžarske narodnosti so se v ročanskem domu naučili slovenskega jezika. V lendavskem domu pa se Slovencem ponuja priložnost, da se naučijo madžarščine. Da je učenje na stara leta uspešno, dokazuje Jančijeva babica, sicer Goričanka, ki je bila nekaj mesecev v Ormožu. Prekmurski Slovenci se lahko, kar zadeva slovenski jezik, »skrijemo«. Torej ne »gući«, ampak lepo govori. Če bodo tako pridni slovenski dedki in babice v lendavskem domu, potem gre resnična zahvala »odžaganim« Jožici z ministrstva, ki si je toliko prizadevala za dom v Lendavi. Hudo narobe so ravnali, ker ji niso »pustili« prerezati traku, ampak si je to »izposlovala« njena nečakinica Rina, ki je v Lendavo priletala s helikopterjem, a je krepko zamujala. Pa menda ne zato, da bi ne hotela biti blagoslovljena (med moškimi). Dom so namreč v skladu s sedanjimi vrednotami tudi blagoslovili.

Tako, dragi moji; dom v Lendavi so končno odprli. Vanj se bodo preselili naši varovanci, ki so bili v Rakičanu, vsi kot 30 prijav je na novo, nezasedena pa ostaja še polovica postelj. Vse bolj se mi dozdeva, da té čakajo, dragi bralci, name, nate ... Mi, starejši ljudje, sicer doma strešno imamo, poštenja pa nobenega. No, ja, tistih nekaj dni, ko čakamo starostno, kmečko ali francosko pokojnino, tedaj se nam deca in vnuki prilizujejo. Le kdo bi jim pa ne dal denarja, ko ga potrebujejo zdaj za avto, zdaj za novo televizijo, počitniško hišico pa za na morje? Med eno in drugo mesečno pokojnino pa nas kaj prida ne »obrajtajo«. Tako hčerke in snahe ne puste mater oziroma taste k štedilniku, sinovi in zetje očete oziroma taste odrinjajo iz hlevov, češ da s(m)o jim v napoto. Ne eni ne drugi ne sprejemajo nobenih koristnih predlogov v zvezi z gospodarjenjem, češ: »Kaj boš ti, stari (stara), komandiral(a); v vsem življenju nisi prigospodaril toliko kot jaz v enem letu!« Še bi lahko nizal podobe iz težkega življenja starih ljudi na kmetih.

Bog plačaj (Kerem szepen!) vsem, ki ste bili tako dobri, da ste nam zgradili ta lepi dom. Bog daj, da bo varij prišlo tudi kaj mlajših vdov, sicer nam bo starejšim ljudem sam dolgčas.

NAČ

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so pripeljali rejci na sejem 27 pujskov, ki so bili stari od 8 do 12 tednov in težki od 15 do 20 kilogramov. Kupci so morali za par odšteti od 9.000 do 12.000 tolarjev, pokupili pa so vse živali.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob 7.00, prodajalci pa morajo imeti za pujske veljavne živinske potne liste.

Pomurska banka d.d.
Moja domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke 4. oktobra 1994, tečaji veljajo od 4. 10. 1994 od 00.00.
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 4. oktobra 1994 od 00.00 dalje

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.141,7588	1.050,00	1.122,00
Francija	100	2.354,6365	2.233,00	2.334,00
Nemčija	100	8.036,0277	7.700,00	8.015,00
Italija	100	7,9910	7,50	7,95
Švica	100	9.675,3774	9.180,00	9.620,00
ZDA	1	124,4218	118,60	123,70

Obvestilo za varčevalce in komitente LB, Pomurske banke, d.d.

1. Novi mejni zneski pri poslovanju s čeki

TEKOČI RAČUN

- Pri plačilu blaga in storitev se sme ček glasiti na
  - najnižji znesek 1.000,00 SIT
  - najvišji znesek 10.000,00 SIT
- Najvišji znesek za gotovinska izplačila med pogodbenimi partnerji 10.000,00 SIT

HRANILNA KNJIŽICA

- Izplačilo za imenske hranilne vloge brez primerjave med pogodbenimi partnerji je 10.000,00 SIT

Pogodbeni partnerji so banke, s katerimi smo sklenili Pogodbe o medsebojnem sodelovanju na področju poslovanja s tekočimi računi in hranilnimi vlogami in PTT podjetje Slovenije.

2. Po novem se lahko izpusti izpisovanje besede »tolarjev« za z besedami izpisanim zneskom na čeku.